

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

สำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้
**Chinese idiomatic phrases : Structures
and Purposes of Usage**

โดย

วนิดา ตั้งเทียนชัย

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2550

ชื่อเรื่อง : ตำรวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้

ผู้วิจัย : นางวนิดา ตั้งเทียนชัย

ปีที่พิมพ์ : 2552

สถาบัน : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

สถานที่พิมพ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

จำนวนหน้างานวิจัย : 260 หน้า

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ตำรวนจีน : โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาโครงสร้างทางภาษาของตำรวนจีน และเพื่อศึกษาเจตนาการใช้ความหมายในตำรวนจีน ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมตำรวนจีนจำนวน 290 ตำรวน และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาโครงสร้างภาษาและหาเจตนาการใช้ความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้หนังสือ ตำรา เอกสาร ที่เกี่ยวข้อง เช่น ไวยากรณ์จีน พจนานุกรมจีน-ไทย พจนานุกรมตำรวนจีน-ไทย เป็นหลักในการพิจารณา และผู้วิจัยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนเองและอาจารย์เจ้าของภาษาเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้

ผลการวิจัยพบว่า ตำรวนจีนมีโครงสร้างวลี 8 แบบ คือ โครงสร้างวลีแบบประธาน - กริยา มี 8 แบบ โครงสร้างวลีแบบกริยา - กรรม มี 5 แบบ โครงสร้างวลีแบบสหกริยามี 3 แบบ โครงสร้างวลีแบบคู่ขนานมี 6 แบบ โครงสร้างวลีแบบกริยา - ส่วนเสริม มี 3 แบบ โครงสร้างวลีแบบต่างระดับมี 5 แบบ โครงสร้างวลีแบบบทควมมี 2 แบบ โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำมี 2 แบบ

โครงสร้างของประโยค ได้แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานและประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานมีความสัมพันธ์ 4 แบบดังนี้ ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี ความสัมพันธ์แบบทางเลือก และประโยคเชิงซ้อนต่างระดับมีความสัมพันธ์ 5 แบบดังนี้ ความสัมพันธ์แบบหักมุม ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข ความสัมพันธ์แบบสมมุติ ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์

สำหรับเจตนาการใช้ตำรวนจีนตามความหมายได้ 5 ลักษณะคือ ตำรวนจีนชนิดบอกเจตนาตำหนิ บอกเจตนาตัดก่เตือน บอกเจตนาแสดงความเห็น บอกเจตนาชื่นชม และบอกเจตนาประชดประชัน

Title : Chinese idiomatic phrases : Structures and Purposes of Usage

Researcher : Mrs. Vanida Tangtieanchai

Institution : Dhurakit Pundit University

Publisher : Dhurakit Pundit University

Year of Publication : 2009

Number of Pages : 260 pages

ABSTRACT

The Research on Chinese Idiomatic phrases : Structures and the Purposes of Usage aims to study the structures of language and the purpose of usage of the meaning expressed in Chinese idiomatic phrases. The researcher used 290 Chinese idiomatic phrases for analyzing the structures in order to find out the usage purposes. The data for analysis was gathered from textbooks and related documents - Chinese grammar, Thai-Chinese dictionary and Thai-Chinese idiom dictionary as the basis for consideration.

The result of this research was that the structure of Chinese idiomatic phrases consists of eight categories as follows: Subject-Predicate Phrase Structure divided into eight, Verb-Object Phrase Structure divided into five, Phrase with Verbal Constructions in Series divided into three, Coordinative Phrase divided into six, Verb-Complement Phrase divided into three, Endocentric Phrase divided into five, Pivotal Phrase divided into two and Repeated Word Phrase which has into two.

From this research the sentence structure can be divided into two categories – Coordinate complex sentences and Subordinate complex sentences. The Coordinate complex sentences consist of four kinds of the following relationships: Coordinative relation, Successive relation, Progressive relation and Alternative relation. Moreover, the Subordinate complex sentences consist of five kinds : Adversative relation, Causative relation, Conditional relation, Supposative relation and Purposive relation.

The purposes of usage of the meanings expressed in Chinese idiomatic phrases, can be divided into five categories; that is, Chinese idiomatic phrases indicating blaming, warning, opinion, admiration and irony.

熟語：熟語內部的語法結構和運用目的。

研究者：陳巧珍

院校：泰國私立博仁大學

出版日期：2009年

出版者：泰國私立博仁大學

篇幅：260頁

摘要

研究範圍 熟語：熟語內部的語法結構和運用目的。研究的目的是要掌握熟語內部的語法結構及運用。研究者從收集 290 條熟語當中挑選出一些題來作為分析的例子。所應用的資料來自相關的書籍、教科書、論文及跟熟語相關的漢語語法書、泰中詞典、熟語詞典等。研究者以好幾年的教學經驗再加上系院中的各位中國老師的協助之下做此項研究。

此項研究發現熟語接近於詞組的結構可分為 8 類，如下：

主謂詞組分為 8 種；述賓詞組分為 5 種；連動詞組分為 3 種；並列詞組分為 6 種；述補詞組分為 3 種；偏正詞組分為 5 種；兼語詞組分為 2 種及重疊詞組分為 2 種。

熟語接近於句子的結構也可分為兩大類，如下：

1. 並列複句可分為 4 種，如：聯合關係、承接關係、遞進關係及選擇關係。
2. 偏正複句可分為 5 種，如：轉折關係、因果關係；條件關係、假設關係及目的關係。

熟語的運用方面大致也可分為 5 類：責備類的熟語、勸誡類的熟語、意見類的熟語、稱讚類的熟語及諷刺類的熟語。

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง เรื่อง จำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาของการใช้ ได้รับเงินสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ปี 2550 และได้รับความเห็นชอบจากรองศาสตราจารย์ ปรีชา อุรรัตน์ คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์และการสนับสนุนจากรองศาสตราจารย์ สรชัย พิศาลบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

งานวิจัยนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน อาจารย์ Liao Xinling, อาจารย์ Chen Shuan, อาจารย์ Suyun, อาจารย์ Zhang Min, อาจารย์ Wang Jingjing, อาจารย์ Liu Yingying และอาจารย์ Luo Fudong เจ้าของภาษาได้ให้คำปรึกษาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล อาจารย์ปราณี ดันตยานุบุตร อาจารย์ปิยวลี ยิ่งสวัสดิ์ อาจารย์สุชาดา เจริญธรรม อาจารย์วรพงษ์ เดชะศาสตร์ อาจารย์จริยา วาณิชวิริยะ อาจารย์แพรวา เพชรเชิดชู อาจารย์นรรรัตน์ พุ่มไพศาลชัย อาจารย์อัสนัย เต็มสงสัย อาจารย์ประภัตสร สุภาพ และ อาจารย์จุฑามาส ลิ้มสุภานาค ซึ่งเป็นอาจารย์ในภาคภาษาจีนธุรกิจที่ให้ความอนุเคราะห์และเป็นกำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจที่เข้มแข็งตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย สุดท้ายคือผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัญชลี ทองแถม ตั้งแต่เริ่มจัดดำเนินการทำโครงร่างและศึกษาวิจัยจนสำเร็จเป็นเล่ม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน ความอนุเคราะห์จากท่านจะอยู่ในความทรงจำของผู้วิจัยตลอดไป

วนิดา ตั้งเทียนชัย

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
บทคัดย่อภาษาจีน	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย	6
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	10
1.8 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในการวิจัย	11
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ความหมายของสำนวน	13
2.2 ลักษณะทั่วไปของสำนวน	15
2.3 ที่มาของสำนวนจีน	20
2.3.1 สำนวนที่มาจากตำนานและเทพนิยายโบราณ	20
2.3.2 สำนวนที่มาจากนิทานสุภาษิตสอนใจโบราณ	22
2.3.3 สำนวนที่มาจากเรื่องราวหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์	23
2.3.4 สำนวนที่มาจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงของจีน	24
บทที่ 3 โครงสร้างไวยากรณ์	25
3.1 โครงสร้างไวยากรณ์จีน	25
3.1.1 ประโยค (句子)	25
3.1.2 คำ (詞)	33
3.1.3 วลี (詞組)	35
3.2 ไวยากรณ์ปริวรรต	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เจตนาการใช้สำนวนจีน	46
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 4 การวิเคราะห์สำนวนจีนโครงสร้างภาษาและเจตนาการใช้	52
4.1 วิเคราะห์โครงสร้างวลี	53
4.1.1 โครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา (主謂結構)	53
4.1.2 โครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม (述賓結構)	63
4.1.3 โครงสร้างวลีแบบสหกริยา (連動結構)	67
4.1.4 โครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (并列結構)	70
4.1.5 โครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม (述補結構)	76
4.1.6 โครงสร้างวลีแบบต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม / กริยา (偏正結構)	81
4.1.7 โครงสร้างวลีแบบบทควา (兼語結構)	88
4.1.8 โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ (重疊結構)	92
4.2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยค	95
4.2.1 โครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句)	95
4.2.1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (并列複句-聯合關係)	95
4.2.1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (并列複句-承接關係)	101
4.2.1.3 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (并列複句-遞進關係)	107
4.2.1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบทางเลือก (并列複句-選擇關係)	113
4.2.2 โครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)	116
4.2.2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบหักมุม (偏正複句-轉折關係)	116
4.2.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (偏正複句-因果關係)	125
4.2.2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (偏正複句-條件關係)	131
4.2.2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (偏正複句-假設關係)	139

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (偏正複句-目的關係)	146
4.3 วิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวน	148
4.3.1 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาตำหนิ	148
4.3.2 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาตักเตือน	155
4.3.3 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น	162
4.3.4 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาชื่นชม	174
4.3.5 สำนวนจินชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน	180
บทที่ 5 สรุปผลวิจัยและข้อเสนอแนะ	188
5.1 สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างสำนวนจีน	188
5.1.1 โครงสร้างวลี	190
5.1.1.1 โครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา(主謂結構)	190
5.1.1.2 โครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม(述賓結構)	198
5.1.1.3 โครงสร้างวลีแบบสหกริยา(連動結構)	203
5.1.1.4 โครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน(并列結構)	206
5.1.1.5 โครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม(述補結構)	212
5.1.1.6 โครงสร้างวลีแบบต่างระดับ(偏正結構)	215
5.1.1.7 โครงสร้างวลีแบบวลีแบบทควบ(兼語結構)	220
5.1.1.8 โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ(重疊結構)	222
5.1.2 โครงสร้างประโยค	224
5.1.2.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句)	224
แบบที่ 1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบ ผสมผสาน (并列複句-聯合關係)	224
แบบที่ 1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบ สืบเนื่อง (并列複句-承接關係)	225
แบบที่ 1.3 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบเพิ่ม ทวี (并列複句-遞進關係)	226
แบบที่ 1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบ ทางเลือก (并列複句-選擇關係)	227

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)	228
แบบที่ 2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบหักมุม (偏正複句-轉折關係)	228
แบบที่ 2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (偏正複句-因果關係)	229
แบบที่ 2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (偏正複句-條件關係)	230
แบบที่ 2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (偏正複句-假設關係)	231
แบบที่ 2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (偏正複句-目的關係)	232
5.1.3 เจตนาการใช้สำนวน	233
5.1.3.1 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาตำหนิ	233
5.1.3.2 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาตักเตือน	233
5.1.3.3 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น	234
5.1.3.4 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาชื่นชม	234
5.1.3.5 สำนวนจินชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน	234
5.2 ข้อเสนอแนะ	235
บรรณานุกรม	236
ภาคผนวก	240
ภาคผนวก ก ตารางบัญชีสำนวนจีนที่ได้มาคัดเลือกและนำมาใช้ในงานวิจัย	241
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	259

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงโครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา(主謂結構)	53
2	แสดงโครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม(述賓結構)	63
3	แสดงโครงสร้างวลีแบบสหกริยา(連動結構)	67
4	แสดงโครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน(並列結構)	70
5	แสดงโครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม(述補結構)	76
6	แสดงโครงสร้างวลีต่างระดับหรือความขยาย(偏正結構)	81
7	แสดงโครงสร้างวลีแบบวลีบทควบ(兼語結構)	88
8	แสดงโครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ(重疊結構)	92
9	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานความสัมพันธ์แบบผสมผสาน(聯合關係)	99
10	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง(承接關係)	105
11	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี(遞進關係)	111
12	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานความสัมพันธ์แบบทางเลือก(選擇關係)	115
13	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบหักมุม(轉折關係)	122
14	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล(因果關係)	129
15	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข(條件關係)	136
16	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบสมมุติ(假設關係)	144
17	แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์(目的關係)	147

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนวนจีนมีความสำคัญต่อการพูดและการเขียนภาษาจีนมาช้านาน ภาษาจีนมีการใช้ถ้อยคำที่เป็นสำนวนอยู่มากมาย ทั้งสำนวนโบราณและสำนวนสมัยใหม่ สำนวนเหล่านั้น แสดงให้เห็นวัฒนธรรมทางด้านการใช้ภาษาของจีน กล่าวคือ เราสามารถนำสำนวนมากล่าวอ้างและเข้าถึงความหมายได้โดยไม่ต้องอธิบายยืดยาวสามารถเข้าใจได้ทันที

ตัวอย่างเช่น “ม้าทำลายฝูง” (害群之馬 hài qún zhī mǎ)

“ฝนทั่งให้เป็นเข็ม” (鐵杵磨成針 tiěchǔ mó chēng zhēn)

“คิดพิณให้วัวฟัง” (對牛彈琴 duì niú tán qín)

“คนกลัวชื่อดัง หมูกลัวอ้วน” (人怕出名豬怕壯 rén pà chū mǐng zhū pà zhuàng)

“ลูกศิษย์เต็มบ้านเต็มเมือง” (桃李滿天下 táo lǐ mǎn tiān xià)

เมื่อได้ฟังหรือเห็นก็เข้าใจได้ทันทีว่า “ม้าทำลายฝูง หรือ ม้าที่เป็นภัยต่อกลุ่ม” หมายถึงว่า มีม้าหลาย ๆ ตัวอยู่ในฝูงเดียวกันแต่จะมีม้าไม่ดีอยู่หนึ่งหรือสองตัว โดยผู้กล่าวไม่ต้องอธิบายอย่างยืดยาวเป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการใช้สำนวนจะทำให้เราเข้าใจความหมายของคำพูดได้ลึกซึ้งและรวดเร็วขึ้น และทำให้การพูดคุย หรือการเขียนมีรสชาติเพิ่มยิ่งขึ้น และทำให้แปลกและน่าสนใจอีกด้วย

อีกประการหนึ่งคือ ภาษาจีนเป็นภาษาที่ 2 หรือภาษาที่ 3 ที่ถูกนำมาใช้ในการสื่อสาร สิ่งที่น่ามาใช้มากคือ สำนวน โดยนำมาใช้ในการพูด และการเขียน ดังนั้น ในฐานะที่เราเป็นผู้ใช้ภาษา เราควรศึกษาโครงสร้าง และเจตนาของสำนวนจีนให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เช่น ในเรื่องของโครงสร้างของสำนวน ซึ่งมีทั้งโครงสร้างที่เป็นวลีและประโยค เรื่องความหมายของสำนวน โดยที่สำนวนบางสำนวนมีความหมายเหมือนกันแต่ต่างกันที่เจตนาของการใช้ (สุนันท์ อัญชลินุกูล : 2542) หากเลือกใช้สำนวนผิดโดยไม่ทราบว่สำนวนนั้นมีเจตนาจะใช้อย่างไรจะทำให้การสื่อความหมายเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและความหมายของสำนวน มีดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า “สำนวน” ไว้ดังนี้
สำนวน น. ถ้อยคำที่เรียบเรียง, โวหาร, บางทีก็ใช้ว่าสำนวนโวหาร; เช่น สารคดีเรื่องนี้สำนวนโวหารดี ความเรียงเรื่องนี้สำนวนโวหารลุ่ม ๆ ดอน ๆ ; คติ เช่น ปิดสำนวน; ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจะเซให้้วยน้ำรำไม่ดีโทษपीโทษกลอง, ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ เช่น สำนวนฝรั่ง สำนวนบาลี... ; ลักษณะนามใช้เรียกข้อความหรือบทประพันธ์รายหนึ่ง ๆ เช่น อิเหนามีหลายสำนวน บทความ 2 สำนวน.

กาญจนาภรณ์ (นามแฝง : 2513) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “สำนวน” ไว้ในหนังสือ สำนวนไทย ดังนี้

“คำพูดของมนุษย์เราไม่ว่าชาติใดภาษาใด แยกออกได้กว้าง ๆ เป็นสองอย่าง อย่างหนึ่งพูดตรงไปตรงมาตามภาษาธรรมดา พอพูดออกมาก็เข้าใจกันได้ทันที อีกอย่างหนึ่งพูดเป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมาแต่ให้มีความหมายในคำพูดนั้น ๆ คนฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายทั่วไปจนอยู่ตัวแล้ว แต่ถ้าไม่แพร่หลายคนฟังก็ไม่อาจเข้าใจได้ทันที ต้องคิดจึงเข้าใจ หรือบางทีคิดแล้วเข้าใจไปอย่างอื่นก็ได้ หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้ คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้เราเรียกกันว่า “สำนวน” คือคำพูดเป็นสำนวนอย่างชาวบ้านเขาเรียกกันว่า “พูดสำบัดสำนวน”

มัทนี ตูลยาทร(2533) กล่าวถึงสำนวนว่าเป็นถ้อยคำ หรือวลี หรือประโยคที่มีความหมายไม่ตรงตามตัว แต่มีความหมายเป็นเชิงเปรียบเทียบ ผู้ฟังผู้อ่านต้องแปลความอีกชั้นหนึ่งจึงจะเข้าใจ สำนวนนี้จะใช้กันอย่างแพร่หลายในหมู่คนที่พูดภาษาเดียวกัน ถ้าใคร่อย่ขึ้นมา ก็มีผู้เข้าใจความหมายได้ทันที

ประภัสสร วศินนิติวงศ์ (2544) กล่าวถึงสำนวนจีนว่าคนไทยรู้จักคุ้นเคยกับสำนวนจีนมานานแล้ว มีคนไม่น้อยที่นิยมนำสำนวนจีนมาใช้เป็นคำคม เปรียบเทียบกับคน สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะสำนวนจีนมีความหมายลึกซึ้ง แฝงคติชวนให้คิด และเข้าใจได้ไม่ยาก หลายคนเคยได้ยิน ได้ฟัง หรือได้อ่านเรื่องราวความเป็นมาของสำนวนจีนแต่ละสำนวน ซึ่งล้วนแต่มีประวัติอันยาวนานพอ ๆ กับประวัติศาสตร์ชนชาติจีน และยังสนุกสนานนำติดตามราวกับนิทานเรื่องหนึ่ง ในแง่ของการใช้ภาษาจีน สำนวนจีน หรือสุภาษิต (成語) ยังมีความหมายมากไปกว่าเป็นนิทานสอนใจหรือเป็นคำคมชวนคิดดังที่คนไทยเข้าใจ ตามปรกตินจีนจะใช้สำนวนเป็นส่วนหนึ่งของประโยคที่สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะพูดหรือเขียน สำนวนถูกนำมาใช้เป็นคำเปรียบเทียบ หรือใช้เป็นคำขยาย

บางสำนวนแม้มีต้นกำเนิดเมื่อนับพันปีมาแล้ว แต่คนจีนสมัยใหม่ก็นำมาใช้กับประโยคปัจจุบันได้อย่าง สอดคล้องกลมกลืน

มานิต เจียรบรรจงกิจ(2544) กล่าวถึง สำนวนคือวลีคงรูปที่กะทัดรัดกินความลึกซึ้ง ซึ่งผู้คนที่ใช้ กันจนชินมาเป็นเวลายาวนาน แต่ละชาติ แต่ละภาษา ล้วนมีสำนวนโวหารของตนเองทั้งสิ้น ภาษาจีนซึ่ง มีประวัติความเป็นมาหลายพันปี ย่อมอุดมสมบูรณ์ด้วยสำนวนโวหาร อันแสดงถึงความเจริญแห่ง วัฒนธรรมทางภาษา การที่จะเรียนรู้ภาษาจีน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในสำนวนจีนระดับหนึ่ง

เชิดชัย ภาสุพงษ์ (2545) กล่าวถึงสำนวนว่า สำนวน (熟語) เป็นเอกลักษณ์พิเศษทางภาษาที่ มีรูปแบบแน่ชัด ขอบข่ายครอบคลุมกว้างขวาง ขอเพียงมีลักษณะเป็นการใช้แบบคงตัว การใช้ตามความ เคยชิน หรือวลีสำเร็จรูป จัดเป็นสำนวน (熟語) ได้ โดยทั่วไปนั้น สำนวนจีนประกอบด้วย

1. 成語(เจิงอู่) หมายถึง สำนวนสำเร็จรูป สำนวนประเภทนี้ส่วนใหญ่มีต้นกำเนิดมา และมีลักษณะเป็นความเปรียบหรือทำความ โดยมากมีสี่พยางค์ เช่น 孤掌難鳴(ตบมือข้างเดียวไม่ดัง) , 打草驚蛇(แหวกหญ้าให้งูตื่น) ฯลฯ

2. 慣用語(กัวนย่งอู่) หมายถึง สำนวนเคยชิน สำนวนประเภทนี้เกิดจากภาษาพูดของ ชาวบ้านก่อน ต่อมาจึงแพร่หลายในภาษาเขียนด้วย โดยมากมีสามพยางค์ เช่น 拍馬屁(ประจบสอพลอ) , 雙刀劍(ดาบสองคม) ฯลฯ

3. 俗語(สูอู่) หมายถึง สำนวนพื้นบ้าน เช่น 好漢做事好漢當(ลูกผู้ชายกล้าทำก็กล้ารับ) ฯลฯ

4. 諺語(เชียนอู่) หมายถึง สำนวนภาษิต เช่น 禍不單行, 福無雙來 (เรื่องดีมีที่มาทีละ หน เรื่องไม่ดีมีที่มาอย่างกระหน่ำซ้ำซ้อน) ฯลฯ

5. 歇後語(เซี่ยโฮ่วอู่) หมายถึง สำนวนละท้าย หรือคำพังเพยเปรียบเทียบชนิดหนึ่ง ซึ่ง แบ่งออกเป็นสองส่วนด้วยกันคือ ส่วนแรกและส่วนหลัง ส่วนแรกเป็นส่วนเปรียบเทียบ ส่วนหลังเป็น ส่วนให้ความหมายหรือคำอธิบาย โดยทั่วไป จะพูดแค่ส่วนแรกไม่พูดส่วนหลัง เป็นการละท้ายไว้ให้ไป คิดเอง แต่ทุกวันนี้เริ่มจะพูดกันทั้งสองส่วน เช่น 千里送鵝毛-----禮輕情意重 (เดินทางไกลพันลี้ เอาขนห่านมาให้-----ของขวัญดูดียวดยาง แต่น้ำมิตรไมตรีล้ำค่า) ปัจจุบันเวลาเขียน ก็มักจะเขียนติดกันทั้งสองส่วน เช่น 千里送鵝毛, 禮輕情意重

สำนวน (熟語) ของจีนนั้นมีขอบข่ายกว้างมาก และมีจำนวนมหาศาล เชื่อกันว่ามีไม่ต่ำกว่า แสนสำนวนโดยประมาณ (เชิดชัย ภาสุพงษ์,2545)

โครงสร้างของสำนวน มีลักษณะดังนี้

ถ้าพิจารณาสำนวน 2 สำนวน (《HÀNYŪ CÍHUI JIÀOCHÉNG》; 2000) ดังนี้

“แตกต่างราวฟ้ากับดิน”(天壤之→別 tiān rǎng zhī bié)

“ไม่เหมือนกันโดยสิ้นเชิง”(截然→不同 jié rán bù tóng)

สำนวนที่ 1 เป็นสำนวนที่มีลักษณะเป็นคำนาม (體詞性成語) คำที่ใช้จึงเป็นคำนาม ส่วนมากเป็นกรรมของคำว่า “มี (有)” เช่น ชีวิตของเขาวันนี้เปรียบกับเมื่อก่อน“มี” เป็นคำกริยา “ความแตกต่างราวฟ้ากับดิน” จึงเป็นคำนามและทำหน้าที่เป็นกรรม **สำนวนที่ 2** เป็นสำนวนที่มีลักษณะภาคแสดง (謂詞性成語) มักจะเป็นภาคแสดง (謂語) และส่วนประกอบขยายนาม (定語) ของประโยค เช่น ความคิดเห็นของเขาที่เกี่ยวกับปัญหาสำคัญมักไม่เหมือนกับลูกน้องโดยสิ้นเชิง “ไม่เหมือนกับ.....โดยสิ้นเชิง” จึงเป็นภาคแสดง

ความหมายของสำนวน มีดังนี้

ในการใช้สำนวนจีนนั้นเมื่อเน้นเรื่องของความหมายจะทำให้เจตนาการใช้แตกต่างกัน (《HÀNYŪ CÍHUI JIÀOCHÉNG》; 2000) ดังนี้

สำนวนที่มีความหมายใกล้เคียงกันแต่เจตนาที่ใช้ต่างกัน (同義熟語辨析) ได้แก่

1. ทางด้านสีสันของอารมณ์ความรู้สึกมีความแตกต่างกัน (感情色彩不同)

“พูดจาละฉาน” (侃侃而談 kǎn kǎn ér tán)

“คุยโวโอ้อวด” (誇誇其談 kuā kuā qí tán)

ทั้ง 2 สำนวนต่างพรรณนาถึงเรื่อง การพูดเหมือนกัน “พูดจาละฉาน” เป็นการพูดอย่างไม่สะทกสะท้าน มักมีความหมายเป็นทางบวก เช่น ในการได้วาที เขาพูดอย่างละฉานจึงได้รับการชื่นชมจากทุกคน ส่วน “คุยโวโอ้อวด” เป็นการพูดที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงมักจะเป็นด้านลบ เช่น คนคนนี้ธรรมดา ก็อยากดังอยู่แล้ว ชอบคุยโวโอ้อวด

“ดูแลปรนนิบัติอย่างรอบคอบทั่วถึง” (無微不至 wú wēi bù zhì)

“ไม่มีสิ่งเลวร้ายใด ๆ ที่ทำออกมาไม่ได้” (無所不至 wú suǒ bù zhì)

ทั้ง 2 ส่วนต่างพรรณนาถึงเรื่อง ไม่มีที่ไม่ว่าถึง (ทำอย่างไรไม่มีที่ติ) ส่วนที่ 1 เป็นความหมายทางบวก คือแม้แต่เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ดูเลอย่างไม่มีขาดตกบกพร่อง เช่น การปรนนิบัติดูแลพ่อแม่อย่างไม่มีที่ติ ส่วนที่ 2 เป็นความหมายทางด้านลบ หมายถึง ไม่มีสิ่งเลวร้ายใด ๆ ที่ทำออกมาไม่ได้ (ในความชั่ว ความไม่ดี) เช่น ศัตรูเหล่านี้โหดเหี้ยมฆ่าชาวบ้าน เผาและปล้นสะดม ไม่มีสิ่งเลวร้ายใด ๆ ที่ทำออกมาไม่ได้

2. ส่วนที่มีความหมายต่างระดับกัน(程度不同)

“ กลัวจนตัวสั่น ” (不寒而慄 bù hán ér lì)

“ ขนพองสยองเกล้า ” (毛骨悚然 máo gǔ sǒng rán)

ทั้ง 2 ส่วนพรรณนาถึง ความกลัวอย่างมาก ส่วนที่ 1 “ กลัวจนตัวสั่น ” หมายถึง ตัวสั่นงันกทั้งที่อากาศไม่หนาว พรรณนาว่า หวาดกลัวอย่างยิ่ง ส่วนที่ 2 “ ขนพองสยองเกล้า ” หมายถึง แสดงอารมณ์หวาดกลัวมาก ๆ แม้แต่ผม ขนและกระดูก ล้วนแสดงความหวาดกลัว ส่วนที่ 2 จึงมีระดับของความหมายที่รุนแรงกว่า

3. ส่วนที่มีความหมายเหมือนกันแต่การใช้ต่างกัน (用法不同)

“ รอยแผลเต็มตัวถึยบราวกับเกล็ดปลา ” (遍體鱗傷 biàn tǐ lín shāng)

“ เนื้อตัวแตกยับไปทั่ว ” (體無完膚 tǐ wú wán fū)

ส่วนที่ 1 “ รอยแผลเต็มตัวถึยบราวกับเกล็ดปลา ” หมายถึง อาการบาดเจ็บสาหัส จะหมายถึง ร่างกายเท่านั้น เช่น ศัตรูเขว่นเขาขึ้นไว้แล้วตีนานมากจนเกิดรอยแผลเต็มตัวถึยบราวกับเกล็ดปลา ส่วนที่ 2 “ เนื้อตัวแตกยับไปทั่ว ” หมายถึง ได้รับบาดเจ็บทั้งตัว เปรียบความคิดเห็นที่ถูกตอกกลับไม่เป็นชิ้นดี เช่น ผลงานของเขาถูกวิพากษ์วิจารณ์จนแตกยับไปทั่วทั้งหมด

ศุนันท์ อัญชลินกุล (2543) ได้กล่าวถึงเจตนาการใช้คำพังเพยในภาษาไทย จำแนกลักษณะเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. คำพังเพยชนิดบอกเจตนาตำหนิ
2. คำพังเพยชนิดบอกเจตนาตักเตือน
3. คำพังเพยชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น
4. คำพังเพยชนิดบอกเจตนาชื่นชม

จากข้อมูลข้างต้น จึงเป็นเหตุทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา เรื่อง สำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษา และเจตนาของการใช้สำนวน เพื่อให้ทราบว่าโครงสร้างทางภาษา และเจตนาของการใช้สำนวนจีนมีลักษณะเป็นอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีน
2. เพื่อศึกษาเจตนาการใช้สำนวนจีน
3. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีน

1.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สำนวนจีน หมายถึง ถ้อยคำที่มีวิธีการเรียบเรียงเป็นพิเศษไม่ต้องการพูดตรง ๆ แต่เป็นวิธีการใช้ภาษาที่กระชับ กะทัดรัด มีความหมายเป็นที่เข้าใจและใช้กันจนเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง การใช้สำนวนเพื่อต้องการให้ข้อคิด สั่งสอน เตือนใจ

โครงสร้างภาษา ได้แก่ โครงสร้างวลี และโครงสร้างประโยค ของสำนวนจีน

เจตนาการใช้ หมายถึง พิจารณาเจตนาการใช้ความหมายกว้าง ๆ ในการใช้สำนวนจีน ได้แก่ เจตนาตำหนิ ตักเตือน แสดงความคิดเห็น และชื่นชม เป็นต้น

1.4 ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยวิเคราะห์สำนวนจีนที่ได้คัดเลือกมาจำนวน 290 สำนวน ลักษณะของสำนวนที่คัดเลือกมาใช้ในงานวิจัยนี้ คือ เป็นสำนวนที่ใช้เหมือนสำนวนไทย สำนวนที่เด่นแตกต่างจากสำนวนไทย ลักษณะที่เป็นสำนวนโบราณที่มีการถ่ายทอดมาจากประวัติศาสตร์และวรรณกรรมจีน ซึ่งสำนวนที่คัดเลือกและนำมาใช้นั้น เจ้าของภาษา (อาจารย์สอนภาษาจีนจากประเทศจีน) เป็นผู้ร่วมพิจารณา คัดเลือกจากหนังสือและเอกสารจำนวน 8 เล่ม ตามที่ระบุไว้ ดังนี้

1. ชุมมนุส้านวนจิ้น 《漢語成語集》 ศึกษาภาษาจิ้น-ไทย เล่ม 1-3 ของมานิต เจียรบรรจงกิจ (2542)
2. สนุกกับส้านวนจิ้น ประกัศสร วศินนิตวงศ์ (2544)
3. 《成語應用詞典》主編李定凱、王治傑 上海辭書出版社(2003)
《CHÉNGYŪYÌNGYÒNG CÍDIǎN》Lǐdìngkǎi Wángzhìjié zhǔbiān Shànghǎi císhū chūbǎnshè(2003)
4. 《多功能成語詞典》陳抗、董崑、盛冬鈴編著 2003 年
5. 《DUŌGŌNGNÉNG CÍDIǎN》Chénkāng Dǒngkūn Shèngdōnglíng biānzhù (2003)
6. 《漢語詞彙教程》萬藝玲著 北京語言文化大學出版社 2000 年
《HÀNYŪ CÍHÙI JIÀOCHÉNG》Wànyílíngzhù Běijīng yǔyán wénhuà chūbǎnshè (2000)
7. 《漢語成語大詞典》湖北大學古籍研究所編 中華書局 2004 年
《HÀNYŪ CHÉNGYŪ DÀCÍDIǎN》Húběi dàxué gǔjí yánjiùsuǒ biān zhōnghuá shūjú (2004)
8. 《中國歇後語大詞典》溫端政上海辭書出版社 2002 年
《ZHŌNGGUÓ XIÈHÒUYŪ DÀCÍDIǎN》Wénduānzhèng Shànghǎi císhū chūbǎnshè (2002)

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยและดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้รวบรวมสำนวนจิ้นจำนวน 290 สำนวน จากเอกสารทั้ง 8 เล่มที่กล่าวไว้ในขอบเขตการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำสำนวนจิ้นจำนวน 290 สำนวนมาแยกเป็นกลุ่ม ๆ คือ กลุ่มวลีและกลุ่มประโยคเพื่อวิเคราะห์หาโครงสร้างภาษาและเจตนาการใช้ความหมาย ในการนำมาจำแนกเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มจึงมีจำนวนไม่เท่ากัน ซึ่งเกิดจากการคัดเลือกครั้งแรกคือ เลือกสำนวนที่ใช้เหมือนสำนวนไทย สำนวนที่เด่นแตกต่างจากสำนวนไทย ลักษณะที่เป็นสำนวนโบราณที่มีการถ่ายทอดมาจากประวัติศาสตร์และวรรณกรรมจิ้น ดังนั้นการวิเคราะห์ บางกลุ่มจึงมีตัวอย่างมากน้อยไม่เท่ากัน แต่ผู้วิจัยต้องการหาตัวอย่างมาวิเคราะห์ให้ได้มากที่สุด เพื่อหาความแตกต่างของรูปแบบโครงสร้างวลี และประโยคของสำนวนจิ้น
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในรูปแบบตาราง โครงสร้าง และแบบย่อกระชับ เพื่อให้เห็นวิธีการจำแนกคำของทั้ง 2 โครงสร้าง จากนั้นจึงวิเคราะห์สำนวนแต่ละสำนวนจากโครงสร้างด้วยการยกสำนวน คำอ่าน(พินอิน) บอกความหมายของสำนวนและอธิบายรายละเอียด ส่วนวิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวนจิ้น นำเสนอด้วยการเขียนสำนวน คำอ่าน(พินอิน) บอกความหมายของสำนวน เจตนาการใช้สำนวน ที่มาของความหมายและตัวอย่างของการนำไปใช้ในแต่ละสำนวนอย่างรายละเอียด โดยใช้ตำรา 《現代漢語語法》ไวยากรณ์จิ้น (เสี่ยว อานต้า , 2547) 《現代漢語詞典》(楊漢川編譯 , 1977)

พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (เขียวชัย เอี่ยมวรเมธ , 2535) 《漢泰熟語詞典》 พจนานุกรมสำนวนจีน-ไทย (เขียดชัย ผาสุพงษ์ , 2545) เป็นหลักในการพิจารณา และผู้วิจัยได้ใช้ความรู้และประสบการณ์การสอนภาษาจีนมาเป็นเวลา 20 ปีเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางแสดงโครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (並列結構)

熟語 สำนวน	主謂式 ประธาน -กริยา	述賓式 กริยา- กรรม	連動式 สห- กริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 ส่วน เสริม	偏正式 ความขยาย	兼語式 วลีบท ควบ
1. 張牙 • 舞爪 zhāng yá wǔ zhuǎ		張牙 舞爪		張牙 • 舞爪			
2. 人山 • 人海 rén shān rén hǎi				人山 • 人海		(人)山 (人)海	
3. 爭先 • 恐後 zhēng xiān kǒng hòu		爭先 恐後		爭先 • 恐後			

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบคู่ขนานตามสำนวนต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 張牙 • 舞爪(zhāng yá wǔ zhuǎ)

ความหมาย แยกเขี้ยวตะปบเล็บ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 張牙 ส่วนที่สอง 舞爪

ส่วนที่หนึ่ง 張牙 และส่วนที่สอง 舞爪 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

張牙 และ 舞爪 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

張 และ 舞 เป็นบทกริยา, 張 และ 舞 เป็นคำกริยา

牙 และ 爪 เป็นบทกรรม, 牙 และ 爪 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 人山 • 人海(rén shān rén hǎi)

ความหมาย คนมิดฟ้ามัวดิน คนล้นหลาม

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 人山 ส่วนที่สอง 人海

ส่วนที่หนึ่ง 人山 และส่วนที่สอง 人海 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

人山 และ 人海 เป็นแบบต่างระดับ แยก

人 ในส่วนที่หนึ่งและ 人 ในส่วนที่สองเป็นบทขยายนาม, 人 เป็นคำนาม

山 และ 海 เป็นคำหลัก(คำที่ถูขยาย), 山 และ 海 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 争先 • 恐后(zhēng xiān kǒng hòu)

ความหมาย แข่งกันอยู่ข้างหน้ากลัวล้าหลังเพื่อน
แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 争先 ส่วนที่สอง 恐后
ส่วนที่หนึ่ง 争先 และส่วนที่สอง 恐后 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง
争先 และ 恐后 เป็นวลีแบบกริยา-กรรม แยก
爭 และ 恐 เป็นบทกริยา, 爭 และ 恐 เป็นคำกริยา
先 และ 后 เป็นบทกรรม, 先 และ 后 เป็นคำคุณศัพท์

ตารางแสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (承接關係)

熟语 สำนวน	主謂 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	述補 บทเสริม กริยา
1. 鷸蚌相爭, 漁人得利 yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì	鷸蚌 漁人	相爭 得利				
2. 病急 亂投醫 bìng jí luàn tóu yī	病	急 亂投	醫			

การศึกษาโครงสร้างประโยคแบบสัมพันธ์สืบเนื่อง (承接複句) ตามสำนวนต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 鷸蚌相爭, | 漁人得利 (yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì)

ความหมาย นกปากส้อมกับหอยกาบวิวาทกัน ชาวประมงได้ประโยชน์
วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้
อนุประโยคที่ 1 คือ 鷸蚌相爭 อนุประโยคที่ 2 คือ 漁人得利
โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค (分句) สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 2 病急 | 亂投醫 (bìng jí luàn tóu yī)

ความหมาย อาการป่วยทรุดหนักแล้วจึงค่อยเที่ยวหาหมออย่างสุ่มสี่สุ่มห้า
วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้
อนุประโยคที่ 1 คือ 病急 อนุประโยคที่ 2 คือ 亂投醫
โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค (分句) สอดคล้องกัน

4. การสรุปผลการวิจัย ในรูปแบบตาราง และแบบย่อกระชับ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบโครงสร้างของสำนวนจีน และเจตนาของการใช้ความหมายในสำนวนจีน
2. เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะทำให้เลือกใช้สำนวนจีน ในการสื่อสารได้
3. จะเป็นประโยชน์แก่ครู อาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจในการศึกษาเรื่องสำนวนจีน

1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้

แสดงสัญลักษณ์ของส่วนประกอบของประโยค (表示句子成分的符号) ซึ่งใช้ในตารางวิเคราะห์

主語 ประธาน	══
謂語 กริยา	—
賓語 กรรม	~~~~
定語 บทขยายนาม	()
狀語 บทขยายหน้ากริยา	{ }
補語 บทเสริมกริยา	< >

主謂詞組 วลีประธาน-กริยา
述動賓詞組 วลีกริยา-กรรม	/
連動詞組 วลีแบบประกอบด้วยกริยาคู่	△
並列詞組 วลีคู่ขนาน	•
述動補詞組 วลีกริยา-ส่วนเสริม	< >
偏正詞組 วลีแบบความขยาย/ต่างระดับ	()
定中 (正) วลีแบบบทขยายนาม	()
狀中 (正) วลีแบบบทขยายหน้ากริยา	{ }
兼語 วลีบทควบ	> ... <

1.8 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ถอดเสียงตัวอักษรจีนด้วยระบบ 漢語拼音 Hànyǔ pīnyīn ซึ่งเป็นระบบสัทอักษรที่ใช้เป็นทางการในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2541: 2 -10)

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b ¹ (ป)	p (ผ,พ)	m (ม)	f(ฟ)	d (ต)	t (ถ,ท)	n (น)	l (ล)
z (จ)	c (ช,ฉ)	s (ส,ซ)	zh (จ)	ch (ช,ฉ)	sh ² (ฉ,ช)	r (ร)	j (จ)
q (ช,ฉ)	x (ซ)	g (ก)	k (ก,ค)	h (ห)	ng ³ (ง)	y ³ (ย)	w ³ (ว)

สัทอักษรแทนเสียงสระ 24 เสียง

1. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง

a (อา)	o (อัว + โอะ)	e (เออ)	i (อี, อิ / อี้)
u (อู)	ü (อู+อี)	er (เออร์)	ê (เอะ)

2. สัทอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai (ไอ, อาย)	ei (เอ+อี)	ao (เอา, ฮาว)	ou (โอ+อู)
ia (อี+อา)	ie (อี+เอะ)	io (อี+โอ)	ua (อัว+อา)
uo (อัว+โอ)	ue (อู+เออ)	üa (อู+อี+อา)	üe (อี+อี+เอะ)
iao (อี+อา+โอ)	iou ⁴ (อี+โอ+อู)	uai(อู+อา+อี)	uei ⁴ (อู+เอ+อี)

¹ ในวงเล็บ คือ เสียงพยัญชนะและสระภาษาไทยที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

² เสียง sh ออกเสียงคล้าย sh ในภาษาอังกฤษ ในที่นี้จะใช้ตัวอักษร ฉ แทนเสียง sh แต่ในกรณีที่ไม่สามารถผันเสียงวรรณยุกต์โดยใช้ตัว ฉ ได้ ก็จะใช้ตัว ซ แทน โดยจะมีจุดใต้ตัว ซ เป็นเครื่องหมายแสดงดังนี้ ซ

³ เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และจะใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น

⁴ เมื่อมีพยัญชนะต้นหน้าสระ iou และ uei จะเขียนเป็น iu และ ui ตามลำดับ

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

- แทน เสียงหนึ่ง (ออกเสียงคล้ายเสียงตรีในภาษาไทย)
- ˊ แทน เสียงสอง (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย)
- ˋ แทน เสียงสาม (ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะ ออกเสียงต่ำตอนแรก และจะผันเป็นเสียงสูง ตอนท้าย)
- ˊˋ แทน เสียงสี่ (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

การแสดงเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ในระบบถอดเสียงภาษาจีนกลางนี้ จะต้องเขียนเครื่องหมายไว้เหนือรูปสระ หากสระนั้นเป็นสระผสมก็จะเขียนเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ไว้เหนือรูปสระที่เป็นสระหลัก

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ความหมายของสำนวน (2) ลักษณะทั่วไปของสำนวน (3) ที่มาของสำนวน ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของคำว่า “成語 (chéngyǔ) สุภาษิต” และ“สำนวน”

คำว่า เฉิงอวี่ chéngyǔ หรือ “สำนวน” ในภาษาจีนนั้นมีผู้ให้ความหมายเป็นภาษาไทย (พิริยา สุรขจร : 2544) ไว้ว่า

เฉิงอวี่ (chéngyǔ) รูปศัพท์แปลว่า “คำสำเร็จรูป” คือ มีความหมายสมบูรณ์ในลักษณะสำนวน ภาษาอังกฤษจึงแปลว่า idiom ส่วนมากมีลักษณะเป็นความเปรียบ ความเปรียบบางอย่างเป็นการทำความ (Allusion) ถึงเรื่องในอดีตซึ่งส่วนมากมีบันทึกอยู่ในหนังสือ ต้องมีความรู้เรื่องที่ทำความถึงจึงจะเข้าใจ เช่น “เผาเถาถั่วต้มถั่ว” มาจากบทกวีของโจสิดที่ถูกโจผีบังคับให้แต่งกลอนภายในเจ็ดก้าว... สำนวน “เผาเถาถั่วต้มถั่ว” จึงหมายถึงพี่น้องทำร้ายกันเอง เฉิงอวี่ (chéngyǔ) แบ่งตามที่มาได้สองพวก พวกหนึ่งมาจากภาษาพูดของชาวบ้าน พวกนี้เข้าใจง่าย จัดเป็น สุอวี่¹ (súyǔ) ประเภทหนึ่ง และมีลักษณะคล้ายกับ ก้วนย่งอวี่ (guànyòngyǔ) มาก เช่น “แพะหายล้อมคอก” อีกพวกหนึ่งมาจากหนังสือ ได้แก่สำนวนทำความดังที่กล่าวแล้วข้างต้น พวกนี้ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของสุอวี่ (súyǔ) เป็นประเภทสำคัญของเฉิงอวี่ (chéngyǔ) เมื่อพูดถึงเฉิงอวี่ (chéngyǔ) คนมักนึกถึงสำนวนประเภทนี้และนึกถึงที่มาด้วย ส่วนเฉิงอวี่

¹ 俗語 súyǔ สุอวี่ หมายถึง สำนวนประเภทหนึ่งในภาษาจีน เกิดจากชาวบ้าน แพร่หลายในภาษาพูดของชาวบ้าน มีโครงสร้างกะทัดรัด คมคาย อาจเข้าใจง่ายหรือลึกซึ้ง ต้องตีความ แต่เข้าใจไม่ยาก มีลักษณะของชาวบ้านอย่างชัดเจน เช่น ขอเพียงลงแรง ถึงสาकเหล็กก็ฝนเป็นเข็มได้ (ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม) หล้ามีราก คนมีใจ (ไม่ลืมพระคุณ) เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา ร่วมกับ บริษัท ซี.พี. เซเวนอีเลฟเวน จำกัด, 2539: 244)

(chéngyǔ) ที่มาจากภาษาพูดบางคนถือว่าเป็นก๊วนย่งอวี² (guànyòngyǔ) ถ้าถือตามหลักเกณฑ์นี้ เฉิงอวี (chéngyǔ) ก็อาจแปลว่า สำนวนเพื่อความหรือสำนวนอุปมา (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, 2539 : 247)

ความหมายของคำว่า chéngyǔ สุภาษิต มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ต่าง ๆ ดังนี้

Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน ได้ให้ความหมายคำว่า chéng-yǔ ไว้ว่า

chéngyǔ(สุภาษิต) คือ ประโยคสั้น ๆ หรือกลุ่มคำที่กำหนดรูปแบบที่แน่นอน สั้นกะทัดรัดได้ใจความ ลึกซึ้งและครอบคลุม โดยที่มีการใช้สืบทอดต่อ ๆ กันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน สุภาษิตในภาษาจีนนั้นส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำ 4 คำ สำนวนจีนบางสำนวนเมื่อดูจากตัวอักษร ก็สามารรถเข้าใจความหมายของสำนวนได้ไม่ยาก บางสำนวนจำเป็นต้องรู้ที่มาหรือเรื่องราวจาก หนังสือโบราณ จึงจะสามารถเข้าใจความหมายได้ (Zhōngguó Shè huì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ, 1999: 160)

Fēnlèi Hànyǔ Chéngyǔ Dàcídiǎn พจนานุกรมการแบ่งประเภทสำนวนจีนฉบับใหญ่ ได้ให้ความหมายที่น่าสนใจของคำว่า chéngyǔ ไว้ว่า

chéngyǔ(สุภาษิต) หมายถึง มรดกอันล้ำค่าในคลังคำของภาษาจีน ภาษาที่ใช้จะสั้นกะทัดรัด โครงสร้างกระชับ ความหมายลึกซึ้ง เต็มไปด้วยพลังในการแสดงออกอย่างยิ่ง สำนวนเมื่อนำมาใช้ได้ดี จะทำให้ภาษามีสีสัน ท่วงทำนองสำนวนโดดเด่น สำนวนเป็นเครื่องมือที่แสดงออกทางอารมณ์ และถ่ายทอดความคิดของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย และมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในภาษาพูดและภาษาเขียน (Wáng Qín, Mǎ Guófán, Xǔ Zhèngyuán และ Sūn Yùzhēn, 1995: 1)

²慣用語 guànyòngyǔ ก๊วนย่งอวี หมายถึง สำนวนที่ใช้บ่อย เป็นสำนวนชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสำนวนจีนประเภทอื่น ๆ ตามรูปศัพท์หมายถึง ถ้อยคำหรือสำนวนภาษาที่ใช้บ่อย ก๊วนย่งอวี จัดเป็นวลีชนิดหนึ่งที่มีความหมายเป็นนัย กินความกว้างหรือลึกซึ้ง และมีความสมบูรณ์ในตัวสำนวนเอง มิใช่แปลความหมายของคำตรงตัว แต่เป็นความหมายในเชิงอุปมาเปรียบเทียบ ซึ่งทำให้ก๊วนย่งอวีแตกต่างจากวลีทั่วไป (Mǎ Guófán และ Gāo Gēdōng, 1988: 1)

Qīngsōng Xué Chéngyǔ (วิธีง่าย ๆ ในการเรียนสำนวน) ในหนังสือเล่มนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า chéngyǔ ไว้ว่า

chéngyǔ (สุภาษิต) หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นสมบัติแห่งวัฒนธรรมอันล้ำค่าของประเทศจีนยุคโบราณแม้ในภาษาจีนปัจจุบันก็ยังคงมีบทบาทอยู่ และได้กลายมาเป็นส่วนประกอบโครงสร้างอันสำคัญยิ่งที่ขาดเสียมิได้ในคลังคำของภาษาจีน สำนวนจะสั้นกระชับและชัดเจนและมีพลังในการแสดงออกทางด้านความหมายอย่างดีเยี่ยม (Yōng Hè, 1998: 1)

2.2 ลักษณะทั่วไปของสำนวน

ลักษณะโดยทั่วไปของสำนวนจีนประกอบด้วยจำนวนคำ โครงสร้างทางไวยากรณ์ หน้าที่ในประโยค และความหมาย

จำนวนคำในสำนวนจีน โดยทั่วไปอาจประกอบคำตั้งแต่ 3 คำจนถึง 16 คำก็ได้ในหนึ่งสำนวน จำนวนคำในสำนวนจีนสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

สำนวนจีนที่มี 3 คำ เช่น

執 牛 耳
zhí niú ěr

จับ วัว หู

จับหูวัว¹

หมายถึง เป็นผู้นำหรือหัวหน้าในด้านใดด้านหนึ่ง²

¹ ในสมัยโบราณ บรรดาเจ้าผู้ครองนครรัฐต่าง ๆ จะดื่มเลือดสาบานเป็นพันธมิตรต่อกัน โดยการกรีดหรือตัดหูวัวเพื่อเอาเลือด และวางหูวัวไว้บนจานไข่มุก โดยให้ผู้นำพันธมิตรเป็นผู้ถือจานนั้น ด้วยเหตุนี้จึงเรียกผู้นำพันธมิตรว่า “ผู้ถือหูวัว” ต่อมาใช้ในความหมายว่า เป็นผู้นำในด้านใดด้านหนึ่ง (Wáng Lì, 1999: 1737)

² สำนวนจีนที่กล่าวถึงและยกมาเป็นตัวอย่าง เมื่อถอดเสียงอ่านเป็นสัทอักษรแล้ว จะให้คำแปลของสำนวนนั้น ๆ เป็นภาษาไทยไว้ในบรรทัดต่อมา โดยแปลคำต่อคำ ถ้าคำแปลที่แปลคำต่อคำนั้น เรียงลำดับคำต่างจากการเรียงลำดับคำในภาษาไทย ก็จะแปลรวมความอีกครั้งหนึ่งในบรรทัดถัดไป

下 馬 威
xià mǎ wēi
ลง ม้า อำนาจน่าเกรงขาม

หมายถึง แสดงอำนาจน่าเกรงขาม เดิมหมายถึงขุนนางได้แสดงอำนาจต่อได้บังคับบัญชาในขณะที่
ที่เข้าดำรงตำแหน่งใหม่ๆ ต่อมาภายหลังจึงใช้หมายถึง แสดงอำนาจในตอนต้น ๆ เปรียบเสมือนทันทีที่
ลงจากหลังม้าก็วางอำนาจให้ประจักษ์

สำนวนจีนที่มี 4 คำ เช่น
殺 雞 取 卵
shā jī qǔ luǎn
ฆ่า ไก่ เอา ไข่

หมายถึง ทำลายล้างอะไรที่ใหญ่โต เพื่อให้ได้ของสำคัญเพียงเล็กน้อยมาเป็นประโยชน์ตน โดย
ไม่คิดว่าที่ทำลงไปนั้นเป็นการสมควรหรือไม่

飛 蛾 投 火
fēi é tóu huǒ
บิน แมลงเม่า เข้าหา ไฟ

แมลงเม่าบินเข้าหาไฟ

หมายถึง ตัวเองเข้าไปรณหาที่ ไม่มีทางรอดไปได้ เข้าไปหาทางตัน

สำนวนจีนที่มี 5 คำ เช่น
鹿 死 不 擇 蔭
lù sǐ bù zé yīn
กวาง ตาย ไม่ เลือ ก ที่ร่ม

หมายถึง อยู่ในสถานการณ์คับขัน ไม่มีเวลาคิดไตร่ตรองมากนัก

千 里 送 鵝 毛
qiān lǐ sòng é máo
พัน ลี้ มอบ ห่าน ขน

เดินทางพันลี้มอบขนห่านให้

หมายถึง ของขวัญแม้จะมีค่าน้อย แต่ก็เต็มไปด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ น้ำใจและความรักอย่าง
ลึกซึ้ง

สำนวนจีนที่มี 6 คำ เช่น

挂羊头, 卖狗肉
guà yáng tóu, mài gǒu ròu
แขวนแพะ หัว ขายหมา เนื้อ

แขวนหัวแพะ ขายนเนื้อหมา

หมายถึง หลอกหลวงเอาง่าย ๆ เอาของไม่ดีมาตกแต่งเสียใหม่ ให้หลงเชื่อว่าดี แล้วให้ไป หรือเอาของดีมาหลอกก่อนแล้วขายของเลวให้ และยังมีความหมายอีกอย่างว่า ปากพูดว่าตนเองเป็นคนดีมีศีลธรรม แต่แอบประพฤติชั่ว (Zhēng Róng และ Guàn Fēng, 1999:159)

九牛二虎之力
jiǔ niú èr hǔ zhī lì
เก้า วัว สอง เสือ ของ พลัง

พลังของวัวเก้าตัวและเสือสองตัว

หมายถึง มีกำลังมากหรือมีพลังมหาศาล

สำนวนจีนที่มี 7 คำ เช่น

天下乌鸦一般黑
tiānxià wūyā yībān hēi
โลก อีกา เหมือนกัน ดำ

อีกาในโลกสีดำเหมือนกันหมด

หมายถึง สิ่งของประเภทเดียวกันก็ย่อมมีธาตุแท้ที่เหมือนกัน ปัจจุบันมักนำมาเปรียบว่าคนเลวคนไม่ดีในโลกย่อมเลวหรือไม่ดีเหมือนกันหมด

心有灵犀一点通
xīn yǒu líng xī yīdiǎn tōng
ใจ มี ว่องไว แรด หน่อย เชื่อม

ใจเหมือนมีแรด¹ ที่ว่องไวเชื่อมถึงกัน

หมายถึง ทั้งสองฝ่ายมีใจเดียวกัน มีความคิดตรงกัน มีความเห็นเหมือนกัน

¹แต่โบราณชาวจีนเชื่อว่า แรดเป็นสัตว์ป่าที่คล่องแคล่วว่องไว ในนอแรดจะมีลายสีขาวเป็นเส้น ๆ เชื่อมทะลุถึงกันระหว่างปลายทั้งสองด้าน จึงทำให้แรดมีปฏิกิริยาตอบสนองรวดเร็วเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้ จึงมีคำเรียกแรดว่า 靈犀 língxī หมายถึง แรดที่ว่องไว (Wáng Lì, 1999: 1439)

สำนวนจีนที่มี 8 คำ เช่น

鶻 蚌 相 爭, 漁 翁 得 利
yù bàng xiāng zhēng, yúwēng dé lì

นกปากส้อม หอย ซึ่งกัน ต่อสู้ ชาวประมง ได้ ประโยชน์

นกปากส้อมกับหอยต่างต่อสู้กัน ชาวประมงได้ประโยชน์¹

หมายถึง ทั้งสองฝ่ายต่างต่อสู้กันและต่างฝ่ายต่างไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่กัน บุคคลที่สามจึงได้ผล ประโยชน์ไปแทน

一 犬 吠 形, 百 犬 吠 聲
yī quǎn fèi xíng, bǎi quǎn fèi shēng

หนึ่ง สุนัข เหา รูป ร้อย สุนัข เหา เสียง

สุนัขหนึ่งตัวเห่ารูปร่าง สุนัขร้อยตัวเห่าตามเสียง

หมายถึง ยังไม่เข้าใจหรือรู้ถึงข้อเท็จจริงของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ก็เอออไปกับคนอื่น

สำนวนจีนที่มี 10 คำ เช่น

路 遙 知 馬 力, 日 久 見 人 心
lù yáo zhī mǎ lì, rì jiǔ jiàn rén xīn

หนทาง ไกล รู้ ม้า แรง กาลเวลา นาน เห็น ใจ คน

หนทางไกลรู้แรงม้า กาลเวลานานเห็นใจคน

หมายถึง การที่เราจะตัดสินเรื่องอะไรลงไป หรือเห็นธาตุแท้ของอะไร ต้องให้เวลาเป็นสิ่งพิสูจน์

一 度 著 蛇 咬, 怕 見 斷 井 索
yí dù zhù shé yǎo, pà jiàn duàn jǐng suǒ

หนึ่ง ครั้ง ถูก งู กัด กลัว เห็น ขาด บ่อน้ำ เชือก

งูกัดหนึ่งครั้ง กลัวเห็นเชือกบ่อน้ำที่ขาด

หมายถึง เคยได้รับความทุกข์ เคราะห์ร้ายหรือความลำบากในเรื่องใด ภายหลังประสบกับเหตุการณ์ที่คล้ายกันหรือเหมือนกัน ก็จะรู้สึกหวาดกลัว

¹ มีตำนานเล่ากันว่า หอยฮ่าเปลือกออกตากแดดอยู่ นกปากส้อมจึงได้เข้าไปจิกหอย ก็เลยถูกเปลือกหอยจับหนีบปากเอาไว้ ทั้งสองฝ่ายต่างก็ไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่กัน ชาวประมงมาเห็นเข้า จึงถือโอกาสจับเอาไปทั้งนกทั้งหอย (Zhōngguó Shè huì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ, 1999: 1545)

อย่างไรก็ตาม สุภาษิตจะประกอบด้วยคำ 4 คำเป็นส่วนใหญ่ ฉิน หยงหลิน (2526 : 32-33) ได้ให้เหตุผลของการที่สุภาษิตโดยส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำ 4 คำไว้ว่า

1. ลักษณะทางด้านเสียง จำนวนเงินที่ประกอบด้วยคำ 4 คำนั้น นอกจากมีสัมผัสสระ¹ และสัมผัสพยัญชนะ²แล้ว ยังมีการกำหนดเสียงวรรณยุกต์³ ให้มีเสียงสูงต่ำสลับกัน จึงไพเราะดุจเสียงดนตรี

2. ลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ จำนวนเงินที่ประกอบด้วยคำ 4 คำ แสดงลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ได้หลายแบบ ส่วนจำนวนเงินที่มีจำนวนคำมากกว่า 4 คำ แม้จะแสดงลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์แบบต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับจำนวนเงินแบบ 4 คำก็จริง แต่ก็ยืดยาวเกินไป จำนวนเงินต้องการความกะทัดรัด ใช้คำน้อยกินความมาก

3. จำนวนเงินที่มี 4 คำ ประกอบเป็นรูปแบบต่าง ๆ ได้มากมาย ส่วนจำนวนเงินที่มี 3 คำ และ 5 คำ มีรูปแบบน้อย เพราะจำนวน 3 และ 5 เป็นเลขคี่ ทำให้รูปแบบค่อนข้างตายตัว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้มากเหมือนจำนวนที่มี 4 คำ ส่วนจำนวนที่มีตั้งแต่ 6 คำขึ้นไป แม้จะมีรูปแบบมาก แต่ก็ไม่เป็นที่นิยม เพราะไม่กะทัดรัด

¹ จำนวนเงินมีสัมผัสสระซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ สัมผัสในวรรคเดียวกัน และสัมผัสระหว่างวรรค สัมผัสในวรรคเดียวกัน ตัวอย่าง 螳臂當車 táng bì dāng chē แขนตั้งแต่นด้านล้อรถ (ไม่เจียมตัว) สัมผัสระหว่างวรรค ตัวอย่าง 掛羊頭, 賣狗肉 guà yáng tóu, mài gǒu ròu แขนหัวพะเนาะขายเนื้อหมา (ข้อมแมวขาย) (ฉิน หยงหลิน, 2526: 33-42)

² จำนวนเงินมีสัมผัสพยัญชนะซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ สัมผัสในวรรค และสัมผัสระหว่างวรรค สัมผัสในวรรค ตัวอย่าง 車馬盈門 chē mǎ yíng mén รถม้าเต็มประตู (หัวกระไดไม่แห้ง) สัมผัสระหว่างวรรค ตัวอย่าง 鷸蚌相爭, 漁翁得利 yù bàng xiāng zhēng, yúwēng dé lì นกปากล้อมกับหอยต่างต่อสู้กัน ชาวประมงได้ประโยชน์ (เป็นดาอยู่) (ฉิน หยงหลิน, 2526: 42 - 56)

³ จำนวนเงินมีการกำหนดเสียงวรรณยุกต์ คือ มีเสียงสูงต่ำสลับกัน ในภาษาจีนกลางปัจจุบันมีเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง คือ 陰平 yīnpíng (ˉ) 陽平 yángpíng (ˊ) 上聲 shàngshēng (ˇ) 去聲 qùshēng (ˋ) เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ ตัวอย่างจำนวนที่มีเสียงวรรณยุกต์ครบทั้ง 4 เสียง คือ 害群之馬 hài qún zhī mǎ ม้าที่เป็นภัยต่อกลุ่ม (ปลาช้องเดียวกัน ตัวหนึ่งเน่า ก็พาตัวอื่นพลอยเหม็นไปด้วย) (ฉิน หยงหลิน, 2526: 57-65)

2.3 ที่มาของสำนวนจีน

สุภาษิตจีน (漢語成語 Hànyǔ chéngyǔ) ที่ใช้กันจนถึงปัจจุบันเป็นสำนวนจีนที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตโดยอาศัยการจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน หรือการสืบทอดผ่านทางปากต่อปาก(มุขปาฐะ) จนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน Mǎ Guófán (馬國凡, 1998: 145-173) แบ่งประเภทที่มาของสำนวนออกเป็น 4 ประเภท¹ คือ

- 2.3.1. สำนวนที่มาจากตำนานและเทพนิยายโบราณ
- 2.3.2. สำนวนที่มาจากนิทานสุภาษิตสอนใจโบราณ
- 2.3.3. สำนวนที่มาจากเรื่องราวหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์
- 2.3.4. สำนวนที่มาจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงของจีน

2.3.1 สำนวนที่มาจากตำนานและเทพนิยายโบราณ

ตำนานและเทพนิยายปรัมปราที่มีมาแต่โบราณกาลเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และความคิดของผู้คนในสมัยก่อนที่อุดมไปด้วยจินตนาการ การสืบทอดตำนานเทพนิยายเหล่านี้ผ่านการเล่าขานจนเกิดวิวัฒนาการ กลายมาเป็นถ้อยคำสำนวนที่ติดปากผู้คนในสังคม โดยอาศัยเรื่องราวของตำนานเทพนิยายเหล่านี้เป็นสาระสำคัญของความหมายของสำนวนจีน ตัวอย่างเช่น

¹ Lǐ Xīnjiàn, Luó Xīnfāng and Fán Fèngzhēn (李新建, 羅新芳和樊風珍, 1997: 16-26) แบ่งประเภทที่มาของสำนวนจีนออกเป็น 6 ประเภท คือ ประเภทที่มาจากตำนานโบราณ ประเภทที่มาจากนิทานโบราณ ประเภทที่มาจากเหตุการณ์หรือบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ ประเภทที่มาจากหนังสือคัมภีร์โบราณ ประเภทที่มาจากสุภาษิตโบราณ และประเภทที่มาจากวรรณกรรมจีนโบราณที่ประกอบด้วยละครเพลง นวนิยายหรือบทปดิกณะ

精衛填海
jīngwèi tián hǎi
นกจิงเว่ย ถม ทะเล

เทพนิยายในสมัยโบราณ เล่าขานกันว่า ธิดาสาวของจักรพรรดิเหยียนตี้¹ (炎帝 Yándì) จมน้ำตายที่ทะเลตงไห่ (東海 Dōnghǎi) และกลายร่างเป็นนกจิงเว่ย (精衛 jīngwèi) นกตัวนี้จะคาบเอาไม้และหินที่ภูเขาซีซาน (西山 Xīshān) มาเพื่อถมทะเลตงไห่ นี้ทุกวัน

ตำนาน 精衛填海 jīngwèi tián hǎi นี้ หมายถึง จิตใจเต็มไปด้วยความอาฆาตแค้น ประสงค์ที่จะล้างแค้นให้ได้ เป็นการเปรียบเทียบถึง ความมีจิตใจแน่วแน่มั่นคง ไม่ระย่อต่ออุปสรรคนานัปการ

畫龍點睛
huà lóng diǎn jīng
วาด มังกร แด้ม ตา

มีเรื่องเล่ากันว่าในยุคเหลียง (梁代 Liángdài ค.ศ. 502-557) จางเซิงโหยว (張僧繇 Zhāng Sēngyóu) วาดมังกรไว้สี่ตัวบนผนังวัดจินหลิงอันเล่อ (金陵² 安樂 Jīnlíng ān lè) แต่ไม่ยอมวาดดวงตาให้กับมังกร ด้วยเหตุผลที่กล่าวกันว่า หากเขียนดวงตาให้แล้ว มังกรจะบินหนีไปได้ ผู้คนทั้งหลายต่างไม่เชื่อเรื่องดังกล่าว ขอร้องให้จางเซิงโหยวแต่งแต้มดวงตาให้มังกรบนผนัง ทันทีที่เขาเติมแต่งลูกตาให้กับมังกรได้เพียงสองตัวเท่านั้น พลังเกิดสายฟ้าแลบแปลบปลาบ เสียงฟ้าร้องครืนครืนสั่นสะเทือนไปทั่ว จนผนังวัดพังทลายลงมา มังกรที่ถูกแต่งแต้มดวงตาแล้วทั้งสองตัว จี๋เมฆเหาะทะยานบินขึ้นสู่ท้องฟ้าเบื้องหน้าทันที

ตำนาน 畫龍點睛 huà lóng diǎn jīng นี้ นำมาอุปมาถึงการเขียนแต่งบทความใด ๆ แล้วมีการสอดใส่ถ้อยคำหรือประโยคที่มีความหมายสำคัญเพิ่มเติมไปสักหนึ่งหรือสองประโยคทำให้นเนื้อหาของบทความนั้น ๆ มีน้ำหนักน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

¹เหยียนตี้ เป็นกษัตริย์จีนยุคดึกดำบรรพ์กว่า 4000 ปีก่อน ได้รับการยกย่องว่าเป็นเทพแห่งการเกษตร (神農氏 Shénnóng Shì) เพราะเป็นผู้สอนให้คนรู้จักประดิษฐ์อุปกรณ์ที่มีลักษณะคล้ายคันไถไว้ใช้ในการเพาะปลูก และรู้จักใช้พืชสมุนไพรมาเป็นยารักษาโรค นอกจากนี้ ยังจัดสร้างเพิงขึ้นไว้เป็นสถานที่สำหรับซื้อขายสินค้า (臺灣 商務印書館編審委員會 Taiwan Shāngwù Yìnshūguǎn Biānshěn Wěiyuánhuì, 1997: 1320)

²金陵 jīnlíng ปัจจุบันคือหนานกิง (南京 nánjīng)

2.3.2 ส่วนที่มาจากนิทานสุภาษิตสอนใจโบราณ

นิทานสุภาษิตสอนใจโบราณกับเทพนิยายโบราณมีความคล้ายคลึงกันมาก เพราะต่างเป็นเรื่องราวที่เล่าขานสืบทอดกันมา อาจมีมูลความจริงที่พิสูจน์ได้ หรืออาจเป็นเรื่องเหลือเชื่อที่หาข้อพิสูจน์ไม่ได้ แต่เรื่องราวเหล่านี้ล้วนมีข้อคิด คติสอนใจที่ผู้คนในสังคมจดจำ และเล่าขานสืบทอดกันมาจนนำเอาใจความที่สำคัญของเรื่องนั้น ๆ มาพูดกันในรูปแบบของกลุ่มคำเฉพาะที่เราเรียกว่า ส่วนวน

นิทานสุภาษิตสอนใจต่างกับเทพนิยายปรัมปราคือ นิทานสุภาษิตสอนใจเป็นการนำเรื่องราวหรือนิทานมาใช้เป็นตัวเปรียบเทียบสำหรับการอธิบายให้ผู้คนเข้าใจถึงสังขารและความถูกต้องทำนองคลองธรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติ แต่เทพนิยายปรัมปรานั้นมีลักษณะดูราวกับเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น แต่แท้จริงกลับเป็นเรื่องเพื่อเชื่อ เลื่อนลอย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เทพนิยายเป็นการปั้นแต่งเรื่องที่ไร้สาระเพื่อฝันให้กลายเป็นเรื่องจริง (馬國凡 Mǎ Guófán, 1998: 153)

ส่วนที่มาจากนิทานสุภาษิตสอนใจเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

守株待兔

shǒu zhū dài tù

เฝ้า ต้นไม้ คอย กระจ่า

บทประพันธ์เรื่องความโง่เขลา 5 ประการ (五蠢 wǔ chǔn) ของหันเฟย์จื่อ (韓非子 Hán Fēizi ประมาณ 280-233 ก่อนคริสต์ศักราช) กล่าวถึงนิทานเรื่องหนึ่งในรัฐซ่ง (宋國 Sòngguó) สมัยจั้นกั๋ว (戰國時代 Zhànguó shídài 403 - 222 ก่อนคริสต์ศักราช) นิทานเรื่องนี้กล่าวถึงชาวนาผู้หนึ่งเห็นซากกระจ่าตัวหนึ่งอยู่ใต้ต้นไม้ ชาวนาผู้นั้นจึงวางเครื่องมือทำไร่ไถนาของตนไว้ แล้วนั่งรอคอยกระจ่าตัวใหม่ที่จิ้งมาชนต้นไม้ตายอีก เพื่อตัวเองจะได้ไม่ต้องเหนื่อยเหนื่อยในการหาอาหารเอง ที่สุดไม่เพียงไม่พบกระจ่าตัวใหม่ ผู้คนทั้งหลายในรัฐซ่งต่างหัวเราะเยาะเย้ยชาวนาผู้นี้อีกด้วย

นิทานเรื่องนี้ชี้ให้เห็นถึงการยึดถือเหตุบังเอิญหรือลาภลอยที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องจริงจึงจนละทิ้งความเพียรพยายาม ส่วนวน 守株待兔 shǒu zhū dài tù จึงนำมาเปรียบเทียบถึงการยึดมั่นถือมั่นสิ่งที่เคยผ่านมาว่าเป็นเรื่องจริงจางแน่นอน โดยไม่ยอมพลิกแพลงปรับแต่งให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน หรืออาจใช้เปรียบกับการนั่งรอคอยให้โชคลาภเกิดขึ้นเองโดยไม่ดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ

2.3.3 คำนวนที่มีมาจากเรื่องราวหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์

จีนเป็นชาติที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีเรื่องราวเหตุการณ์สำคัญ ๆ เกิดขึ้นมากมายและมีการเล่าขานกันจนอยู่ในความทรงจำของผู้คน และนำมากล่าวกันเป็นถ้อยคำสำนวนที่ติดปากสืบมาถึงชั่วลูกชั่วหลาน ถ้อยคำสำนวนที่ปรากฏอยู่ในสำนวนจีนนั้นมักเชื่อมโยงหรือมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ของจีน เราสามารถพบตัวอย่างสำนวนจีนที่มีที่มาจากเรื่องราวหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ได้มากมาย เช่น

臥薪嘗膽

wò xīn cháng dǎn

นอน กองฟืน ชิม ดี

มีเรื่องราวที่บันทึกในหน้าประวัติศาสตร์บทหนึ่งสมัยชุนชิว (春秋時代 Chūnqiū shí dài 722 - 481 ก่อนคริสต์ศักราช) ว่ารัฐเยว่ (越國 Yuèguó) ถูกรัฐหวู (吳國 Wúguó) บุกรุกเข้าโจมตีจนกองทัพของรัฐเยว่พ่ายแพ้ พระเจ้าโกวเจี้ยน (句踐 Gōujiàn 495 - 465 ก่อนคริสต์ศักราช) แห่งรัฐเยว่ตั้งปณิธานไว้อย่างแน่วแน่ว่าจะต้องแก้แค้นเพื่อลบล้างความอับยศครั้งนี้ให้ได้ จึงมูมานะบากบั่นเพื่อทำการนี้ให้สำเร็จให้ได้ พระเจ้าโกวเจี้ยนทรมานตัวเองด้วยการนั่งนอนบนกองฟืนที่หยาบกระด้าง และทุกครั้งก่อนจะรับประทานอาหารหรือนอนหลับพักผ่อนจะต้องใช้ลิ้นเลียรสชาติที่เพื่อนขมของดีหมีเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนตนเองถึงความขมขื่นและความแค้นของแผ่นดิน ในที่สุดพระเจ้าโกวเจี้ยนกระทำการสำเร็จจนได้ สามารถตีเอากองทัพของรัฐหวูแตกพ่ายไปได้ และสามารถกลับคืนสู่มาตุภูมิรัฐเยว่ (รายละเอียดหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ชื่อ 史記 Shǐjì ของ 司馬遷 Sīmǎ Qiān 145 - 87 ก่อนคริสต์ศักราช)

สาระสำคัญของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์นี้ ถูกลำนำพุดกันเป็นถ้อยคำเพียง 4 คำว่า 臥薪嘗膽 Wò xīn cháng dǎn โดยมีความหมายใช้เปรียบเทียบถึงความมูมานะบากบั่นเพื่อบรรลุปณิธานของตนเองให้ได้

2.3.4 สำนวนที่มาจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงของจีน

สำนวนจีนที่มาจากวรรณกรรมชั้นนำของจีนนั้นต่างจากสำนวนจีนประเภทต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น เพราะสำนวนจีนเหล่านั้น ล้วนเป็นถ้อยคำสำนวนที่เกิดขึ้นจากการนำเอาใจความจากนิทาน ตำนาน หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มาพูดกันให้เหลือเพียงคำ 4 คำเท่านั้น สำนวนจีนทั้งสามประเภทดังกล่าวข้างต้นจึงจัดเป็นประเภท **มูลเหตุโดยอ้อม** และสำนวนประเภทนี้จะต้องอาศัยปูมหลัง เรื่องราวของมูลเหตุนั้น ๆ ในการที่จะเข้าใจความหมายของสำนวนได้อย่างลึกซึ้ง แต่สำนวนจีนประเภทที่มาจากบทวรรณกรรมนั้นจะเป็นการหยิบยกรายบางตอนในบทวรรณกรรมที่ผู้คนคุ้นเคย หรือเป็นสำนวนที่ติดปากจนสามารถท่องจำได้ขึ้นใจ มาพูดกันจนกลายเป็นถ้อยคำสำนวนที่ติดปาก บางครั้งอาจเป็นการหยิบเอาประโยคทั้งประโยคในบทร้อยกรองมาใช้หรืออาจมีการตัดตอนแต่งเติมบ้าง สำนวนจีนประเภทนี้จึงจัดเป็นประเภท **มูลเหตุโดยตรง** ตัวอย่างเช่น

鴉雀無聲

yā què wú shēng

กา นกกระจอก ไม่มี เสียง

จากบทประพันธ์เรื่อง **ความฝันในหอแดง** (紅樓夢 Hóng Lóu Mèng) ซึ่งเป็นตัวแทนนวนิยายโบราณ (古典小說 gǔdiǎn xiǎoshuō) ที่มีชื่อเสียงในสมัยราชวงศ์ชิง (清代 Qīngdài ค.ศ.1616-1912) ประพันธ์โดยเฉาเสว่ฉิน (曹雪芹 Cǎo Xuěqín ค.ศ. 1715-1763) มีความตอนหนึ่งกล่าวว่า: 只見鴉雀無聲, 獨有王夫人在裏間房內坐着垂淚。 Zhǐ jiàn yā què wú shēng, dú yǒu Wáng fūrén zài lǐjiān fángnèi zuò zhe chuí lèi. เห็นแต่่นกกา นกกระจอกไร้เสียง มีเพียงคุณนายหวังนั่งน้ำตาไหลอยู่ในห้อง วลี 鴉雀無聲 yā què wú shēng เมื่อมาใช้เป็นสำนวนหมายถึง เงียบสนิท

จะเห็นได้ว่าลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนที่กล่าวถึงความหมาย ลักษณะทั่วไปของสำนวนที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่ 3 คำจนถึง 16 คำ ที่ปรากฏมากที่สุดคือ 4-6 คำ หรือแม้แต่ที่มาของสำนวน ได้แก่สำนวนที่มาจากตำนานและเทพนิยายโบราณ สำนวนที่มาจากนิทานสุภาษิตสอนใจโบราณ สำนวนที่มาจากเรื่องราวหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ สำนวนที่มาจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงของจีน ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษา

บทที่ 3

โครงสร้างไวยากรณ์จีน

ไวยากรณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของภาษา นอกจากเรื่องการออกเสียง (โดยการใช้อักษรแทนเสียงPIN-YIN) ตัวหนังสือจีน (漢字) และคำศัพท์ต่าง ๆ แล้ว ยังจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ ซึ่งสามารถยึดกฎเกณฑ์พื้นฐานในการใช้คำสร้างประโยคขึ้นมาได้ ดังนั้นในบทนี้จึงนำเสนอ เรื่อง (1) โครงสร้างไวยากรณ์จีน (2) ไวยากรณ์ปริวรรต ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางและวิธีการวิเคราะห์โครงสร้าง และ (3) เจตนาการใช้สำนวน

3.1 โครงสร้างไวยากรณ์จีน

3.1.1 ประโยค (句子)

ประโยคในภาษาจีนแบ่งออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ คือ
เอกรรณประโยค 單句 หรือประโยคเชิงเดียว
อเนกรรณประโยค 複句 หรือ ประโยคเชิงซ้อน

เอกรรณประโยค 單句 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
ประโยคภาคคู่ กับประโยคภาคเดี่ยว

ประโยคภาคคู่มีทั้งภาคประธาน (主語部分) และภาคแสดง (謂語部分) ดังนั้นจึงเรียกว่าประโยคประธาน-แสดง (主謂句)

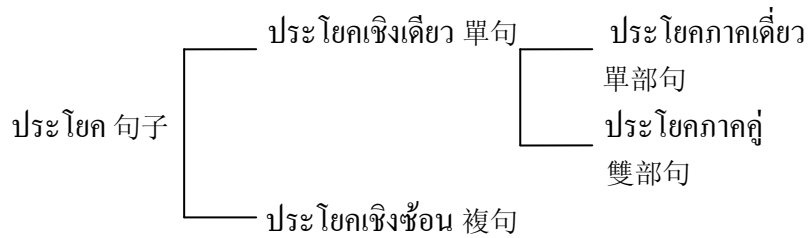
ตัวอย่าง ประโยค 我們學習漢語。 ภาคประธานคือ 我們

ภาคแสดงคือ 學習漢語

ประโยคภาคเดี่ยว อาจมีเพียงภาคประธานหรือภาคแสดงอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

ตัวอย่าง ประโยค “他呢!” และประโยค “來!” ภาคแสดงหรือบทกริยา (謂語) ในภาษาจีน ไม่จำกัดแต่คำกริยาเท่านั้น คำคุณศัพท์ คำนาม หรือคำอื่น ๆ ก็สามารถทำหน้าที่เป็นบทกริยาได้

ผังแสดงประโยคชนิดใหญ่ในภาษาจีน

[ประโยคภาคเดียว 單部句 หรือประโยคที่มีภาคประธาน-ภาคแสดง ไม่ครบ (非主謂句) ส่วนประโยคภาคคู่ คือ ประโยคประธาน-แสดง (主謂句) ที่มีทั้งภาคประธานและภาคแสดงครบบริบูรณ์]

ส่วนประกอบของประโยค (句子成分)

ประโยคประกอบขึ้นจากคำหรือวลีตามความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ที่กำหนดแน่นอน คำหรือวลีที่ประกอบกันเป็นส่วนต่าง ๆ ของประโยคเรียกว่า 句子成分 ส่วนประกอบของประโยคซึ่งมีทั้งภาระหน้าที่และบทบาทในทางไวยากรณ์อยู่ครบถ้วน โดยทั่วไปส่วนประกอบของประโยค(句子成分) มีด้วยกัน 6 ส่วน คือ

1. บทประธาน (主語)
2. บทกริยา (謂語)
3. บทกรรม (賓語)
4. บทขยายนาม (定語)
5. บทขยายหน้ากริยา (狀語)
6. บทเสริมหลังกริยา (補語)

ตัวอย่างเช่นในประโยค 我們學習漢語。 มี 句子成分 อยู่ 3 ส่วน(ชนิด) 我們 คือบทประธาน 學習 คือบทกริยา และ 漢語 คือบทกรรม และในประโยค 我朋友努力學習漢語。 มี 句子成分 อยู่ 5 ชนิด ดังจะแสดงโดยตารางต่อไปนี้ (เสี่ยว อานต้า, 2547 : 10)

ภาคประธาน 主語部分		ภาคแสดง 謂語部分		
	บทประธาน 主語		บทกริยา 謂語	บทกรรม 賓語
บทขยายนาม 定語		บทขยายหน้ากริยา 狀語		
我	我們 朋友	努力	學習 學習	漢語。 漢語。

โครงสร้างประโยค

ประโยคแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่

1. เอกรรตประโยคหรือเรียกว่าประโยคเชิงเดี่ยว(單句)
2. อเนกรรตประโยคหรือเรียกว่าประโยคเชิงซ้อน(複句)

1. เอกรรตประโยคหรือประโยคเชิงเดี่ยว(單句)

เอกรรตประโยคหรือประโยคเชิงเดี่ยว (單句) จะประกอบขึ้นจากภาคประธานกับภาคแสดง โดยภาคประธานอยู่ส่วนหน้าและภาคแสดงอยู่ส่วนหลัง ในประโยคเชิงเดี่ยว (單句) ประโยคหนึ่งอาจครอบคลุมตั้งแต่คำหนึ่งไปจนถึงวลีหลายวลีก็เป็นไปได้

2. อเนกรรตประโยคหรือประโยคเชิงซ้อน(複句)

อเนกรรตประโยคหรือประโยคเชิงซ้อน (複句) คือประโยคที่ประกอบขึ้นจากเอกรรตประโยค (單句) สองประโยคหรือสองประโยคขึ้นไป มีความหมายที่สมบูรณ์และท่วงทำนองของถ้อยคำที่แน่นอน เรียกว่าประโยคเชิงซ้อน(複句) ส่วน 單句 ที่ประกอบอยู่ใน 複句 เรียกว่า 分句 (อนุประโยค) เช่น :

他是冠軍，我是亞軍。
老馬剛走，小王來了。
風停了，雨也不下了。
如果他們來，我就在家等着。
雖然天氣不好，他們也要去。

ลักษณะสำคัญของอนุประโยคหรือประโยคเชิงซ้อน(複句)

(1) ประโยคเชิงซ้อน(複句) ครอบคลุมอนุประโยค(分句) สองส่วนหรือสองส่วนขึ้นไป ระหว่างอนุประโยค(分句) กับอนุประโยค(分句) จะเว้นเสียงเล็กน้อย โดยใช้เครื่องหมาย 逗號 “ , ” หรือ 分號 “ ; ” กำกับไว้ เมื่อจบประโยคจะเว้นวรรคพักเสียง โดยใช้เครื่องหมาย 句號 “ . ” , 問號 “ ? ” หรือ 感嘆號 “ ! ” กำกับไว้ และตลอดทั้งประโยคจะมี ท่วงทำนองแห่งถ้อยคำอยู่ครบถ้วนทุกส่วน

(2) อนุประโยค(分句) ต่าง ๆ ในประโยคเชิงซ้อน(複句) อาจเป็นประโยคประธาน-แสดง (主謂句) ชนิดต่าง ๆ หากบทประธานของแต่ละอนุประโยค(分句) เหมือนกันก็อาจจะใช้บทประธาน เพียงบทเดียว เช่น :

她會英文, 她會法文, 她也會日文。

(แต่ละอนุประโยค(分句) มีบทประธานทั้งนั้น ซึ่งก็คือ 她)

這本小說沒意思, 我不想看了。

(แต่ละอนุประโยค(分句) มีบทประธานทั้งนั้น แต่ไม่เหมือนกัน)

他今天很忙, (他) 不能陪你出去。

(สองอนุประโยค(分句) ใช้บทประธาน 他 เพียงหนึ่งเดียว)

(3) ระหว่างอนุประโยค(分句) ทั้งหลายในประโยคเชิงซ้อน(複句) อาจมีความสัมพันธ์ที่ หลากหลวมชนิด จำเป็นต้องใช้ศัพท์เชื่อมสัมพันธ์(關聯詞) ช่วยแสดง เช่น :

因為今天星期日, 所以公園裏的人特別多。

不但他們要去那兒避暑, 而且我們也準備去。

既然你不舒服, 就在家休息吧。

(4) ศัพท์เชื่อมสัมพันธ์(關聯詞) คือคำสันธานที่เชื่อมโยงอนุประโยค(分句) ได้ กับคำกริยา วิเศษณ์ที่มีบทบาทในการเกี่ยวเนื่องศัพท์เชื่อมสัมพันธ์(關聯詞) อาจวางไว้ในอนุประโยค(分句) ที่อยู่ ข้างหน้าหรือข้างหลังตามความสัมพันธ์ที่แตกต่างระหว่างอนุประโยค(分句) เหล่านั้น บ้างก็อยู่ข้าง หน้าบทประธาน บ้างก็อยู่ข้างหลังบทประธาน เช่น :

他又喜歡踢足球, 又喜歡聽音樂。

要是你有興趣, 我們就去參觀博物館。

你與其坐船去, 不如坐火車去。

他今天有事, 所以不能來了。

雖然天氣不太好, 他們也要去遊覽長城。

ศัพท์เชื่อมสัมพันธ์(關聯詞) บางคำต้องใช้เข้าชุดให้รับกัน บางคำใช้ได้เลย

(5) อนุประโยค(分句) ทั้งหลายในประโยคเชิงซ้อน(複句) อาจเป็นประโยคบทกริยานานาชนิด เช่น :

今天星期一, 明天星期二。 (名詞謂語句)

只要有決心, 就有成功的希望。 (動詞謂語句)

與其他去, 不如我去。 (動詞謂語句)

ชนิดของอนุประโยคประโยค (複句)

อนุประโยคประโยคเป็นประโยคที่มีความสัมพันธ์ระหว่างอนุประโยค (分句) กับอนุประโยค (分句) อนุประโยคประโยคหรือประโยคเชิงซ้อน (複句) แบ่งออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ
ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (並列複句)
ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)

ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (並列複句)

ประโยคเชิงซ้อนที่ประกอบขึ้นจากอนุประโยคซึ่งแสดงความสัมพันธ์แบบคู่ขนาน เรียกว่า ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (並列複句) ในประโยคชนิดนี้ระหว่างอนุประโยคจะมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันทางความหมาย นั่นคือ ไม่มีข้อแตกต่างทางระดับระหว่างกันว่าส่วนไหนเป็นหลัก ส่วนใดเป็นรอง เช่น :

這是臥室，那是書房。
他一邊喝茶，一邊聽音樂。
您（還是）在新聞界工作，還是在教育界工作？

ความสัมพันธ์ของอนุประโยคในประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานแบ่งออกเป็น 4 แบบดังต่อไปนี้ :

- (1) สัมพันธ์ผสมผสาน/คู่ขนาน (聯合關係)
- (2) สัมพันธ์สืบเนื่อง (承接關係)
- (3) สัมพันธ์เพิ่มทวี (遞進關係)
- (4) สัมพันธ์ทางเลือก (選擇關係)

(1) ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (聯合關係)

อธิบายหรือพรรณนาไปตามแต่ละกรณีของอนุประโยค (分句) ที่มีอยู่ หรืออธิบายถึงด้านต่าง ๆ ของสิ่งเดียวกัน เช่น :

他學習音樂，我學習跳舞。
他一方面工作，一方面還要幫徒弟學習文化。
這種帽子又好看，又便宜、又適合你的年齡。
不是我不想來，而是沒有時間。

(2) ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (承接關係)

เรียงเรียงอนุประโยค (分句) ไปตามการกระทำก่อนหลัง หรือเรียงไปตามลำดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค (分句) คล้องจองกัน เช่น :

你先選好題目，然後再商量怎麼寫。
下了課，我就去你那兒。
太陽一出來，就暖和了。

(3) ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (遞進關係)

อนุประโยค (分句) ที่อยู่ข้างหลังโดยความหมายแล้วก้าวล้ำอนุประโยค (分句) ที่อยู่ข้างหน้าไปอีกชั้นหนึ่ง เช่น :

這道數學題對不對，還要算一下。
那種火車不但設備好，而且速度快。

(4) ความสัมพันธ์แบบทางเลือก (選擇關係)

กรณีหรือสภาพการณ์แบบต่าง ๆ ที่บอกเล่าในแต่ละอนุประโยค (分句) ไม่อาจจะอยู่ร่วมในขณะเดียวกันได้ จำเป็นต้องเลือกเอากรณีหรือแบบหนึ่งแบบใดในเหล่าอนุประโยค (分句) ทั้งหมดนั้น เช่น :

您（還是）明天動身，還是後天動身？
（或者）當工人，或者當戰士，他都願意。
那本新詞典不是哥哥買的，就是姐姐買的。

ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)

ประโยคเชิงซ้อนที่ประกอบขึ้นจากอนุประโยคซึ่งแสดงความสัมพันธ์แบบต่างระดับเรียกว่าประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความหมายที่อยู่ในอนุประโยคทั้งหลายของประโยคชนิดนี้ มีทั้งด้านหลักและด้านรอง ความหมายที่สำคัญ จะอยู่ที่อนุประโยคหลัก (正句) ในขณะที่อนุประโยครอง (偏句) จะเป็นส่วนหนุนเสริม เช่น:

不管是什麼顏色，我都喜歡。

(不管是什麼顏色 คืออนุประโยครอง (偏句) ส่วน 我都喜歡 คืออนุประโยคหลัก (正句))

因為他來電話，所以咱們得等他。

(因為他來電話 คืออนุประโยครอง (偏句) ส่วน 所以咱們得等他 คืออนุประโยคหลัก (正句))

雖然衣服樣子不少，但是沒有他要的那種。

(雖然衣服樣子不少 คืออนุประโยครอง (偏句) ส่วน 但是沒有他要的那種 คืออนุประโยคหลัก (正句))

ความสัมพันธ์ของอนุประโยคในประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ แบ่งออกเป็น 6 แบบดังต่อไปนี้:

- (1) สัมพันธหักมุม (轉折關係)
- (2) สัมพันธเหตุเป็นผล (因果關係)
- (3) สัมพันธเงื่อนไข (條件關係)
- (4) สัมพันธสมมุติ (假設關係)
- (5) สัมพันธจุดมุ่งหมาย (目的關係)
- (6) สัมพันธเลือกคัด (取舍關係)

(1) ความสัมพันธ์แบบหักมุม (轉折關係)

分句 ส่วนหลังคือ 正句 จะมีความหมายที่ตรงข้ามหรือสัมพัทธ์กับ 分句 ส่วนหน้า (偏句)

เช่น :

這場球賽雖然賣出了一萬張票，但是很多人還是沒買到。
儘管他住得比較遠，卻來得最早。

(2) ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (因果關係)

分句 หนึ่ง (偏句) ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา แล้วอีก 分句 หนึ่ง (正句) แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว เช่น:

因為他病了，所以不能參加這次大型演出活動。
由於他太高興了，沒注意外邊發生的情況。
你既然病了，就別參加這次大型演出活動了。

(3) ความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข (條件關係)

分句 หนึ่ง (偏句) ยกเงื่อนไขขึ้นมา แล้วอีก 分句 หนึ่ง (正句) แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เช่น:

不管前排后排的票，你都替我買一張。
只要是星期天，我就有時間。
只有努力工作，才不辜負人民的培養。
我一感冒，就發燒。

(4) ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (假設關係)

分句 หนึ่ง (偏句) ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง แล้วอีก 分句 หนึ่ง (正句) แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐานดังกล่าว เช่น:

要是你們有興趣，我就陪你們去公園。
大家如果有意見，就提出來。
即使我病了，也一定參加這次大型演出活動。

(5) ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (目的關係)

分句 หนึ่ง (偏句) แสดงถึงพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อบรรลุซึ่งจุดมุ่งหมายบางอย่าง ส่วนอีก 分句 หนึ่ง (正句) แสดงถึงจุดมุ่งหมายที่พฤติกรรมดังกล่าวจะบรรลุถึง เช่น:

他努力學習，為的是取得好的成績。
我們應該早點兒告訴他，好讓他放心。

(6) ความสัมพันธ์แบบเลือกคัด (取舍關係)

分句 หนึ่ง (偏句) ยกการปฏิบัติที่ยังยวดยาวอย่างหนึ่งขึ้นมา ในขณะที่อีก 分句 หนึ่ง (正句) เสนอถึงการปฏิบัติอีกอย่างหนึ่งซึ่งผ่านการคัดเลือกหลังจากที่เปรียบเทียบแล้ว กล่าวคือละทำอย่างหนึ่งและเลือกทำอีกอย่างหนึ่งแทนนั่นเอง เช่น:

他寧可在家呆着，也不去看球賽。
我寧可不看足球比賽，也要寫完這篇文章。
與其看足球比賽，不如寫完這篇文章。

การแสดงรูปแบบของประโยคเชิงซ้อนอีกรูปแบบหนึ่งคือ ประโยคย่อกระชับ (緊縮句)

ประโยคย่อกระชับคือประโยคที่ใช้รูปแบบประโยคเชิงเดี่ยว (單句 เอกรรณประโยค) ในการแสดงเนื้อหาของประโยคเชิงซ้อน (複句) เช่น:

這件事非他處理不行。(หมายความว่า: เรื่องนี้ถ้าไม่讓他จัดการ ก็จะจัดการไม่สำเร็จ)
你不想去也得去。(หมายความว่า: ถึงแม้คุณไม่อยากจะไป แต่ก็ต้องไป)

ลักษณะสำคัญของประโยคย่อกระชับ (緊縮句的特點)

(1) ประโยคย่อกระชับ (緊縮句) กับบทประธาน

บทกริยาหน้า-หลังทั้ง 2 ส่วน ล้วนอยู่ในสังกัดของบทประธานหนึ่งเดียว เช่น

我非親自去一趟不可。
他一接到電報就動身了。

(2) บทกริยาทั้ง 2 บทของประโยคย่อกระชับ (緊縮句) อาจมีความสัมพันธ์กันหลายแบบ (並列, 選擇, 遞進, 假設, 原因, 條件, 承接) เช่น:

路不修不平。(สัมพันธ์สมมติ ความหมายคือ: ถ้าไม่ซ่อมถนน ถนนก็จะไม่ราบเรียบ)

他有事晚點兒來。(สัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผล ความหมายคือ: เนื่องจากเขามีธุระ ดังนั้นจึงมาสาย)

(3) ส่วนบทกริยาของประโยคย่อกระชับ (緊縮句) ส่วนมากจะทำหน้าที่โดย 動詞、動賓詞組、動補詞組、動詞性偏正詞組、形容詞

(4) บทกริยาทั้ง 2 ส่วนของประโยคย่อกระชับ (緊縮句) ล้วนแต่สั้นง่าย โครงสร้างกระชับ มักใช้ในภาษาพูด ออกเสียงรวดเดียวไม่เว้นช่วง ในการเขียนจะไม่ใช้เครื่องหมายเว้นวรรค (逗號 “ , ” 、 分號 “ ; ”) อะไรเลย

(5) ประโยคย่อกระชับ (緊縮句) กับศัพท์เชื่อมสัมพันธ์ (關聯詞)

ประโยคย่อกระชับที่ใช้ศัพท์เชื่อมสัมพันธ์ก็มี ที่ไม่ใช่ก็มี เช่น:

他们越谈越高兴。(สัมพันธ์เพิ่มทวี)

明天你非来参加不可。(สัมพันธ์เงื่อนไข)

他病了没有。(สัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผล)

(因为他病了, 所以没来。)

你想听就听。(สัมพันธ์สมมติ)

(如果你想听, 你就听。)

3.1.2 คำ (詞)

คำ คือหน่วยภาษาที่พื้นฐานที่สุดในการสร้างประโยค ดังประโยค 我們學習漢語。 ประกอบขึ้นมาจากคำ 3 คำ คือ 我們, 學習, และ 漢語 และประโยค 我朋友努力學習漢語。 ประกอบขึ้นจากคำ ว่า 我, 朋友, 努力... ต่าง ๆ รวม 5 คำ

คำในภาษาจีน แบ่งตามความหมายและลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ได้ 2 ชนิดใหญ่ คือ 實詞 คำเต็ม กับ 虛詞 คำพร่อง คำเต็ม (實詞) เป็นคำที่มีความหมายจริงและสามารถทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคได้โดยคำพ้อง เช่น คำนาม คำสรรพนาม เป็นต้น คำในประโยคตัวอย่างข้างต้นทั้ง 6 คำเป็นคำเต็ม (實詞) ทั้งสิ้น ส่วนคำพร่อง (虛詞) นั้นโดยทั่วไปไม่มีความหมายที่แท้จริง ตามปกติไม่อาจทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคได้โดยตัวเอง เช่น (副詞) คำกริยาวิเศษณ์ (助詞) คำเสริม(คำช่วย) เป็นต้น

คำพร่อง (虛詞) หมายถึง คำกริยาวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน คำเสริม(คำช่วย) เป็นต้น คำเหล่านี้จะไม่แสดงความหมายของศัพท์อย่างเป็นรูปธรรม แต่เมื่ออยู่ในประโยคจะทำให้เกิดบทบาททางไวยากรณ์ที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ตัวอย่าง 我書 ไม่สามารถที่จะแสดงความหมายให้ชัดเจน แต่ถ้าเป็น 我的書 จะหมายความว่า 書屬於我 นั่นเป็นเพราะคำเสริมเพื่อช่วยโครงสร้าง “的” ทำให้เกิดบทบาทขึ้นมา และดังเช่น 我寫一封信 หมายถึงเตรียมจะเขียน (準備寫) แต่ในประโยคนี้ 我寫了一封信 เนื่องจากได้ใช้คำเสริมเพื่อบอกสภาพกริยา “了” จึงแสดงว่า ได้เขียนเสร็จแล้ว (已經寫完了)

ชนิดของคำ

ในหนังสือไวยากรณ์จีนกลางกล่าวถึงเรื่องชนิดของคำแบ่งเป็น 15 ชนิด(ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ 2541: 6-31) มาประกอบเพื่อใช้อธิบายร่วมกับโครงสร้างวลีกับ โครงสร้างประโยค ดังนี้

1. คำนาม (名詞 míngcí) คือ คำที่หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม
2. คำบอกเวลา (時間詞 shíjiāncí) คือ คำที่มีความหมายเกี่ยวกับเวลา
3. คำบอกสถานที่ (處所詞 chūsuǒcí) คือ คำที่มีความหมายเกี่ยวกับสถานที่
4. คำบอกทิศทาง (方位詞 fāngwèicí) คือ คำที่มีความหมายเกี่ยวกับทิศทาง
5. คำสรรพนาม (代詞 dàicí) คือ คำที่ใช้แทนนามและคำชนิดอื่น ๆ ที่เป็นคำแท้ เช่น คำกริยา คำคุณศัพท์ เป็นต้น
6. คำบอกจำนวน (數詞 shùcí) คือ คำที่ใช้บอกจำนวนสิ่งของต่าง ๆ หรือการกระทำต่าง ๆ
7. คำลักษณนาม (量詞 liàngcí) คือ คำที่ใช้จำแนกคำนามสามัญเป็นกลุ่มเป็นพวกหรือจำแนกการกระทำตามครั้งหรือตามช่วงเวลา หรือระยะทางที่ทำอากรนั้น
8. คำกริยา (動詞 dòngcí) คือ คำที่ใช้แสดงอาการหรือสภาพหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ
9. คำคุณศัพท์ (形容詞 xíngróngcí) คือ คำที่ขยายความหมายของคำนามในด้านต่าง ๆ เพื่อบอกสภาพ ลักษณะ คุณสมบัติ สี ขนาด
10. คำวิเศษณ์ (副詞 fùcí) คือ คำที่ใช้ขยายความหมายของคำกริยา หรือคำคุณศัพท์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
11. คำบุพบท (介詞 jiècí) คือ คำที่อยู่หน้าคำนาม คำสรรพนาม หรือวลีเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของคำนาม คำสรรพนาม หรือวลีนั้นกับคำกริยาในประโยค
12. คำเชื่อม (連詞 liáncí) คือ คำที่ใช้เชื่อมคำ วลี ประโยค เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ หรือระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับเหตุการณ์ที่กล่าวถึงในประโยคนั้น
13. คำช่วย (助詞 zhùcí) คือ คำไม่แท้¹ ที่ใช้เพื่อบอกหน้าที่ต่าง ๆ ทางไวยากรณ์
14. คำอุทาน (嘆詞 tàncí) คือ คำที่เกิดจากการเปล่งเสียงแสดงอารมณ์ หรือเปล่งเสียงเรียกผู้อื่นให้เกิดความสนใจ
15. คำเลียนเสียง (象聲詞 xiàngshēngcí) คือ คำที่เกิดจากการเปล่งเสียงเลียนเสียงต่าง ๆ

¹ คำไม่แท้ คือ คำที่มีความหมายไม่เต็มในตัวเอง แต่เป็นคำที่ใช้เพื่อบ่งบอกหน้าที่ต่าง ๆ ทางไวยากรณ์ได้แก่ คำบุพบท คำเชื่อม คำช่วย คำอุทาน และคำเลียนเสียง

3.1.3 วลี (詞組)

วลีคือกลุ่มคำที่เกิดจากคำกับคำประกอบกันขึ้นมาตามกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ที่กำหนดจำเพาะ วลีมีหลายชนิด เช่น 主謂詞組 วลีประธาน-กริยา, 動賓詞組 วลีกริยา-กรรม, 偏正詞組 วลีแบบ ความขยาย/ต่างระดับ เป็นต้น

เช่นประโยค 我朋友努力學習漢語。 我朋友 เป็นภาคประธาน คือ 偏正詞組 วลีแบบความ ขยาย/ต่างระดับ

วิธีการทางไวยากรณ์ที่สำคัญที่สุดในการประกอบคำสร้างประโยค คือ การลำดับคำหนึ่ง และการใช้คำพร่อง (虛詞) อีกหนึ่ง

การลำดับคำในภาษาจีน อยู่ในฐานะที่สำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มกันของคำกับคำ หรือตำแหน่งของส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประโยค ล้วนแต่มีการไล่เรียงตามลำดับที่แน่นอนจำเพาะทั้งสิ้น ดังเช่น ส่วนประกอบขยาย (定語 และ 狀語) จะต้องอยู่ที่ข้างหน้าของ 中心語(คำหลัก) ที่ถูกขยาย ในประโยค 我也買 那 也 เป็น 狀語 ส่วน 買 เป็น 中心語 จะอย่างไรก็ไม่อาจสลับ สับเปลี่ยนลำดับของคำกันได้เลย หากใช้ว่า 我買也 ก็จะแสดงความหมายอันใดหาได้ไม่ แต่สำหรับ ในประโยคที่ 1 我們都不去 กับประโยคที่ 2 我們不都去 แล้ว จากการที่ 都 กับ 不 มีลำดับที่แตกต่าง กัน ทำให้ความหมายของทั้งสองประโยคไม่เหมือนกันไปด้วย

ประโยคที่ 1 แสดงถึงว่า ในระหว่าง 我們 ไม่มีใครไป 去 เลยสักคน

ส่วนประโยคที่ 2 หมายถึง ในท่ามกลาง 我們 มีทั้งผู้ที่ไป 去 และผู้ที่ไม่ไป 不去

ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งในไวยากรณ์จีน คือไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่เคร่งครัด กล่าว คือ คำกริยาในภาษาจีนนั้นไม่ว่าจะตกอยู่ในสภาพการณ์เช่นใดก็ตาม หมายถึงไม่ว่าประธาน จะเป็น บุรุษสรรพนามที่เท่าไร- เพศอะไร- มีจำนวนเพียงไหน หรือ อยู่ในกาลใดก็ตาม รูปเดิมของคำกริยา จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทั้งสิ้น

โครงสร้างวลี

โครงสร้างของวลี แบ่งออกเป็น 11 ชนิด (เสี่ยว อานต้า, 2547 :154)

1. วลีคู่ขนาน (聯合詞組)
2. วลีประธาน-กริยา (主謂詞組)
3. วลีกริยา-กรรม (動賓詞組)
4. วลีต่างระดับ (偏正詞組)
5. วลีส่วนเสริม (補充詞組)

6. วลีจำนวนหน่วยนับ (數量詞組)
7. วลีตำแหน่งแห่งหน (方位詞組)
8. วลีร่วมฐานะ (同位詞組)
9. วลีคงที่เฉพาะ (固定詞組)
10. วลีบุพบท (介詞結構)
11. วลีโครงสร้าง (“的”字結構)

ในการนำเสนอในบทนี้จะนำเสนอเพียง เพียง 5 ชนิด และได้เพิ่ม วลีบทกริยาซ้อน (連動詞組) (วลีภาคแสดงซ้อน (連謂詞組)) หรือ วลีสหกริยา (連動結構) และวลีบทควบ (兼語結構) ผู้ที่กล่าวถึงคนแรกคือเจ้าเวียนเหียน (趙元任 Zhào Yuánrèn) คูการเรียบเรียงของหลี่หยง (見李榮 Lǐ Róng 編譯的) ในหนังสือไวยากรณ์ในภาษาพูดปักกิ่ง 《北京口語語法 Běijīng Kǒuyǔ Yǔfǎ》 1952 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วลีคู่ขนาน (聯合詞組)

วลีคู่ขนาน (聯合詞組) คือ วลีที่เกิดจากคำชนิดเดียวกันตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาผสมกัน เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคู่ขนาน ตัวอย่างเช่น :

老師學生 (ทั้ง 老師 และ 學生 ล้วนเป็นคำนาม (名詞))

他和我 (ทั้ง 他 และ 我 ล้วนเป็นคำสรรพนาม (代詞))

參觀訪問 (ทั้ง 參觀 และ 訪問 ล้วนเป็นคำกริยา (動詞))

積極努力 (ทั้ง 積極 และ 努力 ล้วนเป็นคำคุณศัพท์ (形容詞))

耐心地溫和地 (ทั้ง 耐心 และ 溫和 ล้วนเป็นคำคุณศัพท์ (形容詞))

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีคู่ขนาน (聯合詞組的語法特點)

(1) ลำดับคำในวลีคู่ขนาน (聯合詞組) สลับตำแหน่งกันได้ ไม่ส่งผลกระทบต่อความหมาย

(2) โดยทั่วไปประกอบขึ้นจากคำนาม (名詞) คำสรรพนาม (代詞) คำกริยา (動詞) หรือ คำคุณศัพท์ (形容詞)

(3) สามารถใช้คำพร่อง (虛詞) มาเชื่อมต่อระหว่างคำ ดังเช่น :

筆和紙 上午或者下午

你們和他們 觀榮而偉大

參觀並討論 又高又瘦

(4) ข้างหน้าของวลีคู่ขนาน (聯合詞組) เพิ่มส่วนประกอบขยายได้

(5) วลีคู่ขนาน (聯合詞組) ที่มีลักษณะกริยา (謂詞性) พ่วงหลังได้ด้วยบทกรรม (賓語) บทเสริมกริยา (補語) หรือคำเสริมอาการ (動態助詞)

2. วลีประธาน-กริยา (主謂詞組)

วลีประธาน-กริยา (主謂詞組) คือ กลุ่มคำที่ประกอบขึ้นจากคำที่มีความสัมพันธ์กันในฐานะประธานกับกริยา (主) และ (謂) ตัวอย่างเช่น :

頭髮長 (頭髮 คือประธาน (主) 長 คือกริยา (謂))

他描寫 (他 คือประธาน (主) 描寫 คือกริยา (謂))

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีประธาน-กริยา (主謂詞組的語法特點)

(1) ลำดับคำของวลีประธาน-กริยา (主謂詞組) คงที่แน่นอน ประธาน (主) นำหน้า กริยา (謂) ตามหลัง

(2) ประธาน (主) เป็นเป้าที่ถูกรายยาย มักจะทำหน้าที่โดยคำนาม (名詞) หรือคำสรรพนาม (代詞) กริยา (謂) ข้างหลังที่บรรยายประธาน (主) มักจะทำหน้าที่โดยคำกริยา (動詞) หรือคำคุณศัพท์ (形容詞) ดังเช่น :

我看 (我 คำสรรพนาม(代詞) ที่เป็นประธาน(主) ; 看 คือคำกริยา(動詞) ที่เป็นกริยา(謂))
目的明確 (目的 คือ คำนาม(名詞) ที่เป็นประธาน(主) ; 明確 คือ คำคุณศัพท์(形容詞) ที่เป็นกริยา (謂))

(3) ระหว่างคำในกลุ่มคำไม่ต้องใช้คำพ้อง (虛詞) เชื่อมต่อ

(4) โดยทั่วไปลงเสียงหนักที่คำหลังในวลีประธาน-กริยา (主謂詞組)

3. วลีกริยา-กรรม (動賓詞組)

วลีกริยา-กรรม (動賓詞組) คือ กลุ่มคำที่ประกอบขึ้นจากคำที่มีความสัมพันธ์กันฐานะกริยา (動) กับกรรม (賓) ตัวอย่างเช่น :

吃飯 (吃 เป็นคำกริยา (動詞) 飯 เป็นคำนาม (名詞) ที่เป็นบทกรรม (賓語))

寫漢字 (寫 เป็นคำกริยา (動詞) 漢字 เป็นคำนาม (名詞) ที่เป็นบทกรรม (賓語))

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีกริยา-กรรม (動賓詞組的語法特點)

(1) ลำดับคำในวลีกริยา-กรรม (動賓詞組) นั้นลงที่ คำกริยา (動詞) อยู่ข้างหน้าแน่นอน

(2) คำหน้าเป็นคำสรรพนามกริยา แสดงการกระทำหรือพฤติกรรม คำหลังเป็นคำแสดงผลกระทบ หรือการถูกรอบงำจากคำที่อยู่ข้างหน้า

(3) คำกริยา (動詞) โยงท้ายด้วยบทกรรม (賓語) ได้โดยตรง ไม่ต้องมีคำพ้อง (虛詞) มาเชื่อมกลาง

(4) เสียงหนักในวลีกริยา-กรรม (動賓詞組) โดยทั่วไปเน้นลงที่คำหลัง

(5) ในวลีกริยา-กรรม (動賓詞組) ข้างหลังคำกริยา (動詞) อาจจะมีคำเสริมอาการหรือบทเสริมกริยา (動態助詞或補語) เข้าไปด้วยได้

4. วลีต่างระดับ (偏正詞組)

วลีต่างระดับ (偏正詞組) คือกลุ่มคำที่ประกอบกันขึ้นมาจากความสัมพันธ์ต่างระดับระหว่างส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) กับส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ซึ่งเป็นส่วนประกอบหน้าหลังตามลำดับโดยทั่วไป วลีต่างระดับ (偏正詞組) แบ่งได้เป็น 2 ประเภท :

(1) วลีต่างระดับลักษณะคำนาม (名詞性偏正詞組) คือวลีต่างระดับที่มีส่วนประกอบส่วนหลังเป็นคำนาม (名詞) ดังเช่น :

沙漠地帶 (沙漠 เป็นส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ที่เป็นบทขยายนาม (定語) ; 地帶 เป็นส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ที่เป็นคำหลัก (中心語))

勞動人民 (勞動 เป็นส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ที่เป็นบทขยายนาม (定語) ; 人民 เป็นส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ที่เป็นคำหลัก (中心語))

(2) วลีต่างระดับลักษณะคำกริยา (動詞性偏正詞組) กับวลีต่างระดับลักษณะคำคุณศัพท์ (形容詞性偏正詞組) คือวลีต่างระดับที่มีส่วนหลังเป็นคำกริยา (動詞) หรือคำคุณศัพท์ (形容詞) ดังเช่น :

詳細解釋 (詳細 เป็นส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ที่เป็นบทขยายหน้ากริยา (狀語) ; 解釋 เป็นส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ที่เป็นคำหลัก (中心語))

很結實 (很 เป็นส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ที่เป็นบทขยายหน้ากริยา (狀語) ; 結實 เป็นส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ที่เป็นคำหลัก (中心語))

ลักษณะสำคัญของไวยากรณ์ของวลีต่างระดับ (偏正詞組的語法特點)

(1) ลำดับคำของวลีต่างระดับ (偏正詞組) คงที่แน่นอน ข้างหน้าคือส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ข้างหลังคือส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ส่วนประกอบหน้าเป็นส่วนขยาย (偏) ของส่วนประกอบหลัง (正) ดังเช่น :

一本書 會做 兩個小時 多麼繁榮
他叔叔 高興地說 用的東西 不缺
可憐的人 多聽多說 藍藍的天空 非常樂觀

(2) ส่วนประกอบหลังของวลีต่างระดับ (偏正詞組) จะเป็นคำนาม (名詞) คำกริยา (動詞) หรือคำคุณศัพท์ (形容詞) ชนิดใดชนิดหนึ่ง ในขณะที่ส่วนประกอบหน้าอาจทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย (偏) ได้ทุกชนิด

(3) ระหว่างส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) กับส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ในวลีต่างระดับบางที่ต้องใช้คำพร่อง (虛詞) ต่อเชื่อม ดังเช่น :

安靜的環境 嚴肅地宣佈
他的聲音 客觀地分析

(4) เสียงหนักในวลีต่างระดับ (偏正詞組) มักจะเน้นลงที่ข้างหน้าที่เป็นส่วนประกอบขยาย (偏)

5. วลีส่วนเสริม (補充詞組)

วลีส่วนเสริม (補充詞組) คือ กลุ่มคำที่ประกอบกันขึ้นมาจากความสัมพันธ์เชิงเสริม วลีส่วนเสริม (補充詞組) แบ่งออกเป็นสองประเภทคือ :

(1) วลีเสริมกริยา (動補詞組) ประกอบขึ้นจากคำกริยา (動詞) กับส่วนประกอบเสริม (補充成分) ดังเช่น :

洗乾淨 (洗 เป็นคำกริยา (動詞) ที่เป็นคำหลัก (中心語) ; 乾淨 เป็นคำคุณศัพท์ (形容詞) ที่เป็นส่วนประกอบเสริม (補充成分))

選出 (選 เป็นคำกริยา (動詞) ที่เป็นคำหลัก (中心語) ; 出 เป็นคำกริยา (動詞) ที่เป็นส่วนประกอบเสริม (補充成分))

(2) วลีเสริมคุณศัพท์ (形補詞組) ประกอบขึ้นจากคำคุณศัพท์ (形容詞) กับส่วนประกอบเสริม (補充成分) ดังเช่น :

高得很 (高 เป็นคำคุณศัพท์ (形容詞) ที่เป็นคำหลัก (中心語) ; 很 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ (副詞) ที่เป็นส่วนประกอบเสริม (補充成分))

少一點兒 (少 เป็นคำคุณศัพท์ (形容詞) ที่เป็นคำหลัก (中心語) ; 一點兒 เป็น (數量詞) ที่เป็นส่วนประกอบเสริม (補充成分))

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีส่วเสริม (補充詞組的語法特點)

(1) ลำดับคำในวลีส่วเสริม (補充詞組) คงที่แน่นอน คำหลัก (中心語) อยู่หน้าประกอบเสริม (補充成分) อยู่หลัง ดังเช่น :

整理好 聽懂 念三遍 休息一會兒

(2) ระหว่างคำหลัก (中心語) กับส่วนประกอบเสริม (補充成分) บางที่ต้องใช้คำเสริม โครงสร้าง得 หรือ 不 เข้าต่อเชื่อม ดังเช่น :

睡得著 起得晚 修不好 看不見

(3) ส่วนประกอบเสริม (補充成分) อาจทำหน้าที่โดยกริยา (動詞) คำคุณศัพท์ (形容詞) หรือส่วนน้อยของคำกริยาวิเศษณ์ (副詞) และวลี (詞組)

(4) เสียงหนักของวลีส่วเสริม (補充詞組) โดยปกติจะเน้นลงที่ส่วนประกอบเสริม (補充成分) ข้างหลัง

6. วลีสหกริยา (連動詞組)

วลีสหกริยา¹ (連動詞組) คือวลีบทกริยาคำกริยา ที่มีคำกริยาหรือวลีลักษณะคำกริยาตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปในวลีเดียวกัน คำกริยา(หรือวลี)เหล่านี้เรียกว่าวลีสหกริยาหรือวลีบทกริยาซ้อน (連動詞組) ทำหน้าที่เป็นบทกริยาของประธานหนึ่งเดียวเท่านั้น

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีบทกริยาคำกริยา (連動詞組的語法特點)

(1) รูปแบบพื้นฐานของวลีบทกริยาคำกริยา (動詞詞組) คือ: บทประธาน (主語) + บทกริยา₁ (謂語₁) + ((บทกรรม₁ (賓語₁)) + บทกริยา₂ (謂語₂) + (บทกรรม₂ (賓語₂))) ดังเช่น :

一見傾心 yī jiàn qīng xīn
一見鍾情 yī jiàn zhōng qíng
一見如故 yī jiàn rú gù
一往情深 yì wǎng qíng shēn
緣木求魚 yuán mù qiú yú

(2) วลีบทกริยาซ้อน (連動詞組) วลีแบบนี้มักใช้คำกริยาตั้งแต่สองคำขึ้นไปประกอบกันขึ้นเป็นบทกริยา เพื่ออธิบายความถึงประธานเดียวกัน

¹วลีบทกริยาซ้อน (連動詞組) (วลีภาคแสดงซ้อน (連謂詞組)) ผู้ที่กล่าวถึงคนแรกคือจ้าวเหวียนเหยิ่น (趙元任 Zhào Yuánrèn) ดูการเรียบเรียงของหลี่หยง (見李榮 Lǐ Róng 編譯的) ในหนังสือไวยากรณ์ในภาษาพูดปักกิ่ง 《北京口語語法 Běijīng Kǒuyǔ Yǔfǎ》 1952 กายหมิง (開明書店)

7. วลีบทควบ (兼語詞組)

วลีบทควบ¹ (兼語詞組) คือวลีบทกริยาคำกริยาที่มีบทควบ ในวลีวลีหนึ่งมีบทกริยาสองบท บทกรรมของบทกริยา(คำกริยา) ข้างหน้าทำหน้าที่ควบเป็นบทประธานของบทกริยาข้างหลัง ส่วนประกอบเช่นนี้เรียกว่า วลีบทควบ (兼語式)

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีบทควบ (兼語詞組的語法特點)

(1) รูปแบบพื้นฐานของวลีบทควบ (兼語詞組) คือ: บทประธาน (主語) + บทกริยา (謂語) (คำกริยา (動詞)) + บทควบ (兼語) + บทกริยาของบทควบ (兼語的謂語) ดังเช่น :

以鄰為壑 yǐ lín wéi hè
令人生畏 lìng rén shēng wèi
引狼入室 yǐn láng rù shì
發人深省 fā rén shēn xǐng
調虎離山 tiào hǔ lí shān
積少成多 jī shǎo chéng duō

(2) วลีบทควบ (兼語詞組) : คือวลีที่กรรมในโครงสร้างแรกทำหน้าที่เป็นประธานของโครงสร้าง

¹ วลีบทควบ (兼語詞組) ชื่อนี้มาจากหนังสือไวยากรณ์จีน 《現代漢語語法講話 Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ Jiǎnghuà》 เขียนโดยตังเชินซู่และคณะ、1962、商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn

3.2 ไวยากรณ์ปริวรรต (Transformational Grammar)

นอกจากโครงสร้างทางภาษาจีนแล้ว เรื่องที่น่าสนใจที่เป็นความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาอีกเรื่องหนึ่ง คือ ไวยากรณ์ปริวรรต (Transformational Grammar)

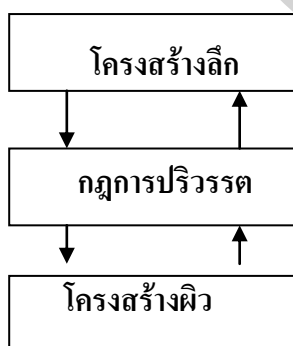
ไวยากรณ์ปริวรรตคือ ไวยากรณ์ที่สร้างขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การตั้งทฤษฎีทางภาษา (Theory of Language) ขึ้นมาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในภาษาว่าภาษาคืออะไร ประกอบขึ้นด้วยอะไร คุณสมบัติอะไร ที่ภาษามีเหมือน ๆ กัน อะไรที่ทำให้ภาษาแตกต่างกัน อะไรคือประโยคที่ถูกหรือผิดในภาษา ในอุดมคติแล้วทฤษฎีนี้ต้องมีความง่ายด้วย (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, 2527)

ผู้นำทฤษฎีนี้ คือ Noam Chomsky โดยเขาได้มองว่าภาษาของมนุษย์มีอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับโครงสร้างลึก (Deep structure) และระดับโครงสร้างผิว (Surface Structure)

ระดับโครงสร้างลึกเปรียบได้กับความรู้ในภาษา (Competence) ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้อง มีกฎเกณฑ์ มีความสมบูรณ์ จึงมีลักษณะเป็นนามธรรม ส่วนระดับโครงสร้างผิว เปรียบได้กับการใช้ภาษา (Performance) ซึ่งเป็นการใช้ภาษาจริง ๆ มีลักษณะเป็นรูปธรรม มนุษย์เรามีความรู้ในภาษาอยู่ในสมองแต่เมื่อใช้ภาษาจริง ๆ อาจไม่ถูกต้องสมบูรณ์ดังที่เรามีความรู้ ทั้งนี้เพราะอาจเป็นความเพอเรอ, เหนื่อยล้า ฯลฯ

ดังนั้นเมื่อเราวิเคราะห์ภาษาที่ใช้กันอยู่ ซึ่งถือเป็นโครงสร้างผิวเราจำเป็นต้องวิเคราะห์โครงสร้างลึกด้วย การที่เราวิเคราะห์โครงสร้างลึกจะทำให้เราเห็นความถูกต้องของกฎไวยากรณ์ นอกจากนี้ ยังช่วยแก้ไขปัญหาในกรณีที่โครงสร้างผิวนั้น กำกวม ไม่ว่าจะ คำกำกวม หรือ โครงสร้างกำกวม

การวิเคราะห์จากโครงสร้างลึกไปโครงสร้างผิวหรือจากโครงสร้างผิวไปโครงสร้างลึกนั้น จะต้องผ่านกฎการปริวรรต (Transform) กฎการปริวรรต คือ การลด การเพิ่ม หรือการย้ายที่

ชอมสกี (Chomsky) ได้มองเห็นข้อบกพร่องของการวิเคราะห์ภาษาโดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์ โครงสร้างว่า วิเคราะห์ได้เฉพาะโครงสร้างผิวเท่านั้น

เช่น ประโยค เขากินข้าว
เขากินมือ

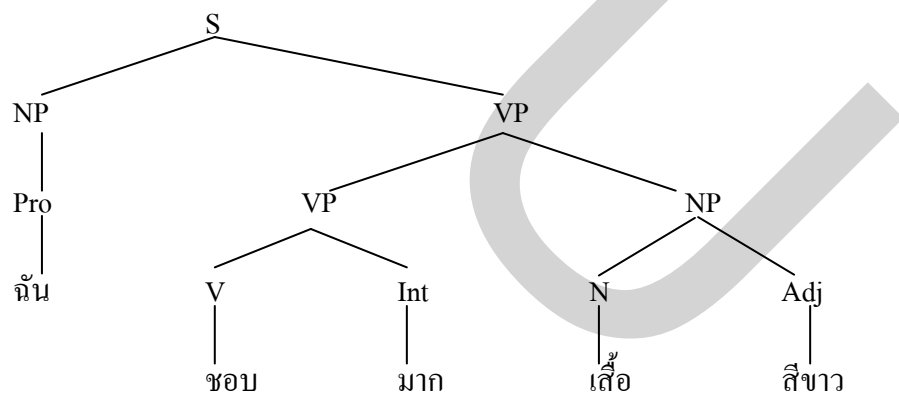
ทั้ง 2 ประโยค หากใช้การวิเคราะห์ส่วนประชิดของไวยากรณ์โครงสร้าง ผลการวิเคราะห์จะเหมือนกัน แต่ถ้าถามเจ้าของภาษา คำตอบที่ได้คือ 2 ประโยคนี้มาจากโครงสร้างลึกที่ต่างกัน จะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์ภาษาของไวยากรณ์ปริวรรต จึงเหมาะสมที่จะให้เจ้าของภาษาวิเคราะห์ เพราะเจ้าของภาษา จะรู้ความหมายที่แท้จริงของประโยคด้วย

เช่น ประโยค วันนี้วันศุกร์
วันนี้เป็นวันศุกร์

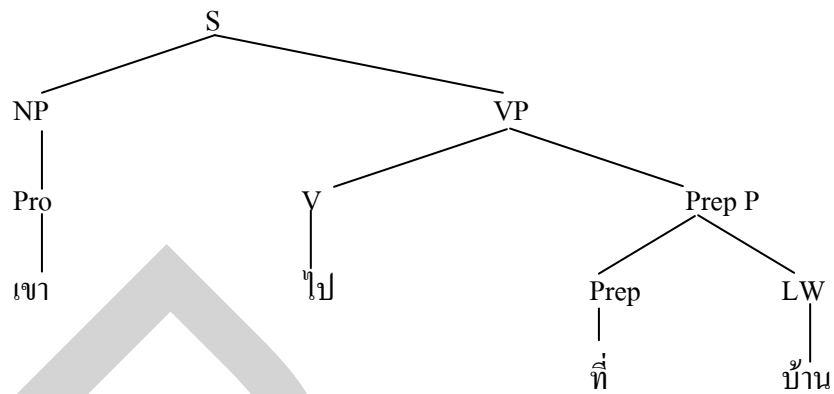
อาจมีผู้วิเคราะห์ที่ไม่ใช่คนไทย กล่าวว่า ทั้ง 2 ประโยค มาจากโครงสร้างลึกที่ต่างกัน แต่ถ้าคนไทยได้อ่านก็สามารถบอกได้ว่า 2 ประโยคนี้ มีความหมายเหมือนกัน เพราะในภาษาไทย บางประโยคสามารถ ละคำกริยา “คือ”, “เป็น” ได้

ตัวอย่างการวิเคราะห์ประโยค

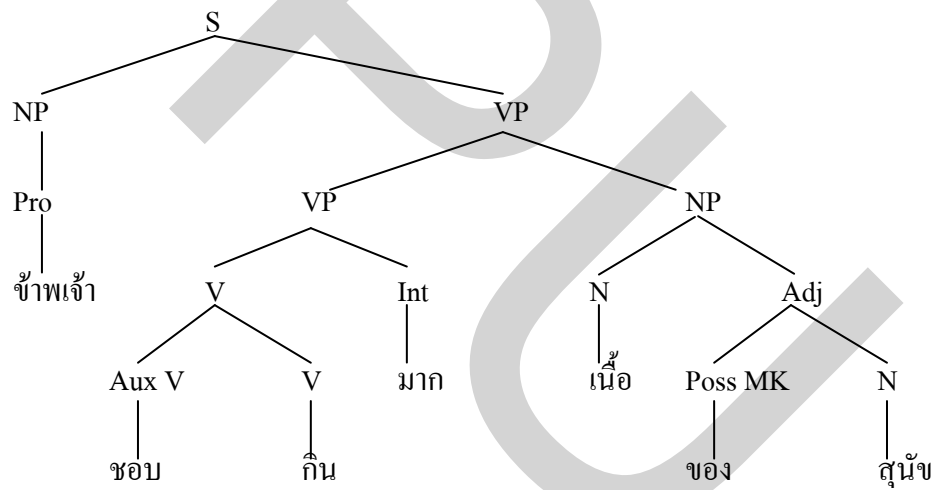
1. ประโยคโครงสร้างผิว : เสือสีขาวฉันชอบมาก
ประโยคโครงสร้างลึกในรูปของต้นไม้ :

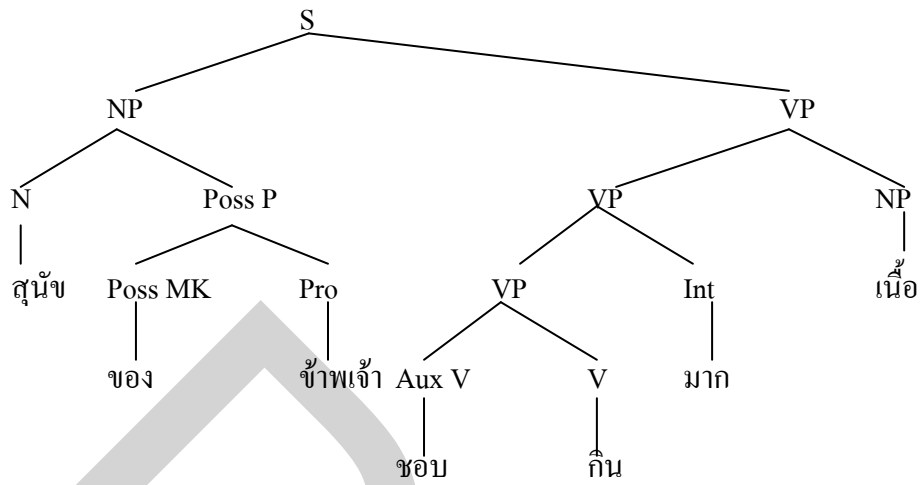

2. ประโยคโครงสร้างผิว : เขาไปบ้าน
 ประโยคโครงสร้างลึกในรูปของต้นไม้ :

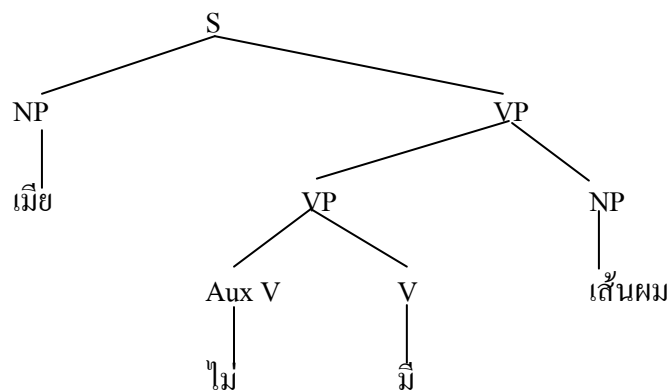
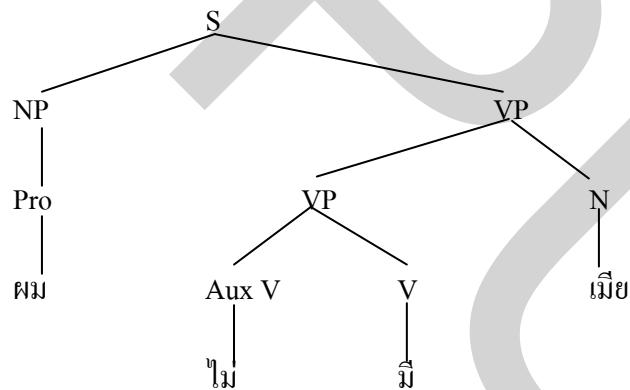

3. ประโยคโครงสร้างผิว : เนื้อสุนัข ข้าพเจ้าชอบกินมาก
 ประโยคโครงสร้างลึกในรูปของต้นไม้ :

4. ประโยคโครงสร้างพิว : เมียผมไม่มี
 ประโยคโครงสร้างทิกในรูปของต้นไม้ :

3.3 เจตนาการใช้จำนวนเงิน

เรื่องการใช้จำนวน จำนวนนอกจะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปแล้วในเรื่องของความหมายได้ให้ความสำคัญ ซึ่งในการสื่อความหมายจะทำให้เห็นเจตนาการใช้แตกต่างกัน สุนันท์ อัญชลินุกูล(2543)ได้จำแนกเจตนาการใช้คำพึงเพยในภาษาไทยออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. คำพึงเพยชนิดบอกเจตนาตำหนิ
2. คำพึงเพยชนิดบอกเจตนาตักเตือน
3. คำพึงเพยชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น
4. คำพึงเพยชนิดบอกเจตนาชื่นชม

1. คำพึงเพยชนิดบอกเจตนาตำหนิ

คำพึงเพยชนิดนี้บอกเจตนาชัดเจนว่าผู้กล่าวคำพึงเพยมีเจตนาในการเปรียบเทียบเพื่อตำหนิอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น

ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

คำพึงเพยนี้บอกเจตนาชัดเจนว่าผู้เปรียบเทียบมีเจตนาตำหนิใครก็ตามที่ไม่ได้ใช้ของที่มีคุณค่าให้เกิดประโยชน์ หรือไม่คุ้มค่าเงินที่ใช้ไป แต่แทนที่จะตำหนิตรงๆ ก็ใช้วิธีเปรียบเทียบโดยอาจใช้เหตุการณ์ที่พบเห็นบ่อยๆ จากพฤติกรรมวิถีไทยที่อยู่ติดแม่น้ำลำคลองแล้วเห็นว่าน้ำพริกเป็นของน้อยที่มีค่า แต่กลับเอาไปละลายในแม่น้ำซึ่งมีปริมาณมากมายเกินกว่าสัดส่วนที่เหมาะสมกับน้ำพริก ทำให้ไม่มีทางจะได้น้ำแกงที่อร่อยได้ เท่ากับว่าทำในสิ่งที่ไม่ดีประโยชน์ แล้วมาสร้างเป็นคำพึงเพยว่า “ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ”

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำพึงเพยนี้ไว้ว่า “ลงทุนไปโดยได้ผลประโยชน์ไม่คุ้มทุน, ใช้จ่ายทรัพย์ในทางไม่เกิดประโยชน์, เสียทรัพย์ไปโดยไม่ได้รับประโยชน์อะไร”

2. คำพึงเพยชนิดบอกเจตนาตักเตือน

คำพึงเพยชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่าผู้กล่าวคำพึงเพยมีเจตนาตักเตือนอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น

คืบก็ทะเล ตอกก็ทะเล

คำพังเพยนี้ใช้แสดงเจตนาตักเตือนให้อีกฝ่ายหนึ่งคิดอย่างรอบคอบ ไม่ประมาทโดยใช้สถานการณ์ของผู้ที่ต้องออกทะเลว่า ไม่ว่าจะเดินเรือไปใกล้ไกลเพียงใดก็ต้องระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และนำมาใช้ตักเตือนผู้ที่จะประกอบการอื่น ๆ ให้รู้จักรอบคอบด้วย แต่แทนที่จะตักเตือนตรง ๆ ก็ใช้วิธีเปรียบกับพฤติกรรมของผู้ที่ออกทะเลเสมอ ๆ แล้วสร้างเป็นคำพังเพยว่า “ลืบกี้ทะเล ตอกกี้ทะเล”

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำพังเพยนี้ไว้ว่า “ออกทะเลอย่าประมาททะเล เพราะอาจเกิดอันตรายได้ทุกเมื่อ”

3. คำพังเพยชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น

คำพังเพยชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่าผู้กล่าวคำพังเพยมีเจตนาแสดงความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่ใช่ลักษณะตำหนิ ตักเตือน หรือชม เช่น

มากหอมมากความ

คำพังเพยนี้ไม่ได้แสดงเจตนาตำหนิแต่ใช้แสดงเจตนาแสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหาบางเรื่องถ้าปรึกษาหลายคนเกินไปจะให้ความเห็นต่าง ๆ กันจนทำให้ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเชื่อใครดี แต่แทนที่จะแสดงความคิดเห็นตรง ๆ ก็ใช้วิธีเปรียบกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ ในชีวิตประจำวันในการขอความเห็นจากหลาย ๆ คนว่าใครรักษาโรคนั้น โรคนั้นดีกว่ากัน ซึ่งมักจะให้ความเห็นไม่ตรงกัน และบางครั้งก็เสนอความเห็นใหม่เพิ่มขึ้นอีกทำให้ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเชื่อใครดี แล้วนำมาสร้างเป็นคำพังเพยว่า “มากหอมมากความ”

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำพังเพยนี้ไว้ว่า “มากคนก็มากเรื่อง”

4. คำพังเพยชนิดบอกเจตนาชื่นชม/พึงพอใจ

คำพังเพยชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่าผู้กล่าวคำพังเพยมีเจตนาแสดงความชื่นชมหรือพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่กล่าวชมตรง ๆ ดังนั้นอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่นำมาเปรียบ ซึ่งอาจจะเป็นความเข้าใจความหมายของคำหรือความเข้าใจตามค่านิยมก็ตาม เช่น

กึ่งทองใบหยก

คำพังเพยนี้ใช้แสดงเจตนาชื่นชมความเหมาะสมของกลุ่มสาว แต่แทนที่จะชื่นชมตรง ๆ ก็ใช้วิธีเปรียบกับ สิ่งของสองสิ่ง que เข้าคู่กันได้อย่างเหมาะสม อย่างเช่น กึ่งทอง กับใบหยก แล้วสร้างเป็นคำพังเพยว่า “กึ่งทอง กับใบหยก”

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำพังเพยนี้ไว้ว่า “เหมาะสมกัน”

นอกจากนั้นชั้นยา พิษัยแพทย์ (2531) ได้กล่าวถึงการใช้นำนวนอีกแบบหนึ่งที่แสดงเจตนาการใช้ คือ การใช้ภาษาเชิงประชด

การใช้ภาษาเชิงประชด หมายถึง การใช้คำพูดซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับความหมายจริงของรูปประโยคเพื่อกล่าวประณามในสิ่งที่ผู้พูดไม่เห็นด้วย ดังนั้นการตีความการประชดจึงต้องอาศัยบริบทและภูมิหลังเป็นหลัก และในการวิจัยเรื่องสำคัญ ๆ เช่น การเมือง ค่านิยมของสังคม นิยมเขียนและพูดในเชิงประชด เพราะแสดงถึงความสามารถในการกล่าวประณามและวิจารณ์ ทั้งยังแสดงว่าผู้เขียนหรือผู้พูดมีอารมณ์ขันซึ่งดีกว่าการกล่าวประณามอย่างหยาบ ๆ

เทวดานิมนต์มาเกิด

สำนวนในชั้นเดิม เข้าใจว่าคงจะหมายถึงไปในทางดีหรือหมายถึง “คนดี” เพราะลงว่าเทวดาหรือสวรรค์ให้มาเกิดแล้ว ก็น่าจะเป็นคนมีบุญ และมีพรสวรรค์ให้เป็นคนเก่งยอดเยี่ยมกว่าคนธรรมดาอย่างแน่นอน แต่ตกมาระยะหลัง กลับมีผู้นำไปใช้เป็นสำนวนเปรียบเปรย หรือประชดประชันเด็ก ๆ ที่เกกมะเหรกเกรหรือซนเก่งเป็นยอดเยี่ยม ว่าเป็นเด็กที่ “เทวดานิมนต์มาเกิด” ไปเสีย

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชญญพร ปรินญญาวุฒิชัย (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนซึ่งมีตัวเลขในภาษาจีนที่ประกอบด้วยคำสี่คำกับสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาไทย และเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาทั้งสอง ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย มีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านรูปแบบ การเลือกใช้คำ การซ้ำคำ หน้าที่ทางไวยากรณ์ และภาพลักษณ์เชิงอุปมา นอกจากนี้ยังพบว่า ในบางครั้งตัวเลขในสำนวนอาจมีความหมายแฝงอื่นนอกเหนือไปจากความหมายที่เกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ ผลจากการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนกับสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาไทยสรุปได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและตัวเลขที่ใช้ก็เหมือนกัน สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่ตัวเลขที่ใช้ต่างกัน และสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่มีตัวเลขปรากฏ

สุมาลี ศรีปานเงิน (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “XIN” กับสำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน. จุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำบอกอวัยวะ-ใจ (XIN) ที่ประกอบด้วยคำ 4 คำกับสำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน ข้อมูลที่นำมาศึกษาเก็บรวบรวม

จากหนังสือเกี่ยวกับสำนวนจีน พจนานุกรมสำนวนจีน และเอกสารต่าง ๆ วิธีการวิจัยใช้การเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำบอกวิยะ-ใจ (XIN) กับสำนวนไทยที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกัน โดยสำนวนไทยอาจมีคำบอกวิยะ-ใจ เช่นเดียวกันหรือแตกต่างกัน หรือไม่มีคำบอกวิยะใด ๆ ในสำนวนเลย ทั้งนี้เพื่อให้เห็นลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างสำนวนจีนกับสำนวนไทย การวิจัยสรุปผลได้ว่าทั้งจีนและไทยต่างมีความเข้าใจที่คล้ายคลึงกับคำนิยามหรือความหมายของคำว่าใจที่มีอยู่ในสำนวนว่า นอกจากจะหมายถึงวิยะที่ทำหน้าที่สูบน้ำรดโลหิตไปเลี้ยงร่างกายแล้ว ยังมีความหมายเชิงนามธรรมที่หมายถึงสิ่งที่ทำหน้าที่รู้ รู้สึก นึกและคิด ซึ่งต่างจากข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ที่ว่าส่วนที่ทำหน้าที่หรือสั่งการให้มนุษย์เรารู้ รู้สึก นึกคิดได้นั้นคือสมองซึ่งเป็นที่รวมประสาทต่าง ๆ ให้เกิดความรู้สึก ฯลฯ ดังนั้น ผลการเปรียบเทียบระหว่างสำนวนจีนกับสำนวนไทยจึงสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติ ภูมิปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมของคนจีนและคนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่

กรณีการ โกวิทกุล (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบภายิต-คำพังเพยจีนกับสำนวน-ภายิตไทย ศึกษาลักษณะทั่วไปของภายิต-คำพังเพยจีน ลักษณะเด่นทางด้านการใช้ภาษาตลอดจนการจัดหมวดหมู่ และเปรียบเทียบถึงความหมายที่คล้ายคลึงกันระหว่างภายิต-คำพังเพยจีนกับสำนวน-ภายิตไทยเพื่อให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนและต่างกันของภายิต-คำพังเพยจีนและสำนวน-ภายิตไทย ผลการศึกษาพบว่าภายิต-คำพังเพยจีนสามารถจัดได้เป็น 8 หมวดหมู่ และมีกลวิธีการใช้ภาษาที่นิยมใช้กันอยู่ 9 ชนิด การเปรียบเทียบภายิต-คำพังเพยจีนที่มีความหมายเทียบได้กับสำนวน-ภายิตไทยสามารถ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวน-ภายิตไทยและสิ่งที่น่าสนใจเปรียบเทียบเหมือนกัน ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวน-ภายิตไทย แต่สิ่งที่น่าสนใจเปรียบเทียบกันแตกต่างกัน ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวนภายิตไทย แต่ไม่มีการเปรียบเทียบในสำนวน-ภายิตไทย ผลจากการเปรียบเทียบทางด้านความหมายข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของคนจีนและคนไทยในด้านสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนทัศนคติต่อสัตว์และแนวคิดต่าง ๆ

ซัซศรัณย์ เชิดชูตระกูลชัย (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสำนวนกริยา-กรรมแบบสามพยางค์ที่ใช้บ่อยในภาษาจีน โดยศึกษาลักษณะทั่วไป รูปแบบ เนื้อหา โครงสร้างและลักษณะที่ใช้ในการสื่อความหมาย นอกจากนี้ยังศึกษาเปรียบเทียบสำนวนกริยา-กรรมแบบสามพยางค์ที่ใช้บ่อยในภาษาจีนที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย และศึกษาภาพสะท้อนที่ได้จากสำนวนที่ใช้บ่อยในภาษาจีนและภาพสะท้อนที่ได้จากสำนวนไทย อันแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณีความคิดความเชื่อ สภาพแวดล้อมและสังคมของทั้งสองชนชาติ สำนวนที่ใช้บ่อยในภาษาจีนส่วนใหญ่ประกอบด้วยตัวอักษรจีนสามตัว และมีโครงสร้างแบบกริยา-กรรม ลักษณะเด่นของรูปแบบทางไวยากรณ์ของสำนวนที่ใช้บ่อยคือ สามารถใช้สำนวนได้โดยตรง มีส่วนแทรกในสำนวนได้ นำกรรมมาไว้ข้างหน้าได้ และใช้คำกริยา/กรรมตัวอื่นแทนที่คำกริยา/กรรมที่มีอยู่เดิมในสำนวนได้ ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างจากสำนวน

ประเภทอื่น ๆ การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่ใช้บ่อยในภาษาจีนที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย ได้แสดงให้เห็นว่าสำนวนของทั้งสองชนชาติต่างสะท้อนถึงความเหมือนและแตกต่างกันทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

พิริยา สุรขจร (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์: การศึกษาเปรียบเทียบ จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ และวิเคราะห์ความเปรียบในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือ ม้า เสือ มังกร และปลา รวมทั้งศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ในด้านสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติทั้งสอง การวิจัยสรุปผลได้ว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยมีทั้งที่เหมือนและต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือ ม้า เสือ มังกร และปลากับสำนวนไทยนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดอื่น ๆ และสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์เลย ในด้านการศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนจีนและไทย สำนวนต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของชาวจีนและชาวไทยได้

จินดาพร พินพงทรัพย์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัว จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัว และเปรียบเทียบความหมายที่คล้ายคลึงกันของสำนวนจีนและสำนวนไทยผลการศึกษาพบว่าสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัว ประกอบด้วยจำนวนตัวอักษรตั้งแต่ 5-14 ตัว ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนจีนที่จับความในวรรคเดียว สำนวนจีนที่มีสองวรรค ทั้งสองวรรคมีจำนวนคำเท่ากัน สำนวนจีนที่มีสองวรรค แต่จำนวนคำของทั้งสองวรรคไม่เท่ากัน มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนตัวอักษรในสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัว ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การเปลี่ยนแปลงเป็นสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 4 ตัว และการเปลี่ยนแปลงที่ยังคงเป็นสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัว นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงความหมาย และการเปลี่ยนแปลงการใช้คำของสำนวนจีนด้วย ผลการเปรียบเทียบความหมายที่คล้ายคลึงกันของสำนวนจีนและสำนวนไทยนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน สิ่งที่น่ามาเปรียบเทียบมีส่วนคล้ายกัน สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่สิ่งที่น่ามาเปรียบเทียบต่างกัน สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่ในสำนวนไทยไม่มีการเปรียบเทียบ และไม่มีการเปรียบเทียบในทั้งสองภาษา

วรรณิกา ถึงแสง (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา”. จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” กับสำนวนไทย และเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันของสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ในภาษาทั้งสอง ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะรูปแบบทั่วไปของสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ในภาษาจีนและภาษาไทยมีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านการใช้คำบอกอวัยวะคำเดียวในสำนวน และการใช้คำบอกอวัยวะสองคำในสำนวน ความหมายของคำบอกอวัยวะ “ตา” ในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายทั้งโดยตรง และโดยนัย ผลจากการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ในภาษาจีนกับสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ในภาษาไทยสรุปได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันและใช้คำบอกอวัยวะ “ตา” เหมือนกัน สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยใช้คำบอกอวัยวะชนิดอื่น และสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยไม่กล่าวถึงคำบอกอวัยวะ นอกจากนี้ยังมีสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง สรุปได้เป็น 2 ประเภท คือ สำนวนจีนที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา” ซึ่งไม่มีสำนวนไทยในความหมายเดียวกันและสำนวนไทยซึ่งมีคำบอกอวัยวะ “ตา” ที่ไม่มีสำนวนจีนในความหมายเดียวกัน

บทที่ 4

การวิเคราะห์สำนวนจีนโครงสร้างภาษาและเจตนาการใช้

การวิเคราะห์สำนวนจีน ได้นำเสนอวิเคราะห์โครงสร้างภาษาและเจตนาการใช้โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

- 4.1 วิเคราะห์โครงสร้างวลี
- 4.2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยค
- 4.3 วิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวน

สำหรับการวิเคราะห์โครงสร้างวลีและโครงสร้างประโยคนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตาราง โครงสร้าง และแบบย่อกระชับ เพื่อให้เห็นวิธีการจำแนกคำของทั้ง 2 โครงสร้าง จากนั้นจึงวิเคราะห์สำนวนแต่ละสำนวนจากโครงสร้างด้วยการยกสำนวน คำอ่าน(พินอิน) บอกความหมายของสำนวนและอธิบายรายละเอียด ส่วนวิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวนจีน นำเสนอด้วยการเขียนสำนวน คำอ่าน(พินอิน) บอกความหมายของสำนวน เจตนาการใช้สำนวน ที่มาของความหมาย และตัวอย่างของการนำไปใช้ในแต่ละสำนวนอย่างรายละเอียด ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

4.1.1 โครงสร้างวลีแบบประธาน - กริยา (主謂結構)

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างวลีแบบประธาน - กริยา (主謂結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน- กริยา	述賓式 กริยา- กรรม	連動 式 สห- กริยา	並列式 วลี คู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วน เสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼语 式 วลีบท ควบ
1. 鳥獸 散 niǎo shòu sàn	<u>鳥獸散</u>			鳥 · 獸			
2. 龍虎 斗 lóng hǔ dòu	<u>龍虎斗</u>			龍 · 虎			
3. 狗 吃米 gǒu chī mǐ	<u>狗吃米</u>	<u>吃米</u>					
4. 考試 落榜 kǎo shì luò bǎng	<u>考試落榜</u>	<u>落榜</u>					
5. 風雨 交加 fēng yǔ jiāo jiā	<u>風雨交加</u>			風 · 雨		[交]加	
6. 走投 無路 zǒu tóu wú lù		<u>無路</u>		走 · 投			
7. 遠親 不如近鄰 yuǎn qīn bù rú jìn lín	<u>遠親</u> <u>不如近鄰</u>	<u>不如</u> <u>近鄰</u>				(遠)親 、 [不]如 、 (近)鄰	
8. 鐵杵 磨成針 tiě chǔ mó chéng zhēn	<u>鐵杵</u> <u>磨成針</u>				磨<成> 針	(鐵)杵	
9. 鐵公雞 ---- 一毛 不拔 tiě gōng jī yī máo bù bá	<u>鐵公雞</u> <u>一毛不拔</u> 、 <u>一毛不拔</u>					(鐵)公雞 、 (一)毛 、 [不]拔	
10. 伸手 不見五指 shēn shǒu bú jiàn wǔzhǐ	<u>伸手</u> <u>不見五指</u>	<u>伸手</u> 、 <u>不見五指</u>				[不]見 、 (五)指	
11. 解鈴 還須繫鈴人 jiě líng hái xū xì líng rén	<u>解鈴</u> <u>還須繫</u> <u>鈴人</u>	<u>還須繫鈴人</u> 、 <u>繫鈴</u>				[還]須 、 (繫鈴)人	

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างวลีแบบประธาน - กริยา (主謂結構)

熟语 จำนวน	主謂式 ประธาน- กริยา	述賓式 กริยา- กรรม	連動 式 สห- กริยา	並列式 วลี คู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วน เสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語 式 วลีบท ควบ
12. 癩蛤蟆 想吃天鵝 肉 lài há ma xiǎng chī tiān é ròu	<u>癩蛤蟆</u> <u>想吃天鵝</u> <u>肉</u>	<u>想吃</u> <u>天鵝肉</u>				(天鵝) 肉 (癩) 蛤蟆	

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา(主謂結構)ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 鳥獸 || 散 (niǎo || shòu sàn)

ความหมาย นกและสัตว์ป่ากระจัดกระจาย

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 鳥獸 ส่วนที่สอง 散

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 鳥獸, เป็นแบบคู่ขนาน คือ

แยก 鳥 และ 獸, 鳥 และ 獸 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 散, 散 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 2 龍虎 || 斗 (lóng hǔ || dòu)

ความหมาย มังกรกับเสือต่อสู้กัน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 龍虎 ส่วนที่สอง 斗

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 龍虎, เป็นแบบคู่ขนาน คือ

แยก 龍 และ 虎, 龍 และ 虎 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 斗, 斗 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 3 狗 || 吃米 (gǒu || chī mǐ)

ความหมาย สุนัขกินข้าว

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 狗 ส่วนที่สอง 吃米

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 狗, 狗 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 吃米 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 吃 เป็นบทกริยา, 吃 เป็นคำกริยา

米 เป็นบทกรรม, 米 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 4 考试 || 落榜 (kǎo shì || luò bǎng)

ความหมาย สอบไม่ติด หรือบอร์คไม่มีชื่อ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 考试 ส่วนที่สอง 落榜

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 考试, 考试 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 落榜, เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 落 เป็นบทกริยา, 落 เป็นคำกริยา

榜 เป็นบทกรรม, 榜 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 5 风雨 || 交加 (fēng yǔ || jiāo jiā)

ความหมาย มีเสียงดังกึกก้องพร้อม ๆ กับมีพายุฝนกระหน่ำลงมา

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 风雨 ส่วนที่สอง 交加

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 风雨, เป็นแบบคู่ขนาน คือ

แยก 風 และ 雨, 風 และ 雨 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 交加 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 交 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 交 เป็นคำกริยา

加 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย) 加 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 6 走投 || 無路 (zǒu tóu || wú lù)

ความหมาย ไร้ซึ่งทางไป

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 走投 ส่วนที่สอง 無路

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 走投 เป็นแบบคู่ขนาน

แยก 走 และ 投 เป็นบทประธาน, 走 และ 投 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกริยา 無路 เป็นวลีแบบกริยา-กรรม

แยก 無 เป็นบทกริยา, 無 เป็นคำกริยา

路 เป็นบทกรรม, 路 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 7 遠親 || 不如近鄰 (yuǎn qīn || bù rú jìn lín)

ความหมาย ญาติที่อยู่ไกลสู้เพื่อนบ้านใกล้เคียงไม่ได้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 遠親 ส่วนที่สอง 不如近鄰

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 遠親 เป็นแบบต่างระดับ คือ

แยก 遠 เป็นบทขยายนาม, 遠 เป็นคำคุณศัพท์

親 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 親 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 不如近鄰 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 不如 เป็นบทกริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ 如 เป็นคำกริยา

近鄰 เป็นบทกรรม, 近 เป็นคำคุณศัพท์ 鄰 เป็นคำนาม และ

近鄰 เป็นแบบต่างระดับ แยก 近 เป็นบทขยายนาม, 近 เป็นคำคุณศัพท์

鄰 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 鄰 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 8 鐵杵 || 磨成針 (tiě chǔ || mó chéng zhēn)

ความหมาย ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 鐵杵 ส่วนที่สอง 磨成針

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 鐵杵 เป็นคำแบบต่างระดับ คือ

แยก 鐵 เป็นบทขยายนาม, 杵 เป็นคำนาม

杵 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 杵 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 磨成針 เป็นแบบกริยา-ส่วนเสริม

แยก 磨 เป็นบทกริยา, 磨 เป็นคำกริยา

成 เป็นบทเสริมกริยา, 成 เป็นคำกริยา

針 เป็นบทกรรม, 針 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 9 鐵公雞-----一毛不拔 (tiě gōng jī-----yī máo || bù bá)

ความหมาย ไก่ที่ทำจากเหล็ก-----ขนสักเส้นก็ไม่ยอมถอนให้ใคร

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 鐵公雞 ส่วนที่สอง 一毛不拔

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 鐵公雞, เป็นแบบต่างระดับ คือ

แยก 鐵 เป็นบทขยายนาม, 鐵 เป็นคำนามที่ใช้เป็นคำคุณศัพท์

公雞 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 公雞 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 一毛不拔 เป็นแบบประธาน-กริยา

แยก 一毛 เป็นบทประธาน, 一 เป็นคำบอกจำนวน 毛 เป็นคำนาม

不拔 เป็นบทกริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ 拔 เป็นคำกริยา

一毛 และ 不拔 เป็นแบบต่างระดับ

一毛 แยก 一 เป็นบทขยายนาม, 一 เป็นคำบอกจำนวน

毛 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 毛 เป็นคำนาม

不拔 แยก 不 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

拔 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 拔 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 10 伸手 || 不見五指 (shēn shǒu || bú jiàn wǔ zhǐ)

ความหมาย ยื่นมือออกไปมองไม่เห็นนิ้วทั้งห้า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 伸手 ส่วนที่สอง 不見五指

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 伸手 ส่วนที่สองบทกริยา 不見五指

ซึ่งทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบกริยา-กรรม คือ

แยก 伸 และ 不見 เป็นบทกริยา, 伸 และ 見 เป็นคำกริยา 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

手 และ 五指 เป็นบทกรรม, 手 และ 指 เป็นคำนาม 五 เป็นคำบอกจำนวน

ส่วนที่สองบทกริยา 不見五指 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 不 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

見 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 見 เป็นคำกริยา และ

五指 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 五 เป็นบทขยายนาม, 五 เป็นคำบอกจำนวน

指 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 指 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 11 解鈴 || 還須繫鈴人 (jiě líng || hái xū xì líng rén)

ความหมาย ใครเป็นคนผูกกระดิ่ง ก็ต้องให้ใครคนนั้นมาแก้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 解鈴 ส่วนที่สอง 還須繫鈴人

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 解鈴 เป็นแบบกริยา-กรรม คือ

แยก 解 เป็นบทกริยา, 解 เป็นคำกริยา 鈴 เป็นบทกรรม, 鈴 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 還須繫鈴人 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 還須 เป็นบทกริยา, 還 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ 須 เป็นคำกริยา

繫鈴人 เป็นบทกรรม, และ 繫鈴人 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 繫鈴 เป็นบทขยายนาม, 人(เป็นคำหลัก)คำที่ถูกขยาย, 人 เป็นคำนาม และ

繫鈴 เป็นวลีแบบกริยา-กรรม

แยก 繫 เป็นบทกริยา, 繫 เป็นคำกริยา 鈴 เป็นบทกรรม, 鈴 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 12 癞蛤蟆 || 想吃天鹅肉 (lài há ma || xiǎng chī tiān é ròu)

ความหมาย คางคกริจะกินเนื้อหงส์

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 癞蛤蟆 ส่วนที่สอง 想吃天鹅肉

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 癞蛤蟆, 癞蛤蟆 เป็นคำนาม

และ 癞蛤蟆 เป็นวลีแบบต่างระดับ

แยก 癞 เป็นบทขยายนาม, 癞 เป็นคำคุณศัพท์

蛤蟆 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 蛤蟆 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 想吃天鹅肉 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 想吃 เป็นบทกริยา, 想 เป็นคำกริยานุเคราะห์ 吃 เป็นคำกริยา

天鹅肉 เป็นบทกรรม, 天鹅 และ 肉 เป็นคำนาม และ

天鹅肉 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 天鹅 เป็นบทขยายนาม, 天鹅 เป็นคำนาม

肉 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 肉 เป็นคำนาม

4.1.2 โครงสร้างวลีแบบกริยา - กรรม (述賓結構)

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างวลีแบบกริยา - กรรม (述賓結構)

熟語 จำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีบทควบ
1. 打 / 算盤 dǎ suàn pán		<u>打算盤</u>					
2. 借 / 東風 jiè dōng fēng		<u>借東風</u>				(東)風	
3. 多 / 此一舉 duō cǐ yì jǔ		<u>多此一舉</u>				(此)一舉	
4. 一無 / 所得 yì wú suǒ dé		<u>一無所得</u>				[一]無	
5. 不知 / 天高地厚 bù zhī tiān gāo dì hòu	<u>天高</u> 、 <u>地厚</u>	<u>不知</u> <u>天高地厚</u>		天高 · 地厚		[不]知	
6. 等著 / 天上掉餡兒餅 děng zhe tiān shàng diào xiànr bǐng	<u>天上</u> <u>掉餡兒餅</u>	<u>等著</u> <u>天上掉餡兒餅</u> 、 <u>掉餡兒餅</u>					

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม (述賓結構) ตามสำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 打 / 算盤 (dǎ / suàn pán)

ความหมาย คิดถูกคิด

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 打 ส่วนที่สอง 算盤

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 打, 打 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกรรม 算盤, 算盤 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 借 / 東風 (jiè / dōng fēng)

ความหมาย อาศัยลมตะวันออก

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 借 ส่วนที่สอง 東風

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 借, 借 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกรรม 東風 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 東 เป็นบทขยายนาม, 東 เป็นคำนามแสดงตำแหน่งแห่งหน(คำบอกทิศทาง)

風 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 風 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 多 / 此一舉 (duō / cǐ yì jǔ)

ความหมาย ทำอะไรเกินพอดี

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 多 ส่วนที่สอง 此一舉

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 多, 多 เป็นบทกริยาที่เป็นคำคุณศัพท์

ส่วนที่สองบทกรรม 此一舉 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 此 เป็นบทขยายนาม, 此 เป็นคำสรรพนาม

一舉 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 一 เป็นคำบอกจำนวน 舉 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 4 一無 / 所得 (yī wú / suǒ dé)

ความหมาย ไม่ได้อะไรเลย

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 一無 ส่วนที่สอง 所得

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 一無 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 一 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 一 เป็นคำคุณศัพท์

無 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 無 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกรรม 所得, คำเสริม 所 เสริมหน้าคำกริยา 得 ประกอบกันเป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 5 不知 / 天高地厚 (bù zhī / tiān gāo dì hòu)

ความหมาย ไม่รู้ว่ามีสูงเท่าไร แผ่นดินมีความหนาเท่าไร

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 不知 ส่วนที่สอง 天高地厚

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 不知 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 不 เป็นบทขยายกริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

知 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 知 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกรรม 天高地厚 เป็นแบบคู่ขนาน

แยก 天高 และ 地厚 เป็นแบบคู่ขนาน ทั้ง 2 เป็นแบบประธาน-กริยา

แยก 天 และ 地 เป็นบทประธาน, 天 และ 地 เป็นคำนาม

高 และ 厚 เป็นบทกริยา, 高 และ 厚 เป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 6 等著¹ / 天上掉餡兒餅 (děng zhe / tiān shàng diào xiànr bǐng)

ความหมาย รอนนมเปื้อนใส่ใส่เนื้อตมจากท้องฟ้า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 等著 ส่วนที่สอง 天上掉餡兒餅

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 等著

แยก 等 เป็นคำกริยา 著 เป็นคำเสริมอาการ เพื่อบ่งว่ากริยานั้น ๆ กำลังดำเนินอยู่

ส่วนที่สองบทกรรม 天上掉餡兒餅 เป็นแบบประธาน-กริยา

แยก 天上 เป็นบทประธาน, 天上 เป็นคำนามแสดงตำแหน่งแห่งหน(คำบอก

ทิศทาง)

掉餡兒餅 เป็นบทกริยา, และบทกริยา 掉餡兒餅 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 掉 เป็นบทกริยา, 掉 เป็นคำกริยา

餡兒餅 เป็นบทกรรม, 餡兒餅 เป็นคำนาม

¹ (zhe) เป็นคำเสริมอาการ คือคำเสริมที่ผนวกเข้าไปที่ข้างหลังคำกริยา เพื่อแสดงการเสริมความหมาย

(zhe) เป็นคำเสริมอาการ เพื่อบ่งว่ากริยานั้น ๆ กำลังดำเนินอยู่

4.1.3 โครงสร้างวลีแบบสหกริยา (連動結構)

ตารางที่ 3 แสดงโครงสร้างวลีแบบสหกริยา (連動結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีบท ควบ
1. 拔苗△助長 bá miáo zhù zhǎng		拔苗 助長	拔苗△助長				
2. 一針△見血 yì zhēn jiànxiě		見血	一針△見血			(一)針	
3. 望塵△莫及 wàng chén mò jí		望塵	望塵△莫及			[莫]及	
4. 打腫臉△充胖子 dǎ zhǒng liǎn chōng pàng zi		打腫臉 、 充胖子	打腫臉△充胖子			(腫)臉	

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบสหกริยา(連動結構)ตามสำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 拔苗△助長 (bá miáo △ zhù zhǎng)

ความหมาย ถอนกล้าให้ข้าวโต

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 拔苗 ส่วนที่สอง 助長

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 拔苗 และส่วนที่สองบทกริยา 助長 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 拔 และ 助 เป็นบทกริยา, 拔 และ 助 เป็นคำกริยา

แยก 苗 และ 長 เป็นบทกรรม, 苗 และ 長 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 一針△見血 (yì zhēn △ jiàn xiě)

ความหมาย อุปมาว่าพูดสั้นกะทัดรัดและตรงจุดสำคัญ จี๋ถูกใจดำ จี๋ถูกจุดสำคัญ
พูดตรงเป้า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 一針 ส่วนที่สอง 見血

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 一針 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 一 เป็นบทขยายนาม, 一 เป็นคำบอกจำนวน

針 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 針 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 見血 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 見 เป็นบทกริยา, 見 เป็นคำกริยา

血 เป็นบทกรรม, 血 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 望塵△莫及 (wàng chén △ mò jí)

ความหมาย เทียบกันไม่ติด ห่างกันฟ้าและดิน ห่างกันไกลจนมองไม่เห็นฝุ่น

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 望塵 ส่วนที่สอง 莫及

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 望塵 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 望 เป็นบทกริยา, 望 เป็นคำกริยา

塵 เป็นบทกรรม, 塵 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 莫及 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 莫 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 莫 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

及 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 及 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 4 打腫臉△充胖子 (dǎ zhǒng liǎn △ chōng pàng zi)

ความหมาย ตีหน้าจนบวม เพื่อให้แลดูว่าเป็นคนอ้วนท้วน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 打腫臉 ส่วนที่สอง 充胖子

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 打腫臉 ส่วนที่สองบทกริยา 充胖子 ซึ่ง

ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบกริยา-กรรม คือ

แยก 打 และ 充 เป็นบทกริยา, 打 และ 充 เป็นคำกริยา

胖子 และ 腫臉 เป็นบทกรรม, 胖子 เป็นคำนาม

และบทกรรม 腫臉 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 腫 เป็นบทขยายนาม, 腫 เป็นคำคุณศัพท์

臉 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 臉 เป็นคำนาม

4.1.4 โครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (並列結構)

ตารางที่ 4 แสดงโครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (並列結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีบท ทวน
1. 老·大·難 lǎo dà nán				老·大·難			
2. 悲歡·離合 bēi huān lí hé				悲歡·離合 、 悲·歡、離·合			
3. 反復·無常 fǎn fù wú cháng				反復·無常			
4. 生離·死別 shēng lí sǐ bié				生離·死別 、 生·離、死·別		(生)離 、 (死)別	
5. 半斤·八兩 bān jīn bā liǎng				半斤·八兩		(半)斤 、 (八)兩	
6. 自欺·欺人 zì qī qī rén	<u>自欺</u>	<u>欺人</u>		自欺·欺人			
7. 事半·功倍 shì bàn gōng bèi	<u>事半</u> 、 <u>功倍</u>			事半·功倍			
8. 電閃·雷鳴 diàn shǎn léi míng	<u>電閃</u> 、 <u>雷鳴</u>			電閃·雷鳴			
9. 爭先·恐後 zhēng xiān kǒng hòu		<u>爭先</u> <u>恐後</u>		爭先·恐後			
10. 張牙·舞爪 zhāng yá wǔ zhuǎ		<u>張牙</u> <u>舞爪</u>		張牙·舞爪			

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (並列結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 老 • 大 • 難 (lǎo • dà • nán)

ความหมาย ปัญหาที่ค้างคาแก้ไขยาก

แบ่งออกเป็น 3 คำ คำที่หนึ่ง 老 คำที่สอง 大 คำที่สาม 難

คำที่หนึ่ง 老 คำที่สอง 大 คำที่สาม 難 ทั้ง 3 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน คือ

老、大、難, ทั้ง 3 คำล้วนเป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 2 悲歡 • 離合 (bēi huān • lí hé)

ความหมาย โศกเศร้า หรรษา จากกัน พบกัน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 悲歡 ส่วนที่สอง 離合

ส่วนที่หนึ่ง 悲歡 และส่วนที่สอง 離合 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน คือ

悲 และ 歡, 離 และ 合, 悲 และ 歡 เป็นคำคุณศัพท์, 離 และ 合 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 3 反復 • 無常 (fǎn fù • wú cháng)

ความหมาย กลับไปกลับมาเอาแน่นอนไม่ได้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 反復 ส่วนที่สอง 無常

ส่วนที่หนึ่ง 反復 และส่วนที่สอง 無常 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน คือ

反復 และ 無常, 反復 เป็นคำกริยา และ 無常 เป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 4 生離 • 死別 (shēng lí • sǐ bié)

ความหมาย ใช้บรรยายว่าการจากลาที่ยากที่จะพบเจอกันได้อีก
หรือจากลากันชั่ววินาที

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 生離 ส่วนที่สอง 死別

ส่วนที่หนึ่ง 生離 ส่วนที่สอง 死別 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

生離 และ 死別 เป็นแบบคู่ขนาน แยก 生 และ 離, 死 และ 別,

生 離 死 別 ทั้ง 4 คำเป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 5 半斤 • 八兩 (bàn jīn • bā liǎng)

ความหมาย ระบบเก่า 16 ตำลึงเป็น 1 ชั่ง ครึ่งชั่งก็เท่ากับ 8 ตำลึง

หมายถึงสิ่งของ 2 อย่างมีน้ำหนักเท่ากัน อุปมาว่า กำกึ่งหรือพอพิศพอเหวี่ยง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 半斤 ส่วนที่สอง 八兩

ส่วนที่หนึ่ง 半斤 ส่วนที่สอง 八兩 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

半斤 และ 八兩 เป็นแบบต่างระดับ แยก

半 และ 八 เป็นบทขยายนาม, 半 และ 八 เป็นคำบอกจำนวน

斤 และ 兩 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 斤 และ 兩 เป็นคำลักษณะนาม

ตัวอย่างที่ 6 自欺 • 欺人 (zì qī • qī rén)

ความหมาย หลอกตัวเองหลอกคนอื่น

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 自欺 ส่วนที่สอง 欺人

ส่วนที่หนึ่ง 自欺 ส่วนที่สอง 欺人 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

ส่วนที่หนึ่ง 自欺 เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

自 เป็นบทประธาน, เป็นคำสรรพนาม 欺 เป็นบทกริยา, 欺 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สอง 欺人 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

欺 เป็นบทกริยา, 欺 เป็นคำกริยา 人 เป็นบทกรรม, 人 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 7 事半 • 功倍 (shì bàn • gōng bèi)

ความหมาย งานที่ทำแล้วเพียงครึ่งเท่ากับสำเร็จไปแล้วทั้งหมด งานที่ทำแล้วได้ผลคุ้มค่า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 事半 ส่วนที่สอง 功倍

ส่วนที่หนึ่ง 事半 ส่วนที่สอง 功倍 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

事半 และ 功倍 เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

事 และ 功 เป็นบทประธาน, 事 และ 功 เป็นคำนาม

半 และ 倍 เป็นบทกริยา, 半 และ 倍 เป็นคำบอกจำนวน

ตัวอย่างที่ 8 電閃 • 雷鳴 (diàn shǎn • léi míng)

ความหมาย ไฟแลบฟ้าผ่า/ฟ้าร้อง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 電閃 ส่วนที่สอง 雷鳴

ส่วนที่หนึ่ง 電閃 ส่วนที่สอง 雷鳴 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

電閃 และ 雷鳴 เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

電 และ 雷 เป็นบทประธาน, 閃 และ 鳴 เป็นคำกริยา

閃 และ 鳴 เป็นบทกริยา, 閃 และ 鳴 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 9 爭先 • 恐後 (zhēng xiān • kǒng hòu)

ความหมาย แย่งกันอยู่ข้างหน้ากลัวล่าหลังเพื่อน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 爭先 ส่วนที่สอง 恐後

ส่วนที่หนึ่ง 爭先 ส่วนที่สอง 恐後 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

爭先 และ 恐後 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

爭 และ 恐 เป็นบทกริยา, 先 และ 後 เป็นคำกริยา

先 และ 後 เป็นบทกรรม, 先 และ 後 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 10 張牙 • 舞爪 (zhāng yá • wǔ zhuǎ)

ความหมาย แยกเขี้ยวตะปบเล็บ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 張牙 ส่วนที่สอง 舞爪

ส่วนที่หนึ่ง 張牙 ส่วนที่สอง 舞爪 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

張牙 และ 舞爪 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

張 และ 舞 เป็นบทกริยา, 張 และ 舞 เป็นคำกริยา

牙 และ 爪 เป็นบทกรรม, 牙 และ 爪 เป็นคำนาม

4.1.5 โครงสร้างวลีแบบกริยา - ส่วนเสริม (述補結構)

ตารางที่ 5 แสดงโครงสร้างวลีแบบกริยา - ส่วนเสริม (述補結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลี คู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีบท ควบ
1. 矮<半截> ǎi bàn jié					矮<半截>		
2. 笑<掉牙> xiào diào yá		掉牙			笑<掉牙>		
3. 讚<不絕口> zàn bù jué kǒu					讚 <不絕口>	[不]絕口	
4. 置<若罔聞> zhì ruò wǎng wén					置 <若罔聞>	[若]罔聞 、 [罔]聞	
5. 度日<如年> dù rì rú nián		度日 如年			度日 <如年>		
6. 死<無葬身之地> sǐ wú zàng shēn zhī dì					死 <無葬身之地>	(無葬 身之)地 、 [無]葬身	

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม (述補結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น
ตัวอย่างที่ 1 矮<半截> (ǎi<bàn jié>)

ความหมาย เตี้ยกว่าหนึ่งช่วงหัว(ตัว) ต่ำด้อยด้อยกว่า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 矮 ส่วนที่สอง 半截

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 矮, 矮 เป็นคำคุณศัพท์

ส่วนที่สองส่วนเสริม 半截 เป็นคำบอกจำนวนและคำลักษณะนาม

半 เป็นคำบอกจำนวน 截 เป็นคำลักษณะนาม

ตัวอย่างที่ 2 笑<掉牙> (xiào<diào yá>)

ความหมาย ขำจนฟันหลุด น่าขำ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 笑 ส่วนที่สอง 掉牙

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 笑, 笑 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองส่วนเสริม 掉牙 เป็นวลีแบบกริยา-กรรม

แยก 掉 เป็นบทกริยา, 掉 เป็นคำกริยา

牙 เป็นบทกรรม, 牙 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 讚<不絕口> (zàn<bù jué kǒu>)

ความหมาย ชมไม่ขาดปาก

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 讚 ส่วนที่สอง 不絕口

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 讚, 讚 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองส่วนเสริม 不絕口 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 不 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

絕口 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 絕口 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 4 置<若罔聞> (zhì<ruò wǎng wén>)

ความหมาย วางไว้ทางหนึ่ง เสมือนไม่ได้ยินกระนั้น บรรยายว่าได้ยินแล้ว แต่ไม่สนใจใยดี

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 置 ส่วนที่สอง 若罔聞

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 置, 置 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองส่วนเสริม 若罔聞 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 若 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 若 เป็นคำกริยา

罔聞 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), และบทกริยา 罔聞 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 罔 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 罔 เป็นคำกริยา

聞 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 聞 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 5 度日<如年> (dù rì<rú nián>)

ความหมาย เวลาผ่านไปหนึ่งวันเหมือนหนึ่งปี

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 度日 ส่วนที่สอง 如年

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 度日, 度日 เป็นคำกริยา ซึ่ง

แยก 度日 เป็นแบบกริยา-กรรม

度 เป็นบทกริยา, 度 เป็นคำกริยา

日 เป็นบทกรรม, 日 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองส่วนเสริม 如年, เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 如 เป็นบทกริยา, 如 เป็นคำกริยา

年 เป็นบทกรรม, 年 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 6 死<無葬身之¹地> (sǐ<wú zàng shēn zhī dì>)

ความหมาย ตายไปแล้วหาที่ฝังศพมิได้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 死 ส่วนที่สอง 無葬身之地

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 死, 死 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองส่วนเสริม 無葬身之地 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 無葬身之 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 地 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 地 เป็นคำนาม

และ 無葬身 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 無 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 無 เป็นคำกริยา

葬身 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 葬身 เป็นคำกริยา ซึ่ง

แยก 葬身 เป็นแบบกริยา-กรรม 葬 เป็นบทกริยา, 葬 เป็นคำกริยา

身 เป็นบทกรรม, 身 เป็นคำนาม

¹之(的)ใช้ผนวกเข้าที่ข้างหลังบทขยายนามโดยเฉพาะ, เป็นคำเสริมโครงสร้าง “的”

4.1.6 โครงสร้างวลีต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม/กริยา (偏正結構一定/狀中式)

ตารางที่ 6 แสดงโครงสร้างวลีต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม/กริยา (偏正結構一定/狀中式)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับหรือ ความขยาย	兼語式 วลีบท ควบ
1. (母)老虎 mǔ lǎo hǔ						(母)老虎	
2. (笑面)虎 xiào miàn hǔ						(笑面)虎	
3. (空城)計 kōng chéng jì						(空城)計 、 (空)城	
4. (恍然)大悟 huǎng rán dà wù						(恍然)大悟、 (恍)然、 (大)悟	
5. (没咒)念 méi zhòu niàn						[没咒]念 [没]咒	
6. (自知之)明 zì zhī zhī míng	<u>自知</u>					(自知之)明	
7. (對牛)彈琴 duì niú tán qín		<u>對牛</u> 、 <u>彈琴</u>				(對牛)彈琴	
8. (以小人之心), 度 君子之腹 yǐ xiǎo rén zhī xīn, dù jūn zǐ zhī fù		<u>以</u> <u>小人之心</u> 、 <u>度</u> <u>君子之腹</u>				(以小人之心) 度君子之腹 、 (小人之心) 、 (君子之)腹	
9. (紙上)談兵 zhǐ shàng tán bīng		<u>談兵</u>				(紙上)談兵	

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม/กริยา (偏正結構——定/狀中式)

ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 (母)老虎 ((mǔ) lǎo hǔ)

ความหมาย แม่เสือร้าย

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 母 ส่วนที่สอง 老虎

ส่วนที่หนึ่งขยายนาม 母, 母 เป็นคุณศัพท์

ส่วนที่สองคำหลัก(คำที่ถูกขยาย) 老虎, 老虎 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 (笑面)虎 ((xiàomiàn) hǔ)

ความหมาย คนหน้าเนื้อใจเสือ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 笑面 ส่วนที่สอง 虎

ส่วนที่หนึ่งขยายนาม 笑面, 笑面 เป็นคำคุณศัพท์

ส่วนที่สองคำหลัก(หรือคำที่ถูกขยาย) 虎, 虎 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 (空城) 計 ((kōngchéng) jì)

ความหมาย อุบายเมืองว่าง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 空城 ส่วนที่สอง 計

ส่วนที่หนึ่งบทยายนาม 空城 เป็นแบบต่างระดับ แยก

空 เป็นบทยายนาม, 空 เป็นคำคุณศัพท์

城 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 城 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองคำหลัก(คำที่ถูกขยาย) 計, 計 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 4 (恍然) 大悟 ((huǎng rán) dà wù)

ความหมาย นึกได้อย่างฉับพลัน คิดออก

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 恍然 ส่วนที่สอง 大悟

ส่วนที่หนึ่งบทยายหน้ากริยา 恍然 ส่วนที่สองคำหลัก(คำที่ถูกขยาย) 大悟 ซึ่ง

ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบต่างระดับ แยก

恍 และ 大 เป็นบทยายนาม, 恍 เป็นคำกริยา 大 เป็นคำคุณศัพท์

然 และ 悟 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 然 เป็นคำนาม 悟 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 5 (没咒) 念 (méi zhòu) niàn

ความหมาย คาถาหมด

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 没咒 ส่วนที่สอง 念

ส่วนที่หนึ่งบทยายหน้ากริยา 没咒 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 没 เป็นบทยายหน้ากริยา, 咒 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

咒 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 念 เป็นคำนาม

วลีที่สองบทกริยา 念, 念 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 6 (自知之¹) 明 ((zì zhī) zhī míng)

ความหมาย ผู้รู้จักตนเองดีว่าเป็นอย่างไร

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 自知之 ส่วนที่สอง 明

ส่วนที่หนึ่งบทยายนาม 自知之 เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

自 เป็นบทประธาน, 自 เป็นคำนาม

知 เป็นบทกริยา, 知 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองคำหลัก(หรือคำที่ถูกขยาย)明, 明 เป็นคำนาม

¹ 之(的)ใช้ผนวกเข้าที่ข้างหลังบทยายนามโดยเฉพาะ, เป็นคำเสริมโครงสร้าง “的”

ตัวอย่างที่ 7 (對牛) 彈琴 ((duì niú) tánqín)

ความหมาย คิดพินอินให้ควายฟัง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 對牛 ส่วนที่สอง 彈琴

ส่วนที่หนึ่งบทขยายหน้ากริยา 對牛 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

對 เป็นบทกริยา, 對 เป็นคำบุพบท

牛 เป็นบทกรรม, 牛 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา(คำที่ถูกขยาย)彈琴 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

彈 เป็นบทกริยา, 彈 เป็นคำกริยา

琴 เป็นบทกรรม, 琴 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 8 (以¹小人之¹心), 度君子之腹 ((yǐ xiǎo rén zhī xīn) , dù jūn zǐ zhī fù)

ความหมาย เอาจิตใจที่คับแคบของตนไปคิดกับคนที่ใจคอกว้างขวาง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 以¹小人之¹心 ส่วนที่สอง 度君子之腹

ส่วนที่หนึ่งบทขยายหน้ากริยา 以¹小人之¹心

ส่วนที่สองบทกริยา(คำที่ถูกขยาย) 度君子之腹 ซึ่งทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบกริยา-กรรม คือ

以 และ 度 เป็นบทกริยา, 以 และ 度 เป็นคำกริยา และ

บทกรรม 小人之¹心 และ 君子之¹腹 เป็นแบบต่างระดับ แยก

小人之¹ และ 君子之¹ เป็นบทขยายนาม, 小人 และ 君子 เป็นคำนาม

心 และ 腹 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 心 และ 腹 เป็นคำนาม

¹之(的)ใช้ผนวกเข้าที่ข้างหลังบทขยายนามโดยเฉพาะ, เป็นคำเสริมโครงสร้าง “的”

ตัวอย่างที่ 9 (紙上) 談兵 ((zhǐ shang) tán bīn)

ความหมาย วางแผนยุทธการบนแผ่นกระดาษ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 紙上 ส่วนที่สอง 談兵

ส่วนที่หนึ่งบทขยายหน้ากริยา 紙上, 紙 เป็นคำนาม

上 เป็นคำนามแสดงตำแหน่งแห่งหน(คำบอกทิศทาง)

ส่วนที่สองบทกริยา(คำที่ถูกขยาย) 談兵 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

談 เป็นบทกริยา, 談 เป็นคำกริยา

兵 เป็นบทกรรม, 兵 เป็นคำนาม

4.1.7 โครงสร้างวลีแบบวลีทศพ (兼语結構)

ตารางที่ 7 แสดงโครงสร้างวลีแบบวลีทศพ (兼语結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน- กริยา	述賓式 กริยา- กรรม	連動 式 สห กริยา	並列 式 วลี คู่ ขนาน	述補 式 กริยา- ส่วน เสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีทศพ
1. 恨>鐵<不成鋼 hèn tiě bùchéng gāng	<u>鐵</u> 不成鋼	恨 <u>鐵</u> 、 不成 <u>鋼</u>					恨 >鐵< 不成 <u>鋼</u>
2. 引>狼<入室 yǐn láng rùshì	<u>狼</u> 入室	引 <u>狼</u> 、 入室					引 >狼< 入室
3. 認>賊<作父 rèn zéi zuòfù	<u>賊</u> 作父	認 <u>賊</u> 、 作父					認 >賊< 作父
4. 呼>之<欲出 hū zhī yùchū	<u>之</u> 欲出	呼 <u>之</u>				[欲]出	呼 >之< 欲出

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบบทคว (兼语結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 恨 > 鐵 < 不成鋼 (hèn > tiě < bù chéng gāng)

ความหมาย เจ็บใจที่ไม่สามารถหลอมเหล็กให้กลายเป็นเหล็กกล้าได้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 恨鐵 ส่วนที่สอง 鐵不成鋼

ส่วนที่หนึ่ง 恨鐵 บทกริยา 恨 และบทคว 鐵 ซึ่ง

เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

恨 เป็นบทกริยา, 恨 เป็นคำกริยา 鐵 เป็นบทกรรม, 鐵 เป็นคำนาม

ส่วนที่สอง 鐵不成鋼 บทคว 鐵 และบทกริยาของบทคว 不成鋼 ซึ่ง

เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

鐵 เป็นบทประธาน, 鐵 เป็นคำนาม 不成鋼 เป็นบทกริยา และ

บทกริยา 不成鋼 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

不成 เป็นบทกริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ 成 เป็นคำกริยา

鋼 เป็นบทกรรม, 鋼 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 引>狼<入室 (yǐn>láng<rù shì)

ความหมาย ชักน้ำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 引狼 ส่วนที่สอง 狼入室

ส่วนที่หนึ่ง 引狼 บทกริยา 引 และบทควบ 狼 ซึ่ง

เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

引 เป็นบทกริยา, 引 เป็นคำกริยา 狼 เป็นบทกรรม, 狼 เป็นคำนาม

ส่วนที่สอง 狼入室 บทควบ 狼 และบทกริยาของบทควบ 入室 ซึ่ง

เป็นแบบประธาน-กริยา แยก 狼 เป็นบทประธาน, 入室 เป็นบทกริยา

และบทกริยา 入室 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

入 เป็นบทกริยา, 入 เป็นคำกริยา 室 เป็นบทกรรม, 室 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 認>賊<作父 (rèn>zéi<zuò fù)

ความหมาย สมัครใจยอมเอาตัวเข้าฝักฝักกับคนเลวหรือศัตรู

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 認賊 ส่วนที่สอง 賊作父

ส่วนที่หนึ่ง 認賊 บทกริยา 認 และบทควบ 賊 ซึ่ง

เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

認 เป็นบทกริยา, 認 เป็นคำกริยา 賊 เป็นบทกรรม, 賊 เป็นคำนาม

ส่วนที่สอง 賊作父 บทควบ 賊 และบทกริยาของบทควบ 作父 ซึ่ง

เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

賊 เป็นบทประธาน, 作父 เป็นบทกริยา และ

บทกริยา 作父 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

作 เป็นบทกริยา, 作 เป็นคำกริยา 父 เป็นบทกรรม, 父 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 4 呼>之<欲出 (hū>zhī<yù chū)

ความหมาย หมายถึงภาพคนวาดได้เหมือนจริงมากจนดูเหมือนว่าพอเรียกชื่อเข้าเท่านั้นก็จะเดินโผล่ออกมาจากภาพวาดนั้น

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 呼之 ส่วนที่สอง 之欲出

ส่วนที่หนึ่ง 呼之 บทกริยา 呼 และบทควบ 之(它) ซึ่ง

เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

呼 เป็นบทกริยา, 呼 เป็นคำกริยา 之(它)เป็นบทกรรม, 之(它)เป็นคำสรรพนาม

ส่วนที่สอง 之欲出 บทควบ 之(它) และบทกริยาของบทควบ 欲出 ซึ่ง

เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

之(它)เป็นบทประธาน, 欲出 เป็นบทกริยา และ

บทกริยา 欲出 เป็นแบบต่างระดับ แยก

欲 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 欲 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

出 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 出 เป็นคำกริยา

4.1.8 โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ (重疊結構)

ตารางที่ 8 แสดงโครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ (重疊結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สละ-กริยา	並列式 วลี คู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีบท ควบ
1. 原原·本本 yuán yuán běn běn				原原·本本			
2. 三三·兩兩 sān sān liǎng liǎng				三三·兩兩			
3. 拉拉·扯扯 lā lā chě chě				拉拉·扯扯			
4. 堂堂·正正 táng tang zhèng zhèng				堂堂·正正			
5. 鬼鬼·祟祟 guǐ guǐ suì suì				鬼鬼·祟祟			
6. 心心 念念 xīn xīn niàn niàn	<u>心心念念</u>						

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ(重疊結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 原原·本本 (yuán yuán · běn běn)

ความหมาย เรื่องราวจากต้นจนจบ, เสาะแสวงสภาพดั้งเดิมและโฉมหน้าแต่เดิม

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 原原 คำที่สอง 本本

คำที่หนึ่ง 原原 คำที่สอง 本本 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 原原 และ 本本 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 三三·倆倆 (sān sān · liǎng liǎng)

ความหมาย เป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 2-3 คน

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 三三 คำที่สอง 倆倆

คำที่หนึ่ง 三三 คำที่สอง 倆倆 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 三三 และ 倆倆 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 拉拉·扯扯 (lā lā · chě chě)

ความหมาย ลากจูงกันไปมา ใช้บรรยายว่าต่างสนิทชิดเชื้อซึ่งกันเป็นอย่างยิ่ง,

ตีสนิท ใช้ในแง่ลบ

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 拉拉 คำที่สอง 扯扯

คำที่หนึ่ง 拉拉 คำที่สอง 扯扯 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 拉拉 และ 扯扯 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 4 堂堂 • 正正 (tángtáng • zhèngzhèng)

ความหมาย สง่าผ่าเผย, องอาจผึ่งผาย, สง่างาม, องอาจผ่าเผย

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 堂堂 คำที่สอง 正正

คำที่หนึ่ง 堂堂 คำที่สอง 正正 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 堂堂 และ 正正 เป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 5 鬼鬼 • 崇崇 (guǐguǐ • suìsuì)

ความหมาย ลับ ๆ ล่อ ๆ หลบ ๆ ซ่อน ๆ

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 鬼鬼 คำที่สอง 崇崇

คำที่หนึ่ง 鬼鬼 คำที่สอง 崇崇 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 鬼鬼 และ 崇崇 เป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 6 心心 || 念念 (xīnxīn || niànniàn)

ความหมาย นึกอยู่ตลอดเวลา คิดอยู่ตลอดเวลา(ที่จะมีบางสิ่งบางอย่าง หรืออยากจะทำให้ได้มา
ซึ่งบางสิ่งบางอย่าง), ใฝ่ฝัน(ที่จะให้ได้สิ่งของบางอย่าง)

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 心心 คำที่สอง 念念 ทั้ง 2 คำเป็นแบบประธาน-กริยา

คำที่หนึ่งบทประธาน 心心, 心心 เป็นคำนาม

คำที่สองบทกริยา 念念, 念念 เป็นคำกริยา

4.2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยค ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคเชิงซ้อน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

4.2.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (並列複句)

4.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)

4.2.1 โครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (並列複句) แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

4.2.1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน

(并列複句-聯合關係)

4.2.1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง

(并列複句-承接關係)

4.2.1.3 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี

(并列複句-遞進關係)

4.2.1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบทางเลือก

(并列複句-選擇關係)

4.2.1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (并列複句-聯合關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยคจะมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันในทางความหมาย ไม่มีข้อแตกต่างทางระดับระหว่างกันว่าส่วนไหนเป็นส่วนหลักส่วนไหนเป็นส่วนรอง ความสัมพันธ์ของอนุประโยคแบบผสมผสานนี้จะอธิบายหรือพรรณนาไปตามแต่กรณีของอนุประโยคที่มีอยู่ ซึ่งอธิบายถึงด้านต่าง ๆ ของสิ่งเดียวกัน เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 滿招損, | 謙受益。(mǎn zhāo sǔn, qiān shòu yì)

ความหมาย ถ่อมตัวทำให้ได้ประโยชน์ เย่อหยิ่งนำมาซึ่งความเสียหาย

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 滿招損 อนุประโยคที่ 2 คือ 謙受益

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 2 จำนวน 海濶憑魚躍， | 天高任鳥飛。(hǎi kuò píng yú yuè, tiān gāo rèn niǎo fēi)

ความหมาย ปลากระโดดแหวกว่ายในท้องทะเลที่กว้างใหญ่ไพศาล ท้องนภาอันกว้างใหญ่ก็เป็นถิ่นที่บินตามใจชอบ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 海濶憑魚躍 อนุประโยคที่ 2 คือ 天高任鳥飛

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 3 จำนวน 人不可貌相， | 海水不可斗量。(rén bù kě mào xiàng, hǎi shuǐ bù kě dòu liáng)

ความหมาย ประเมินคนโดยมองจากรูปร่างภายนอกนั้นไม่ได้ น้ำทะเลยากแท้ที่จะวัดได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 人不可貌相 อนุประโยคที่ 2 คือ 海水不可斗量

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 4 จำนวน 有緣千里來相會， | 無緣對面不相逢。(yǒu yuán qiān lǐ láixiāng huì, wú yuán duì miàn bù xiāng féng)

ความหมาย ผู้ซึ่งเคยทำบุญมาด้วยกันแต่ปางก่อน แม้จะอยู่ห่างไกลเป็นพันลี้ ก็ยังมาพบกันได้ ส่วนคนที่ไม่เคยทำบุญมาร่วมกัน แม้ว่าจะเดินผ่านไปต่อหน้าต่อตาก็ยังจะไม่เห็นกัน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 有緣千里來相會 อนุประโยคที่ 2 คือ 無緣對面不相逢

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 5 สำนวน 看菜吃飯， | 量體裁衣。(kàn cài chī fàn, liàng tǐ cái yī)

ความหมาย กินข้าวให้ดูกับ ตัดเสื้อให้วัดตัว **เปรียบ**จะทำการใดต้องดูสถานการณ์ความเป็นจริง
ก่อนถึงลงมือกระทำ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 看菜吃飯 อนุประโยคที่ 2 คือ 量體裁衣

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 6 สำนวน 幫人幫到底， | 救人救到頭。(bāng rén bāng dào dǐ , jiù rén
jiù dào tóu)

ความหมาย การช่วยคนควรช่วยถึงที่สุด การช่วยคน(เช่นช่วยคนให้รอดพ้นจากอันตราย)ก็ให้ช่วย
ถึงที่สุด

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 幫人幫到底 เป็นอนุประโยครอง อนุประโยคที่ 2 คือ 救人救到頭

เป็นอนุประโยคหลัก อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (聯合關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 任重道遠 (rèn zhòng dào yuǎn)

ความหมาย ภารกิจหนักหน่วง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 任重 วรรคหลัง คือ 道遠 ทั้ง 2 วรรคมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 人怕出名 | 豬怕壯。(rén pà chū míng zhū pà zhuàng)

ความหมาย คนกลัวชื่อดัง หมูกกลัวอ้วน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 人怕出名 วรรคหลัง คือ 豬怕壯

ทั้ง 2 วรรคมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 人心難測 | 水難量。(rén xīn nán cè shuǐ nán liàng)

ความหมาย หวังใจคนยากคุงหวังน้ำลึก

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 人心難測 วรรคหลัง คือ 水難量

ทั้ง 2 วรรคมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตารางที่ 9 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (聯合關係)

熟語 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยายกริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 滿招損， 謙受益。 mǎn zhāo sǔn, qiān shòu yì ถ่อมตัวทำให้ได้ประโยชน์เยอหิ่ง นำมาซึ่งความเสียหาย	滿	招 (動詞)				損 (名詞)
	謙	受 (動詞)				益 (名詞)
2. 海濶憑魚躍， 天高任鳥飛。 hǎi kuò píng yú yuè, tiān gāo rèn niǎo fēi ปลากระโดดแหวกว่ายในท้องทะเลที่ กว้างใหญ่ไพศาล ท้องนภาอันกว้าง ใหญ่ก็เป็นที่นกที่บินตามใจชอบ	海濶	躍	魚		憑 (介詞)	
	海	濶				
	天高	飛	鳥		任 (介詞)	
	天	高(動)				
3. 人不可貌相， 海水不可斗量。 rén bù kě mào xiàng, hǎi shuǐ bù kě dòu liáng ประเมินคนโดยมองจากรูปโฉมเท่านั้น ไม่ได้ น้ำทะเลยากแท้ที่จะวัดได้	人	相 (動詞)	相 (動詞)		不可、貌 (副詞、能願 動詞)、 (名詞)	
	海水	量 (動詞)	量 (動詞)		不可、斗 (副詞、能願 動詞)、 (數量詞)	
4. 有緣千里來相會， 無緣對面 不相逢。 yǒu yuán qiān lǐ lái xiāng huì, wú yuán duì miàn bù xiāng féng ผู้ซึ่งเคยทำบุญมาด้วยกันแต่ปางก่อน แม้จะอยู่ห่างไกลเป็นพันลี้ ก็ยังมาพบ กันได้ ส่วนคนที่ไม่เคยทำบุญมาร่วม กัน แม้ว่าจะเดินผ่านไปต่อหน้าต่อตา ก็ยังไม่เห็นกัน	有緣 (動賓 詞組)	會 (動詞)			相、千里、 來 (副詞)、 (數量詞組)、 (動詞)	
		有	緣			
	無緣 (動賓 詞組)	相逢			對面、不 (介賓詞組) 、(副詞)	
		無	緣			

熟语 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยายกริยา	補語 บทเสริม กริยา
5. 看菜吃飯， 量體裁衣。 kàn cài chī fàn, liàng tǐ cái yī กินข้าวให้ดูกับ ตัดเสื้อให้วัดตัว	看菜 (動賓詞組)	吃	飯			
	量體 (動賓詞組)	裁	衣			
6. 幫人幫到底， 救人救到頭。 bāng rén bāng dào dǐ, jiù rén jiù dào tóu การช่วยคนควรช่วยถึงที่สุด/การ ช่วยคน(เช่นช่วยให้รอดพ้นจาก อันตราย)ก็ให้ช่วยถึงที่สุด	幫人 (動賓詞組)	幫				到底 (副詞)
	救人 (動賓詞組)	救				到頭 (副詞)

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 任重 道遠。 rèn zhòng dào yuǎn ภารกิจหนักหน่วง	任	重 (形容詞)				
	道	遠 (形容詞)				
2. 人怕出名 豬怕壯。 rén pà chū míng zhū pà zhuàng คนกลัวชื่อดัง หมูกกลัวอ้วน	人	怕	出名 (動賓詞組)			
	豬	怕	壯 (形容詞)			
3. 人心難測 水難量。 rén xīn nán cè shuǐ nán liàng หยิ่งใจคนยากคุงหยิ่งน้ำลึก	人心 (名詞詞組)	測			難 (形容詞)	
	水	量			難 (形容詞)	

4.2.1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (并列複句-承接關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ เรียบเรียงอนุประโยค(分句)ไปตามการกระทำก่อนหลัง หรือเรียงไปตามลำดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)คล้อยจองกัน เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 ส่วนวน 說曹操， | 曹操到。(shuō Cáo cāo Cáo cāo dào)

ความหมาย พูดถึงโจโฉ โจโฉก็มา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 說曹操 อนุประโยคที่ 2 คือ 曹操到

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 2 ส่วนวน 拆東牆， | 補西牆。(chāi dōng qiáng, bǔ xī qiáng)

ความหมาย กำแพงด้านตะวันตกพัง จึงรื้อเอากำแพงด้านตะวันออกมาซ่อมกำแพง
ด้านตะวันตกที่พังไป

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 拆東牆 อนุประโยคที่ 2 คือ 補西牆

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 3 สามาน 近水樓台， | 先得月。(jìn shuǐ lóu tái, xiān dé yuè)

ความหมาย หอที่อยู่ริมน้ำได้รับแสงจันทร์ก่อน อาศัยความใกล้ตัวหรือความสนิทชิดเชื้อ

จึงได้รับผลประโยชน์ก่อนผู้อื่น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 近水樓台 อนุประโยคที่ 2 คือ 先得月

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 4 สามาน 仇人相見， | 分外眼紅。(chóu rén xiāng jiàn,

fèn wài yǎn hóng)

ความหมาย เมื่อคู่อาฆาตมาเจอกัน ความบาดหมางก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 仇人相見 อนุประโยคที่ 2 คือ 分外眼紅

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 5 สามาน 眉頭一皺， | 計上心來。(méi tóu yī zhòu jì shàng xīn lái)

ความหมาย พอขมวดคิ้วแผนการก็ผุดขึ้นมาในใจ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 眉頭一皺 อนุประโยคที่ 2 คือ 計上心來

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 6 สำนวน 鸱蚌相爭， | 漁人得利。(yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì)

ความหมาย นกปากส้อมกับหอยกาบวิวาทกัน ชาวประมงได้ประโยชน์

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 鸱蚌相爭 อนุประโยคที่ 2 คือ 漁人得利

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 7 สำนวน 前事不忘， | 後事之師。(qián shì bù wàng, hòu shì zhī shī)

ความหมาย จดจำบทเรียนในอดีตไว้เป็นอุทาหรณ์ เพื่อถือเป็นกระจกเงาในอนาคต

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 前事不忘 อนุประโยคที่ 2 คือ 後事之師

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 8 สำนวน 重賞之下， | 必有勇夫。(zhòng shǎng zhī xià,
bì yǒu yǒng fū)

ความหมาย ขอเพียงยอมปูนรางวัลอย่างงาม ย่อมต้องมีผู้กล้าปวารณาตัวรับใช้แน่นอน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 重賞之下 อนุประโยคที่ 2 คือ 必有勇夫

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง(承接關係) แบบย่อกระชับ(緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 病急 | 亂投醫。(bìng jí luàn tóu yī)

ความหมาย อาการป่วยทรุดหนักแล้วจึงค่อยเที่ยวหาหมออย่างสุ่มสี่สุ่มห้า

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 病急 วรรคหลัง คือ 亂投醫

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句) สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 人逢喜事 | 精神爽。(rén féng xǐ shì jīng shén shuǎng)

ความหมาย คนเราเมื่อประสบกับเรื่องน่าปิติยินดี อารมณ์ก็จะเบิกบานรื่นรมย์

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 人逢喜事 วรรคหลัง คือ 精神爽

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句) สอดคล้องกัน

ตารางที่ 10 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (承接關係)

熟语 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 說曹操， 曹操到。 shuō Cáo cāo Cáo cāo dào พูดถึงโจโฉ โจโฉก็มา		說	曹操 (名詞)			
	曹操 (名詞)	到				
2. 拆東牆， 補西牆。 chāi dōng qiáng, bǔ xī qiáng ดูแลจุดนี้ก็ดูแลไม่ถึงจุดนั้น		拆	牆	東 (方位詞)		
		補	牆	西 (方位詞)		
3. 近水樓台， 先得月。 jìn shuǐ lóu tái, xiān dé yuè หอที่อยู่ริมน้ำ ได้รับแสงจันทร์ก่อน	樓台			近水 (動賓詞 組)		
		得 (動詞)	月		先	
4. 仇人相見， 分外眼紅。 chóu rén xiāng jiàn, fèn wài yǎn hóng เมื่อคู่อาฆาตมาเจอกัน แสดง ท่าทางโกรธแค้นใส่กันอย่าง ออกนอกหน้า	(仇)人 (名詞)	見		仇	相 (副詞)	
	眼 (名詞)	紅 (動詞)			分外 (副詞)	
	眼	紅				
5. 眉頭一皺， 計上心來。 méi tóu yī zhòu jì shàng xīn lái พองมวดคิ้วแผนการก็ผุดขึ้นมา ในใจ	眉頭	皺			一	
	計	上	心			來
6. 鷸蚌相爭， 漁人得利。 yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì นกปาก ล้อมกับหอยกาบวิวาทกัน ชาวประมงได้ประโยชน์	鷸、蚌	爭			相 (副詞)	
	漁人	得 (動詞)	利 (名詞)			

熟语 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยายกริยา	補語 บทเสริม กริยา
7. 前事不忘, 後事之師。 qián shì bù wàng, hòu shì zhī shī จดบทเรียนในอดีตไว้เป็น อุทาหรณ์ เพื่อถือเป็นกระจก เงาใน อนาคต	事	忘		前 (形容詞)	不	
			師	後(形)、 事(名)、 之(助詞)		
8. 重賞之下, 必有勇夫。 zhòng shǎng zhī xià, bì yǒu yǒng fū ขอเพียงยอมปูนรางวัลอย่างงาม ย่อมต้องมีผู้กล้าปวารณาตัวรับ ใช้แน่นอน	下 (方位詞)				重(形) 賞(動) 之(助詞)	
		有	夫	勇 (形容詞)	必	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 病急 亂投醫。 bìng jí luàn tóu yī อาการป่วยทรุดหนักแล้วจึง ค่อยเที่ยวหาหมออย่างสุ่มสี่ สุ่มห้า	病	急 (動詞)				
		投 (動詞)	醫		亂 (形)	
2. 人逢喜事 精神爽。 rén féng xǐ shì jīng shén shuǎng คนเราเมื่อประสบกับเรื่อง น่าปิติยินดี อารมณ์ก็จะ เบิกบานหรรษา	人	逢 (動詞)	(喜)事 (名詞)	喜		
	精神	爽 (動詞)				

ตัวอย่างที่ 3 ส่วนน 成事不足， | 敗事有餘。(chéng shì bù zú, bài shì yǒu yú)

ความหมาย มิได้ทำให้เรื่องราวสำเร็จลุล่วง แต่กลับทำให้เสียการ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 成事不足 อนุประโยคที่ 2 คือ 敗事有餘

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (遞進關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 青出於藍 | 而勝於藍。(qīng chū yú lán ér shèng yú lán)

ความหมาย อันสีคราม(สีน้ำเงิน)นั้นกลั่นมาจากต้นคราม แต่สีมันแก่เข้มยิ่งกว่าต้นคราม

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 青出於藍 วรรคหลัง คือ 而勝於藍

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 賠了夫人 | 又折兵。(péi le fū rén yòu zhé bīng)

ความหมาย สูญเสียทั้งกำลังทหารและภรรยา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 賠了夫人 วรรคหลัง คือ 又折兵

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 屋漏 | 偏遭(逢 féng)連夜雨。(wū lòu piān zāo lián yè yǔ)

ความหมาย บ้านรั่วคันทันมาถูกฝนกระหน่ำตลอดคืน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 屋漏 วรรคหลัง คือ 偏遭連夜雨

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 4 ส่วนน 學 | 而不厭。(xué ér bù yàn)

ความหมาย หมั่นเพียรศึกษา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 學 วรรคหลัง คือ 不厭

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตารางที่ 11 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (遞進關係)

熟語 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 一夜夫妻百日恩， 百日夫妻似海深。 yī yè fū qī bǎi rì ēn, bǎi rì fū qī sì hǎi shēn เป็นผัวเมียเพียงวันเดียวความสัมพันธ์ก็แน่นแฟ้นไปจนนาน เป็นผัวเมียร้อยวันความสัมพันธ์ก็แน่นแฟ้นดังทะเลที่ลึกลับ	夫妻	恩 (名詞)		一夜 (數量詞組)	百日	
	夫妻	似 (動詞)	海	百日 (數量詞組)		深 (形容詞)
2. 一寸 ¹ 光陰一寸 ² 金， 寸 ³ 金難 買寸 ⁴ 光陰。 yī cùn guāng yīn yī cùn jīn, cùn jīn nán mǎi cùn guāng yīn เวลาเป็นเงินเป็นทอง ทองคำยาวหนึ่งนิ้วก็ยังซื้อเวลาชั่วประเดี๋ยว ประเดี้ยวไม่ได้	光陰	金		一寸 ¹ (數量詞組)	一寸 ²	
	金	買	光陰	寸 ³ 、寸 ⁴ (數量詞組)	難 (形容詞)	
3. 成事不足， 敗事有餘。 chéng shì bù zú, bài shì yǒu yú มิได้ทำให้เรื่องราวสำเร็จจุดดวง แต่กลับทำให้เสียการ		成	事			不足 (名詞)
		敗	事			有餘 (名詞)

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 สำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บท กรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. 青出於藍 而勝於藍。 qīng chū yú lán ér shèng yú lán อันสีคราม(สีน้ำเงิน)นั้นกลั่นมาจากต้นคราม แต่สีมันแก่เข้มยิ่งกว่าต้นคราม	青	出 (動詞)	藍			於藍 (介賓詞組)
		勝 (動詞)	藍			於藍 (介賓詞組)
2. 賠了夫人 又折兵。 péi le fū rén yòu zhé bīng สูญเสียทั้งกำลังทหารและภรรยา อุปมาว่าเสียหายทั้งสองด้าน		賠了 (動), (助)	夫人			
		折	兵		又	
3. 屋漏 偏遭連夜雨。 wū lòu piān zāo lián yè yǔ บ้านรั่วคืนมาถูกฝนกระหน่ำ ตลอดคืน	屋	漏				
		遭	雨	連夜 (數量詞 組)	偏 (副詞)	
4. 學 而不厭。 xué ér bù yàn หมั่นเพียรศึกษา		學				
		厭 (動詞)			不 (副詞)	

4.2.1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน - ความสัมพันธ์แบบทางเลือก (并列複句-選擇關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือกรณีหรือสภาพการณ์แบบต่าง ๆ ที่บอกเล่าในแต่ละอนุประโยค(分句)ไม่อาจจะอยู่ร่วมใน ขณะเดียวกันได้ จำเป็นต้องเลือกเอากรณีหรือแบบหนึ่งแบบใดในเหล่าอนุประโยค(分句)ทั้งหลายนั้น เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนัก 寧為玉碎， | 不為瓦全。(nìng wéi yù suì, bù wéi wǎ quán)

ความหมาย ขอมเป็นหยกแตก จะไม่ขอมเป็นกระเบื้องที่สมบูรณ์

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 寧為玉碎 อนุประโยคที่ 2 คือ 不為瓦全

เลือกอนุประโยคที่ 1 คือ 寧為玉碎 ขอมเป็นหยกแตก

ตัวอย่างที่ 2 สำนัก 不求有功， | 但求無過。(bù qiú yǒu gōng, dàn qiú wú guò)

ความหมาย ไม่ต้องการจะมีคุณงามความชอบอะไร หวังแต่เพียงไม่มีความผิดก็ดีแล้ว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 不求有功 อนุประโยคที่ 2 คือ 但求無過

เลือกอนุประโยคที่ 2 คือ 但求無過 หวังแต่เพียงไม่มีความผิดก็ดีแล้ว

ตัวอย่างที่ 3 สำนัก 寧為雞口， | 不為牛後。(níng wéi jī kǒu, bù wéi niú hòu)

ความหมาย ขอมเป็นปากไก่ที่สะอาดกระจุกกระจิม ไม่ขอมเป็นส่วนที่ใหญ่และเหม็นที่ส่วนกัน
ของวัว(ที่อยู่บนท้ายวัว)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 寧為雞口 อนุประโยคที่ 2 คือ 不為牛後

เลือกอนุประโยคที่ 1 คือ 寧為雞口 ขอมเป็นปากไก่ที่สะอาดกระจุกกระจิม

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้ มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบทางเลือก (選擇關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ขกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 多一事 | 不如少一事。(duō yī shì bù rú shǎo yī shì)

ความหมาย มีเรื่องมากดีกว่ามีเรื่องน้อยไม่ได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 多一事 วรรคหลัง คือ 不如少一事

เลือกหลัง คือ 不如少一事 มีเรื่องน้อยดีกว่า

ตารางที่ 12 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบทางเลือก (選擇關係)

熟语 สำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. 寧為玉碎， 不為瓦全。 níng wéi yù suì, bù wéi wǎ quán ยอมเป็นหยกแตก จะไม่ยอมเป็กระเบื้อง ที่สมบูรณ์		為	玉		寧 (副詞)	碎 (形容詞)
		為	瓦		不	全 (形容詞)
2. 不求有功， 但求無過。 bù qiú yǒu gōng, dàn qiú wú guò ไม่ต้องการจะมีคุณงามความชอบอะไร หวัง แต่เพียงไม่มีความผิดก็ดีแล้ว		求	有功 (動賓)		不 (副詞)	
		求	無過 (動賓)			
3. 寧為雞口， 不為牛後。 níng wéi jī kǒu, bú wéi niú hòu ยอมเป็นปากไก่ที่สะอาดกระจุกกระจิม ไม่ยอมเป็นส่วนที่ใหญ่และเหม็นที่เป็น ส่วนเกินของวัว (ที่อยู่บนท้ายวัว)		為	(雞)口 (名詞)	雞	寧 (副詞)	
		為	(牛)後 (名詞)	牛	不	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 สำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 多一事 不如少一事。 duō yī shì bù rú shǎo yī shì มีเรื่องมากดีกว่ามีเรื่องน้อยไม่ได้ / มีเรื่องน้อยก็ทุกข์น้อย		多 (形容詞)	一事			
		少 (形容詞)	一事		不如 (動詞)	

4.2.2 โครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

- 4.2.2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบหักมุม
(偏正複句-轉折關係)
- 4.2.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล
(偏正複句-因果關係)
- 4.2.2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข
(偏正複句-條件關係)
- 4.2.2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบสมมุติ
(偏正複句-假設關係)
- 4.2.2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์
(偏正複句-目的關係)

4.2.2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบหักมุม (偏正複句-轉折關係) กล่าวคือประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค (分句) ส่วนหลังคืออนุประโยคหลัก (正句) จะมีความหมายที่ตรงข้ามหรือสัมพันธ์กับอนุประโยค (分句) ส่วนหน้า คืออนุประโยครอง (偏句) เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 ล้านวน 只許州官放火， | 不許百姓點燈。(zhǐ xǔ zhōu guān fàng huǒ, bù xǔ bǎi xìng diǎn dēng)

ความหมาย พวกขุนนางอำมาตย์สามารถทำตามอำเภอใจได้ทุกอย่าง แต่ชาวบ้านกลับถูกจำกัดสารพัด แม้จะเป็นเรื่องที่ชอบด้วยเหตุผลก็ตาม

และมีความหมายว่า ผู้ที่มีอำนาจนั้นมีสิทธิพิเศษต่าง ๆ มากกว่าประชาชนสามัญ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 只許州官放火 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 不許百姓點燈 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對)

กับอนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 差之毫釐， | 謬以千里。(chà zhī háo lí, miù yǐ qiān lǐ)

ความหมาย คลาดเคลื่อนแต่เพียงเล็กน้อยในตอนแรก ผลที่สุดสามารถจะก่อเป็นความผิดพลาด
อย่างใหญ่หลวงได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 差之毫釐 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 謬以千里 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反)

อนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 掛羊頭， | 賣狗肉。(guà yáng tóu, mài gǒu ròu)

ความหมาย แขนงหัวแพะ ขายเนื้อสุนัข

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 掛羊頭 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 賣狗肉 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反)

อนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 4 สำนวน 比上不足， | 比下有餘。(bǐ shàng bù zú, bǐ xià yǒu yú)

ความหมาย ผู้ที่อยู่ข้างบนไม่ได้ แต่ก็เหนือกว่าผู้ที่อยู่ข้างล่าง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 比上不足 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 比下有餘 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對)

กับอนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 5 จำนวน 謀事在人， | 成事在天。(móu shì zài rén, chéng shì zài tiān)

ความหมาย การวางแผนงานนั้นอยู่ที่คน แต่จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับฟ้าลิขิต

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 謀事在人 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 成事在天 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้งกับ

อนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 6 จำนวน 江山易改， | 本性難移。(jiāng shān yì gǎi, běn xìng nán yí)

ความหมาย สันดอนขุดง่าย สันดานแก้ยาก

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 江山易改 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 本性難移 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對)

กับอนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 7 จำนวน 黃金貴有價， | 知識無價寶。(huáng jīn guì yǒu jià, zhī shì wú jià bǎo)

ความหมาย ทองคำมีค่าด้วยราคา ความรู้นั้นมีอาจประเมินได้ด้วยราคา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 黃金貴有價 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 知識無價寶 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對)

กับอนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 8 จำนวน 麻雀雖小， | 五臟俱全。(má què suī xiǎo, wǔ zàng jù quán)

ความหมาย แม่นกกระจอกจะตัวเล็ก แต่ก็มีเครื่องในครบถ้วนบริบูรณ์

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 麻雀雖小 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 五臟俱全 เป็นอนุประโยคหลัก

ตัวอย่างที่ 9 จำนวน 萬事俱備 | 只欠東風。(wàn shì jù bèi, zhǐ qiàn dōng fēng)

ความหมาย มีพร้อมทุกสิ่งทุกอย่าง ขาดแต่เพียงลมตะวันออก

(ขาดแต่เพียงเงื่อนไขสำคัญประการสุดท้ายเท่านั้น)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 萬事俱備 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 只欠東風 เป็นอนุประโยคหลัก

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบหักมุม (轉折關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 偷雞不成 | 蝕把米。(tōu jī bù chéng shí bǎ mǐ)

ความหมาย ลักไก่ไม่สำเร็จกลับเสียข้าวสารไปหนึ่งกำ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 偷雞不成 วรรคหลัง คือ 蝕把米

แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反) วรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน (千里送鵝毛 qiān lǐ sòng é máo) 禮輕 | 情意重。

(lǐ qīng qíng yì zhòng)

ความหมาย (เดินทางไกลพันลี้เอาขนห่านมาให้) ของขวัญด้อยราคา แต่น้ำมิตรไมตรีล้ำค่า

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 禮輕 วรรคหลัง คือ 情意重

แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反) วรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 不吃羊肉 | 空惹一身膻。(bù chī yáng ròu

kōng rě yī shēn shān)

ความหมาย มิได้กินเนื้อแพะด้วย แต่ติดกลิ่นสาบแพะไปทั้งตัว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 不吃羊肉 วรรคหลัง คือ 空惹一身

แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反) วรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 4 ส่วนวน 身在曹營 | 心在漢。(shēn zài Cáo yíng xīn zài Hàn)

ความหมาย ถึงแม้ตัวจะอยู่ในค่ายของโจโฉ แต่ใจยังฝักใฝ่อยู่กับอาณาจักรสุ่ฮั่นของเล่าปี่

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 身在曹營 วรรคหลัง คือ 心在漢

แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反) วรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 5 ส่วนวน 心有餘 | 而力不足。(xīn yǒu yú ér lì bù zú)

ความหมาย ในใจอยากทำมาก แต่กำลังกายไม่พอ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 心有餘 วรรคหลัง คือ 力不足

แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對) กับวรรคหน้า

ตารางที่ 13 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความสัมพันธ์แบบหักมุม (轉折關係)

熟語 ล้านวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บท ขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 只許州官放火 不許百姓 點燈。 zhǐ xǔ zhōu guān fàng huǒ, bù xǔ bǎi xìng diǎn dēng พวกขุนนางอำมาตย์สามารถทำ ตามอำเภอใจได้ทุกอย่าง แต่ชาว บ้านกลับถูกจำกัดสารพัด แม้จะ เป็นเรื่องที่ชอบด้วยเหตุผลก็ตาม		許 (動詞)	州官 (名詞)		只	放火 (動賓詞 組)
		許	百姓 (名詞)		不	點燈 (動賓詞 組)
2. 差之毫釐, 謬以千里。 chà zhī háo lí, miù yǐ qiān lǐ คลาดเคลื่อนแต่เพียงเล็กน้อยใน ตอนแรก ผลที่สุดสามารถจะก่อ เป็นความผิดพลาดอย่างใหญ่ หลวงได้		差/之 (動詞)、(助詞)	毫釐 (數量詞組)			
		謬/以 (動詞)、(助詞)	千里 (數量詞組)			
3. 掛羊頭, 賣狗肉。 guà yàng tóu, mài gǒu ròu แขวนหัวแพะ ขายเนื้อสุนัข		掛	頭	羊		
		賣	肉	狗		
4. 比上不足, 比下有餘。 bǐ shàng bù zú, bǐ xià yǒu yú คือผู้ที่อยู่ข้างบนไม่ได้แต่ก็ เหนือกว่าผู้อยู่ข้างล่าง อยู่ใน ระดับปานกลาง และพอใจ กับสถานภาพปานกลาง		比	上 (代詞)			不足 (名詞)
		比	下 (代詞)			有餘 (名詞)

熟语 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บท กรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
5. 謀事在人， 成事在天。 móu shì zài rén, chéng shì zài tiān การวางแผนงานนั้นอยู่ที่คน แต่ จะประสบผลสำเร็จหรือไม่มัน อยู่ที่ฟ้าลิขิต	謀事 (動賓詞組)	在	人			
	成事 (動賓詞組)	在	天			
6. 江山易改， 本性難移。 jiāng shān yì gǎi, běn xìng nán yí สันดอนขุดง่าย สันดานแก้ยาก	江山	改			易 (形)	
	本性	移			難 (形)	
7. 黃金貴有價， 知識無價 寶。 huáng jīnguì yǒu jià, zhī shì wú jià bǎo ทองคำมีค่าด้วยราคาแต่ความรู้ นั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีอาจประเมิน ได้ด้วยราคา	黃金	貴				有價 (動賓詞組)
	知識	寶		無價		
8. 麻雀雖小， 五臟俱全。 má què suī xiǎo, wǔ zàng jù quán แม้นกกระจอกจะตัวเล็ก แต่ก็ มีเครื่องในครบถ้วนบริบูรณ์	麻雀	小 (形)				
	五臟	全 (形)			俱 (副詞)	
9. 萬事俱備， 只欠東風。 wàn shì jù bèi, zhǐ qiàn dōng fēng มีพร้อมทุกสิ่งทุกอย่าง ขาดแต่ เพียงลมตะวันออก	事	備		萬 (數量詞組)	俱 (副詞)	
		欠	風	東 (方位詞)	只	欠

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 偷雞不成 蝕把米。 tōu jī bù chéng shé bǎ mǐ ลักไก่ไม่สำเร็จกลับเสียข้าวสาร ไปหนึ่งกำ		偷	雞			不成 (動詞)
		蝕 (動詞)	米	把 (數量詞組)		
2. (千里送鵝毛 qiānlǐ sòngé máo) 禮輕 情意重。 lǐ qīng qíng yì zhòng (เดินทางไกลพันลี้ เอาขนห่านมาให้) ของขวัญดูดียราคา แต่น้ำมิตรไมตรี ล้ำค่า	禮	輕				
	情意	重				
3. 不吃羊肉 空惹一身膻。 bù chī yáng ròu kōng rě yī shēn shān มิได้กินเนื้อแพะด้วย แต่ติดกลิ่น สาบแพะไปทั้งตัว		吃	羊肉		不	
		惹	膻	一身 (名詞)	空	
4. 身在曹營 心在漢。 shēn zài Cáo yíng xīn zài Hàn ถึงแม้ในตัวจะอยู่ในค่ายของโจโฉ แต่ใจยังฝักใฝ่อยู่กับอาณาจักรสุ่ฮั่น ของเล่าปี่	身	在 (動詞)	曹營 (代詞)			
	心	在 (動詞)	漢 (代詞)			
5. 心有餘 而力不足。 xīn yǒu yú ér lì bù zú ในใจอยากทำมาก แต่กำลังกายไม่ พอ	心	有餘 (名詞)				
	力 (名詞)	不足 (名詞)				

4.2.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (偏正複句-因果關係)

กล่าวคือประโยคชนิดนี้ คืออนุประโยค(分句) หนึ่งคืออนุประโยครอง(偏句) ยกมูลเหตุหรือเสนอ หลักฐานขึ้นมา แล้วอีกอนุประโยค(分句) หนึ่งคืออนุประโยคหลัก(正句) แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 既來之， | 則安之。(jì lái zhī, zé ān zhī)

ความหมาย ในเมื่อมาแล้วก็ควรสบายใจ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 既來之 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 則安之 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่

ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 苦海無邊， | 回頭是岸。(kǔ hǎi wú biān, huí tóu shì àn)

ความหมาย ทะเลแห่งความเว้าว่างสุดสลายตา แต่ขอเพียงหันหลังกลับมาก็สามารถหลุดพ้น

จากทะเลแห่งความทุกข์ ขึ้นสู่ฝั่ง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 苦海無邊 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 回頭是岸 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่

ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 คำนวน 人非聖賢， | 孰能無過。(rén fēi shèng xián, shú néng wú guò)

ความหมาย คนเรามีใช้ปราชญ์เมธาจารย์ ใครจะสามารถไม่มีความผิดพลาดเลยเล่า

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 人非聖賢 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 孰能無過 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่

ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 4 คำนวน 既有今日， | 何必當初。(jì yǒu jīn rì, hé bì dāng chū)

ความหมาย มักใช้ในการแสดงความเสียใจหรือประณามอีกฝ่ายที่เปลี่ยนใจกลางคันใน
ยามหนุ่มแน่น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 既有今日 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 何必當初 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่

ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 5 สำนวน 少壯不努力 | 老大徒傷悲。(shào zhuàng bù nǔ lì, lǎo dà tú shāng bēi)

ความหมาย ในยามหนุ่มแน่นหากไม่มานะพยายามแล้วไซ้ ครั้นเมื่อสูงอายุ แม้จะโศกเศร้า เสียใจก็เปล่าประโยชน์แล้ว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 少壯不努力 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 老大徒傷悲 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจัยไป

ตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้ มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (因果關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วย การใช้“วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 樹倒 | 狢猴散。(shù dǎo hú hóu sǎn)

ความหมาย ต้นไม้ล้ม ฝูงลิงก็แตกหนีออกไป

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 樹倒 ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 狢猴散 แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 心有靈犀 | 一點通。(xīn yǒu líng xī yī diǎn tōng)

ความหมาย ทั้งสองฝ่ายมีใจเดียวกัน มีความคิดตรงกัน มีความเห็นเหมือนกัน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 心有靈犀 ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 一點通 แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 上梁不正 | 下梁歪。(shàng liáng bù zhèng xià liáng wāi)

ความหมาย คานบนไม่ตรง คานล่างเอียง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 上梁不正 ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 下梁歪 แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตารางที่ 14 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (因果關係)

熟语 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บท ขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บท เสริม กริยา
1. 既來之， 則安之。 jì lái zhī, zé ān zhī ในเมื่อมาแล้วก็ควรสบายใจ		來之 (動賓詞組)			既 (副詞)	
		安之 (動賓詞組)			則 (副詞)	
2. 苦海無邊， 回頭是岸。 kǔ hǎi wú biān, huí tóu shì àn ทะเลแห่งความเว้งว่าง สุดสายตา แต่ขอเพียงหันหลัง กลับมาก็สามารถหลุดพ้นจาก ทะเลแห่งความทุกข์ชั้นผู้ฟัง	海	無	邊 (名詞)	苦 (形)		
	回頭 (指示代 詞)	是	岸 (名詞)			
3. 人非聖賢， 孰能無過。 rén fēi shèng xián, shú néng wú guò คนธรรมดาไม่ใช่นักปราชญ์ หรืออัจฉริยะบุคคล ใคร ๆ ก็ ล้วนมีความผิดพลาดได้ทั้งนั้น	人	非	聖賢			
	孰 (代詞)	無 (動詞)	過 (名詞)		能 (助動詞)	
4. 既有今日， 何必當初。 jì yǒu jīn rì, hé bì dāng chū มักใช้ในการแสดงความเสียใจ หรือประณามอีกฝ่ายที่เปลี่ยน ใจกลางคันในยามหุน่มนั่น		有	今日 (名詞)		既 (副詞)	
	當初 (名詞)				何必 (副詞)	
5. 少壯不努力， 老大徒傷 悲。 shào zhuàng bù nǚ lì, lǎo dà tú shāng bēi ในยามหุน่มนั่นหากไม่มานะ พยายามแล้วไซ้ ครั้นเมื่อสูง อายุ แม้นจะโศกเศร้าเสียใจก็ เปล่าประโยชน์แล้ว	少壯 (名詞)	努力 (動詞)			不	
	老大 (名詞)	傷悲 (名詞)			徒 (副詞)	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 樹倒 狢猴散。 shù dǎo hú sūn sàn ต้นไม้ล้ม ฟุ้งถึงก็แตกหนี ออกไป	樹	倒				
	狢猴	散 (動詞)				
2. 心有靈犀 一點通。 xīn yǒu líng xī yī diǎn tōng ทั้งสองฝ่ายมีใจเดียวกัน มีความคิดตรงกัน มีความ เห็นเหมือนกัน	心	有	靈犀			
		一點 (副詞)				通 (動詞)
3. 上梁不正 下梁歪。 shàng liáng bù zhèng xià liáng wāi คานบนไม่ตรง คานล่าง เอียง	梁 (動詞)	正 (動詞)		上 (方位詞)	不	
	梁	歪 (動詞)		下 (方位詞)		

4.2.2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (偏正複句-條件關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค (分句) หนึ่งคืออนุประโยครอง (偏句) ยกเงื่อนไขขึ้นมา แล้วอีกอนุประโยค (分句) หนึ่งคืออนุประโยคหลัก (正句) แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 活到老, | 學到老。(huó dào lǎo, xué dào lǎo)

ความหมาย มีชีวิตอยู่จนแก่เฒ่า เรียนไปจนม้วยมรณา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 活到老 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 學到老 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 吃一塹, | 長一智。(chī yī qiàn, zhǎng yī zhì)

ความหมาย ประสบความล้มเหลวหนหนึ่ง การรับรู้ก็เพิ่มขึ้นหน้อยหนึ่

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 吃一塹 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 長一智 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 放下屠刀, | 立地成佛。(fàng xià tú dāo, lì dì chéng fó)

ความหมาย วางมีดฆ่าสัตว์ทันที กลายเป็นอรหันต์ทันที

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 放下屠刀 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 立地成佛 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 4 ถำนวน 不經一事， | 不長一智。(bù jīng yī shì bù zhǎng yī zhì)

ความหมาย ถ้าไม่มีประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยตนเอง ก็ไม่สามารถเพิ่มพูนความรู้
ในเรื่องนั้นได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 不經一事 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 不長一智 คือป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 5 ถำนวน 世上無難事， | 只怕有心人。(shì shàng wú nán shì,
zhǐ pà yǒu xīn rén)

ความหมาย ไม่มีความยากลำบากใด ๆ ในโลกหล้า ขอแต่ให้มีความเพียรมานะบากบั่น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 世上無難事 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 只怕有心人 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 6 ถำนวน 飯後百步走， | 活到九十九。(fàn hòu bǎi bù zǒu, huó
dào jiǔ shí jiǔ)

ความหมาย กินข้าวเสร็จแล้ว เดินออกกำลังอายุยืนร้อยปี

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 飯後百步走 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 活到九十九 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (條件關係) แบบย่อ
กระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบ
ด้วยการใช้ “วรรคหน้าและ“วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน (平時不燒香 píng shí bù shāo xiān) 急來 | 抱佛腳。

(jí lái bào fó jiǎo)

ความหมาย กอดพระบาทเมื่อจวนตัว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 急來 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 抱佛腳 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 家和 | 萬事興。(jiā hé wàn shì xīng)

ความหมาย ครอบครัวที่สามัคคีกัน โชคดีไปทุกเรื่อง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 家和 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 萬事興 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 無官 | 一身輕。(wú guān yī shēn qīng)

ความหมาย ไม่ได้รับราชการแล้วรู้สึกเบาไปทั้งตัว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 無官 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 一身輕 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 4 สำนวน 功到 | 自然成。(gōng dào zì rán chéng)

ความหมาย เมื่อความสามารถถึงขั้นเรื่องทุกอย่างก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 功到 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 自然成 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 5 สำนวน (如果) 不見棺材 | 不掉淚。(bù jiàn guān cái bù diào lèi)

ความหมาย ไม่เห็นโลงศพไม่หลั่งน้ำตา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 不見棺材 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 不掉淚 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 6 สำนวน 無事 | 不登三寶殿。(wú shì bù dēng sān bǎo diàn)

ความหมาย หากไม่มีธุระจะไม่มาเยือนถึงเคหสถานหรือ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 無事 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 不登三寶殿 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 7 สำนวน 三人行 | 必有我師。(sān rén xíng bì yǒu wǒ shī)

ความหมาย เดินอยู่ด้วยกันสามคน ในนี้จะต้องมีผู้ที่เป็นครูเราได้อย่างแน่นอน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ ยกเงื่อนใจขึ้นมา

วรรคหลัง คือ แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนใจดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 8 สำนวน 當一天和尚 | 撞一天鍾。(dāng yī tiān hé shang
zhuàng yī tiān zhōng)

ความหมาย สามัญชนกล่าวว่า “เป็นหลวงจีนไปวัน ๆ หนึ่ง ตีระฆังไปวัน ๆ หนึ่ง”

แล้วยังจะมีอะไรน่ากล่าวอีกเล่า ปฏิบัติกิจวัตรไปวัน ๆ แบบขอไปที

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 當一天和尚 ยกเงื่อนใจขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 撞一天鍾 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนใจดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 9 สำนวน 今朝有酒 | 今朝醉。(jīnzhāo yǒu jiǔ, jīnzhāo zuì)

ความหมาย วันนี้มีเหล้าให้ดื่ม ก็จะดื่มเสียให้สะใจ (ไม่ต้องไปสนใจว่าวันรุ่งพรุ่งนี้

จะเป็นอย่างไร)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 今朝有酒 ยกเงื่อนใจขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 今朝醉 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนใจดังกล่าว

ตาราง 15 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (條件關係)

熟语 สำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. 活到老， 學到老。 huó dào lǎo, xué dào lǎo มีชีวิตอยู่จนแก่เฒ่า เรียน ไปจนม้วยมรณา		活				到老 (介賓詞組)
		學				到老 (介賓詞組)
2. 吃一塹， 長一智。 chī yī qiàn, zhǎng yī zhì ประสบการณ์ล้มเหลวหน หนึ่ง ความรู้ก็เพิ่มขึ้น น้อยหนึ่ง		吃	一塹 (數量詞組)			
		長 (動詞)	一智 (數量詞組)			
3. 放下屠刀， 立地成佛。 fàng xià tú dāo, lì dì chéng fó แม้แต่ทรชนที่ฆ่าคนราวผัก ปลา ครั้นเมื่อได้สำนึกวาง ดาบเพชรฆาตลงถวายตัวเป็น ศิษย์ตถาคต ก็กลายเป็น อรหันต์ได้ทันที		放 [下] (動詞)	(屠)刀 (名詞)	屠		下 (方位詞)
		成 (動詞)	佛		立地 (副詞)	
4. 不經一事， 不長一 智。 bù jīng yī shì, bù zhǎng yī zhì ถ้าไม่มีประสบการณ์ เรื่องใด เรื่องหนึ่งด้วยตนเอง ก็ไม่ สามารถเพิ่มพูนความรู้ใน เรื่องนั้นได้	經 (動)		一事 (數量詞組)		不 (副詞)	
	長 (動)		一智 (數量詞組)		不 (副詞)	
5. 世上無難事， 只怕有 心人。 shì shàng wú nán shì, zhǐ pà yǒu xīn rén ไม่มีความยากลำบากใดๆ ในโลกหล้า ขอแต่ให้มี ความเพียรมานะบากบั่น	世上	無	(難)事 (名詞)	難 (形)		
		怕	有心 人(名詞)	有心	只	

熟語 สำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
6. 飯後百步走， 活到九十九。 fàn hòu bǎi bù zǒu, huó dào jiǔ shí jiǔ กินข้าวเสร็จแล้ว เดินออกกำลังอายุยืนร้อยปี		走	百步 (數量詞組)		飯後 (名)	
		活				到九十九 (數量詞組)

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟語 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. (平時不燒香 píng shí bù shāo xiān) 急來 抱佛腳。 jí lái bào fó jiǎo กอดพระบาทเมื่อจวนตัว		急				來
		抱	腳	佛		
2. 家和 萬事興。 jiā hé wàn shì xīng ครอบครัวที่สามัคคีกัน โชคดีไปทุกเรื่อง	家	和 (動詞)				
	(萬)事 (數量詞組)	興 (動詞)		萬		
3. 無官 一身輕。 wú guān yī shēn qīng ไม่ได้รับราชการแล้วรู้สึกเบาไปทั้งตัว		無	官			
	(一)身 (數量詞組)	輕 (動詞)		一		

熟语 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
4. 功到 自然成。 gōng dào zì rán chéng เมื่อความสามารถถึงขั้นเรื่อง ทุกเรื่องก็จะสำเร็จลุล่วงไป ด้วยดีได้	功	到				
		成			自然	
5. (如果) 不見棺材 不 掉淚。bù jiàn guān cái bù diào lèi ไม่เห็นโลงศพไม่หลั่งน้ำตา		見 (動詞)	棺材		不	
		掉 (動詞)	淚		不	
6. 無事 不登三寶殿。 wú shì bù dēng sān bǎo diàn หากไม่มีธุระจะไม่มาเยือน ถึงเคหสถานหรือ		無 (動詞)	事			
		登 (動詞)	(三寶)殿 (代詞)	三寶	不	
7. 三人行 必有我師。 sān rén xíng bì yǒu wǒ shī เดินอยู่ด้วยกันสามคนในนี้ จะต้องมีผู้ที่เป็นครูเราได้ อย่างแน่นอน	三人 (名)	行				
		有	(我)師 (名詞)	我	必	
8. 當一天和尚 撞一天 鍾。dāng yī tiān hé shang, zhuàng yī tiān zhōng สามัญชนกล่าวว่า “เป็นหลวงจีนไปวัน ๆ หนึ่ง ตีระฆังไปวัน ๆ หนึ่ง” แล้ว ยังมีอะไรน่ากล่าวอีกเล่า		當 (動詞)	和尚	一天		
		撞	鍾	一天		
9. 今朝有酒 今朝醉。 jīn zhāo yǒu jiǔ jīn zhāo zuì วันนี้มีเหล้าให้ดื่ม ก็จะดื่ม เสียให้สะใจ (ไม่ต้องไป สนใจว่าวันรุ่งพรุ่งนี้จะเป็น อย่างไร)	今朝 (名詞)	有	酒 (名詞)			
	今朝	醉 (動詞)				

4.2.2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (偏正複句-假設關係) กล่าวคือประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค(分句)หนึ่งคืออนุประโยครอง(偏句) ยกสภาพการณ์ที่สมมุติขึ้นมาอย่างหนึ่งแล้วอีกอนุประโยค(分句)หนึ่งคืออนุประโยคหลัก(正句) แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐานดังกล่าว เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 玉不琢， | 不成器 (人不學不知理 rén bú xué bú zhī lǐ)。
(yù bù zhuó, bù chéng qì)

ความหมาย หยกไม่เจียรไน ก็ไม่ล้ำค่า (คนไร้การศึกษาก็ไม่มีความรู้ ขาดเหตุผล)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 玉不琢 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมุติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 不成器 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 一著不慎， 滿盤皆輸。 (yī zhāo bú shèn, mǎn pán jiē shū)

ความหมาย เดินหมากพลาดหนึ่งก้าวก็จะแพ้ทั้งกระดาน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 一著不慎 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมุติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 滿盤皆輸 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 จำนวน 兩虎 || 相鬥, | 必有一傷。(liǎng hǔ xiāng dòu, bì yǒu yī shāng)

ความหมาย เสือสองตัวสู้กัน ย่อมจะมีตัวหนึ่งต้องบาดเจ็บ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 兩虎相鬥 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 必有一傷 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตาม

สภาพการณ์แห่งสมมติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 4 จำนวน 過了這個村, | 就沒有這個店了。(guò le zhè ge cūn, jiù méi yǒu zhè ge diàn le)

ความหมาย ผ่านหมู่บ้านแห่งนี้ไปแล้ว ก็ไม่มีร้านค้าแบบนี้อีกแล้ว(ที่ขายสินค้าชนิดเดียวกัน)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 過了這個村 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 就沒有這個店了 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือ

วินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 5 สำนวน 不入虎穴， | 焉得虎子。(bù rù hǔ xué, yān dé hǔ zǐ)

ความหมาย ไม่เข้าถ้ำเสือ ไหนเลย(ไย)จะได้ลูกเสือเล่า

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 不入虎穴 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่าง

หนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 焉得虎子 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตาม
สภาพการณ์แห่งสมมติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 6 สำนวน 少壯不努力， | 老大徒傷悲。(shào zhuàng bù nǔ lì,
lǎo dà tú shāng bēi)

ความหมาย ในวัยหนุ่มสาวถ้าไม่มุมานะพยายาม ถึงคราแก่เต่าถึงจะโศกเศร้าเสียใจก็สาย

เกินแก้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 少壯不努力 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่าง

หนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 老大徒傷悲 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัย

ตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐานดังกล่าว

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบสมมุติ (假設關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วย การใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 無風 | 不起浪。(wú fēng bù qǐ làng)

ความหมาย ถ้าไม่มีลม ก็ไม่เกิดคลื่น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 無風 ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

วรรคหลัง คือ 不起浪 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐาน

ดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 多行不義 | 必自斃。(duō háng bù yì bì zì bì)

ความหมาย กระทำเรื่องที่ไม่ดีคุณธรรมไว้มากเท่ากับเป็นการรณหาที่ตาย

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 多行不義 ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

วรรคหลัง คือ 必自斃 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐาน

ดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 ส่วนน 小不忍 | 則亂大謀。(xiǎo bù rěn zé luàn dà móu)

ความหมาย ไม่อดกลั้นกับเรื่องเล็กน้อย ทำให้เสียงานใหญ่ได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 小不忍 ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

วรรคหลัง คือ 則亂大謀 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐาน

ดังกล่าว

ตาราง 16 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (假設關係)

熟语 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บท เสริม กริยา
1. 玉不琢， 不成器 yù bù zhuó, bù chéng qì (人不學不知理)。 (rén bú xué bù zhī lǐ) หยกไม่เจียรระไนก็ไม่ล้ำค่า (คนไม่ร่ำเรียนก็ไม่มี ความรู้ ขาดเหตุผล)	玉	琢 (動詞)			不	
		成	器		不	
2. 一著不慎，滿盤皆輸。 yī zhāo bù shèn mǎn pán jiē shū เดินหมากพลาดหนึ่งก้าว ก็จะแพ้ทั้งกระดาน	一著	慎			不	
	滿盤	輸			皆	
3. 兩虎 相鬥， 必有一傷。 liǎng hǔ xiāng dòu, bì yǒu yī shāng เสือสองตัวสู้กัน ย่อมจะมี ตัวหนึ่งต้องบาดเจ็บ	(兩)虎 (數量詞組)	鬥		兩	相 (副詞)	
		有	(一)傷 (數量詞組)	一	必 (副詞)	
4. 過了這個村， 就沒有 這個店了。 guò le zhè ge cūn, jiù méi yǒu zhè ge diàn le ผ่านหมู่บ้านแห่งนี้ไปแล้ว ก็ไม่มีร้านค้าแบบนี้อีกแล้ว (ขายสินค้าชนิดเดียวกัน)		過/了 (動詞)	村	這個 (指示代詞)		
		沒有	店	這個 (指示代詞)	就	
5. 不入虎穴， 焉得虎子。 bù rù hǔ xué, yān dé hǔ zǐ ไม่เข้าถ้ำเสือไหนเลย(โย)จะ ได้ลูกเสือเล่า		不、入 (動詞)	(虎)穴 (名詞)	虎 (名詞)		
		得 (動詞)	(虎)子 (名詞)	虎 (名詞)	焉 (疑問句)	

熟语 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
6. 少壯不努力， 老大徒傷悲。 shào zhuàng bù nǚ lì, lǎo dà tú shāng bēi ในวัยหนุ่มสาวถ้าไม่มุ่งมั่นพยายาม ถึงคราแก่เฒ่าถึงจะโศกเศร้าเสียใจก็ สายเกินแก้	少壯 (名詞)	努力 (動詞)			不	
	老大 (名詞)	傷悲 (名詞)			徒 (副詞)	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 無風 不起浪。 wú fēng bù qǐ làng ถ้าไม่มีลม ก็ไม่เกิดคลื่น	無風 (動賓詞組)					
		起 (動詞)	浪 (名詞)		不 (副詞)	
2. 多行不義 必自斃。 duō háng bù yì bì zì bì กระทำเรื่องที่ไม่มีความ ธรรมไว้มากเท่ากับเป็น การรันทาที่ตาย		行 (動詞)	不義 (名詞)		多 (形容詞)	
	自 (代詞)	斃 (動詞)			必 (副詞)	
3. 小不忍 則亂大謀。 xiǎo bù rěn zé luàn dà móu ไม่อดกลั้นกับเรื่องเล็กน้อย ทำให้เสียงานใหญ่ได้	小 (名詞)	忍 (動詞)			不 (副詞)	
		亂 (動詞)	謀 (名詞)	大 (形容詞)	則 (副詞)	

4.2.2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (偏正複句-目的關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค(分句)หนึ่งคืออนุประโยครอง(偏句) แสดงถึงพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อบรรลุซึ่ง จุดมุ่งหมายบางอย่าง ส่วนอีกอนุประโยค(分句)หนึ่งคืออนุประโยคหลัก(正句) แสดงถึงจุดมุ่งหมายที่พฤติกรรมดังกล่าวจะบรรลุถึง เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 養兵千日，| 用在一時。(yǎng bīng qiān rì, yòng zài yī shí)

ความหมาย เลี้ยงทหารเป็นพัน ๆ วัน เพื่อใช้ชั่วคราวชั่วคราว (กองทัพในยามปรกติต้องเลี้ยงดู ระยะเวลา เพื่อไว้ใช้ในยามคับขัน)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 養兵千日 เป็นอนุประโยครอง แสดงถึงพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อบรรลุซึ่ง จุดมุ่งหมายบางอย่าง

อนุประโยคที่ 2 คือ 用在一時 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงจุดมุ่งหมายที่พฤติกรรมดังกล่าว จะบรรลุถึง

ตาราง 17 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (目的關係)

熟语 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. 養兵千日， 用在 一時。 yǎng bīng qiān rì, yòng zài yī shí เลี้ยงทหารเป็นพันๆ วัน เพื่อใช้เป็นชั่วคราว คราว		養	兵			千日 (數量詞組)
		用				在一時 (介賓詞組)

4.3 วิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวนจีน

เจตนาการใช้สำนวนจีน แบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ 5 ลักษณะ คือ

- 4.3.1 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตำหนิ
- 4.3.2 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตักเตือน
- 4.3.3 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น
- 4.3.4 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาชื่นชม
- 4.3.5 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน

นอกจาก 4 ลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้เจตนาในการพูดอีกลักษณะมาเพื่อพิจารณา สำนวนจีนบางสำนวนในการวิเคราะห์นี้ด้วย คือ การพูดเชิงประชด

เนื่องจากสำนวนจีนที่คัดเลือกมามีจำนวนมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกพิจารณาออกเป็นสังเขปใน แต่ละลักษณะเพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นแนวทาง ดังนี้

4.3.1 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตำหนิ (หมายถึงการติเตียน : คี้อยกโทษจึ้นพูด หรือชี้ ข้อบกพร่อง)

สำนวนจีนชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่าผู้กล่าวคำสำนวนจีนมีเจตนาในการเปรียบเปรยเพื่อ ตำหนิอีกฝ่ายหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

สำนวนที่ 1

ชาวเมืองฉีหวั่นกลัวฟ้าจะถล่ม

杞人憂天 (Qǐ rén yōu tiān)

ความหมาย ความวิตกกังวลในสิ่งที่ไม่ควรวิตกกังวล

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิว่า เราไม่ควรวิตกกังวลกับสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดหรือกังวลในสิ่งที่ไม่ ควรกังวล

ที่มาของความหมาย ในเมืองฉีมีกระต่ายคนหนึ่ง มักจะกลัวอยู่เสมอว่าฟ้าจะพังลงมา กลัว ว่าแผ่นดินจะถล่ม เขาเลยนั่งก็ไม่ได้ยืนก็ไม่ได้ นอนก็ไม่กล้านอน ข้าวก็ไม่คิดจะกิน เพื่อนของเขา เห็นเขาเป็นเช่นนั้น เลยร้อนใจมาก จึงไปพูดกับเขาว่า

“ท้องฟ้าเป็นเพียงบรรยากาศที่หนาที่บนเท่านั้น คุณหายใจและเคลื่อนไหวอยู่ในบรรยากาศนี้ ตลอดเวลาแล้วทำไมคุณถึงกังวลเสมอว่ามันจะพังลงมาล่ะ”

กระต่ายคนนั้นฟังแล้วยังเป็นกังวล เขาพูดว่า “คุณพูดว่า ท้องฟ้าที่แท้คือบรรยากาศที่หนา ทึบถ้ำเช่นนั้น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว จะมิร่วงตกลงมาทั้งหมดหรือ”

เพื่อนของเขาพูด “กลัวอะไรนะ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวสิ่งเหล่านี้เป็นเพียงสิ่งที่มี แสงและเป็นส่วนน้อยซึ่งอยู่ในบรรยากาศ สิ่งเหล่านี้จะไม่ตกลงมา ถึงแม้ว่ามีดาวบางดวงที่ร่วงตกลง มาได้ ก็ไม่หล่นโดนคน”

กระต่ายคนนั้นคิดอยู่สักครู่หนึ่ง รู้สึกว่าเพื่อนของตนพูดมีเหตุผล เขามองดูท้องฟ้าที่ว่าไม่พัง ลงมา แต่เขาก็ยังไม่วางใจ ถามอีกว่า “อย่างนี้ถ้าพื้นดินพังทลายแล้วจะทำอย่างไรล่ะ”

เพื่อนของเขาพูดขึ้นว่า “พื้นแผ่นดินเป็นผืนดินที่หนามากลึกลง คุณดูสิ พื้นดินยังคงมีอยู่ทุก หนทุกแห่งไม่ใช่หรือ” คุณยังคงเดินไปเดินมาอยู่บนดินทุกวัน ทำไมต้องเป็นกังวลว่ามันจะพังทลายลง ไปล่ะ”

กระต่ายคนนั้นได้ยืนยันว่าพื้นดินก็ไม่ถล่ม เช่นนี้จึงวางใจ สำนวนนี้ชี้ให้เห็นว่าเราไม่ควรวิตก กังวลเกินเหตุในบางสิ่งบางอย่างที่ยังเป็นไปไม่ได้

(จากหนังสือ Lièzǐ 見 jiàn 《列子 Lièzǐ》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

他憂慮被公司開除, 真是杞人憂天, 現在經濟那麼好, 工作很多。
Tā yōulǜ bèi gōngsī kāichú, zhēn shì Qǐrén yōu tiān, xiànzài jīngjì nàme hǎo, gōngzuò hěnduō.

เขากังวลจะโดนบริษัทไล่ออกจากงาน ช่างเหมือน ชาวเมืองฉีหวั่นกลัวฟ้าจะถล่ม จริง ๆ เวลาที่ เศรษฐกิจดีออกอย่างนี้ งานการมากมาย

สำนวนที่ 2

รอกระต่ายชนต้นไม้

守株待兔 (shǒu zhū dài tù)

ความหมาย มีสองความหมาย ความหมายที่หนึ่ง คือ เอาเรื่องที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญมาเป็นประสบการณ์ และรอคอยผลที่จะเกิดขึ้นอย่างมั่นคงไม่ลดละ อีกความหมายหนึ่ง คือไม่ยอมทำงานอย่างจริงจัง เพื่อฝันที่จะได้ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นไม่คาดคิด(รอลาภลอย)

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิ เรื่องการทำงาน อย่าหวังอะไรลม ๆ แล้ง ๆ หรือเอาประสบการณ์เดิมมาเป็นตัวชี้แนวทางในความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น เปรียบว่าถ้าหากไม่ขยันทำงานและศึกษาหาความรู้ คิดแต่เพียงที่จะได้รับผลประโยชน์ที่ไม่คาดคิดมาก่อน ผลลัพธ์ก็คือการหลอกลวงตนเอง ขอเพียงแต่ขยันทำเองจึงจะได้รับผลที่ดี

ที่มาของความหมาย ในรัฐซ่ง(宋國 Sòngguó) มีชาวนาคนหนึ่ง ในนามีต้นไม้อยู่ต้นหนึ่ง อยู่มาวันหนึ่งได้มีกระต่ายตัวหนึ่งวิ่งมาชนต้นไม้ต้นนั้น คอหักตาย ดังนั้น ชาวนาคนนี้จึงได้วางเครื่องมือการทำนา แล้วมานั่งเฝ้าที่ใต้ต้นไม้ต้นนั้น หวังว่าจะมีกระต่ายวิ่งมาชนต้นไม้อีก แต่ก็เป็นไปได้ที่กระต่ายจะมามากและเขาจึงถูกชาวเมืองซ่งหัวเราะเยาะ

(จากหนังสือ 《韓非子 Hán Fēizǐ • 五蠹 Wūdù》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

美好的生活要用雙手幹出來，守株待兔行嗎？

Měihǎo de shēnghuó yào yòng shuāngshǒu gàn chū lái, shǒu zhū dài tù xíng ma?

ถ้าต้องการจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีจะมานั่งอมมือรอเอา รอกระต่ายชนต้นไม้ จะได้หรือ

สำนวนที่ 3

เช้า 3 ค่ำ 4

朝三暮四 (zhāo sān mù sì)

ความหมาย แต่เดิมความหมาย คือ การใช้วิธี(กล)หรือใช้เล่ห์เหลี่ยม(ลูกไม้)หลอกหลวงคน ต่อมาภายหลังได้ใช้สำนวนนี้บรรยายถึงลักษณะของความคิดที่ไม่แน่นอนของคน กล่าวคือ ความคิดกลับไปกลับมาเอาแน่นอนไม่ได้หรือว่ามีจิตใจวุ่นเร

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิ บุคคลที่จิตใจเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนหรือกลับไปกลับมาเอาแน่นอนไม่ได้ หรือมีจิตใจวุ่นเรไม่แน่นอน เปลี่ยนใจอยู่เสมอ

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มีมาจากหนังสือจวงจื่อ(莊子 Zhuāngzi) กล่าวถึงพฤติกรรมของจิวกง (狙公 Jūgōng) ซึ่งเกิดในสมัยซ่ง (宋朝人 Sòngcháo rén) เป็นคนจน และเลี้ยงลิงไว้ มีเรื่องเล่าว่า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งเป็นคนเลี้ยงลิง ชื่อจิวกงเขาได้เลี้ยงลิงไว้มากมาย ระยะเวลาผ่านไปนาน เขาก็รู้ถึงอุปนิสัยของลิงเป็นอย่างดี ลิงก็รู้ภาษาของเขา ดังนั้น เขาก็ยิ่งรักลิงมากขึ้น เขาไม่มีเงิน แต่เขาขอมอดข้าวเพื่อที่จะให้ลิงกินอิ่ม

ต่อมาเขาจนมากขึ้น เขาคิดที่จะลดอาหารของลิงลง แต่กลัวลิงไม่เชื่อฟัง ก็เลยพูดกับลิงก่อนว่า “ทุกเช้าจะให้ลูกเกาถั่วพวกเจ้า 3 ลูก ช่วงเย็นจะให้ 4 ลูก พวกเจ้าเห็นว่ายังไง”

ลิงฟังแล้ว ทั้งโห่ร้อง ทั้งกระโดดโลดเต้น แสดงความไม่พอใจ

เวลาผ่านไปสักครู่หนึ่ง เจ้าของก็พูดกับลิงอีกว่า “ถ้าฉันเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ช่วงเช้าจะให้ลูกเกาถั่ว 4 ลูก ส่วนตอนเย็นให้ 3 ลูก พวกเจ้าคงจะเห็นด้วยแล้วสินะ”

บรรดาลิงฟังแล้วต่างก็ดีใจ ต่างก็เข้าใจว่าได้เพิ่มขึ้นจริง ๆ

(จากหนังสือ Lièzǐ 見 jiàn 《列子 Lièzǐ》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

他是個朝三暮四的人，因此到現在一事無成。

Tāshìgè zhāo sānmù sìdèrén, yīncǐ dào xiànzài yí shì wú chéng.

เขาเป็นคนที่เช้า 3 ค่ำ 4 ดังนั้นถึงเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่มีผลสำเร็จสักเรื่องเลย

สำนวนที่ 4

ถอนกล้าให้ข้าวโต

拔苗助長 (bá miáo zhù zhǎng)

ความหมาย การกระทำในสิ่งที่ตนคาดไม่ถึงว่าจะเป็นผลเสียต่อตนเอง การทำงานบางอย่างต้องรอเวลา

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาว่า การทำสิ่งใดควรอาศัยระยะเวลา คือให้เป็นไปตามเวลา พัฒนาการ แล้วจะได้ผลสมบูรณ์ ไม่ใช่การคาดเดาเอาเองว่าทำแล้วจะเกิดสิ่งที่ดี

ที่มาของความหมาย มีชายใจร้อนคนหนึ่ง ปลูกข้าวในนาไว้หลายไร่(ไร่จีน) เขาหวังว่าต้นกล้าในนาจะโตเร็วอีกสักนิดแต่ต้นกล้าไม่โตเร็วดังที่เขาคิด

วันหนึ่ง (ทันใดนั้น)เขาคิดวิธีแก้ปัญหาคือถอนแล้วรีบวิ่งไปที่นา แล้วต้นกล้าทุกต้นก็ถูกดึงขึ้นมาหน่อยหนึ่ง เขาหันกลับไปดูต้นกล้าอีก ต้นกล้าสูงกว่าเดิมไม่น้อยจริง ๆ เขาคิดดีใจมาก เมื่อกลับถึงบ้าน เขาพูดกับคนในบ้านว่า

“ฉันเห็นดเห็น้อยทำงานทั้งวัน เห็น้อยจริง ๆ แต่ว่าทำงานวันเดียว ต้นกล้าในนาโตขึ้นมาก” ลูกชายของเขาฟังแล้ว รู้สึกประหลาดใจ เลยรีบวิ่งไปดูที่นา(ต้นกล้าในนา) ถัดไม่ถึงว่าต้นกล้าในนาจะตายหมด

(Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

王華的數學作業有兩道題是爸爸代做的，媽媽說：“我們要幫助小孩學好功課，但是拔苗助長可不行呀！” 曹劍塵《實用成語手冊》

Wánghuá de shùxué zuòyè yǒu liǎngdào tí shì bàba dài zuò de , māmā shuō :
“wǒmen yào bāngzhù xiǎohái xué hǎo gōngkè , dànshì bá miáo zhù zhǎng kě bù xíng ya! ”

การบ้านคณิตศาสตร์ของหวางหัวคุนพ่อทำแทนให้ 2 ข้อ คุณแม่จึงพูดว่า “เราต้องช่วยลูกให้เรียนให้เก่งแต่ไม่ใช่ ‘ถอนกล้าให้ข้าวโต’ อย่างนี้ไม่ได้นะ ”

สำนวนที่ 5

กลืนพุทราจีนทั้งลูกโดยไม่เคี้ยวไม่ย่อย

囫圇吞棗 (hú lún tūn zǎo)

ความหมาย การกลืนพุทราจีนทั้งลูกไม่ได้เคี้ยวจึงทำให้เกิดผลเสียต่อกระเพาะเปรียบกับเรียนหนังสือแบบท่องจำ เข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง เรียนแบบคลุมเครือขอไปที ไม่พยายามทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์เนื้อหาอย่างไม่ละเอียดถี่ถ้วน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิ การกระทำสิ่งใดที่ไม่พิจารณาให้ถี่ถ้วน ซึ่งอาจเกิดผลเสียภายหลัง

ที่มาของความหมาย มีชายหนุ่มคนหนึ่งซื้อผลไม้มาหลายชั่ง มีสาเกิ้ล แล้วก็ก็มีพุทราจีน เขาั่งอยู่ริมถนนแล้วกินผลไม้คำใหญ่ ๆ มีคนแก่คนหนึ่งเห็นแล้วพูดกับเขาว่า “พ่อหนุ่ม สาเกิ้ลกินเยอะไม่ได้ผลไม้นี้ถึงแม้ว่ามีประโยชน์ต่อฟัน แต่ถ้ากินมากไป จะมีผลที่ไม่ดีต่อกระเพาะ”

ชายหนุ่มก็เลยถามว่า “งั้นพุทราจีนล่ะ”

คนแก่ตอบ “พุทราจีนรักษากระเพาะ แต่ไม่ดีต่อฟัน กินเยอะไม่ได้เหมือนกัน”

ชายหนุ่มมองสาเกิ้ล แล้วก็มองพุทราจีน คิดอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูด “ถ้างั้นง่ายมาก ผมกินสาเกิ้ลใช้แค่ฟันเคี้ยวไม่กลืนลงในท้อง ส่วนพุทราจีน ผมก็กลืนเข้าไปทั้งลูก ไม่ต้องใช้ฟันเคี้ยว”

เขาเอาพุทราจีนลูกหนึ่งขึ้นมาแล้วเอาใส่ปาก ฝืนกลืนลงไป เขาไม่ได้คิดถึงว่า พุทราจีนทั้งลูกกลืนลงไปในท้องแล้วย่อยยาก แน่นอนย่อยไม่เป็นผลดีต่อกระเพาะ

หลังจากนั้นมาผู้คนที่ใช้สำนวน “กลืนพุทราจีนทั้งลูกไม่เคี้ยวไม่ย่อย” ในความหมายว่า “เรียนหนังสือแบบท่องจำ เข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง เรียนแบบคลุมเครือขอไปที” ไม่พยายามทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือว่ามีอะไร

(จากหนังสือ Zhànyuān jìngyǔ 見 jiàn 《湛淵靜語 Zhànyuān jìngyǔ》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

讀書不可以一知半解，囫圇吞棗，要了解其中的真義所在。

Dúshū bú kěyǐ yì zhī bàn jiě, hú lún tūn zǎo, yào liǎojiě qízhōng de zhēnyì suǒ zài.

การเล่าเรียนต้องไม่เรียนแบบรู้อ้างไม่รู้บ้าง แบบ กลืนพุทราจีนทั้งลูกไม่เคี้ยวไม่ย่อย จะต้องเข้าใจความหมายที่แท้จริง(ที่มีอยู่ในนั้น)ด้วย

สำนวนที่ 6

จี้ม้าชมดอกไม้

走馬觀花 (zǒu mǎ guān huā)

ความหมาย ความหมายเดิม คือการจี้ม้าชมวิทิวทัศน์ไปรอบ ๆ เมือง ซึ่งถือเป็นความสุข และมีความยินดีปรีดาอย่างมาก ปัจจุบันหมายถึงการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างผิวเผิน ขาดความละเอียดถี่ถ้วน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิว่า การกระทำสิ่งใด ๆ ก็แล้วแต่ควรนำมาพิจารณาให้รอบคอบ ก่อนที่จะลงมือทำ ไม่ควรพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างผิวเผิน ขาดความละเอียดถี่ถ้วน เป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรทำ

ที่มาของความหมาย มีคนเล่ากันว่า สมัยก่อนมีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อก๊วยเหลียง (貴良 Guì-liáng) เขาของเขามีปัญหา เวลาเดินลำบากมาก เขาอยากหาภรรยาที่สวยงามสักคน ก็เลยให้เพื่อนของเขาที่ชื่อหัวอัน (華漢 Huàhàn) แนะนำผู้หญิงให้คนหนึ่ง ประจวบเหมาะก็มีหญิงสาวคนหนึ่งชื่อเย่ชิง (葉青 Yèqīng) จมูกมีข้อบกพร่องบ้างนิดหน่อย ต้องการให้หัวอันหาสามีที่ถูกต้องใจให้ หัวอันคิดว่า ถ้าให้หล่อนและก๊วยเหลียงแต่งงานกันก็เป็นเรื่องดี

มีอยู่วันหนึ่ง หัวอันให้ก๊วยเหลียงจี้ม้าผ่านประตูหน้าบ้านของเย่ชิง แล้วบอกให้เย่ชิงถือดอกไม้ดอกหนึ่งไว้แล้วแกล้งทำเป็นชมดอกไม้

เย่ชิงเห็นก๊วยเหลียงอยู่บนหลังม้าลักษณะท่าทางองอาจมาก ในใจรู้สึกชอบมาก ก๊วยเหลียงเองก็หลงรักหญิงสาวที่ชมดอกไม้ที่สวยงามคนนี้

ในวันแต่งงานสามีภรรยาได้เห็นหน้ากันแล้ว คุยถึงเหตุการณ์ตอนจี้ม้าชมดอกไม้ขึ้นมา ทั้งสองฝ่ายต่างเข้าใจทันที

จี้ม้าชมดอกไม้ บางครั้งก็พูดว่า จี้ม้าดูดอกไม้ ปัจจุบันนี้มักจะใช้สุภาษิตนี้ ในความหมายเชิงอุปมาว่าดูอย่างรีบเร่งไม่ได้สำรวจอย่างละเอียด

(Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

只抱著少數幾篇文章死摳，不行；統統走馬觀花，不求甚解，更不行。（張志公《學好語文不是一件小事》）

Zhǐ bào zhe shǎoshù jǐ piān wénzhāng sǐkōu, bùxíng; tǒngtǒng zǒu mǎ guān huā, bùqiú shèn jiě, gèng bùxíng.

แค่เกาะความหมายบทความไม่กี่บท อย่างนี้ใช้ไม่ได้ หรืออ่านแบบ จี้ม้าชมดอกไม้ ทั้งหมดยังใช้ไม่ได้ใหญ่

4.3.2 ส่วนวจนินชนิดบอกเจตนาตัดเตือน

ส่วนวจนินชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่าผู้กล่าวส่วนวจนินมีเจตนาตัดเตือน(หมายถึงการสั่งสอนให้รู้สำนึกตัว) อีกฝ่ายหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

ส่วนที่ 1

กวัดแกว่งขวานด้ามใหญ่หน้าบ้านของหลู่ป้าน

班門弄斧 (bān mén nòng fǔ)

ความหมาย อวดสิ่งที่ตนคิดว่าเก่งแก่ผู้ที่ชำนาญการมากกว่าตน

ส่วนวจนินนี้บอกเจตนาตัดเตือน ในเรื่องของการกระทำที่อย่าคิดว่าตนเองเป็นผู้เก่งกล้านัก ยังมีผู้ที่เก่งกว่า หรือมีความรู้มากกว่า

ที่มาของความหมาย มณฑลอันฮุย (安徽省 Ānhuī Shěng) มีสถานที่ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง เรียกว่าน้ำสือจี (采石磯 Cǎishí jī) สถานที่แห่งนี้อยู่ข้าง ๆ แม่น้ำแยงซีเกียง (長江 Chángjiāng) ทิวทัศน์สวยงามมาก ผู้คนต่างพากันมาท่องเที่ยวสถานที่นี้เสมอ ๆ สวงซู่ของกวีเอกหลี่ไป (李白 Lǐbái) ในสมัยถัง (唐朝時期 Tángcháo Shíqī) เป็นสถานที่ที่อยู่ไม่ห่างไกลจากน้ำสือจี ผู้คนที่ไปเที่ยวน้ำสือจี มักจะชอบไปดู ๆ สวงซู่ของท่านหลี่ไป บางคนก็เขียนบทกวีไว้หลายประโยค ในสมัยราชวงศ์หมิง (明朝時期 Míngcháo Shíqī) มีกวีคนหนึ่ง เขาไปท่องเที่ยวที่น้ำสือจีเห็นด้านหน้าสวงซู่ของท่านหลี่ไปเขียนบทกลอนเต็มไปหมด ในนั้นกลอนที่ดีมีไม่มาก เขาคิดในใจ คนเหล่านี้ตีค่าตัวเองสูงเกินไปจริง ๆ กลอนอย่างนี้เขียนไว้หน้าสวงซู่ของท่านหลี่ไปได้อย่างไร นำหัวเราะเหลือเกิน ครั้นแล้วเขาก็เขียนกลอนบทหนึ่งที่ด้านข้างของสวงซู่หลี่ไป

“ดินหินเป็นกองที่น้ำสือจีริมฝั่งแม่น้ำ

ชื่อเสียงของกวีหลี่ไปโด่งดังมาตั้งแต่อดีตกาล

ผู้คนไป ๆ มา ๆ (หน้าหลุมศพท่าน) ต่างร้ายบทกวี

เหมือนกับกวัดแกว่งขวานด้ามใหญ่หน้าบ้านของหลู่ป้าน (魯班 Lǔbān) (ผู้ซึ่งเป็นช่างไม้ฝีมือเอก)”

หลู่ป้านเป็นช่างไม้ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและเชี่ยวชาญคนหนึ่งตอนสมัยชุนชิว (春秋戰國時期 Chūnqiū Zhànguó Shíqī) ช่างไม้รุ่นต่อ ๆ มาต่างยกย่องให้หลู่ป้านเป็นปรมาจารย์ ความหมายของกลอนบทนี้คือ คนที่เขียนกลอนไว้ด้านหน้าสวงซู่ของท่านหลี่ไป ก็เหมือนกับกวัดแกว่งขวานด้ามใหญ่หน้าบ้านหลู่ป้าน

ต่อมามีการใช้สำนวนนี้เย้ยหยันคนที่โอ้อวดตนกับผู้ที่ชำนาญการมากกว่าตน บางครั้งใช้เป็นคำ
ถ่อมตัว

(句 見 jiàn บทกลอนของ 梅之涣詩 Méi Zhīhuàn Shī 《題李太白墓 Tí LǐTàibái Mù》)

ตัวอย่างประโยค

這裡坐的都是著名的作家，雖然你文章寫得不錯，但是也應該謙虛一些，不要在行家面前班門弄斧。

Zhè lǐ zuò de dōu shì zhù míng de zuò jiā, suī rán nǐ wén zhāng xiě de bú cuò, dàn shì yě yīng gāi qiān xū yì xiē, bú yào zài háng jiā miàn qián bān mén nòng fǔ.

ทุกท่านที่นั่งอยู่ตรงนี้ล้วนเป็นนักเขียนที่เลื่องชื่อลือนาม ถึงแม้ว่าบทความของคุณจะเขียนได้ไม่
เลว แต่ก็ควรจะถ่อมตัวบ้าง เมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ที่มีความสามารถ คุณอย่า กวดแกว่งขวานด้ามใหญ่หน้า
บ้านของหลู่ป้าน

สำนวนที่ 2

นกปากส้อมกับหอยต่อสู้กัน ชาวประมงได้รับผลประโยชน์

鷸蚌相爭，漁人得利¹ (yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì)

ความหมาย ทั้งสองฝ่ายต่างต่อสู้กันและต่างฝ่ายต่างไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่กัน ปล่อยให้บุคคลที่สามฉกฉวยโอกาสคว้าเอาผลประโยชน์ไปแทน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตักเตือนว่า คนเราต่างไม่อ่อนข้อให้กัน ต่างฝ่ายต่างจะเอาชนะหรือชิงผลประโยชน์กัน ก็จะทำให้ทั้งสองฝ่ายเสียผลประโยชน์ได้ ผลประโยชน์กับตกอยู่กับคนที่สาม

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มาจากเรื่องจ้านกั๋วเถี่ยว (戰國策 Zhànguó Cè) ตอนเขียนเหี้ยวสอง (燕策二 Yān Cè èr) ในสมัยจ้านกั๋วรัฐฉิน (秦國 Qín guó) คิดตั้งตัวเป็นใหญ่ ตอนที่รัฐจ้าว (趙國 Zhàoguó) จะบุกรัฐเยียน (燕國 Yānguó) ชูไต้ (蘇代 Sūdài) พุคเกลี้ยกล่อมเจ้าผู้ครองรัฐจ้าว ฮ่วยเหว่นหวาง (趙惠文王 Zhào Huì wén Wáng) ไม่ให้ตีรัฐเยียน โดยใช้แผนร่วมกันต่อต้านรัฐฉิน เพื่อไม่ให้รัฐฉินได้เสวยสุข แต่ชูไต้ไม่ได้พูดตรง ๆ กลับพูดว่าตอนที่เขาผ่านแม่น้ำอี (易水 Yì shuǐ) เห็นหอยอ้าปากตากแดดอยู่ที่ชายน้ำ นกปากส้อมชอบกินปลาขึ้นปากไปจิกเนื้อหอย หอยหุบเปลือกหนีปากนกปากส้อม นกปากส้อมพูดว่า “วันนี้ฝนไม่ตก พรุ่งนี้ฝนไม่ตก ก็จะมีหอยตาย” หอยพูดกับนกปากส้อมว่า “วันนี้จะไม่ปล่อยเจ้า พรุ่งนี้ก็ไม่ปล่อย ต้องมีนกตาย” ทั้งหอยและนกปากส้อมต่างไม่ยอมกัน แต่ก็ไม่มีใครชนะใคร ในขณะนั้นชาวประมงเดินผ่านมา จึงจับได้ทั้งหอยและนกปากส้อมไปด้วยกัน เมื่อชูไต้เล่านิทานเรื่องนี้จบก็พูดว่า “ถ้ารัฐเยียนกับรัฐจ้าวต่างไม่ยอมกัน ข้าเกรงว่ารัฐฉินจะนั่งเสวยสุขจากผลประโยชน์ของชาวประมง ดังนั้นจึงหวังว่าพระองค์จะไตร่ตรองให้รอบคอบอีกครั้ง” จ้าวฮ่วยเหว่นหวางคิดว่าที่ชูไต้พูดมีเหตุมีผลจึงตัดสินใจเลิกโจมตีรัฐเยียน

(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 57)

¹ สำนวน 鷸蚌相爭，漁人得利 yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì นกปากส้อมกับหอยต่อสู้กัน ชาวประมงได้รับผลประโยชน์ และ 坐山觀虎鬥 zuò shān guān hǔ dòu นั่งตรงภูเขาชมเสือต่อสู้กัน ล้วนมีความหมายว่า ทั้งสองฝ่ายต่างโต้แย้งไม่ยอมอ่อนข้อให้กัน ผลก็คือต่างได้รับความเสียหาย ปล่อยให้บุคคลที่สามได้ผลประโยชน์ไป แต่ 坐山觀虎鬥 เน้นที่การกระทำและความปรารถนาของตนเอง โดยตนเองคือ บุคคลที่สามในสถานการณ์นั้น ส่วน 鷸蚌相爭，漁人得利 เน้นที่ทั้งสองฝ่ายต่อสู้กัน ปล่อยให้บุคคลที่สามได้ผลประโยชน์ไป (Zhào Dōngyín, 1998 : 1206)

ตัวอย่างประโยค

正因為他們倆吵吵鬧鬧爭着要獨做這筆生意而把機密泄露了出來，才會讓隔壁的同行蔡某捷足先登把顧客招攬了去。這次鷸蚌相爭，漁人得利之教訓，可說是深刻難忘的。

Zhèng yīnwèi tāmen liǎng chǎochao nàonào zhēng zhe yào dú zuò zhè bǐ shēngyì ér bǎ jīmì xièlòu le chūlái, cái huì ràng gébì de tóngxíng Cǎimǒu jié zú xiān dēng bǎ gùkè zhāolǎn le qù. Zhè cì yù bàng xiāng zhēng yú rén dé lì zhī jiàoxùn, kě shuōshì shēnkè nánwàng de.

เพราะพวกเขาทั้งสองอะอะโวยวายแย่งกันที่จะทำการค้าขึ้นนี่เองจึงทำให้ความลับเปิดเผยออกมา และเป็นเหตุทำให้เพื่อนบ้านนายนาย... ผู้มีอาชีพเดียวกันแย่งลูกค้าไป **นกปากซ่อมกับหอยวิวาทกัน** ชาวประมงได้รับผลประโยชน์ที่บทเรียนอันนี้ช่างยากที่จะลืมได้

สำนวนที่ 3

ด้กแต่นตำขำวจะจับจักจัน นกกระจอกอยู่ข้างหลัง

螳螂捕蟬，黃雀在後 (táng láng bǔ chán, huáng què zài hòu)

ความหมาย มองเห็นแต่สิ่งที่อยู่ข้างหน้า แต่ไม่รู้ว่ามีภัยกำลังตามมาข้างหลัง

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาด้กเตือนว่า การกระทำสิ่งใดที่เห็นเฉพาะประโยชน์ข้างหน้าอย่างเดียว โดยไม่ระมัดระวังภัยที่อยู่ข้างหลัง

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มาจากเรื่องชว่ย่วน (說苑 Shuōyuàn) ตอนเจ้เจี้ยน (正諫 Zhèngjiàn) เป็นเรื่องราวในสมัยชุนชิว รัฐอู่ (吾國 Wúguó) เตรียมบุกโจมตีรัฐฉู่ (楚國 Chǔguó) บรรดาขุนนางรัฐอู่ที่บางคนยื่นหนังสือ บางคนทัดทาน เตือนเจ้าผู้ครองรัฐอู่ไม่ให้โจมตีรัฐฉู่ เจ้าผู้ครองรัฐอู่ก็กลัวบรรดาขุนนางเสนอความคิดเห็น จึงตรัสกับบรรดาขุนนางข้างกายว่า “ใครกล้าแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งก็จะให้คนนั้นตาย ขุนนางหนุ่มข้างกายของเจ้าผู้ครองรัฐอู่อยากจะเตือนพระองค์ แต่ไม่กล้า ดังนั้นจึงล่องธนู หมุนไปหมุนมาอยู่ในสวน ตลอดสามวัน เสื่อโคนน้ำค้างเปียกหมด เจ้าผู้ครองรัฐอู่เห็นแล้วแปลกใจอย่างมากจึงถามว่า “ทำไมจะต้องหาเรื่องลำบากใส่ตัว ทำให้เสื่อเปียกแบบนี้” ชายหนุ่มตอบว่า “ต้นไม้ในสวนมีจักจันร้องกินน้ำค้าง แต่กลับไม่รู้ว่ด้กแต่นหลบอยู่ข้างหลัง เตรียมจะจับมัน ด้กแต่นใจจ่อจะจับจักจัน กลับไม่รู้ว่่านกกระจอกที่อยู่ข้าง ๆ กำลังรอกินมันอยู่นกกระจอกยื่นคอคิดจะกินด้กแต่น กลับไม่รู้ว่่าลูกธนูบนคันธนูของข้านี้กำลังจะยิงมัน จักจันด้กแต่นกกระจอกล้วนเห็นเพียงเฉพาะผลประโยชน์ตรงหน้า กลับไม่เห็นภัยที่อยู่ข้างหลัง” เจ้าผู้ครองรัฐอู่เข้าใจความหมายของชายหนุ่มที่เตือนพระองค์ และคิดว่่ามีเหตุมีผลจึงตัดสินใจไม่ไปตีรัฐฉู่

(จินดาพร พินพททรัพย์ 2545 : 57)

ตัวอย่างประโยค

晁無宴併吞了晁近仁的家財，正當快活得意的時節，哪曉得鑽出一個奚篤的老婆郭氏來，不惟抵盜的他的財物精光，且把個性命拐得了去，這真是螳螂捕蟬，黃雀在後。（清代西周生《醒世銀員傳》第五十期回）

Cháo Wúyàn bìngtūn le Cháo Jìnren de jiācái, zhèngdāng kuàihuo déyì de shíjié, nǎ xiǎode zuānchū yīgè Xī Dǔ de lǎopo Guōshì lái, bù wéi dǐdào de tā de cáiwù jīngguāng, qiě bǎ gè xìngmìng guǎi dé liǎo qù, zhè zhēn shì táng láng bǔ chán, huáng què zài hòu.

เจ้าอู่เอี้ยนได้แย่งชิงทรัพย์สมบัติของเจ้าจินเหลิน กำลังเป็นสุขกระหึ่มยิ้มย่องอยู่นั้น ใครจะไปรู้ว่าหญิงแซ่ก้อผู้เป็นเมียของนายชิตู่จะโผล่มา ไม่เพียงทรัพย์สมบัติของเขา(เจ้าอู่เอี้ยน)ถูกหลอกจนเกลี้ยงแล้ว หากยังเอาชีวิตเขา(เจ้าอู่เอี้ยน)ไปด้วย เหมือนกับตั๊กแตนตำข้าวจะจับจักจั่น นกกระจอกอยู่ข้างหลัง

สำนวนที่ 4

เผาต้นถั่วมาต้มเมล็ดถั่ว

煮豆燃萁 (zhǔ dòu rán qí)

ความหมาย มีวาพี่น้องท้องเดียวกันเช่นฆ่าทำลายล้างกัน คนในตระกูลเดียวกันหรือคนในครอบครัวเดียวกันเกิดฆ่าฟันกันเอง อุปมาว่าเกิดการต่อสู้กันภายในครอบครัวเดียวกัน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนา ตักเตือนให้ระวังในเรื่องความรัก ความสามัคคี การไม่หวังผลประโยชน์จนลืมความเป็นพี่น้อง ความเป็นชาติ

ที่มาของความหมาย ในสมัยจักรพรรดิอุยเหวินเฉาผี (魏文帝曹丕 Wèi Wén Dì Cáopī) หรือโจผี (曹丕 Cáopī) พยายามคิดหาสาเหตุเพื่อที่จะฆ่าเฉาจื่อ (曹植 Cáozhí) หรือโจลิด (曹植 Cáozhí) น้องชายของเขา ครั้งหนึ่ง เขาฟังคำพูดใส่ร้ายของขุนนางใกล้ชิดตัว จึงเรียกเฉาจื่อกลับมาจากนอกเมือง คิดจะสังหารแต่เฉาจื่อไม่มีโทษผิด ถ้าฆ่าเขาตายแล้ว ก็เกรงผู้คนจะวิพากษ์วิจารณ์ ในช่วงเวลาอันสั้นแค่เดิน 7 ก้าว หากทำไม่ได้ ก็จะถูกลงโทษอย่างหนักก็จะถูกประหาร ชีวิต เมื่อเฉาจื่อได้รับคำสั่งก็เดินก้าวไปพลาง คิดไปพลาง เมื่อเดินถึงก้าวที่ 7 ทันใดนั้นก็ท่องกลอนออกมาบทหนึ่งทันที กลอนบทนั้นว่าไว้ดังนี้ “ ต้มเมล็ดถั่วเพื่อทำแองถั่ว

เคี้ยวเอาน้ำถั่วทำเป็นน้ำแอง

ต้นถั่วเผาไหม้อยู่ได้หม้อ

เมล็ดถั่วสะอื้นให้อยู่ในหม้อ

แท้จริงเมล็ดถั่วต้นถั่วเกิดจากรากเดียวกัน”

เฉาผีฟังกลอนแล้ว ก็เกิดสำนึกในบาป รู้สึกละอายใจ จึงยกเลิกแผนชั่วร้ายของตน

(ดู 見 jiàn จากหนังสือ sānguó 《三國 Sānguó》，สำนวนจีน ศ.สุวรรณ จากเรื่อง สามก๊ก)

ตัวอย่างประโยค

兄弟三人搶奪遺產，先是互相抱怨，接著揮拳相向。鄰居們說：“有話不可以坐下來商量嗎？何必同室操戈煮豆燃萁呢？”

Xiōngdì sānrén qiǎngduó yíchǎn, xiān shì hùxiāng bàoyuàn, jiēzhe huīquán xiāngxiàng. Línjū men shuō : “yǒuhuà bú kěyǐ zuò xiàlái shāngliáng ma? Hébi tóngshì cāogē zhǔ dòu rán qí ne? ”

สามพี่น้องแย่งชิงมรดกกัน แรกเริ่มต่างคนต่างต่อว่ากัน ต่อมาก็กำหมัดเข้าหากัน เพื่อนบ้านต่างพูดว่า มีอะไรก็นั่งลงปรึกษากันได้ คนครอบครัวเดียวกันจะฆ่าฟันกันเองเหมือนกับ เผาต้นถั่วมาต้มเมล็ดถั่ว ทำไม่ละ

4.3.3 จำนวนจีนชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น

จำนวนจีนลักษณะนี้บอกเจตนาแสดงความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ไม่ใช่ลักษณะตำหนิ ตักเตือน หรือชม แต่เป็นข้อวินิจฉัยหรือความเชื่อที่แสดงออกตามที่เห็น ฐ หรือคิ (หมายถึงข้อวินิจฉัยหรือความเชื่อที่แสดงออกตามที่เห็น ฐ หรือคิ) ตัวอย่างเช่น

จำนวนที่ 1

ผิวหนังไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร

皮之不存，毛將焉附 (pí zhī bù cún, máo jiāng yān fù)

ความหมายของความหมาย สรรพสิ่งใดเมื่อไม่มีพื้นฐาน สรรพสิ่งนั้นก็ไม่มีอาจดำรงอยู่ได้

จำนวนจีนนี้จะบอกเจตนาแสดงความเห็นพื้นฐานที่ว่า ผิวหนังไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร จะทำอะไรก็แล้วแต่ การมีพื้นฐานที่ดีต่อกันจะช่วยสร้างสัมพันธไมตรีได้ เปรียบกับผิวหนังกับขน ถ้าไม่มีผิวหนัง ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร

ที่มาของความหมาย จำนวนนี้มีบันทึกในจ้าวจ้วน (左傳 Zuǒzhuàn) ตอนซิงกือสี่เหียน (僖公十四年 Xī Gōng Shí Sì Nián) เป็นเรื่องของเจ้าชายอู่ (夷吾 Yíwú) แห่งรัฐจิน (晉國 Jìnguó) ในสมัยชุนชิว (春秋時期 Chūnqiū Shíqī ก่อนค.ศ. 770-ก่อน ค.ศ. 476) เจ้าชายได้รับความช่วยเหลือจากรัฐฉิน (秦國 Qínguó) เพื่อให้ตัวเองรอดพ้นจากการถูกขับออกจากตำแหน่ง เจ้านายเคยสัญญาว่า ถ้ารัฐฉินช่วยให้ได้เป็นเจ้าผู้ครองรัฐ จะมอบเมืองห้าเมืองให้ ต่อมาเจ้าชายอู่ได้เป็นเจ้าผู้ครองรัฐ แต่ก็ไม่ได้คิดจะปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

ต่อมารัฐจินเกิดความแห้งแล้ง จึงขอซื้ออาหารจากรัฐฉิน รัฐฉินไม่ถือสากับการผิดสัญญาของเจ้าชายอู่ จึงตกลงให้อาหาร แต่เมื่อผ่านไปครึ่งปี รัฐฉินเกิดความแห้งแล้ง จึงขอซื้ออาหารจากรัฐจิน จินฮ่วยกง (晉惠公 Jìn Huì gōng) ไม่ได้คิดจะขาย ฉิงเจิ้ง (慶鄭 Qìngzhèng) จึงพูดว่า “ถ้าลืมนบุญคุณของแคว้นฉินในอดีต ก็จะไม่มีการใกล้ชิดกับพวกเรา เพื่อนบ้านมีภัยพวกเรากลับดีใจ ก็คือไร้ความเมตตา รักตัวเองแล้วไม่ช่วยคนอื่นถือว่าไม่เป็นมงคล ยัวโมโหประเทศเพื่อนบ้านถือว่าไม่มีคุณธรรม ถ้าละทิ้งคุณธรรมสี่ประการนี้ จะยังปกป้องชาติตัวเองได้อย่างไร” แต่กัวเหอ (郭射 Guóshè) ไม่เห็นด้วย เขาพูดว่า “ผิวหนังไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร ในอดีตรัฐจินผิดคำสัญญา ไม่ได้มอบเมืองห้าเมืองให้แก่รัฐฉินจึงกลายเป็นการผูกความแค้น พื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีของรัฐฉินกับรัฐจินก็ไม่มีเหลือแล้ว (เรียกผิวหนัง) แม้ว่าขายอาหารให้ (เรียกขน) จะมีประโยชน์อันใด” ฉิงเจิ้งเชื่อว่าการผิดคำสัญญาและหักหลังเพื่อนบ้านเช่นนี้ ถ้าวันหนึ่งตัวเองพบหายนะใครจะช่วย เมื่อสูญเสียความช่วยเหลือ

จะต้องพบจุดจบ แต่กลัวเนี่ยยังเชื่อว่า “แม้ครั้งนี้จะขายอาหารให้แก่รัฐฉิน ก็ไม่สามารถลดความโกรธ
แค้นของรัฐฉินที่มีต่อรัฐจิ้นลงได้ และเป็นการเพิ่มกำลังของรัฐฉิน จึงไม่ขายให้จะดีกว่า”

(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 55)

ตัวอย่างประโยค

倘若朕的江山不保，你们不是也跟着家破人亡？“皮之不存，毛將焉附”。
(姚雪垠《李自成》二卷三十二章)

Tǎngruò zhèn de jiāngshān bùbǎo, nǐmen búshì yě gēnzhe jiā pò rén wáng?
pí zhī bù cún, máo jiāng yān fù.

ถ้าหากว่าข้า(จักรพรรค์)หมดสิ้นอำนาจในการปกครองประเทศชาติแล้ว พวกเจ้าก็ต้องบ้านแตก
สาแหรกขาดเหมือนกันไม่ใช่หรือ ผิวหนังไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร

สำนวนที่ 2

ค้นหาม้าพันธุ์ดีจากภาพ

按圖索驥 (àn tú suǒ jì)

ความหมาย ความรู้ในหนังสือไม่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างแท้จริง บางครั้งก็ใช้สำนวนนี้อธิบายว่า เมื่อมีข้อมูล(เงื่อนงำ)แล้วอิงข้อมูล(เงื่อนงำ)ที่มีอยู่ ก็จะหาสิ่งของที่ต้องการหาได้

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็น ที่เป็นข้อคิดว่าตำราเป็นเพียงแนวทางในการปฏิบัติ ประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติเท่านั้นจึงจะเป็นความรู้ที่แท้จริง เหมือนกับการค้นหาม้าพันธุ์ดีจากภาพไม่สามารถจะบอกได้ว่าม้านั้นพันธุ์ดีจริงหรือไม่ นอกจากจะศึกษาจากลักษณะของม้าจริง ๆ การทำสิ่งใดศึกษาเพียงภาคทฤษฎีไม่เพียงพอจะต้องศึกษาจากภาคปฏิบัติด้วย

ที่มาของความหมาย ในประเทศจีนสมัยโบราณมีผู้เชี่ยวชาญในการเลือกม้าอยู่คนหนึ่ง ชื่อ ป้อเล่อ (伯樂 Bóle) เขาสามารถ(ค้นหา)เลือกม้าพันธุ์ดีจากม้าฝูงใหญ่ได้ เขาเคยสรุปประสบการณ์การเลือกม้าของตัวเอง แล้วเขียนเป็นหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า “คัมภีร์คัดม้า” 《相馬經 Xiàng Mǎ Jīng》

ป้อเล่อมีลูกชายคนหนึ่ง ซึ่งอยากจะเรียนวิชาการคัดเลือกม้า เขาคิดว่าตอนนี้บิดาของเขาได้เขียนหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่ง ตัวเขาเองนั้นเพียงต้องทำตามคำพูดของผู้ที่เลือกม้าเป็นในหนังสือได้ก็ใช้ได้แล้ว ดังนั้นเขาจึงถือหนังสือคัมภีร์คัดม้าเดินเข้าไปท่ามกลางฝูงม้าเพื่อที่จะเลือกม้าที่จะวิ่งได้พันธุ์ในคัมภีร์คัดม้ามีรูปร่างม้าชนิดต่าง ๆ เขาก็เปรียบเทียบรูปม้าในหนังสือกับม้าที่เขาเห็น แต่ผลสุดท้ายม้าที่เขาเลือกได้นั้นก็ไม่ใช่ม้าฝีเท้าดี(วิ่งได้พันธุ์)

เมื่อป้อเล่อรู้เรื่องนี้แล้ว ก็พูดกับลูกชายว่า “เธอใช้วิธีการแบบนี้ค้นหาม้าพันธุ์ดีจากภาพ จะสามารถค้นหาพันธุ์ดีได้อย่างไรล่ะ”

“索” ความหมายก็คือ หา “驥” คือม้าฝีเท้าดีที่สามารถวิ่งได้พันธุ์ต่อวัน คนจีนใช้สำนวนสุภาษิตนี้อุปมาว่า ความรู้ในหนังสือไม่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างแท้จริง บางครั้งก็ใช้สำนวนสุภาษิตนี้อธิบายว่า เมื่อมีข้อมูล(เงื่อนงำ) แล้วอิงข้อมูล(เงื่อนงำ)ที่มีอยู่ ก็จะหาสิ่งของที่ต้องการหาได้

(Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

形勢是不斷變化的，部分地或全部地改變計劃都有可能，我們要善於根據變化了的形式，部分地或全部地改變計劃，不能按圖索驥。（漢英成語用法詞典 編著：潘維桂編著：）

Xíngshì shì bú duàn biànhuà de, bùfēn de huò quánbù de gǎibiàn jìhuà dōu yǒu kěnéng, wǒmen yào shàn yú gēnjù biànhuà le de xíngshì, bùfēn de huò quánbù de gǎibiàn jìhuà, bù néng àn tú suǒ jì.

สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นไปได้ที่อาจเปลี่ยนแปลงแผนการส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด เราต้องรู้จักใช้รูปแบบที่เปลี่ยนแปลงนั้นมาเปลี่ยนแผนการส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด และไม่ควรใช้วิธีการแบบ คันทัมมาพันธุ์ดีจากภาพ

สำนวนที่ 3

ภายใต้รังที่พลิกคว่ำไม่มีไข่ที่สมบูรณ์

覆巢之下無完卵 (fù cháo zhī xià wú wán luǎn)

ความหมาย บ้านหรือครอบครัวไหนที่ถูกทำลายไปแล้ว คนในครอบครัวจะมีความสุขสมบูรณ์ไปไม่ได้

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็น เรื่องของการกระทำที่มีผลกระทบเกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่เป็นพื้นฐานพังลงไป สิ่งที่เป็นส่วนประกอบย่อยก็พังตามไปด้วย เหมือนกับครอบครัวเมื่อหัวหน้าครอบครัวถูกทำร้ายหรือถูกทำลายไปแล้ว คนภายในครอบครัวย่อมได้รับผลกระทบตาม

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มาจากคำพูดของลูกสาวของข่งหรง (孔融 Kǒngróng) ในเรื่อง โห้วห่านซู (後漢書 Hòuhàn Shū) ตอนเจิ้งข่งสวินเลียจ้วน (鄭孔荀列傳 Zhèng Kǒng Xún Liè Zhuàn) ข่งหรงเป็นหลานรุ่นที่ 20 ของขงจื้อ เขาเป็นขุนนางในสมัยกษัตริย์ฮั่นเซียนตี้ (漢獻帝 Hàn Xiàndì ค.ศ. 190-ค.ศ. 220) แห่งยุคอันตะวันออก (東漢時期 Dōnghàn Shíqī ค.ศ. 25-ค.ศ. 220)

ข่งหรงคู่ออกว่าโจโฉ (曹操 Cáocāo) มีความทะเยอทะยาน จะต้องคิดแผนร้ายต่อกษัตริย์ในไม่ช้า ด้วยเหตุนี้จึงห่างเหินกับโจโฉ วางท่าที่เย็นชา พฤติกรรมที่เขามีต่อโจโฉมักจะเป็นการประณามและการเหยียดหยัน ดังนั้นโจโฉจึงเกลียดแค้นเขาเป็นอย่างมาก

ต่อมาโจโฉก่อแผนร้าย อ้างว่าข่งหรงใส่ร้ายป้ายสีราชสำนัก วางแผนร้าย จึงฆ่าเขา ภรรยาของเขา และลูกสาวกับลูกชายก็ถูกฆ่าด้วย

ในเวลานั้นลูกสาวของเขาเพิ่งจะอายุ 7 ขวบ ลูกชาย 9 ขวบ เนื่องจากอายุของพวกเขาทั้งสองยังน้อยอยู่ จึงไม่ถูกจับไป จึงย้ายไปอยู่ที่บ้านอื่น วันที่ข่งหรงถูกจับตัวไป เด็กทั้งสองคนนี้ก็กำลังเล่นหมากรุก พวกเขารู้ว่าพ่อโดนจับตัวไป แต่ไม่มีใครเคลื่อนไหว เล่นหมากรุกตามเดิม คนข้าง ๆ เห็นภาพเช่นนี้แล้วรู้สึกประหลาดใจ จึงถามว่าเห็นพ่อถูกนำตัวไปกับตา พวกเขาแม่แต่มองยังไม่มอง นั่งไม่ขยับเขยื้อนเพราะเหตุใด

ลูกสาวของเขาตอบว่า “มีรังนกที่ไหนเมื่อพังพินาศแล้วไข่ในรังจะไม่แตกละ”

มีคนสงสารเด็กทั้งสองคนนี้ จึงตักน้ำแกงถ้วยหนึ่งให้พวกเขาดื่ม ลูกชายของเขากระหายมาก จึงรับถ้วยน้ำแกงมาดื่มสองสามอีก น้องสาวพุดอยู่ข้างกายว่า “วันนี้ครอบครัวของพวกเราประสบภัยร้ายแรงเช่นนี้ พวกเราคงมีชีวิตรอดอยู่ได้ไม่นาน ทำไมยังจะชิมรสชาติเนื้ออีก” พี่ชายฟังคำพูดของน้องสาวแล้วก็ร้องไห้คร่ำครวญ ต่อมามีคนนำเรื่องนี้ไปบอกโจโฉ โจโฉจึงรีบส่งคนมาจับเด็กทั้งสอง

ลูกสาวของข่งหรงไม่กลัวแม่แต่นิด พูดยกับพี่ชายว่า “ถ้าคนตายไปแล้วยังมีวิญญาณ พวกเราก็สามารถพบพ่อแม่ ไม่นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสุขที่สุดหรือ” เมื่อพูดจบก็ยึดคอรอการลงโทษ สีหน้าไม่มีท่าทีกลัวเลยแม้แต่น้อย คนบริเวณรอบ ๆ พบเห็นเหตุการณ์เช่นนี้ ไม่มีใครที่ไม่รู้สึกเศร้าใจ

(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 59)

ตัวอย่างประโยค

帝國主義與軍閥打不倒，國家就不能復興，“覆巢之下無完卵”我個人會有什麼出路呀！（《六十年的變遷》第八章）

Dìguózhǔyì yǔ jūnfá dǎ bu dǎo, guójiā jiù bùnéng fùxīng, fù cháo zhī xià wú wán luǎn wǒ gèrén huì yǒu shénme chūlù ya.

ล้มล้างจักรวรรดินิยมและกลุ่มขุนศึกไม่ได้ ก็เท่ากับไม่สามารถฟื้นฟูประเทศชาติได้ ภายใต้วงที่พลิกคว่ำไม่มีไข่ที่สมบูรณ์ ตัวข้าเองนั้นจะมีทางออกใดเล่า

สำนวนที่ 4

ห้ามปากของประชาชนยิ่งกว่าห้ามสายน้ำ

防民之口，甚於防川 (fáng mǐn zhī kǒu, shèn yú fáng chuān)

ความหมาย ปากคนห้ามได้ยากเหมือนห้ามไม่ให้น้ำไหล เมื่อห้ามแล้วหยุดอาจทำให้เกิดภัยได้ (การกระทำใด ๆ ถ้าถูกสกัดกั้นมาก ๆ อาจจะต้องพบกับภัยร้ายแรง)

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็นว่า การกระทำใด ๆ ถ้าถูกสกัดกั้นมาก ๆ อาจจะต้องพบกับภัยร้ายแรง อาจต้องรับฟังไว้บ้าง เพื่อประโยชน์ของตนเอง เหมือนกับเจ้านายกับลูกน้อง เจ้านายควรได้รับฟังเสียงของลูกน้องบ้าง ถ้าไม่รับฟังลูกน้องอาจทำให้เจ้านายสูญเสียอำนาจไปได้

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มีบันทึกในกัวยหวิ (國語 Guóyǔ) ตอนโจวหยวิฉ้าง (周語上 Zhōu Yǔ Shàng) เป็นเรื่องราวของกษัตริย์โจวลี่หวาง (周厲王 Zhōu Lìwáng) แห่งราชวงศ์โจวตะวันตก (西周 Xīzhōu ก่อน ค.ศ. 1066-ก่อน ค.ศ. 771) พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่โหดเหี้ยมไร้คุณธรรมประชาชนล้วนเกลียดพระองค์ และเล่าถึงพฤติกรรมอันโหดเหี้ยม

วันหนึ่งมีเสนาบดีคนหนึ่งชื่อเฉ้ากง (邵公 Shàogōng) ได้เตือนพระองค์ว่า “วิธีการของพระองค์เกินไปจริง ๆ ประชาชนต่างรับไม่ได้ ทั่วทุกทิศล้วนพูดถึงพฤติกรรมอันชั่วร้ายของพระองค์” กษัตริย์โจวลี่หวางโกรธจนตัวสั่นตรัสว่า “ในเมื่อกล้าพูดเรื่องไม่ดีของข้า ก็ไปจับมาตัดหัว” พระองค์เชิญพ่อมดหมอผีมาจากรัฐเวย์ (魏國 Wèiguó) โดยเฉพาะ เพื่อมาควบคุมคำวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชน ให้พ่อมดหมอผีเฝ้าสังเกตรวประชาชน หากพบว่าใครพูดเรื่องเกี่ยวกับพระองค์ก็รายงานราชสำนักให้ฆ่าคนคนนั้น ประชาชนจึงต่างไม่กล้าพูด คนรู้จักกันสองคนเจอกันบนถนน ได้แต่ส่งสายตาให้กันแล้วเดินเฉียดไหล่ผ่านกันไป ไม่กล้าเอ่ยปาก

เมื่อเห็นสภาพเช่นนี้พระองค์พอพระทัยมาก จึงตรัสกับเฉ้ากงว่า “เจ้าดูสิ ข้าสามารถห้ามไม่ให้ประชาชนพูดได้ ตอนนี้ไม่มีใครพูดเรื่องไม่ดีเกี่ยวกับข้าแล้ว”

เฉ้ากงถอนหายใจแล้วทูลพระองค์ว่า “ห้ามปากของประชาชนยิ่งกว่าห้ามสายน้ำ แม่น้ำลำคลองไม่สามารถอุดกั้นได้ ถ้าอุดกั้นแม่น้ำลำคลอง น้ำก็จะท่วมเอ่อกลายเป็นอุทกภัย ก่อให้เกิดภัยพิบัติใหญ่หลวง ปากคนก็อุดไม่ได้เหมือนกัน ไม่ให้ประชาชนพูด ภัยพิบัติที่ตามมาจะน่ากลัวกว่าน้ำท่วมอีก วิธีควบคุมแม่น้ำลำคลองคือ ลอกคลองให้น้ำไหลสะดวก วิธีปกครองประเทศคือ ให้ประชาชนพูด เปิดให้เสนอความคิดเห็น กษัตริย์เมื่อฟังขุนนางกราบทูลข้อราชการ ก็ควรให้ขุนนางและเสนาบดีแสดงความคิดเห็น และยังต้องฟังความคิดเห็นของคนอื่นด้วย หลังจากนั้นกษัตริย์จึงจะตัดสินเรื่องต่าง ๆ สิ่งที่ประชาชนพูด คือ คำพูดที่ประชาชนกลัดกลุ้มอยู่ในใจ พระองค์ห้ามไม่ให้ผู้คนพูดกัน จะสามารถควบคุมได้นานเท่าไร”

คำพูดของเส้ากงแม้ว่าจะมีเหตุผล แต่พระองค์ก็ไม่ยอมรับฟัง ที่ชว่ก่อกรรมทำเข็ญตามเดิมสามปีผ่านไป ในที่สุดก็ทำให้ประชาชนโกรธแค้น ลูกฮื่อจิ้นจับอาวุธขับไล่พระองค์

(จินดาศร พินพงทรวพย 2545 : 54)

ตัวอย่างประโยค

古人有言“防民之口，甚於防川”，想用堵的辦法，把群眾的嘴封起來，是辦不到的，只有讓他們把話全部講出來。對群眾的意見應該是坐下來，聽進去，有則改之，無則加勉；能解決的事，儘快辦好；無力解決的，做好解釋工作。

Gǔrén yǒu yán fāng mǐn zhī kǒu, shèn yú fáng chuān, xiǎng yòng dǔ de bànfǎ, bǎ qúnzhòng de zuǐ fēng qǐ lái, shì bàn bú dào de, zhǐ yǒu ràng tāmen bǎ huà quánbù jiǎng chū lái. Duì qúnzhòng de yì jiàn yīng gāi shì zuò xià lái, tīng jìn qù, yǒu zé gǎi zhī, wú zé jiā miǎn; néng jiě jué de shì, jǐn kuài bàn hǎo; wú lì jiě jué de, zuò hǎo jiě shì gōng zuò.

โบราณพูดไว้ ห้ามปากของประชาชนยิ่งกว่าห้ามสายน้ำ ต้องการใช่วิธีปิดปากไม่ให้ประชาชนพูด เป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ มีวิธีเดียวคือให้ประชาชนพูดแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และควรนั่งลงฟังด้วยความตั้งใจ ถ้ามีก็ให้แก้ไข ถ้าไม่มีก็ให้กำลังใจ เรื่องที่แก้ไขได้ ให้รีบทำให้เสร็จ ส่วนเรื่องที่ไม่สามารถแก้ไข ให้เตรียมคำอธิบายไว้

ตำนานที่ 5

นั่งภูเขามองเสือต่อสู้

坐山觀虎鬥 (zuò shān guān hǔ dòu)

ความหมาย การรับผลประโยชน์โดยไม่ต้องลงทุนลงแรง คือการนั่งอยู่ข้าง ๆ คอยมองคนอื่นทะเลาะกัน แล้วรอโอกาสเก็บเกี่ยวผลประโยชน์

ตำนานจีนนี้บอกเจตนาแสดงความคิดเห็นว่าการคอยรับผลประโยชน์หลังจากปล่อยให้ผู้อื่นทะเลาะกัน หรือทำหั่นกันไปก่อนโดยตนเองไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยได้ประโยชน์ฝ่ายเดียว

ที่มาของความหมาย ตำนานนี้มาจากเรื่องฉื่อจี้ (史記 Shǐ Jì) ตอนจางอี่เถี่ยจ้วน (張儀列傳 Zhāng Yí Liè Zhuàn) ในสมัยจ้านกั๋ว (戰國時期 Zhànguó Shíqī ก่อน ค.ศ. 776) รัฐห่าน (韓國 Hánguó) กับรัฐเว่ย์ (魏國 Wèiguó) รบกัน ยังไม่มีใครแพ้หรือชนะ เจ้าผู้ครองรัฐฉินฮั่วยเหวินหวาง (秦惠文王 Qín Huìwénwáng) แห่งรัฐฉิน (秦國 Qínguó) คิดจะส่งทหารไปสนับสนุน จึงอยากฟังความคิดเห็นของเหล่าบรรดาขุนนาง แต่บางพวกเห็นว่ายกทัพไปดี บางพวกเห็นว่ายกทัพไปไม่ดี ในเวลานั้นเฉินเจิน (陳軫 Chénzhēn) กลับมาถึงรัฐฉินพอดี พระองค์จึงเชิญเขามาวางแผนการ เฉินเจินไม่ได้ตอบปัญหาของพระองค์โดยตรง เขาเลือกเล่านิทานเรื่องหนึ่งก่อน นิทานเรื่องสั้นมีว่า เมื่อก่อนนี้มีคนชื่อเปี่ยนจวงจื่อ (卞莊子 Biàn Zhuāngzǐ) เห็นเสือสองตัว คิดจะซัดคาบฆ่าพวกมัน คนข้าง ๆ เตือนเขาว่า “เธอไม่ต้องรีบร้อน เธอดูเสือสองตัวที่กำลังกินวัวไปก่อน สักพักหนึ่งเมื่อกินวัวเสร็จ พวกมันจะต้องแย่งกัน และกระโดดเข้าขู่มกัน ผลก็คือ เสือตัวใหญ่ได้รับบาดเจ็บ เสือตัวเล็กตายเมื่อถึงตอนนั้นเธอค่อยฆ่าเสือตัวใหญ่ตัวนั้น มิใช่เป็นการยิงกระสุนนัดเดียวได้เสือสองตัวหรือ”

เจ้าผู้ครองรัฐฉินฮั่วยเหวินหวางรู้ทันที แล้วตรัสว่า “ความหมายของเจ้าก็คือ ปล่อยให้รัฐห่านกับรัฐเว่ย์รบกันสักพัก รอให้ฝ่ายหนึ่งแพ้ อีกฝ่ายได้รับความเสียหาย ข้าค่อยยกทัพไปตีก็จะสามารถรวบรวมทั้งสองแคว้นได้ในครั้งเดียว เหมือนกับที่เปี่ยนจวงจื่อฆ่าเสือไซ้ไหม”

เฉินเจินพยักหน้าแล้วตอบว่า “ใช่”

พระองค์จึงรับข้อคิดเห็นของเขาไว้และในที่สุดก็ได้รับชัยชนะจริง ๆ

(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 56)

ตัวอย่างประโยค

他一直以坐山觀虎鬥的態度，注視你們之間的糾紛，企圖乘機從中取利，你們得有所提防呀。

Tā yīzhí yǐ zuò shān guān hǔ dòu de tàidù, zhùshì nǐmen zhījiàn de jiūfēn, qītúchéngjī cóng zhōng qǔlì, nǐmen děi yǒu suǒ dīfang ya.

ตลอดเวลาเขามีทำที่คั่ง **นั่งตรงภูเขาชมเสือต่อสู้กัน** จ้องมองข้อพิพาทระหว่างเธอทั้งสอง ถือโอกาสหาผลประโยชน์จากในนั้น พวกเขาจะต้องมีการป้องกันไว้ก่อน

สำนวนที่ 6

การปกครองที่โหดเหี้ยมร้ายยิ่งกว่าเสือ

苛政猛於虎 (kē zhèng měng yú hǔ)

ความหมาย การปกครองที่โหดเหี้ยมนั้นร้ายยิ่งกว่าเสือ

คือการกระทำของกลุ่มบุคคลโดยเฉพาะบรรดาขุนนางหรือข้าราชการที่คิดไม่ดี คิดมิชอบ ทำร้ายและรังแกประชาชน มันคือความโหดร้ายที่ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัววิตกกังวล เหมือนกับต้องคอยละแวงระวังว่าพวกเขาจะมาทำร้ายหรือรังแกเมื่อไรก็ไม่รู้

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็นเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลโดยเฉพาะบรรดาขุนนางทั้งหลายที่คิดทุจริต คิดมิชอบ คุกคามประชาชนมีความร้ายกาจ

จากความเปรียบว่าเสือว่าร้ายแล้ว สิ่งที่ว่าร้ายกว่าเสือ คือบรรดาขุนนางที่ทุจริต คิดมิชอบ คุกคามประชาชน

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มาจากคำพูดของขงจื้อ (孔子 Kǒngzǐ) ที่อยู่ในเรื่องหลี่จี้ (禮記 Lǐ Jì) ตอนถันกงเซี่ย (檀弓下 Tán Gōng Xià) เรื่องมีอยู่ว่าขงจื้อกับ จื่อลู่ (子路 Zǐlù) นั่งรถออกเดินทางผ่านไปยังบริเวณเขาไท่ซาน (泰山 Tàishān) ซึ่งมีผู้คนอาศัยอยู่น้อย ขงจื้อกับจื่อลู่เห็นผู้หญิงคนหนึ่งร้องไห้อยู่ระหว่างหลุมศพสองสามหลุม จึงเดินไปตาม “ท่านป้า ท่านมีเรื่องทุกข์ใจอะไรหรือ” ผู้หญิงคนนั้นตอบว่า “ในป่าเปลี่ยวมักจะมีเสือคร่าพรากญาติๆ พวกญาติๆ ถูกเสือกิน ฉันจะไม่เสียใจได้อย่างไร” ขงจื้อพูดต่อว่า “ถ้าเช่นนั้นทำไมท่านไม่ย้ายไปอยู่ที่อื่นล่ะ” ผู้หญิงคนนั้นพูดว่า “ที่นี่แม้จะมีเสือทำร้ายคน แต่ก็เป็นที่ที่พวกขุนนางไม่มา ไม่มีการปกครองอันป่าเถื่อน ประชาชนที่อยู่อาศัยในเมือง แม้จะไม่มียักษ์จากเสือ แต่การบูชรีดอย่างไม่หยุดของขุนนางมักทำให้พวกเขาบ้านแตกสาแหรกขาด เสือร้ายทิ้งช่วงห่างกันหลายวันถึงจะทำร้ายคนสักครั้ง แต่ขุนนางที่ทุจริตจะคุกคามความอยู่รอดของคนตลอดเวลา” ขงจื้อได้ฟังจึงพูดว่า “การปกครองที่โหดเหี้ยมนั้นร้ายกว่าเสือ”

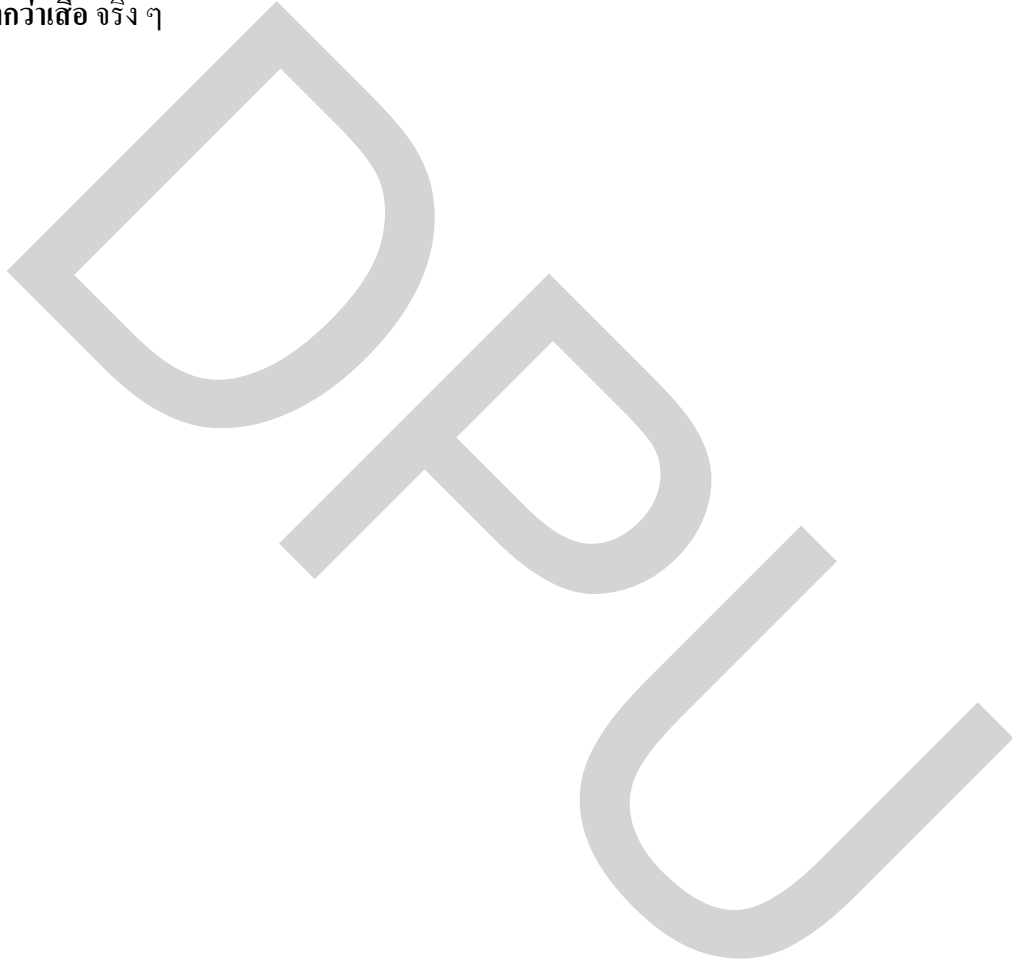
(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 58)

ตัวอย่างประโยค

舊社會各地軍閥畫地為牢，向百姓橫征暴斂，繁重的苛捐雜稅使老百姓苦不堪言，真是苛政猛於虎。

Jiù shèhuì gè dì jūnfá huà dì wéi láo, xiàng bǎixìng héng zhēng bào liǎn, fánzhòng de kē juān zá shuì shǐ lǎobǎixìng kǔ bù kān yán, zhēn shì kē zhèng měng yú hǔ.

ทุกหนทุกแห่งของสังคมเก่าผู้นำที่เป็นกลุ่มทหารจะแบ่งเขตปกครอง เทียบดุริตคามิอย่างซ้ำซ้อน ภาษีที่จัดเก็บอย่างโหดร้ายเกินไปทำให้ประชาชนทุกซ์แสนสาหัส การปกครองที่โหดเหี้ยมนั้นร้ายยิ่งกว่าเสือ จริง ๆ

4.3.4 ล้านวนจินชนิดบอกเจตนาชื่นชม/พึงพอใจ

ล้านวนจินชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่า ผู้กล่าวล้านวนจินมีเจตนาแสดงความชื่นชมหรือพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่กล่าวชมตรงๆ ดังนั้นอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่นำมาเปรียบ ซึ่งอาจจะเป็นความเข้าใจความหมายของคำหรือความเข้าใจตามค่านิยมก็ตาม เช่น

ล้านวนที่ 1

วางแผนการเอาไว้เรียบร้อย (มีแผนในใจอยู่แล้ว)

胸有成竹 (xiōng yǒu chéng zhú)

ความหมาย การเตรียมการที่ดี หรือการวางแผนที่ดี จะนำไปสู่ความสำเร็จได้โดยง่าย

ล้านวนจินนี้บอกเจตนาการชื่นชมเรื่อง ความสำเร็จในการทำงานซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางภาคปฏิบัติ จากภาคปฏิบัติสู่การปฏิบัติจริง

ที่มาของความหมาย สมัยราชวงศ์ซ่ง (宋朝時代 Sòngcháo Shídài) เล่าว่า มีศิลปินคนหนึ่งชื่อว่า เหวินตง (文同 Wéntóng) เป็นคนที่ชอบเขียนรูปไผ่เป็นพิเศษ เขาปลูกต้นไผ่ไว้มากมายในสวนของเขา เพื่อจะได้ดูขั้นตอนการเจริญเติบโตของไผ่ และลักษณะของไผ่ในฤดูต่าง ๆ เขารู้จักไผ่ดี จนกระทั่งหยิบพู่กันขึ้นมาครั้งใด ก็มีภาพต้นไผ่อยู่ในสมอง จึงสามารถเขียนไผ่ได้เหมือนกับต้นไผ่จริง (จากหนังสือเมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนนอก 《我的留學生 Wǒ De Liúxué Shēng》 พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (詩琳通著 Shīlín tōng zhù)

ตัวอย่างประโยค

高定平胸有成竹地回答了代表們對他所提方案的質詢，消除了大家的疑慮。
Gāo Dìngpíng xiōng yǒu chéng zhú de huídá le dàibiǎo men duì tā suǒ tí fāng' àn de zhì xún, xiāochú le dàjiā de yí lǜ.

เกาตั้งผิงตอบคำถามที่พวกผู้แทนขกถาม อย่างเตรียมการมาดี ทำให้ทุกคนหมดกังวล

สำนวนที่ 2

สีน้ำเงินมาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม

青出於藍而勝於藍 (qīng chū yú lán ér shèng yú lán)

ความหมาย นักเรียนเก่งกว่าครู คนรุ่นหลังเก่งกว่าคนรุ่นก่อน คลื่นลูกใหม่มาแรงกว่าคลื่นลูกเก่า

สำนวนจีนนี้แสดงเจตนาชื่นชมเรื่อง บุคคลรุ่นใหม่ที่ย่อมจะมีความสามารถมากกว่าคนรุ่นเก่า

ที่มาของความหมาย สมัยราชวงศ์เป่ยมีคนหนึ่งชื่อหลี่มี (李謐 Lǐmì) เขาติดตามโจ่งฝั้น (孔璠 Kǒngfán) เพื่อศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่อายุยังน้อย ๆ โจ่งฝั้นเป็นคนทั้งมีความรู้ ทั้งมีคุณธรรมความประพฤติที่สูงส่ง เขาสอนนักเรียนเป็นคนเอาจริงเอาจังและรับผิดชอบ ทุกครั้งก่อนสอนหนังสือตนเองมักจะอ่านจนชำนาญก่อน แล้วศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียด แล้วจึงนำความรู้ที่ตนรู้พยายามสอนให้นักเรียนอย่างเต็มที่ เขามีความหวังในตัวนักเรียนสูงมาก โดยเฉพาะด้านคุณธรรม ควบคุมกวดขันอย่างยิ่ง ดังนั้น นักเรียนทั้งหมดต่างก็เคารพนับถือเขามาก หลี่มีเป็นนักเรียนที่ทั้งฉลาดทั้งขยันแสวงหาความก้าวหน้า เขาไม่เพียงจดจำความรู้ที่อาจารย์สอนได้อย่างแม่นยำ หากยังเพราะว่าเขาขยันศึกษาอย่างเจาะลึก จึงได้ความรู้ใหม่ ๆ มากมาย หลายปีให้หลัง เขามีความรู้มากกว่าอาจารย์ โจ่งฝั้นเป็นคนที่อ่อนน้อมถ่อมตน เขาพบว่าลูกศิษย์ของเขาหลี่มีมีความสามารถในการสังเกตและทำความเข้าใจได้เก่งกว่าตน เมื่อพบปัญหาที่ไม่เข้าใจ จะไปขอคำชี้แนะจากหลี่มี หลี่มีเห็นอาจารย์มาถามเขา เขาจึงได้ไม่สบายใจ โจ่งฝั้นใช้คำ ๆ หนึ่งจากหนังสือ “เซี่ยนเสี่ยเพียน” ของซุนจื่อ “สีน้ำเงินมาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม”

(จากหนังสือ “เซี่ยนเสี่ยเพียน” 《勸學篇 Quàn Xué Piān》ของซุนจื่อ (荀子 Xúnzǐ) “สีน้ำเงินมาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม” มาอุปมานักเรียนเก่งกว่าครู คนรุ่นหลังเก่งกว่าคนรุ่นก่อน คลื่นลูกใหม่มาแรงกว่าคลื่นลูกเก่า)

ตัวอย่างประโยค

他的象棋是我教會的，但現在卻青出於藍下得比我還好。

Tāde xiàngqí shì wǒ jiāo huì de, dàn xiànzài què qīng chū yú lán xià de bǐ wǒ hái hǎo.

เขาเล่นหมากรุกจีนเป็นเพราะฉันเป็นคนสอนให้เอง แต่ตอนนี้กลับ “สีน้ำเงินที่มาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม” เล่นเก่งกว่าฉันอีก

สำนวนที่ 3

เสื้อผ้าจากสวรรค์ไม่มีรอยเย็บ

天衣無縫(tiān yī wú fèng)

ความหมาย สิ่งประณีตที่มีความประณีตสมบูรณ์ที่ไม่มีข้อบกพร่อง

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาชื่นชมเรื่อง ความดีซึ่งหาตำหนิไม่ได้ เปรียบเทียบความดีงามนั้น เหมือนกับความสวยงามของเสื้อผ้าจากสวรรค์ที่หารอยเย็บไม่ได้ นั่นคือความสมบูรณ์ของความดีงาม

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มีตำนานเล่าขานกันว่า ในคืนฤดูร้อนวันหนึ่ง มีกระต่าย นายหนึ่งชื่อกั๋วฮั่น (郭翰 Guō hàn) ยืนตากลมอยู่ที่ระเบียง ทันใดนั้นเขาพบว่ามีหญิงสาวนางหนึ่งลอย ล่องลงจากฟากฟ้า ชายหนุ่มสังเกตเห็นว่าเสื้อผ้าที่นางสวมใส่อยู่นั้นไม่มีตะเข็บรอยเย็บเลย จึงถามด้วยความสงสัย นางจึงกล่าวตอบว่านางเป็นนางสวรรค์ และบนสวรรค์นั้นไม่มีเข็มและด้าย

(สุมาลี ศรีปาดเงิน 2543 : 17)

ตัวอย่างประโยค

攝影師利用高超的暗房技巧，天衣無縫地把兩幅畫面合成一張照片。

Shèyǐngshī lìyòng gāochāo de ànfáng jìqiǎo, tiān yī wú fèng de bǎ liǎng fú huàmiàn héchéng yī zhāng zhàopiàn.

ช่างภาพใช้เทคนิคที่เหนือชั้นในห้องมืด โดยการนำเอาภาพสองภาพรวมกันเป็นภาพเดียวนั้น เหมือนเสื้อผ้าจากสวรรค์ไม่มีรอยเย็บ

สำนวนที่ 4

การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม

大公無私 (dà gōng wú sī)

ความหมาย การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่ายจะต้องมีความยุติธรรมความเที่ยงธรรม

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาชื่นชมเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรมสอนให้รู้ว่าคนเราต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ต้องมีใจบริสุทธิ์ยุติธรรม

ที่มาของความหมาย การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม การไม่เห็นแก่หน้าอินทร์หน้าพรหม ดังที่เจ้าชายจิ้นผิง (晉平公 Jìn Pínggōng) ถามฉีหวางหยาง “ที่อำเภอหนานหยาง (南陽 縣 Nányáng Xiàn) ขาดนายอำเภอ คุณควาส่งใครไปเหมาะสมที่สุด” ฉีหวางหยาง (祁黃羊 Qí Huángyáng) ตอบว่า “เลือกเชื้อหูไปเหมาะสมที่สุด”

เจ้าชายจิ้นผิงรู้สึกแปลก ถามว่า “เชื้อหู (解狐 Xièhú) ไม่ได้มีความอาฆาตแค้นส่วนตัวกับคุณ หรือ ทำไมคุณจึงแนะนำเขาล่ะ” ฉีหวางหยางว่า “คุณเพียงถามผมว่าใครเหมาะสมที่สุด ไม่ได้ถามผมว่าเชื้อหูมีความอาฆาตแค้นส่วนตัวกับผมไหม” ดังนั้นเจ้าชายผิงจึงส่งเชื้อหูไปเป็นนายอำเภอหนานหยาง หลังจากเชื้อหูถึงหนานหยางแล้ว เขาทำคุณงามความดีมาก ทุกคนชมเชยเขา

เวลาผ่านไปไม่นานนัก เจ้าชายผิงถามฉีหวางหยางอีกว่า “ตอนนี้พวกเราขาดตุลาการ คุณคิดว่าใครเหมาะสมจะเป็นตุลาการ” ฉีหวางหยางพูดว่า “ฉีอู่สามารถที่จะเป็นตุลาการได้” เจ้าชายผิงรู้สึกแปลกอีกแล้ว ถามฉีหวางหยางว่า “ฉีอู่ไม่ใช่ลูกชายคุณหรือ” ฉีหวางหยางตอบว่า “ท่านเพียงแต่ถามผมว่าใครเหมาะสมที่จะเป็นตุลาการ ผมจึงแนะนำ ฉีอู่ ท่านไม่ได้ถามผมว่าฉีอู่ใช่ลูกชายของผมไหม” เจ้าชายผิงก็ส่งฉีอู่ไปเป็นตุลาการ ฉีอู่เป็นตุลาการแล้ว ก็ได้รับความชื่นชอบจากผู้คนเช่นกัน

ขงจื้อ (孔子 kǒngzǐ) ได้ยินเรื่องราวทั้งสองเรื่อง ได้ชมเชยฉีหวางหยางว่า “ฉีหวางหยางแนะนำคนตามความสามารถและคุณสมบัติที่ดี ไม่ใช่เพราะมีความอาฆาตแค้นส่วนตัวกับเชื้อหู แล้วไม่แนะนำ ไม่ใช่เพราะฉีอู่คือลูกชายของตน กลัวคนนินทาแล้วก็ไม่แนะนำ ฉีหวางหยาง ช่างเป็นคนที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม”

(ดู 見 jiàn จากหนังสือ 《呂氏春秋·去私 Lǚ Shì Chūn Qiū·Qù Sī》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

法官大公無私地把貪贓枉法的警察判永遠監禁，真是“大快人心”。

Fǎguān dà gōng wú sī de bǎ tān zāng wǎng fǎ de jǐngchá pàn yǒngyuǎn jiān-jìn, zhēnshì dà kuài rén xīn.

ผู้พิพากษา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม สั่งจำคุกตำรวจที่โลกในสินบนปฏิบัติผิดกฎระเบียบ
ช่างสะใจจริง ๆ

สำนวนที่ 5

ปู้โง้งย้ายภูเขา

愚公移山 (yú gōng yí shān)

ความหมาย การทำสิ่งที่เป็นไปได้ โดยใช้อุปมาเปรียบเทียบกับว่าหากมีความวิริยะอุตสาหะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ ย่อมจะสามารถฝ่าฟันผ่านพ้นไปได้

สำนวนจีนนี้บอกเจตนา กล่าวชื่นชมเรื่อง ความพยายามที่ทำงานไปสู่ความสำเร็จ ถึงแม้จะใช้เวลาาน ความตั้งใจเป็นส่วนประกอบที่จะช่วยให้งานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จได้

ที่มาของความหมาย มีนิทานเล่ากันว่าในสมัยโบราณมีท่านผู้เฒ่าคนหนึ่งได้ฉายาว่าปู้โง้งแห่งเป่ย์ซาน (北山愚公 Běishān Yúgōng) หน้าบ้านของปู้โง้งมีภูเขาสองลูกปิดกั้นทางเดินเข้าออกของเขา เขาจึงตัดสินใจจะเคลื่อนย้ายภูเขาทั้งสองลูกออกไปให้พ้นหน้าบ้าน ผู้เฒ่าอีกผู้หนึ่งซึ่งได้ฉายาว่าลุงปัญญาแห่งเหอจวี (河曲智叟 Héqū Zhì sǒu) หัวเราะเยาะปู้โง้งว่าไม่มีทางเป็นไปได้ แต่ปู้โง้งกลับตอบว่าแม้ตัวเองทำไม่สำเร็จต้องตายไปก่อน ตัวเองยังมีลูกอีกเมื่อลูกตายไป ยังมีหลานเหลนที่จะทำการเรื่องนี้ต่อไปได้อีกเรื่อย ๆ แต่ภูเขาไม่สามารถงอกเงยเพิ่มออกมาได้ ฉะนั้น คงมีสักวันหนึ่งที่พวกเขาเหล่านั้นจะช่วยกันขุดเจาะจนสามารถเคลื่อนย้ายภูเขาออกไปจนได้อย่างแน่นอน

(สุมาลี ศรีปานเงิน 2543 : 17)

ตัวอย่างประโยค

要把我國建設成爲一個強大的現代化工業大國，我們還須作長期艱苦的努力，爲此要發揚精衛填海、愚公移山的精神才能達到我們奮鬥的目的。

Yào bǎ wǒ guó jiànshè chéngwéi yī gè qiángdà de xiàndàihuà gōngyè dàguó, wǒmen hái xū zuò chángqī jiānkǔ de nǚlì, wéi cǐ yào fāyáng jīngwèi tián hǎi, yú gōng yí shān de jīngshén cái néng dá dào wǒmen fèndòu de mùdì.

ต้องการสร้างประเทศของเราให้กลายเป็นประเทศมหาอำนาจด้านอุตสาหกรรมที่ทันสมัยนั้น เราจะต้องทุ่มเททำด้วยความยากลำบากอีกนาน เพื่อสิ่งนี้เราต้องส่งเสริมการมีจิตใจอย่างนิจจังเวทย์ลมทะเล อย่างปู้โง้งย้ายภูเขา ถึงจะบรรลุเป้าหมายของการต่อสู้ได้

4.3.5 ส่วนวจนชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน

การใช้ภาษาเชิงประชด หมายถึง การใช้คำพูดซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับความหมายจริงของรูปประโยคเพื่อกล่าวประชดในสิ่งที่ผู้พูดไม่เห็นด้วย ดังนั้นการตีความการประชดจึงต้องอาศัยบริบทและภูมิหลังเป็นหลัก และในการวิจัยเรื่องสำคัญ ๆ เช่น การเมือง ค่านิยมของสังคม นิยมเขียนและพูดในเชิงประชด เพราะแสดงถึงความสามารถในการกล่าวประชดและวิจารณ์ ทั้งยังแสดงว่าผู้พูดมีอารมณ์ขันซึ่งดีกว่าการกล่าวประชดอย่างหยาบ ๆ

สำนวนที่ 1

จะไปทางใต้โดยจึงหันรถไปทางเหนือ
南辕北辙 (nán yuán běi zhé)

ความหมาย การทำสิ่งใดควรวางแผนให้ชัดเจนว่าจะทำสิ่งใด จะได้ไม่เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาประชด เรื่องการกระทำ การที่จะทำอะไรควรมีการวางแผนให้รอบคอบ ซึ่งถ้าวางแผนไม่ดีอาจทำให้เสียเวลาเสียประโยชน์

ที่มาของความหมาย ในสมัยโบราณ ชาวเหนือคนหนึ่งต้องการจะไปทำธุระที่ทางใต้ของประเทศฉู่ (楚国 Chǔguó) แต่ว่าเขาไม่ได้มุ่งไปทางใต้ แต่กลับให้คนขับรถของเขาขับรถหือเหยียดมุ่งไปยังทิศเหนือ

ระหว่างทาง เพื่อนของเขาคนหนึ่งถามเขาว่า “คุณจะไปที่ไหน” “ฉันต้องการที่จะไปประเทศฉู่”

“ประเทศฉู่มีใช้อยู่ทิศใต้หรือ ทำไมคุณเดินทางมุ่งไปยังทิศเหนือล่ะ”

“ไม่เป็นไรฉันมีม้าดีตัวหนึ่ง กลางวันวิ่งได้พันลี้ กลางคืนวิ่งได้แปดร้อยลี้”

“ม้าดียิ่งกว่านี้ คุณมุ่งไปทางทิศเหนือ นั่นไม่ใช่ทางที่จะไปประเทศฉู่ล่ะ”

“คุณดูซิ ฉันเตรียมของไว้กินและใช้มากมายอย่างนี้ ไปไกลขนาดไหน เวลานานขนาดไหนก็
ไม่เป็นปัญหา”

“ยิ่งมีของมากยิ่งลำบาก เพราะว่าคุณไปไม่ถูกทาง ยิ่งไปก็ยิ่งจะไกลไปจากประเทศฉู่”

“เพื่อนรัก คุณดูซิ ฉันมีคนขับรถที่แข็งแรงและเก่งกาจ เขาขับรถทั้งมันคงทั้งเร็ว ใครก็สู้เขาไม่ได้ คุณวางใจเถอะ” พูดจบ เขาก็ออกคำสั่งให้คนขับรถรีบมุ่งไปทางทิศเหนือต่อ เขาคิดเช่นนั้นได้

อย่างไร(เขาจะรู้ได้อย่างไร) ถึงแม้ไม่ดี ถึงแม้มีของใช้มากมายในระหว่างเดินทาง ถึงแม้คนขับรถฝีมือดี แต่ทว่าทิศทางผิดแล้ว เป็นไปได้อย่างไรที่เขาจะถึงจุดหมายปลายทาง-----ประเทศญี่ปุ่น

(《戰國策·齊策 Zhànguó Cè · Qí Cè》, 《學漢語 Learning Chinese》)

ตัวอย่างประโยค

要想取得好成績，又不努力，豈不是南轅北轍。

Yào xiǎng qǔdé hǎo chéngjì, yòu bù nǔlì, qǐ búshì nán yuán běi zhé.

ต้องการมีผลสำเร็จที่ดี แต่ไม่ขยันขันแข็ง จะไปทางใต้ยถึงหันรถไปทางเหนือ นั้นไม่ใช่การกระทำที่ขัดแย้งกับเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้หรือ

สำนวนที่ 2

อุดหูโมยกระดิ่ง

掩耳盜鈴 (yǎn ěr dào líng)

ความหมาย คนโง่ที่หลอกตัวเอง

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาประชดว่า คนที่คิดว่าคนอื่นน่าจะโง่ แต่ตัวเองกลับโง่เสียเอง การกระทำบางอย่างที่คิดว่าคนอื่นโง่แล้ว แต่ไม่เป็นเช่นที่คิด เพราะเขาคิดว่าเขาอาจฉลาดกว่า

ที่มาของความหมาย สมัยก่อน มีคนคนหนึ่ง เห็นประตูบ้านคนอื่นแขวนกระดิ่งไว้ใบหนึ่ง ก็อยากขโมยมันมา เขาคิดว่าถ้าหากเขาไปหยิบกระดิ่งอันนั้น เพียงแต่มือโดนมัน ก็ต้องดัง “กริ่ง ๆ ” ขึ้นมา ถ้างั้นต้องโดนคนจับได้แน่ทำอย่างไรถึงจะขโมยกระดิ่งมาไว้ในมือได้ เขาคิดได้วิธีหนึ่ง เขานึกว่า ถ้ากระดิ่งดังเขาต้องถูกคนจับได้ เพราะว่าหูได้ยิน ถ้าหากเขาอุดหูให้สนิท ก็จะได้ยินเสียงกระดิ่งไม่ใช่หรือ

ดังนั้นเขาก็เลยอุดหูให้สนิทก่อน แล้วไปขโมยกระดิ่งไปนั้น เขาคิดว่าปลอดภัยที่สุด แต่ว่าก็ยังถูกคนจับได้อยู่ดี เพราะว่าคนอื่นไม่ได้อุดหูด้วย

(ดู 見 jiàn จากหนังสือ 《呂氏春秋·自知 Lǚshì Chūnqiū·Zìzhī》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

你為什麼知道我在你後面？你的腳步聲那麼大，誰也知道你在哪，真是掩耳盜鈴。

Nǐ wéi shénme zhīdào wǒ zài nǐ hòumiàn? nǐ de jiǎobùshēng nàme dà, shuí yě zhīdào nǐ zài nǎ, zhēnshi yǎn ěr dào líng.

เธอรู้ได้อย่างไรว่าฉันอยู่ข้างหลังเธอ เสียงเดินของเธอดังออกอย่างนั้น ใครก็รู้ว่าเธออยู่ที่ไหน “อุดหูโมยกระดิ่ง” ชัดจริง ๆ

สำนวนที่ 3

โล่กับหอกสอกกันเอง

自相矛盾 (zì xiāng máo dùn)

ความหมาย คือคำพูดหรือการกระทำที่ขัดกันเอง (ก่อนจะพูดหรือทำสิ่งใดควรคิดให้รอบคอบก่อน)

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาประชดประชัน เรื่องคำพูดหรือการกระทำที่ขัดกันของตนเอง เหมือนพูดไม่ตรงกับที่ทำหรือทำไม่ตรงกับที่พูดไว้

ที่มาของความหมาย สำนวนโล่กับหอกสอกกันเอง(自相矛盾 zì xiāng máo dùn) นำมาจากตอนหนึ่งของนิทานสุภามิตในหนานอิ(難一 Nànyī)/《韓非子·難一 Hán Fēizǐ·Nànyī》ซึ่งเป็นผลงานที่ประพันธ์โดยหานเฟย์จื่อ (韓非子 Hán Fēizǐ ปีเกิด พ.ศ.? ปีตาย พ.ศ. 310) มีชายคนหนึ่งเที่ยวเร่ขายหอกและโล่ โดยกล่าวโอ้อวดว่าโล่ของเขาแข็งแกร่งที่สุด ไม่มีอาวุธอะไรที่จะแทงทะลุได้ และโอ้อวดว่าหอกของเขาแหลมคมที่สุด ไม่ว่าจะเป็สิ่งของสิ่งใดก็ล้วนแต่แทงทะลุได้ คนที่ยืนฟังอยู่ข้าง ๆ จึงถามขึ้นว่า ถ้าเอาหอกของท่านมาแทงโล่จะเป็นอย่างไรเล่า ชายผู้นั้นไม่สามารถได้ตอบกลับได้ สำนวนนี้ใช้อุปมาถึงคำพูดหรือการกระทำที่ขัดกันเองเป็นต้น

(《韓非子·難一 Hán Fēizǐ·Nànyī》)

ตัวอย่างประโยค

你昨天還告訴我吸煙容易得肺炎，今天又說吸煙好，真是自相矛盾。

Nǐ zuótiān hái gàosù wǒ xīyān róngyì dé fèiyán, jīntiān yòu shuō xīyān hǎo, zhēnshì zì xiāng máo dùn.

เมื่อวานคุณยังบอกกับฉันว่าสูบบุหรี่ทำให้เป็นโรคปอดอักเสบง่าย วันนี้กลับพูดว่าสูบบุหรี่ดี ช่างเป็นคำพูดหรือการกระทำที่โล่กับหอกสอกกันเอง

สำนวนที่ 4

ตีคพิณให้ควายฟัง

對牛彈琴 (duì niú tán qín)

ความหมาย ทำสิ่งที่คนไม่เห็นประโยชน์ของสิ่งที่ทำ

สำนวนจีนนี้มีเจตนากล่าวประชดประชัน เรื่องการพูดหรือการกระทำสิ่งใด ๆ ที่ไม่เป็นประโยชน์ บางครั้งใช้เพื่อประชดประชันฝ่ายตรงข้ามที่ไม่เข้าใจว่าเราพูดอะไร บางครั้งใช้เพื่อประชดผู้พูดว่าพูดโดยไม่วิเคราะห์ผู้ฟัง ทำให้เสียเวลาพูด

ที่มา สมัยจั้นกั๋ว (戰國時期 Zhànguó Shíqī) มีนักดนตรีที่มีชื่อเสียงโด่งดังคนหนึ่ง ตีคพิณได้ไพเราะมาก วันไหนอากาศดี เขาก็จะเอาพิณไปตีที่ชายทุ่ง มีอยู่วันหนึ่ง เขาเห็นควายตัวหนึ่งกำลังกินหญ้าอยู่ ก็คิดทำนองที่ไพเราะให้ควายตัวนี้ฟังอย่างอารมณ์ดี ถึงแม้เขาจะตีอย่างตั้งใจ แต่ว่าควายตัวนี้ก็ยังก้มหัวกินหญ้าเหมือนกับว่าไม่ได้ยิน

นักดนตรีคนนั้นโมโหมาก คนอื่นก็พูดกับเขาว่า คุณอย่าโกรธไปเลย ไม่ใช่คุณตีคพิณ(สีซอ)ไม่ไพเราะ เป็นเพราะว่า(คุณตีคพิณ)ควายฟังไม่เข้าใจ(ควายฟังไม่เป็น)ต่างหาก

(ดู 見 jiàn จากหนังสือ 《弘明集 HóngMingJí》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

有一個人不努力讀書，老師怎樣說他，他還是老樣子，真是對牛彈琴呀！
Yǒu yī gè rén bù nǚ lì dúshū, lǎoshī zěnyàng shuō tā, tā hái shì lǎoyàngzi,
zhēnshì duì niú tán qín.

มีคนคนหนึ่งไม่ตั้งใจเรียนหนังสือ อาจารย์บอกเขาอย่างไร เขาก็ยังเหมือนเดิม ช่างเหมือนตีคพิณให้ควายฟัง จริง ๆ

สำนวนที่ 5

ปากอย่างใจอย่าง

葉公好龍 (yè gōng hào lóng)

ความหมาย อุปมาว่าคูฝิวเฟินคล้ายกับว่าชอบอะไรสักอย่าง แท้จริงแล้วกลับไม่ได้ชอบจริง ๆ อีกความหมายหนึ่งอธิบายถึงท่าทีและหลักการในการปฏิบัติตัวในสังคม เช่นการพูดคุยแสดงออกว่าใช้อย่างนี้แต่ความจริงก็ไม่ใช่ออย่างนี้ และถ้าวิเคราะห์ให้ละเอียด ภายนอกดูเฟิน ๆ ดูเหมือนจะถูกต้อง แต่ความเป็นจริงก็ไม่ใช่ว่ามีความหมายเช่นนั้น

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาบอกประชดประชันว่า คนเรานั้นการกระทำและคำพูดไม่ตรงกัน ก็จะไม่สร้างความน่าเชื่อถือกับบุคคลนั้น

ที่มาของความหมาย แย่งชอบมังกรที่สุด เลื้อยฝ้าที่เขาสวมใส่ปักด้วยลายมังกร หมวกที่สวมปักเลื่อมเป็นลายมังกร ผนังห้อง(ผนังบ้าน)ที่เขาอยู่ก็วาดเป็นรูปมังกรไว้ รอบเสาก็แกะสลักเป็นรูปมังกรไว้ และมังกรเหล่านี้ล้วนมีวนตัวครอบเสาทำท่าแหกเขี้ยวยิงฟัน ช่างงดงามแล้วก็มีพลาภาพจริง ๆ

มังกรบนสวรรค์ได้ฟังมาว่าแย่งชอบมังกร จึงได้ลงมาหาเขาจริง ๆ หัวของมันแค่นั้นเข้ามาทางช่องหน้าต่าง หางก็สับคดถึงห้องโถงใหญ่ เพียงแค่นี้ก็ทำให้แย่งตกใจแทบตาย สีหน้าของเขาซีดเผือด หันหลังกลับแล้วก็วิ่งไปทันที ที่แท้มังกรที่เขาชอบไม่ใช่มังกรตัวจริง

(Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

別看靳偉口頭上也講要堅持真理，實際上不過是葉公好龍，黨堅持真理會觸犯他的私利時，他便是另一副模樣了。

Bié kàn Jìn Wěi kǒutóu shàng yě jiǎng yào jiānchí zhēnlǐ, shí jì shàng bú guò shì yè gōng hào lóng, dǎng jiānchí zhēnlǐ huì chùfàn tā de sīlì shí, tā biàn shì lìng yī fù mú yàng le.

อย่าเห็นว่าจินเว่ยปากก็พูดว่าต้องยืนหยัดในสัจธรรม ความจริงแล้วก็แค่ ปากอย่างใจอย่าง การที่พรรคยืนหยัดในสัจธรรมถ้าทำให้เสียผลประโยชน์ส่วนตัวของเขาแล้ว เขาจะเป็นอีกแบบเลย

สำนวนที่ 6

ห้าสิบก้าวหัวเราะร้อยก้าว

五十步笑百步 (wǔ shí bù xiàobǎi bù)

ความหมายของสำนวนนี้จึงหมายถึง คนที่มีข้อบกพร่องเหมือนกัน คนที่มีข้อบกพร่องน้อยกว่าหัวเราะเยาะคนที่มีข้อบกพร่องมากกว่า และหมายถึงทั้งสองคนมีข้อบกพร่องที่ต่างระดับกันแต่จริง ๆ แล้วยังก็บกพร่องเหมือนกัน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาบอกว่าประชดเรื่อง บุคคลที่มีการกระทำที่บกพร่อง แต่สำหรับตนเองมองไม่เห็นแล้วกับไปเห็นข้อบกพร่องของคนอื่น

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มีบันทึกในเมิ่งจื่อ (孟子 Mèngzǐ) ตอน เหลียงฮ่วยหวางฉ้าง (梁惠王上 Liáng Huì Wáng Shàng) ซึ่งกล่าวถึงเจ้าผู้ครองรัฐเว่ย (魏國 Wèiguó) ในสมัยจ้านกั๋ว (戰國時期 Zhànguó Shíqī ก่อน ค.ศ. 475-ก่อน ค.ศ.221) มีพระนามว่า เหลียงฮ่วยหวาง (梁惠王 Liáng Huì wáng) เจ้าผู้ครองรัฐองค์นี้เมื่อสองปีก่อนทรงพ่ายแพ้รัฐอื่น จึงคิดจะประกาศรับสมัครคนที่มีความสามารถมาช่วยกันหาวิธีทำให้ประเทศชาติมั่นคงกองกำลังเข้มแข็ง เมื่อเมิ่งจื่อรู้เรื่องจึงรีบมาพบพระองค์ เขาเตือนพระองค์ให้ยึดหลักเมตตาธรรม ไม่ทำสงคราม ขอเพียงยึดหลักเมตตาธรรม ประเทศชาติก็จะเข้มแข็ง

มีอยู่วันหนึ่งกษัตริย์เหลียงฮ่วยหวางตรัสกับเมิ่งจื่อว่า “ตัวข้าฉันปกครองประเทศชาติอย่างสุดความสามารถ ที่เหอเนย์ (河內 Hénèi ปัจจุบันอยู่ทางตอนเหนือของมณฑลเหอหนาน 河南省 Hénán Shěng) เกิดภัยแล้ง ข้าก็ให้ประชาชนที่ประสบภัยอพยพไปอยู่ที่เหอตง (河東 Hédōng) ปัจจุบันอยู่ทางตอนใต้ของมณฑลซานซี (山西省 Shānxī Shěng) พร้อมทั้งส่งอาหารไปที่เหอเนย์เพื่อช่วยประชาชนที่นั่น ถ้าที่เหอตงเกิดภัยแล้ง ข้าก็ใช้วิธีเดียวกันมาจัดการ ไม่มีเจ้าผู้ครองรัฐแห่งรัฐเพื่อนบ้านองค์ใดจะรักประชาชนเช่นข้า แต่ประชาชนของรัฐเพื่อนบ้านกลับไม่น้อยลง ประชาชนของรัฐข้าก็ไม่เพิ่มขึ้น นี่เป็นเพราะเหตุใด”

เมิ่งจื่อจึงทูลเจ้าผู้ครองรัฐเหลียงฮ่วยหวางว่า “พระองค์ชอบทำสงคราม หม่อมฉันก็จะนำเรื่องสงครามมาเปรียบเทียบ เวลาทำสงครามทหารของทั้งสองฝ่ายมาถึงสนามรบ พอเสียงกลองดังมีดาบก็ปะทะกัน ผลคือ ฝ่ายที่แพ้ก็จะทิ้งหมวกและชุดเกราะหนีเอาตัวรอด บางคนวิ่งเร็วจึงวิ่งหนีไปได้ไกลร้อยก้าว บางคนวิ่งช้าจึงวิ่งหนีไปได้ห้าสิบก้าว ถ้าคนที่วิ่งช้าหัวเราะเยาะคนที่วิ่งเร็วแล้วพูดว่าพวกเขาไม่มีความกล้าหาญ กลัวตายจึงวิ่งได้เร็ว พระองค์ว่ามีเหตุผลไหม”

กษัตริย์เหลียงฮ่วยหวางตรัสว่า “ไม่มีเหตุผลแน่นอน วิ่งห้าสิบก้าวก็เหมือนวิ่งหนีจะหัวเราะคนที่วิ่งร้อยก้าวทำไม”

เมิ่งจื่อจิงทูลว่า “ถูกต้อง ในเมื่อพระองค์เข้าใจเหตุผลข้อนี้ดีแล้ว ถ้าเช่นนั้นคำถามที่พระองค์ถามเมื่อสักครู่นี้ก็มีคำตอบแล้ว ทำไมพระองค์จึงคาดหวังให้ประชาชนของพระองค์มีมากกว่าประชาชนของรัฐเพื่อนบ้าน”

เจ้าผู้ครองรัฐฮ่วยหวางมุ่งมั่นที่จะทำสงครามล้างแค้น แม้ว่าจะคอยดูแลประชาชนในพื้นที่เล็ก ๆ แต่เมื่อเกิดสงครามประชาชนก็ตายเป็นหมื่นเป็นแสน จึงไม่แตกต่างกับบรรดารัฐเพื่อนบ้าน ดังนั้นเมิ่งจื่อจิงทูลพระองค์ว่าควรใช้หลักเมตตาธรรมในการปกครองประเทศ

(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 53)

ตัวอย่างประโยค

這次高考，他的確成績不好，但卻不應該去嘲笑他，你的分數雖然比他高一些，不是也沒考上嗎？這不過是五十步笑百步而已。

Zhècì gāokǎo, tā díquè chéngjì bù hǎo, dàn què bù yīnggāi qù cháo xiào tā, nǐ de fēnshù suīrán bǐ tā gāo yīxiē, bù shì yě méi kǎoshàng ma? Zhè búguò shì wǔshí bù xiàobǎi bù éryǐ.

การสอบเข้ามหาวิทยาลัยครั้งนี้ คะแนนของเขาไม่ดีจริง ๆ แต่ก็ไม่ควรไปหัวเราะเยาะเขา แม้ว่าคะแนนของเธอจะมากกว่าคะแนนของเขาหน่อย แต่ก็สอบเข้าไม่ได้เหมือนกันไม่ใช่หรือ อย่างนี้เป็นเพียงแค่หัวสิบก้าวหัวเราะร้อยก้าวเท่านั้น

ข้อที่น่าสังเกตความหมายของสำนวนจินจัดเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของสำนวนจีน เพราะสำนวนแต่ละสำนวนจะมีความหมายเฉพาะในตัวเอง เมื่อกาลเวลาผ่านไป สำนวนจีนอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปจนเกิดเป็นความหมายใหม่ที่ผู้คนในสังคมนิยมใช้กัน แต่ความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นก็ยังอิงหรือมีความเกี่ยวข้องกับความหมายเดิมอยู่ เพียงแต่สำนวนนั้น ๆ เดิมอาจมีความหมายหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในแง่บวก ภายหลังอาจกลายเป็นความหมายในแง่ลบเป็นต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างของเจตนาการใช้สำนวนแต่ละสำนวนมาให้พอเป็นสังเขป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างวลี ประโยค และเจตนาการใช้ของสำนวนจีน ซึ่งสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้าง ผู้วิจัยได้แบ่งโครงสร้างใหญ่ ๆ เป็น 2 โครงสร้างหลักและในแต่ละโครงสร้างหลักประกอบเป็นโครงสร้างย่อย ๆ ซึ่งแสดงในรูปแบบผังโครงสร้างผิวและโครงสร้างลึกในรูปของต้นไม้ (วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์, 2527) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงโครงสร้างดังกล่าวให้เหมาะสำหรับการนำเสนอในวิจัยฉบับนี้ และผู้วิจัยได้สรุปผลเจตนาของการใช้สำนวนจีน ซึ่งจะเสนอตามหัวข้อดังนี้

5.1.1 โครงสร้างวลี

5.1.2 โครงสร้างประโยค

5.1.3 เจตนาการใช้สำนวน

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้าง

จากการที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกสำนวนจีนจากเอกสาร จำนวน 8 เล่ม จำนวน 290 สำนวน ลักษณะของสำนวนที่คัดเลือกและนำมาใช้ คือ สำนวนที่ใช้เหมือนสำนวนไทย สำนวนที่เด่นแปลกจากสำนวนไทย ลักษณะสำนวนโบราณที่มีการถ่ายทอดจากประวัติศาสตร์และวรรณกรรมจีน หลังจากนั้นนำมาจัดเป็นกลุ่มเป็นหมวดหมู่ และวิเคราะห์ โครงสร้างวลี โครงสร้างประโยค (เลี้ยว อานต้า, 2547) และเจตนาการใช้สำนวน(สุนันท์ อัญชติบุญกุล, 2543 ; ชันยา พิชัยแพทย์, 2531) ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 โครงสร้างวลี

สำนวนจีนมีโครงสร้างวลี 8 แบบ คือ โครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา มี 8 แบบ โครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม มี 5 แบบ โครงสร้างวลีแบบสหกริยามี 3 แบบ โครงสร้างวลีแบบคู่ขนานมี 6 แบบ โครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม มี 3 แบบ โครงสร้างวลีแบบต่างระดับมี 5 แบบ โครงสร้างวลีแบบบทความมี 2 แบบ โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำมี 2 แบบ

5.1.2 โครงสร้างประโยค

สำนวนจีนมีโครงสร้างของประโยค แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน และประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานมีความสัมพันธ์ 4 แบบดังนี้

(1) ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (2) ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (3) ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (4) ความสัมพันธ์แบบทางเลือก และประโยคเชิงซ้อนต่างระดับมีความสัมพันธ์ 5 แบบดังนี้

(1) ความสัมพันธ์แบบหักมุม (2) ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (3) ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (4) ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (5) ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์

5.1.3 เจตนาการใช้สำนวน

สำหรับเจตนาการใช้สำนวนจีนตามความหมายได้ 5 ลักษณะคือ (1) สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาคำหยาบ (2) บอกเจตนาตักเตือน (3) บอกเจตนาแสดงความเห็น (4) บอกเจตนาชื่นชม และ (5) บอกเจตนาประชดประชัน

ผู้วิจัยจะได้นำเสนอแผนผังแต่ละโครงสร้าง เป็นแผนผังโครงสร้างผิวและโครงสร้างลึกตามลำดับดังต่อไปนี้

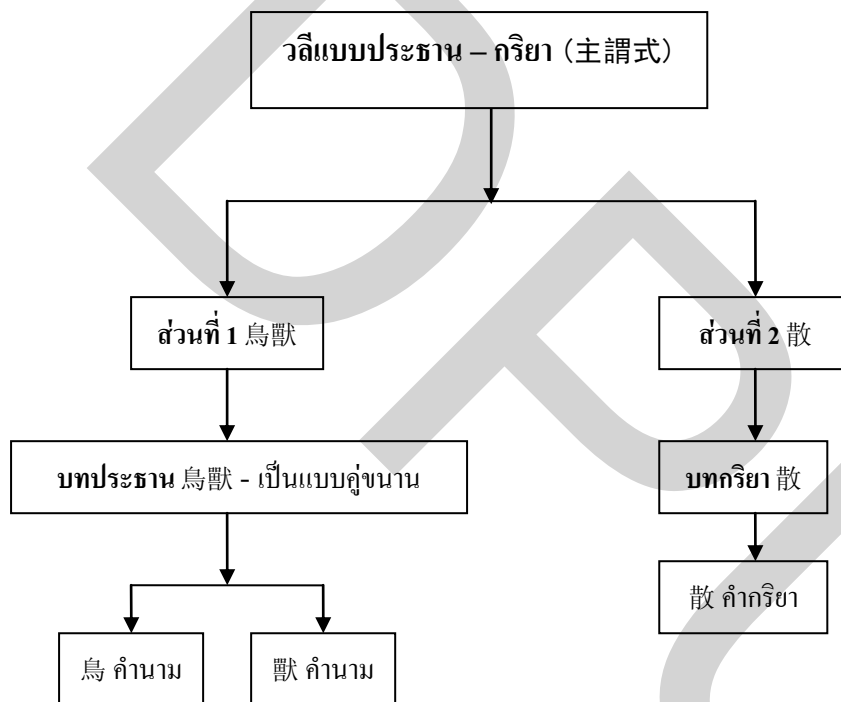
5.1.1 โครงสร้างวลี

5.1.1.1 โครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา (主謂結構)

จากการศึกษาวิเคราะห์สำนวนที่ได้คัดเลือกมาจำนวน 12 สำนวน ได้ลักษณะโครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา 8 แบบ ซึ่งสรุปเป็นผังโครงสร้างดังนี้

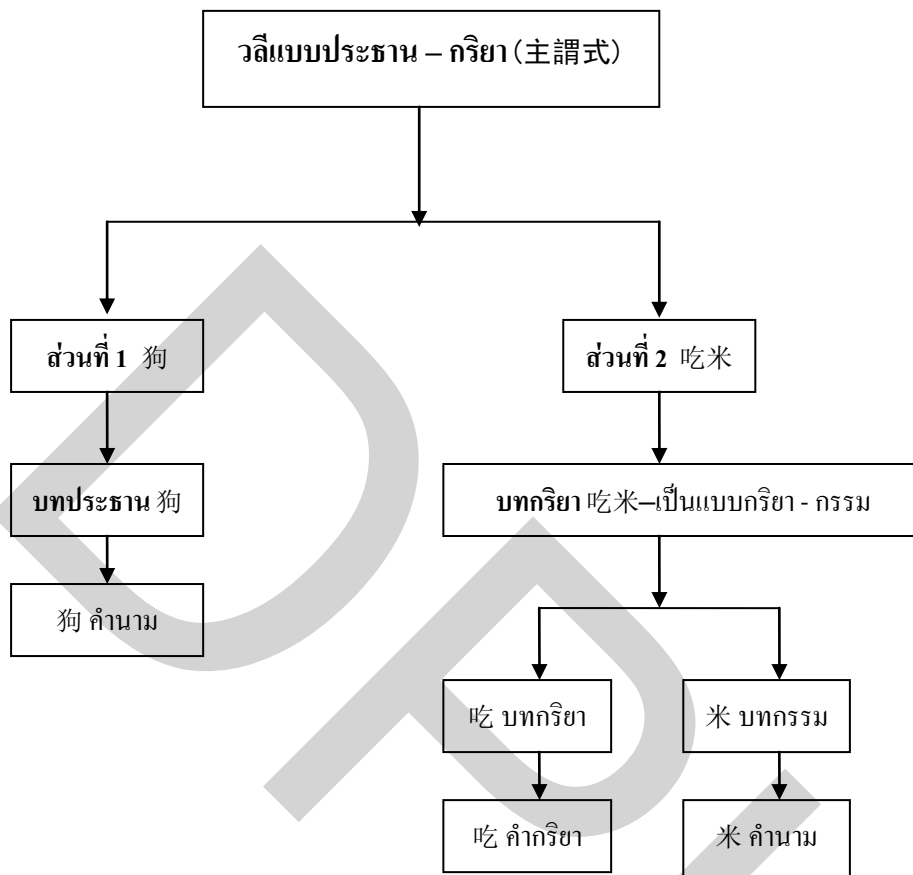
แบบที่ 1 ตัวอย่างที่ 1 鳥獸 || 散 (niǎo || shòu sàn)

ตัวอย่างที่ 2 龍虎 || 斗 (lóng hǔ || dòu)

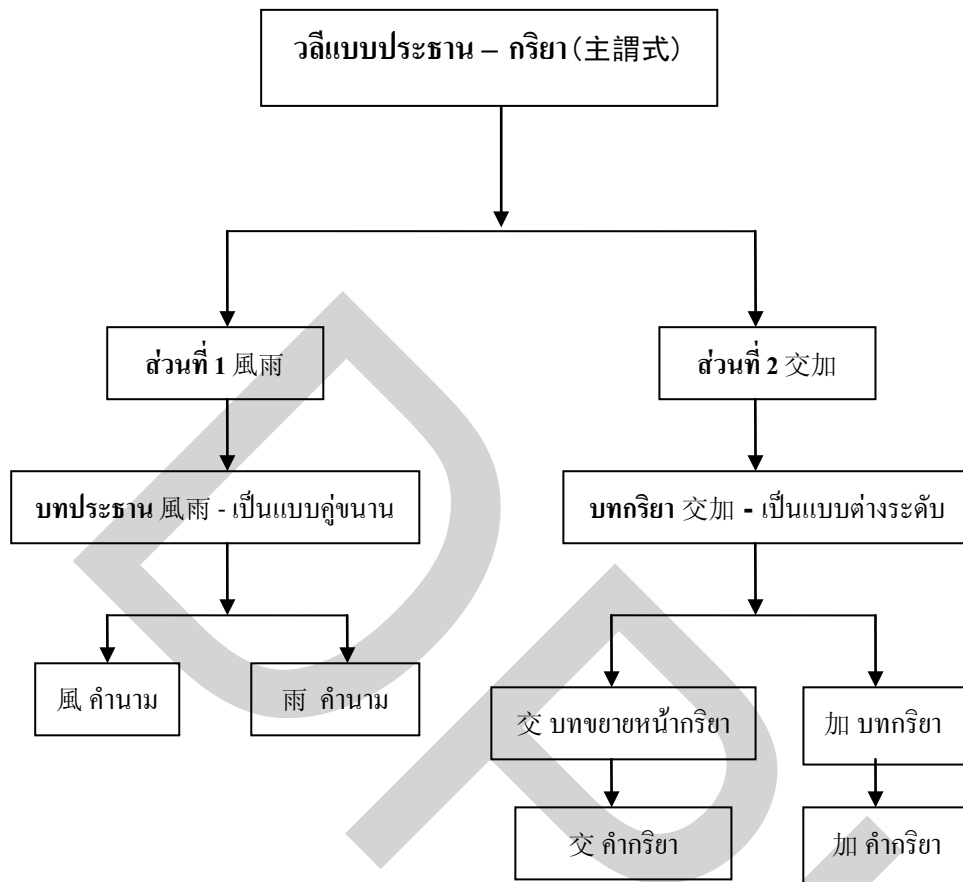

แบบที่ 2 ตัวอย่างที่ 1 狗 || 吃米 (gǒu || chī mǐ)

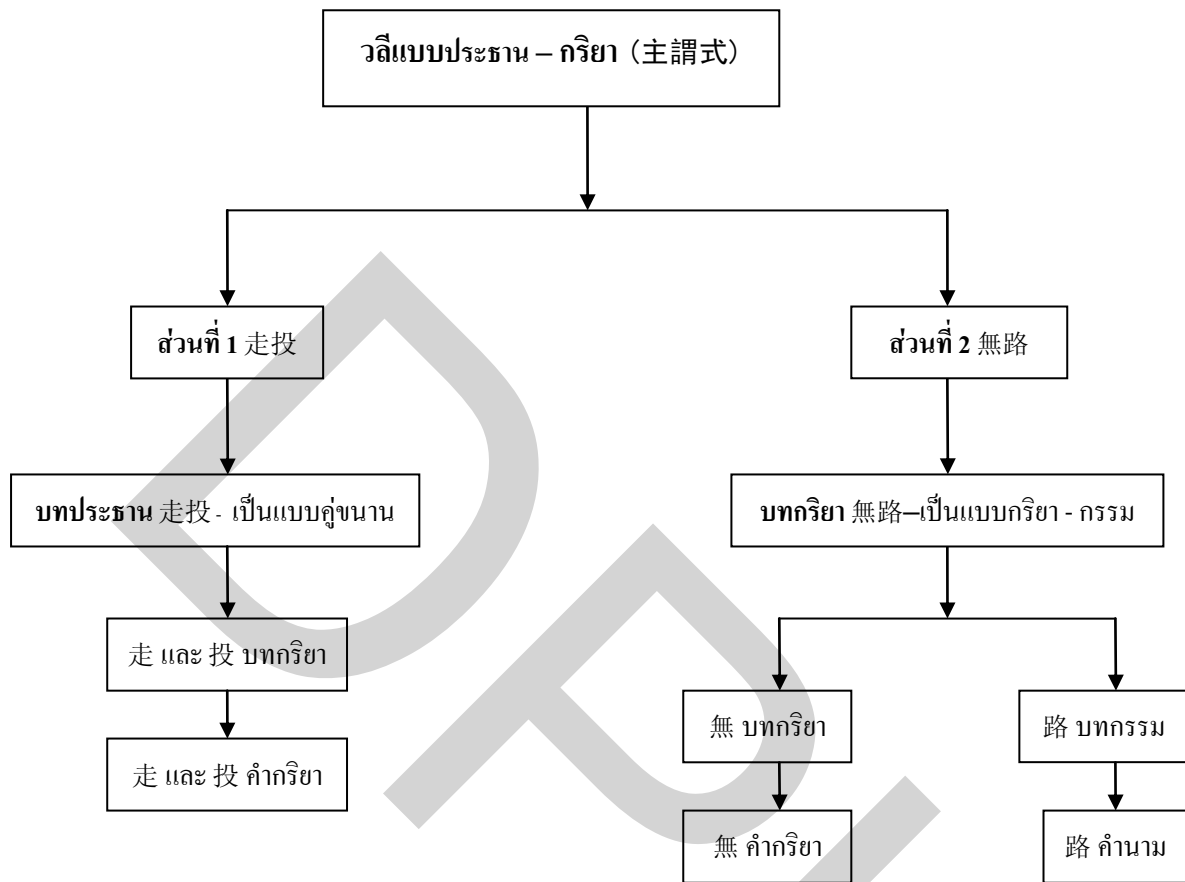
ตัวอย่างที่ 2 考试 || 落榜 (kǎo shì || luò bǎng)

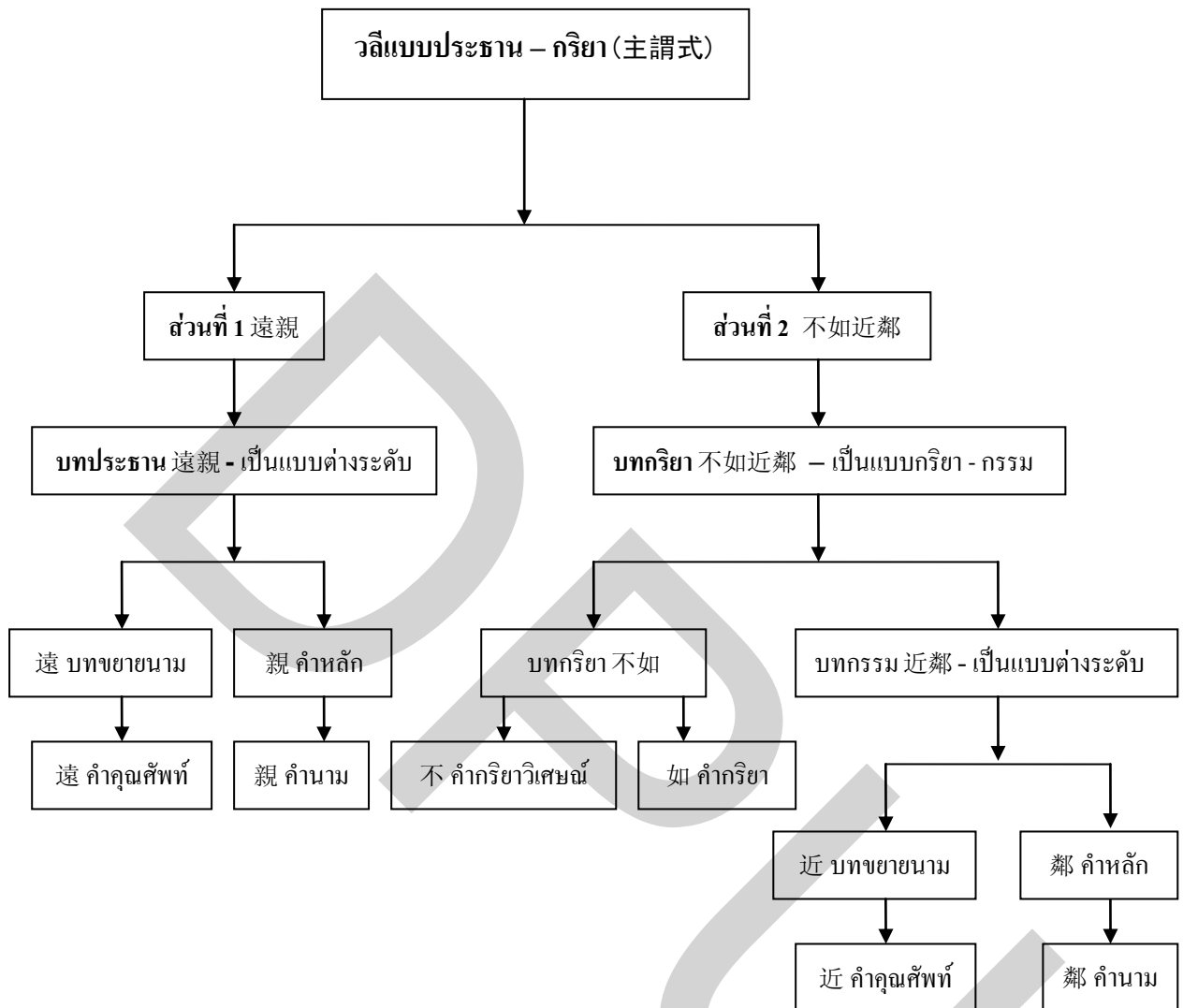
แบบที่ 3 ตัวอย่างที่ 1 風雨 || 交加 (fēng yǔ || jiāo jiā)

แบบที่ 4 ตัวอย่างที่ 1 走投 || 無路 (zǒu tóu || wú lù)

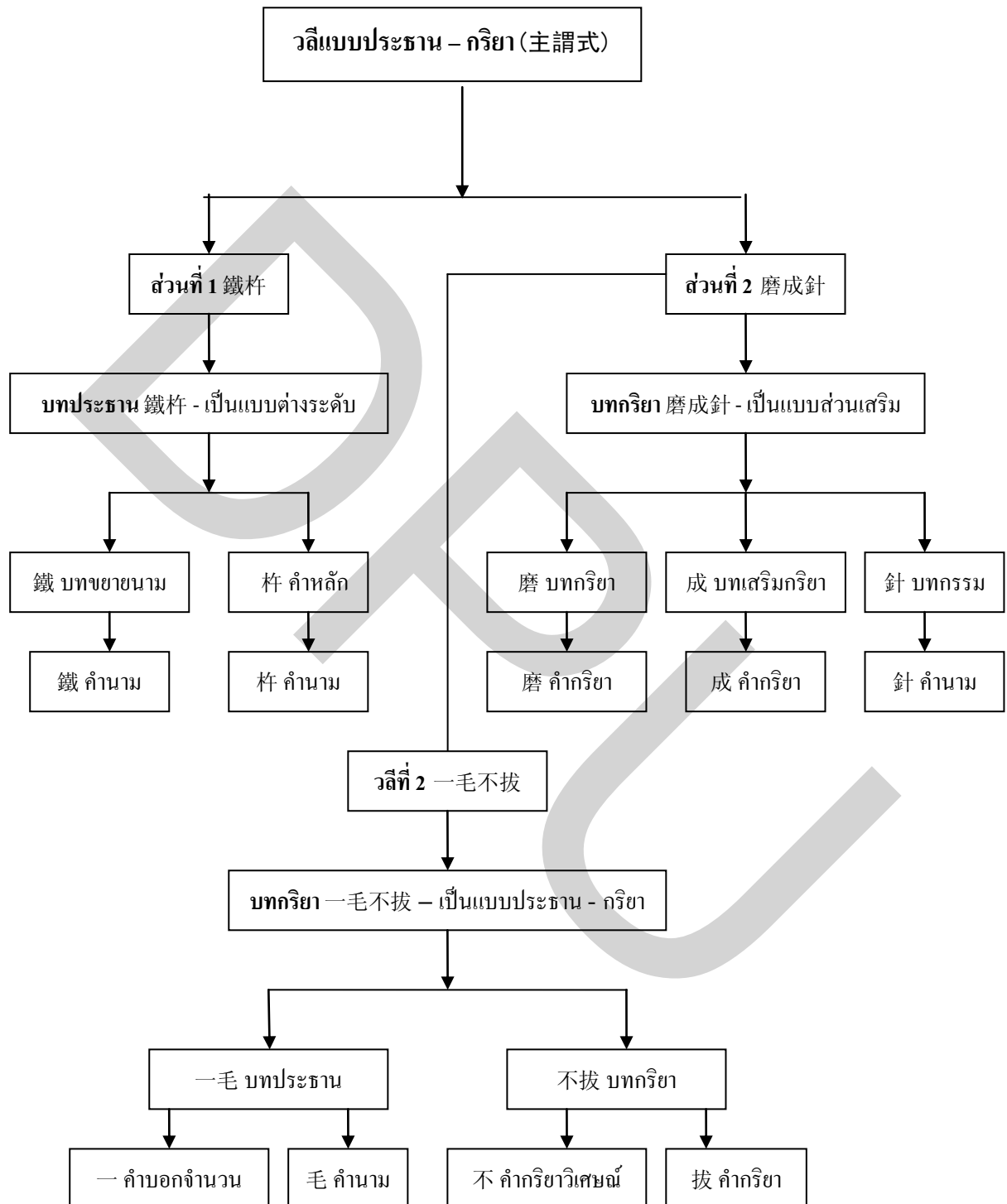

แบบที่ 5 ตัวอย่างที่ 1 遠親 || 不如近鄰 (yuǎn qīn || bù rú jìn lín)

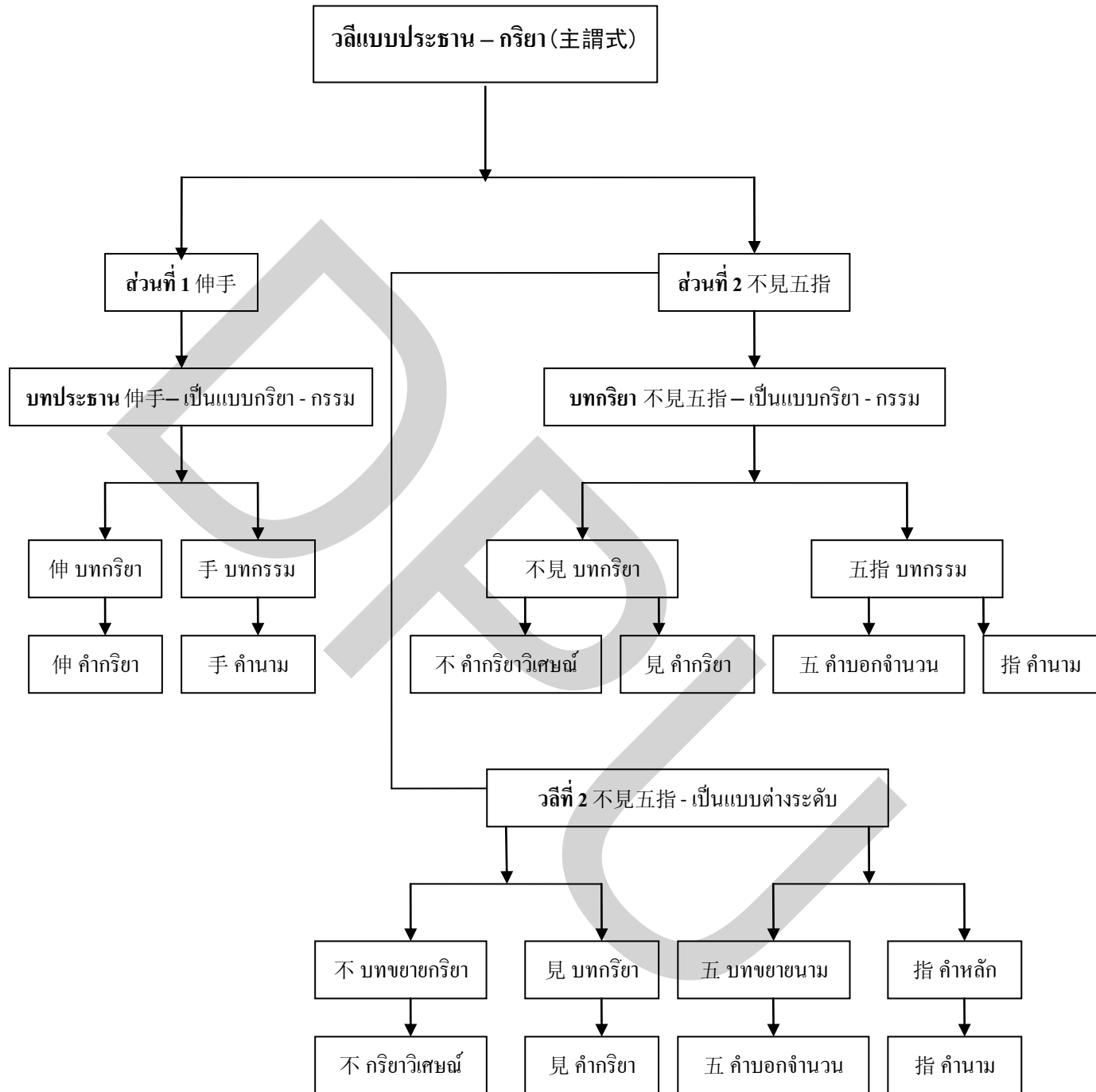
แบบที่ 6 ตัวอย่างที่ 1 鐵杵 || 磨成針 (tiě chǔ || mó chéng zhēn)

ตัวอย่างที่ 2 鐵公雞 ----- 一毛不拔 (tiě gōng jī ----- yī máo || bù bá)

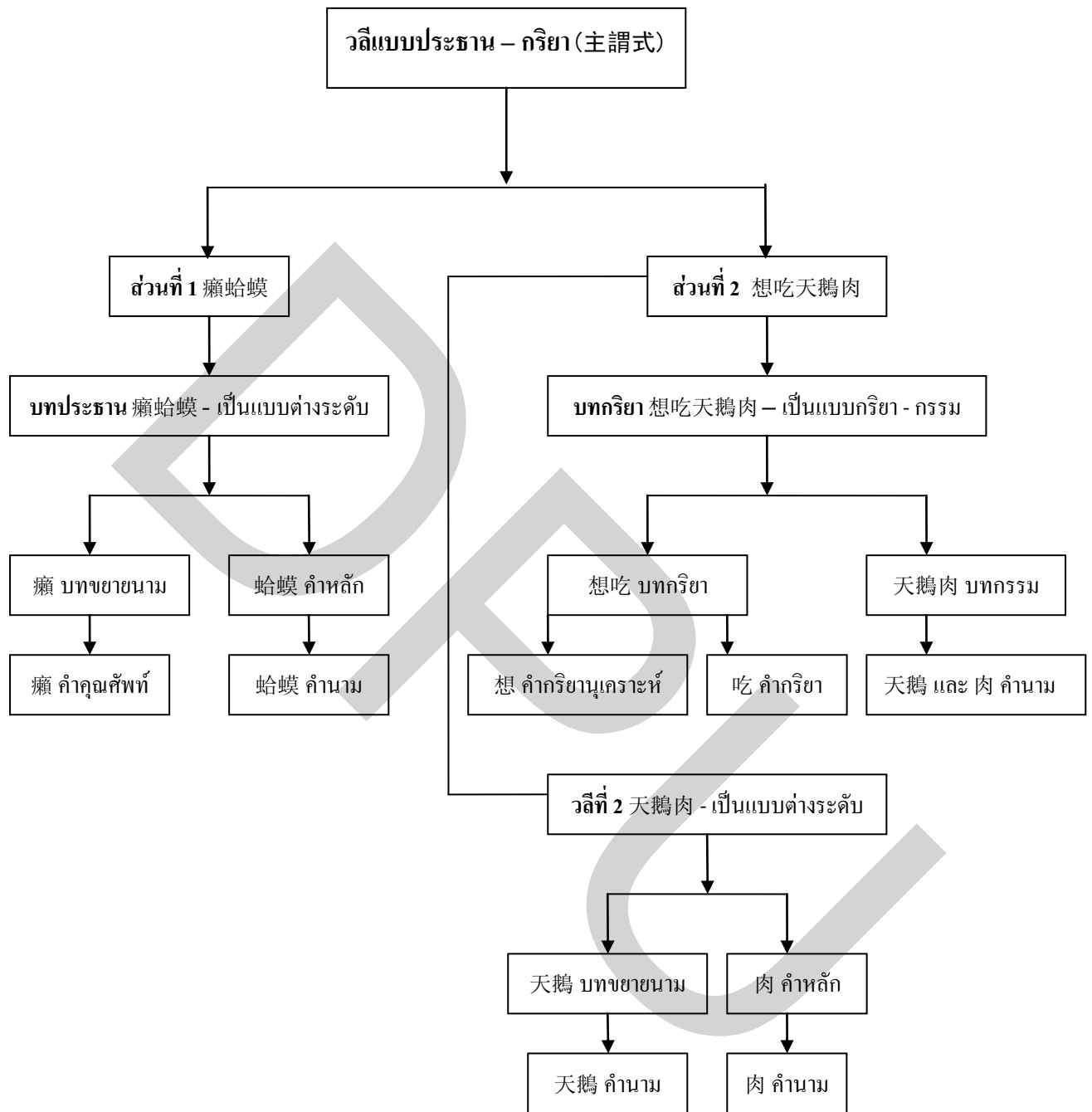

แบบที่ 7 ตัวอย่างที่ 1 伸手 || 不見五指 (shēn shǒu || bú jiàn wǔ zhǐ)

ตัวอย่างที่ 2 解鈴 || 還須繫鈴人 (jiě líng || hái xū jì líng rén)

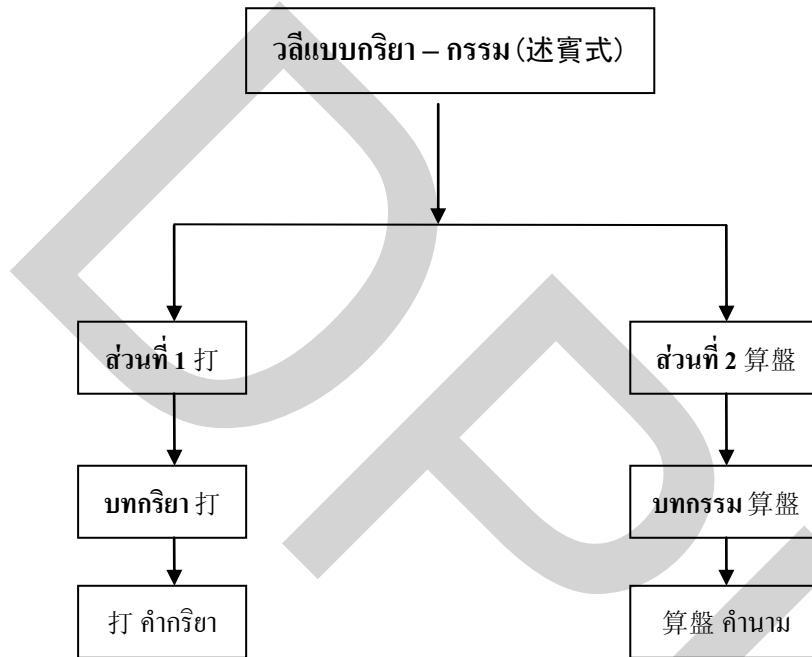
แบบที่ 8 ตัวอย่างที่ 1 癩蛤蟆 || 想吃天鵝肉 (lài há ma || xiǎng chī tiān é ròu)

5.1.1.2 โครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม (述賓結構)

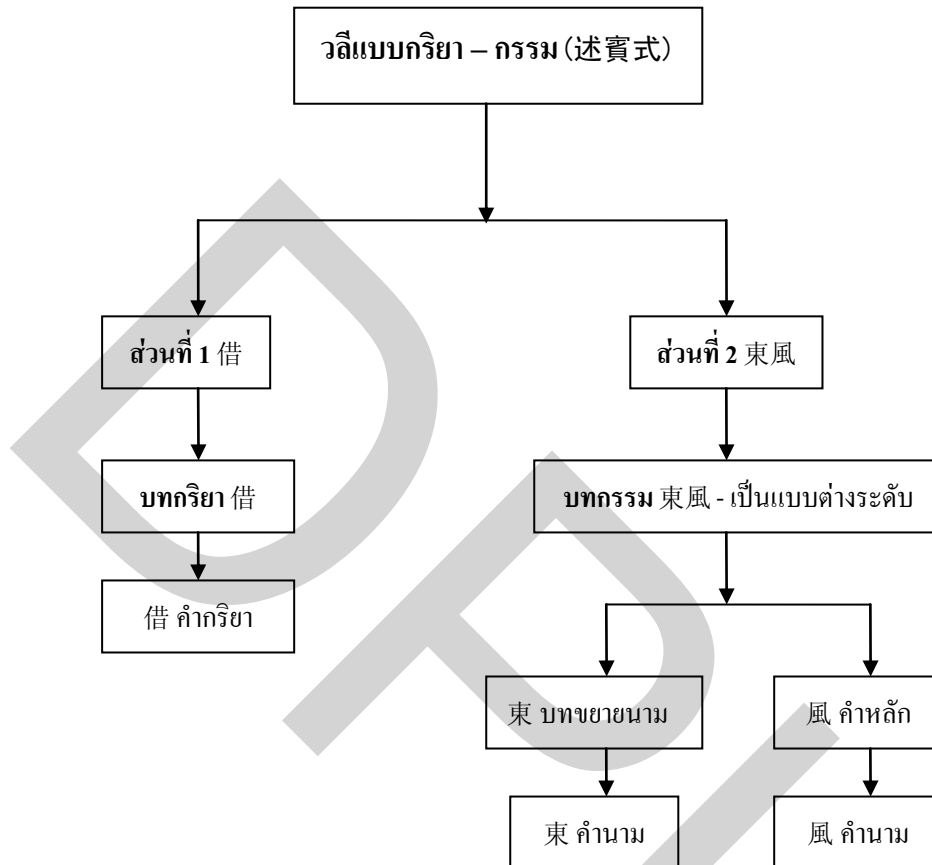
จากการศึกษาและการวิเคราะห์ที่นำมานี้ได้คัดเลือกมาจำนวน 6 คำนำวน ได้ลักษณะโครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม 5 แบบ ซึ่งสรุปเป็นผังโครงสร้างดังนี้

แบบที่ 1 ตัวอย่างที่ 1 打 / 算盤 (dǎ / suàn pán)

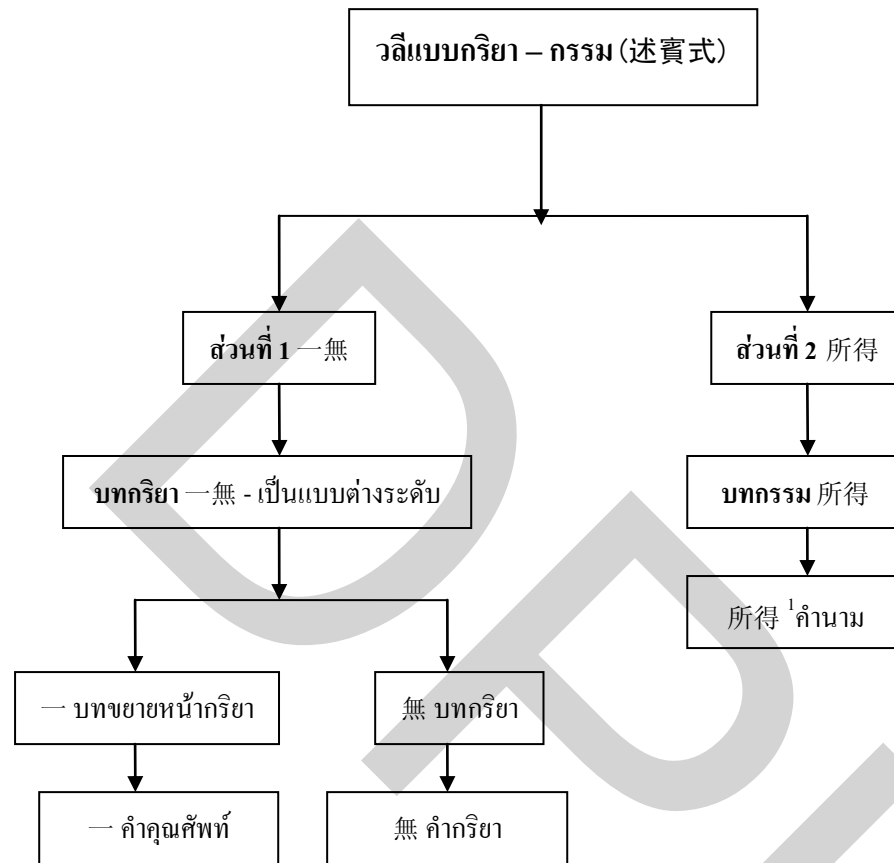

แบบที่ 2 ตัวอย่างที่ 1 借 / 東風 (jiè / dōng fēng)

ตัวอย่างที่ 2 多 / 此一舉 (duō / cǐ yì jǔ)

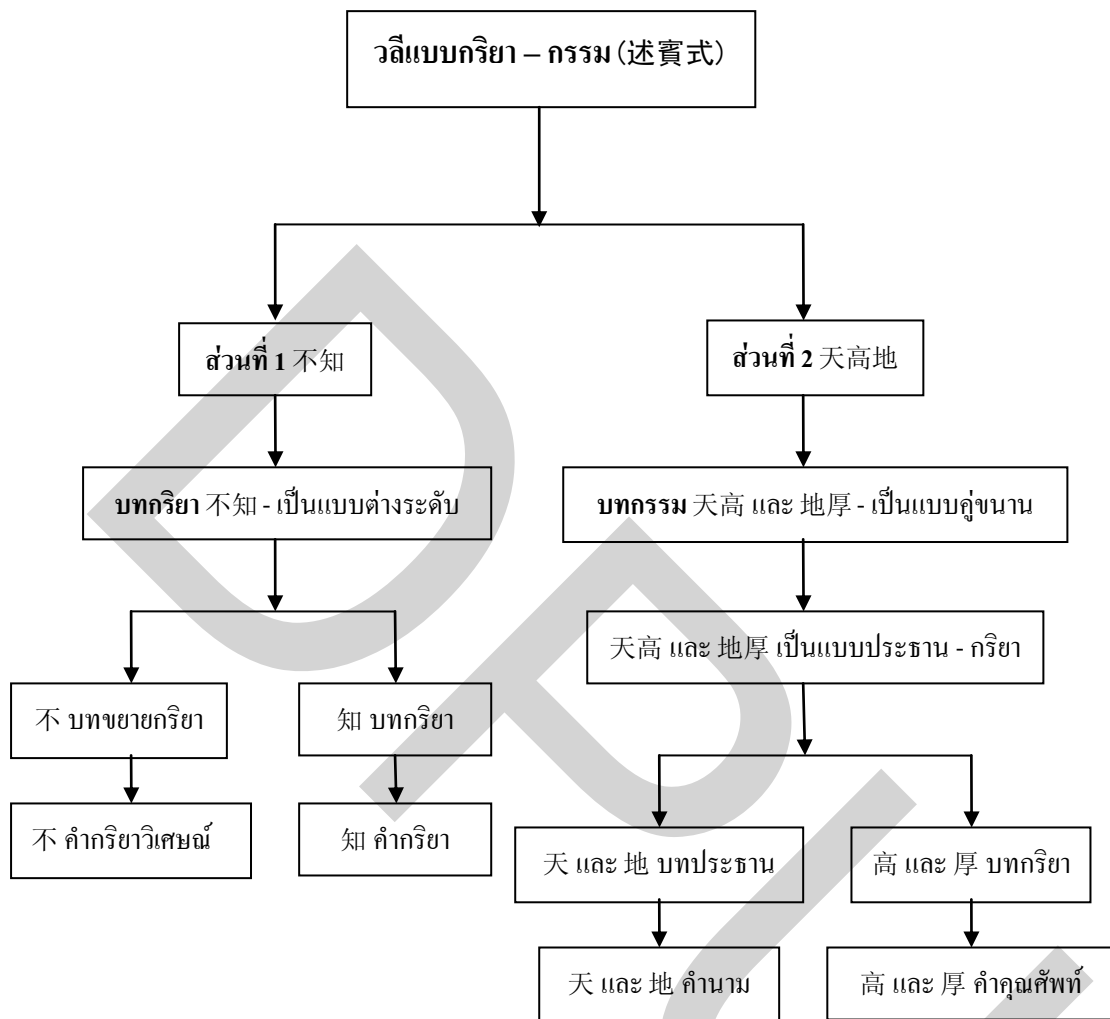

แบบที่ 3 ตัวอย่างที่ 1 一無 / 所得 (yī wú / suǒ dé)

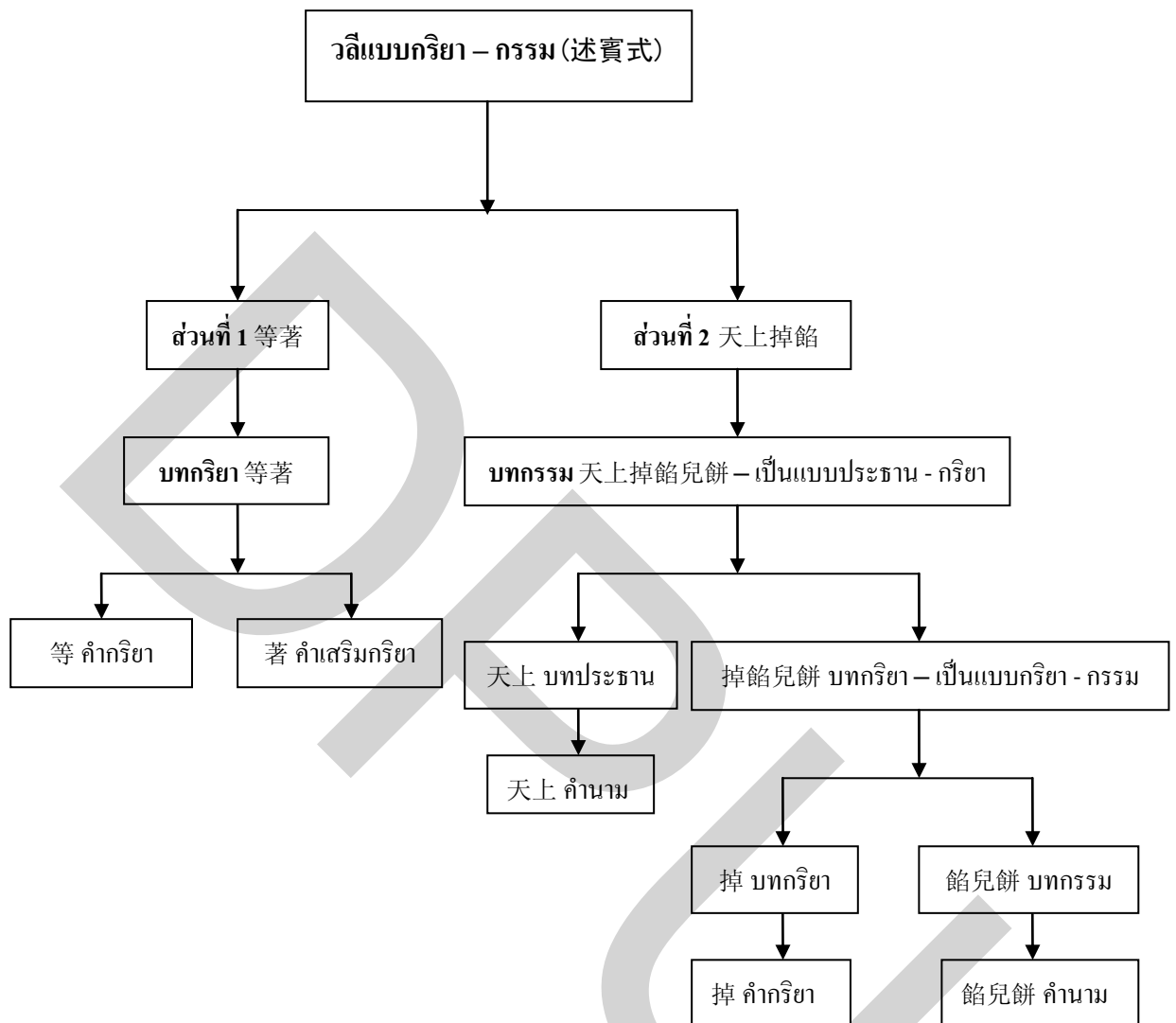

หมายเหตุ 1 คำเสริม 所 เสริมหน้าคำกริยา 得 ประกอบกันเป็นคำนาม

แบบที่ 4 ตัวอย่างที่ 1 不知 / 天高地厚 (bù zhī / tiān gāo dì hòu)

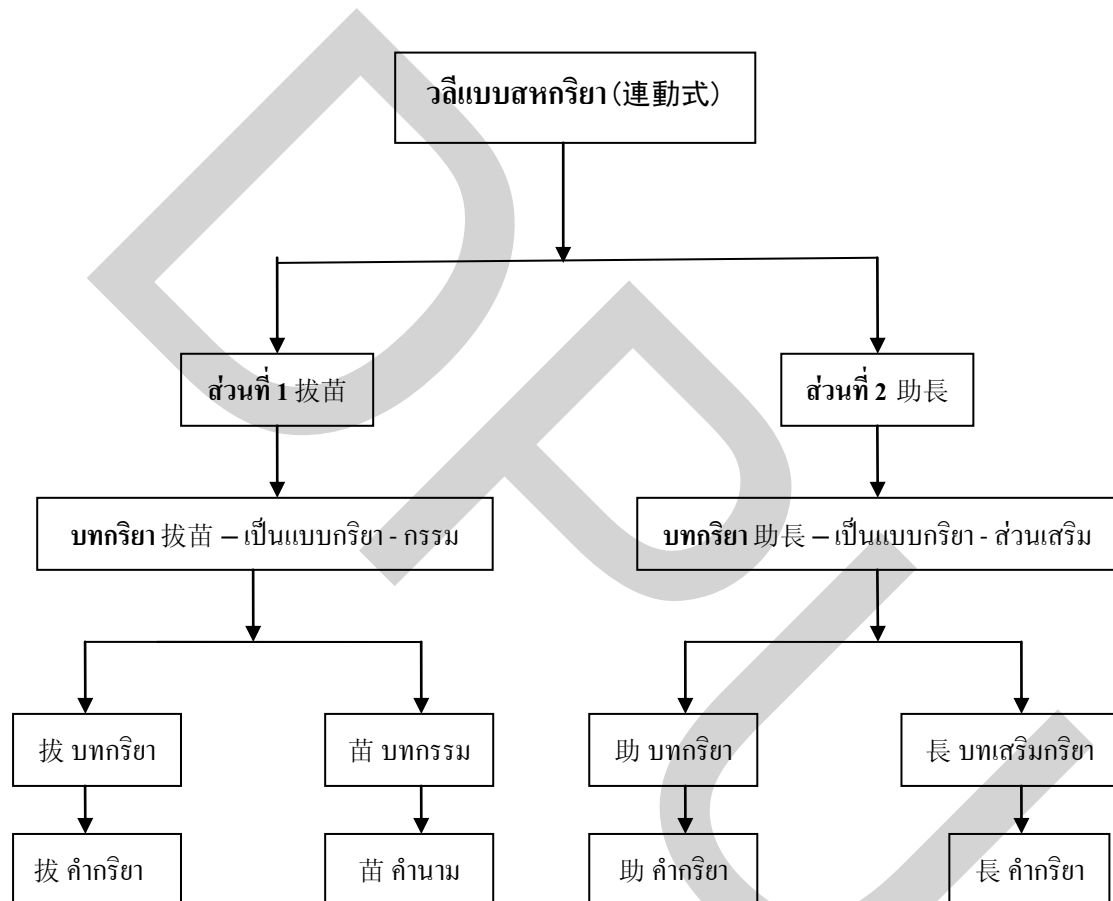
แบบที่ 5 ตัวอย่างที่ 1 等著 / 天上掉餡兒餅 (děng zhe / tiān shàng diào xiàner bǐng)

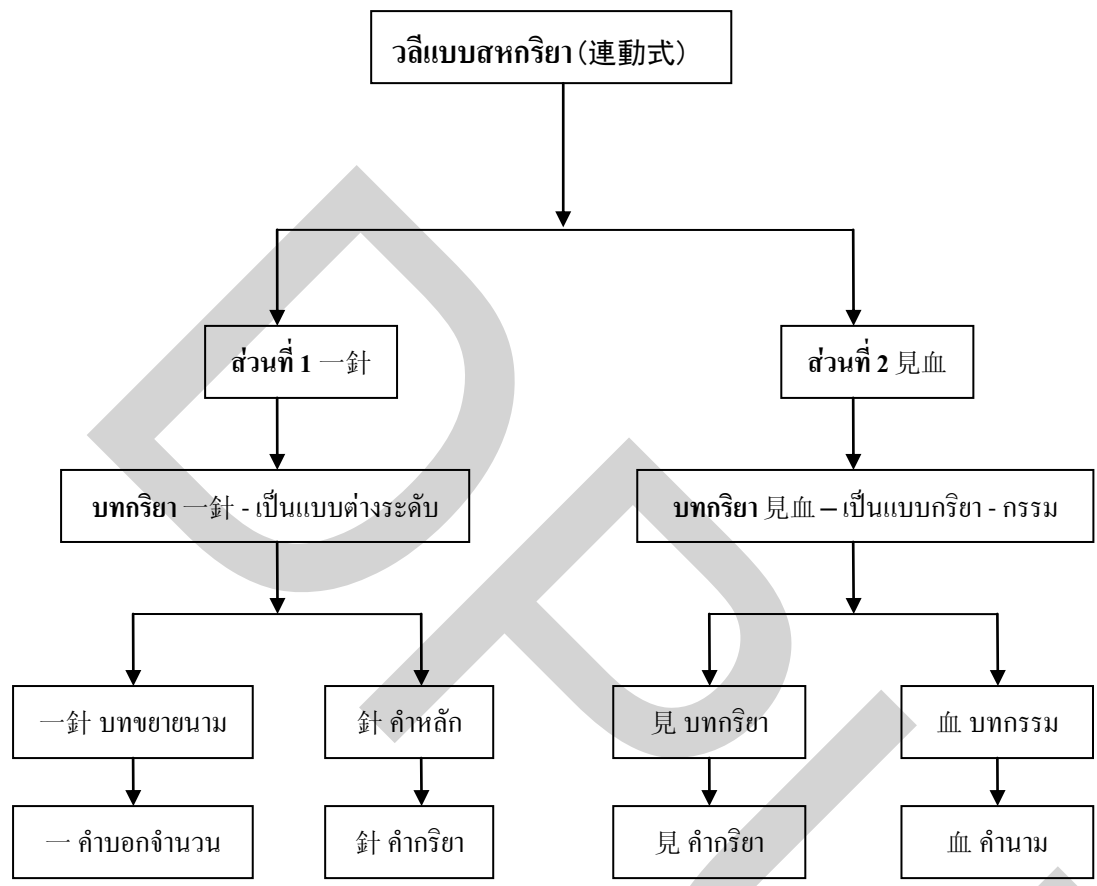
5.1.1.3 โครงสร้างวิธีแบบสหกริยา (連動結構)

จากการศึกษาวิเคราะห์สำนวนที่ได้คัดเลือกมาจำนวน 4 สำนวน ได้ลักษณะโครงสร้างวิธีแบบสหกริยา 3 แบบ ซึ่งสรุปเป็นผังโครงสร้างดังนี้

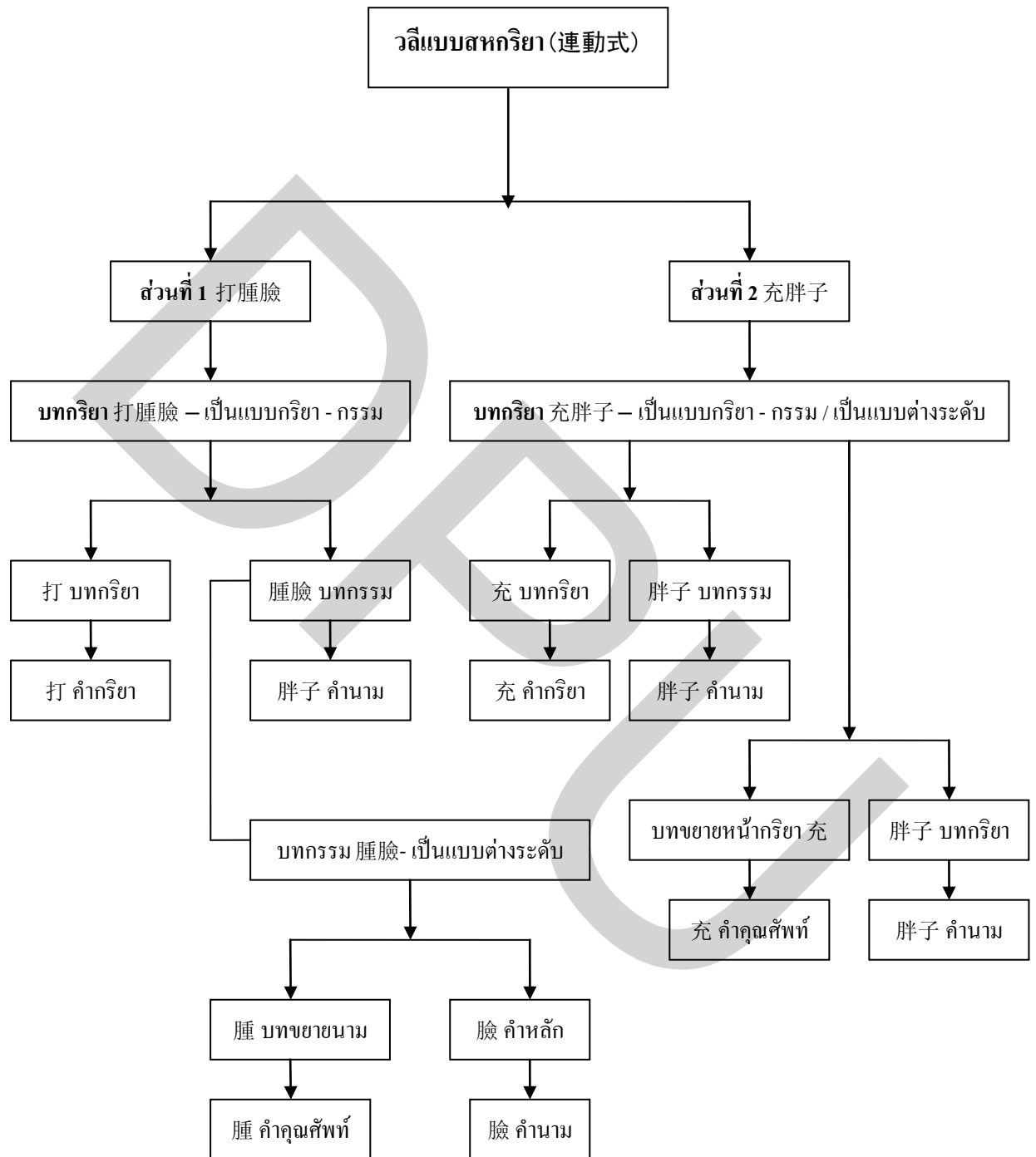
แบบที่ 1 ตัวอย่างที่ 1 拔苗△助長 (bá miáo △ zhù zhǎng)

แบบที่ 2 ตัวอย่างที่ 1 一針△見血 (yì zhēn △ jiàn xiě)
 ตัวอย่างที่ 2 望塵△莫及 (wàng chén △ mò jí)

แบบที่ 3 ตัวอย่างที่ 1 打腫臉△充胖子 (dǎ zhǒng liǎn △ chōng pàng zi)

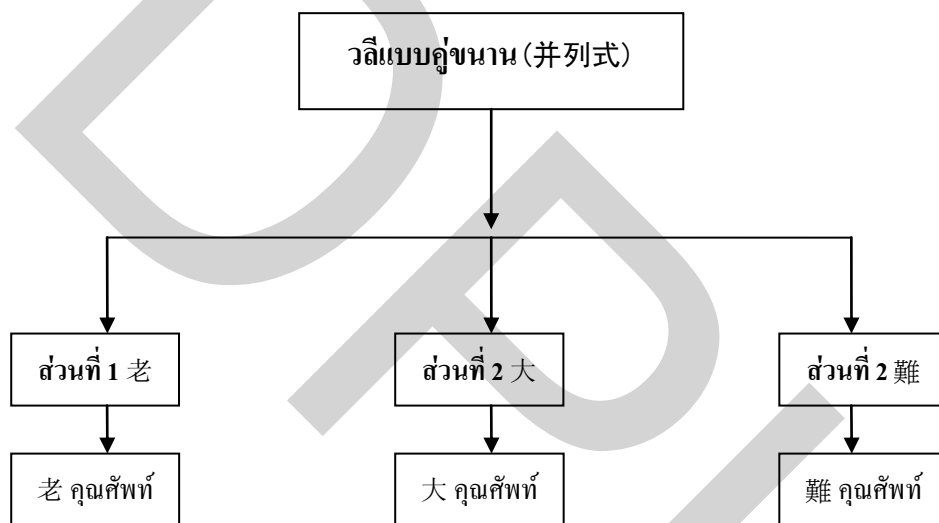

5.1.1.4 โครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (并列結構)

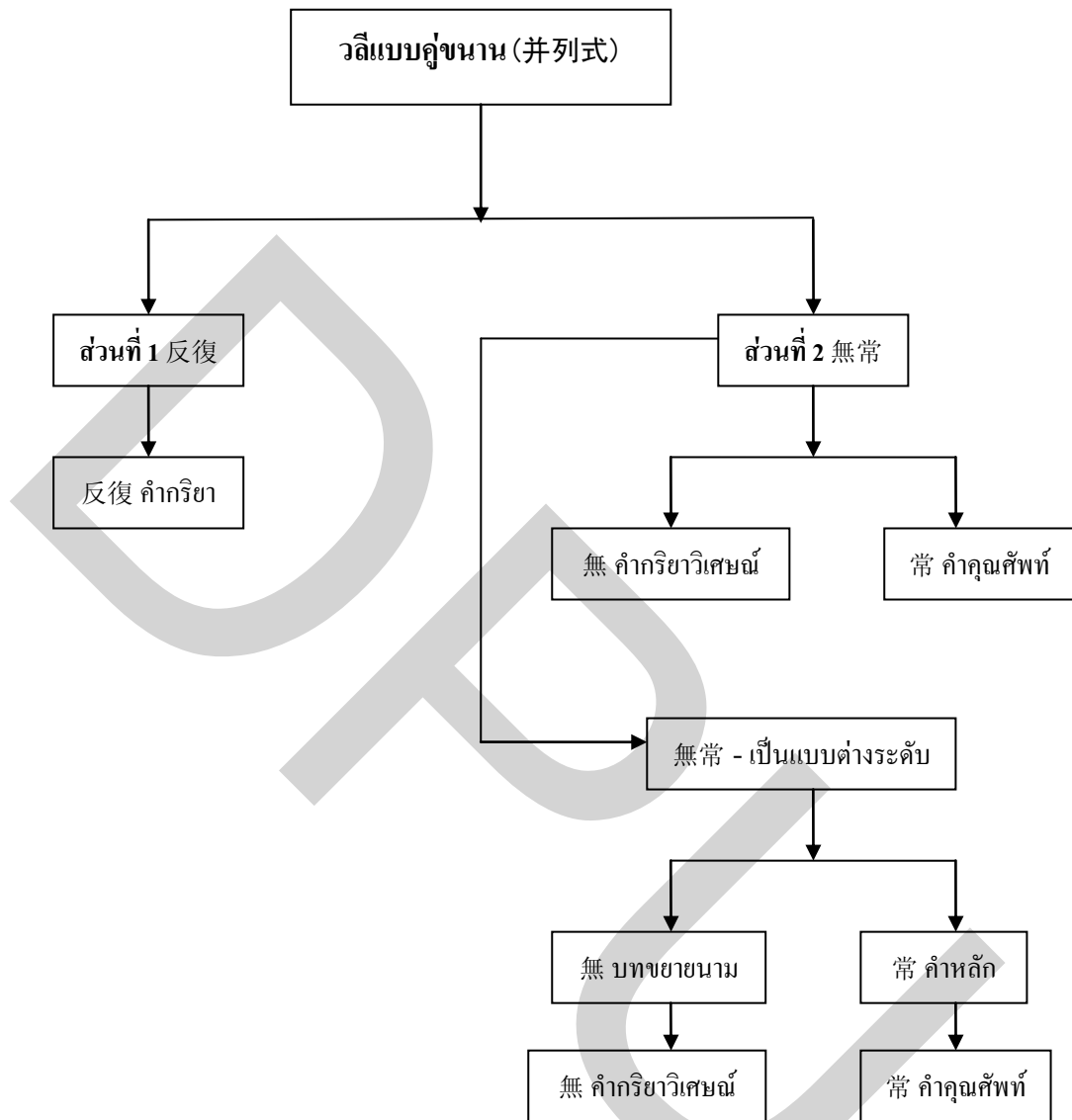
จากการศึกษาวิเคราะห์สำนวนที่ได้คัดเลือกมาจำนวน 10 สำนวน ได้ลักษณะโครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน 6 แบบ ซึ่งสรุปเป็นผังโครงสร้างดังนี้

แบบที่ 1 ตัวอย่างที่ 1 老 • 大 • 難 (lǎo • dà • nán)

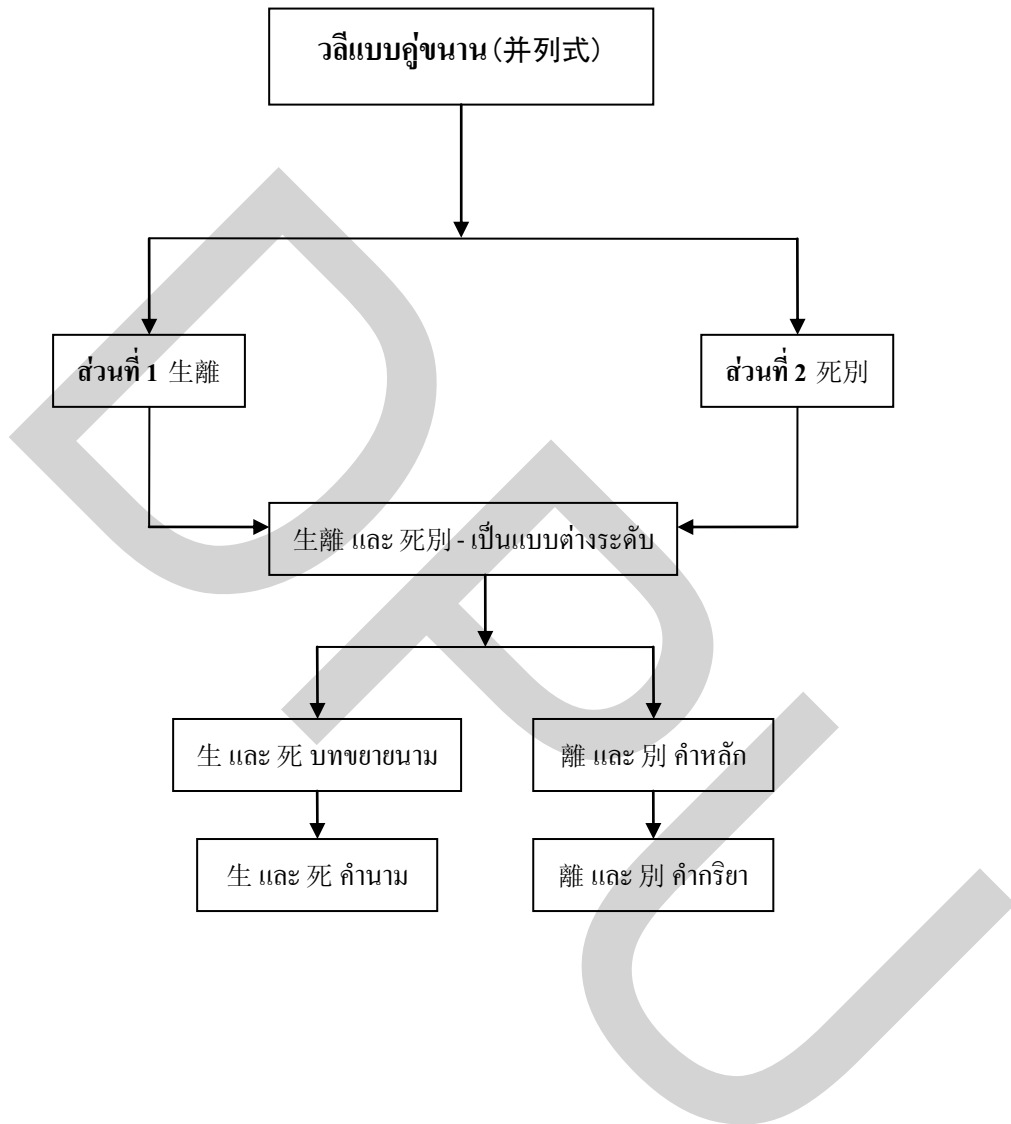
ตัวอย่างที่ 2 悲歡 • 離合 (bēi huān • lí hé)

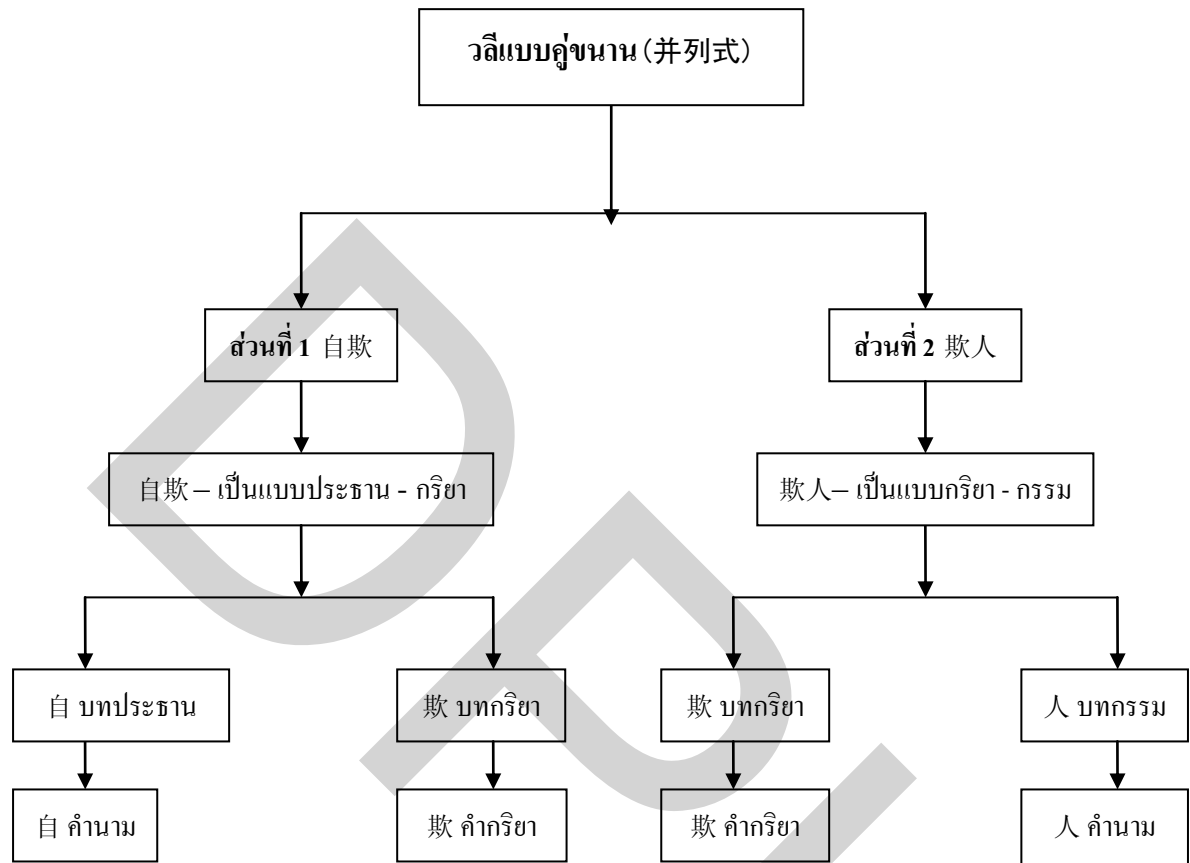
แบบที่ 2 ตัวอย่างที่ 1 反復 • 無常 (fǎn fù • wú cháng)

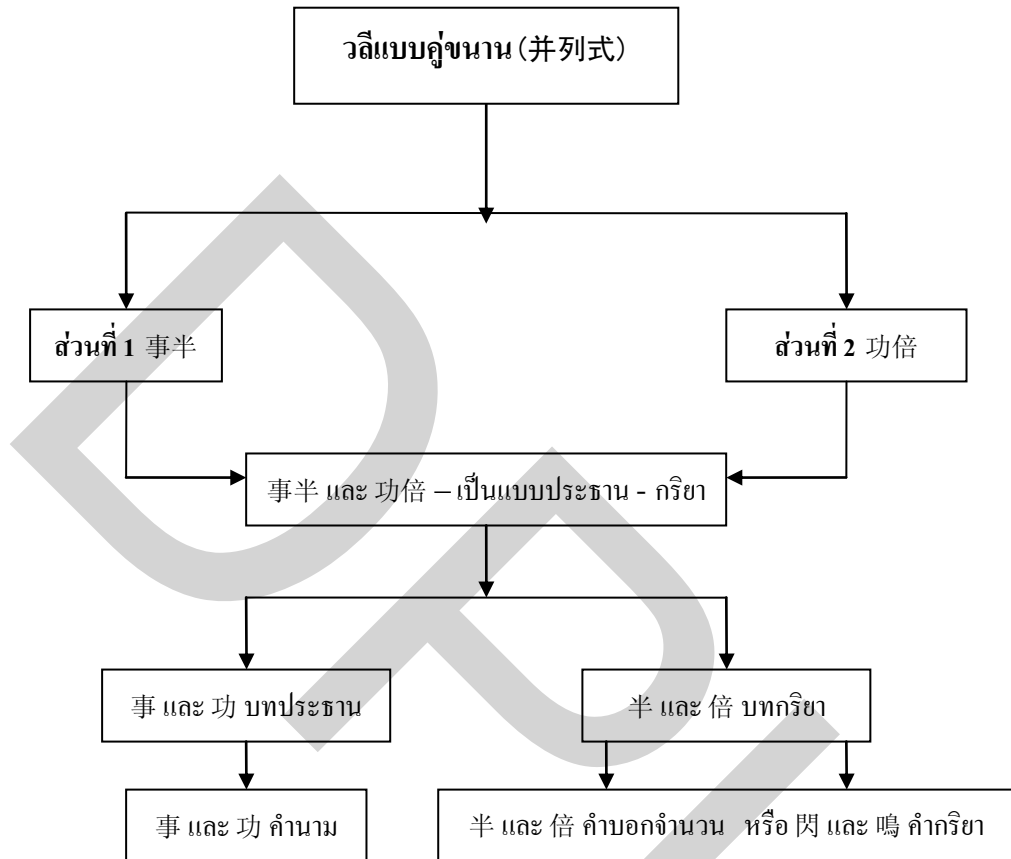
แบบที่ 3 ตัวอย่างที่ 1 生離 • 死別 (shēng lí • sǐ bié)
 ตัวอย่างที่ 2 半斤 • 八兩 (bàn jīn • bā liǎng)

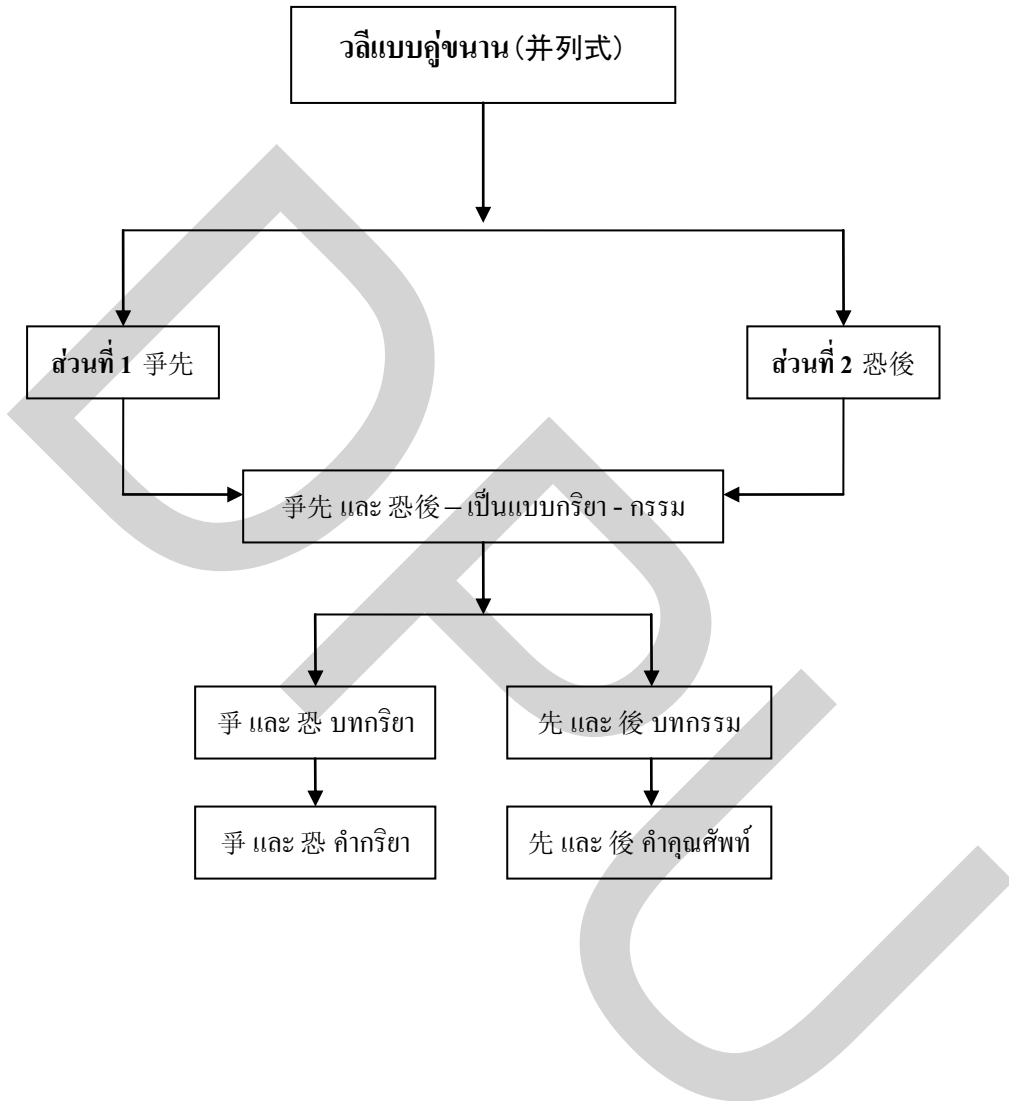
แบบที่ 4 ตัวอย่างที่ 1 自欺 • 欺人 (zì qī • qī rén)

แบบที่ 5 ตัวอย่างที่ 1 事半 • 功倍 (shì bàn • gōng bèi)
 ตัวอย่างที่ 2 電閃 • 雷鳴 (diàn shǎn • léi míng)

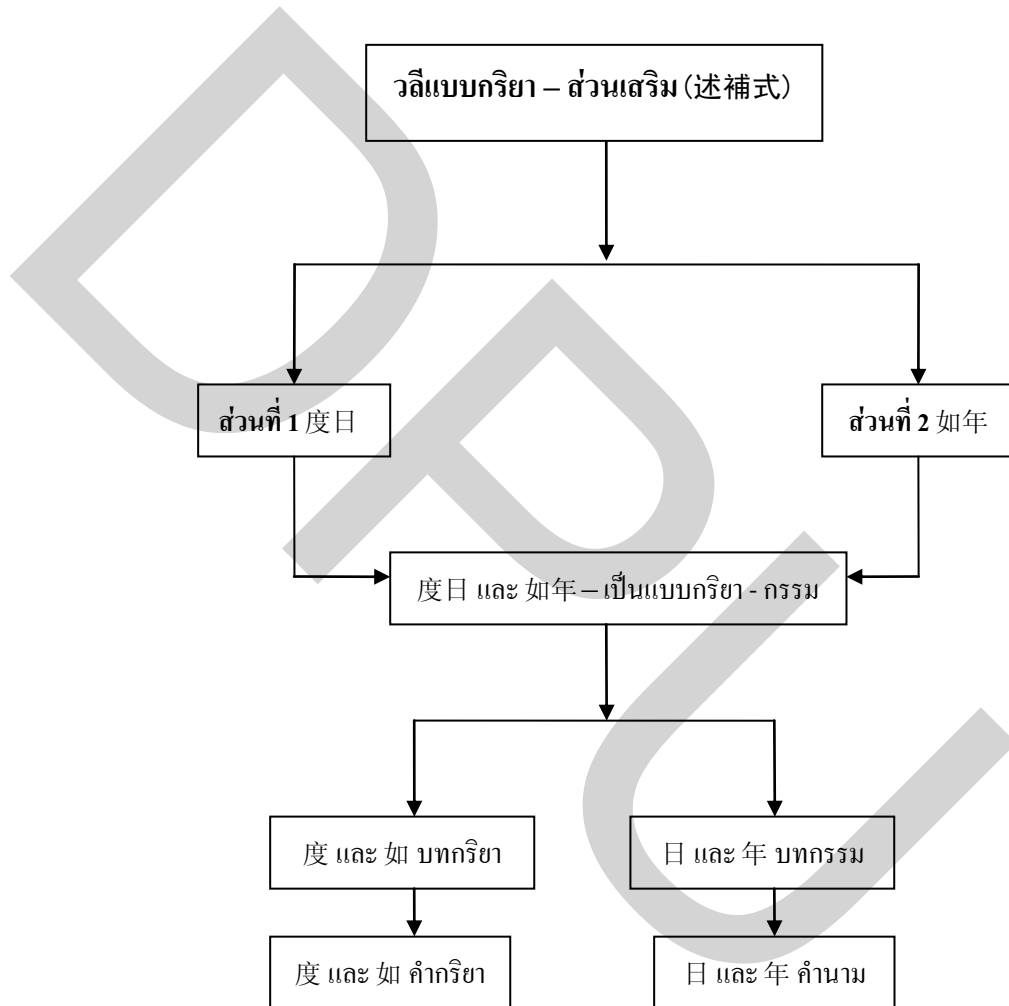
แบบที่ 6 ตัวอย่างที่ 1 爭先 • 恐後 (zhēng xiān • kǒng hòu)
 ตัวอย่างที่ 2 張牙 • 舞爪 (zhāng yá • wǔ zhuǎ)

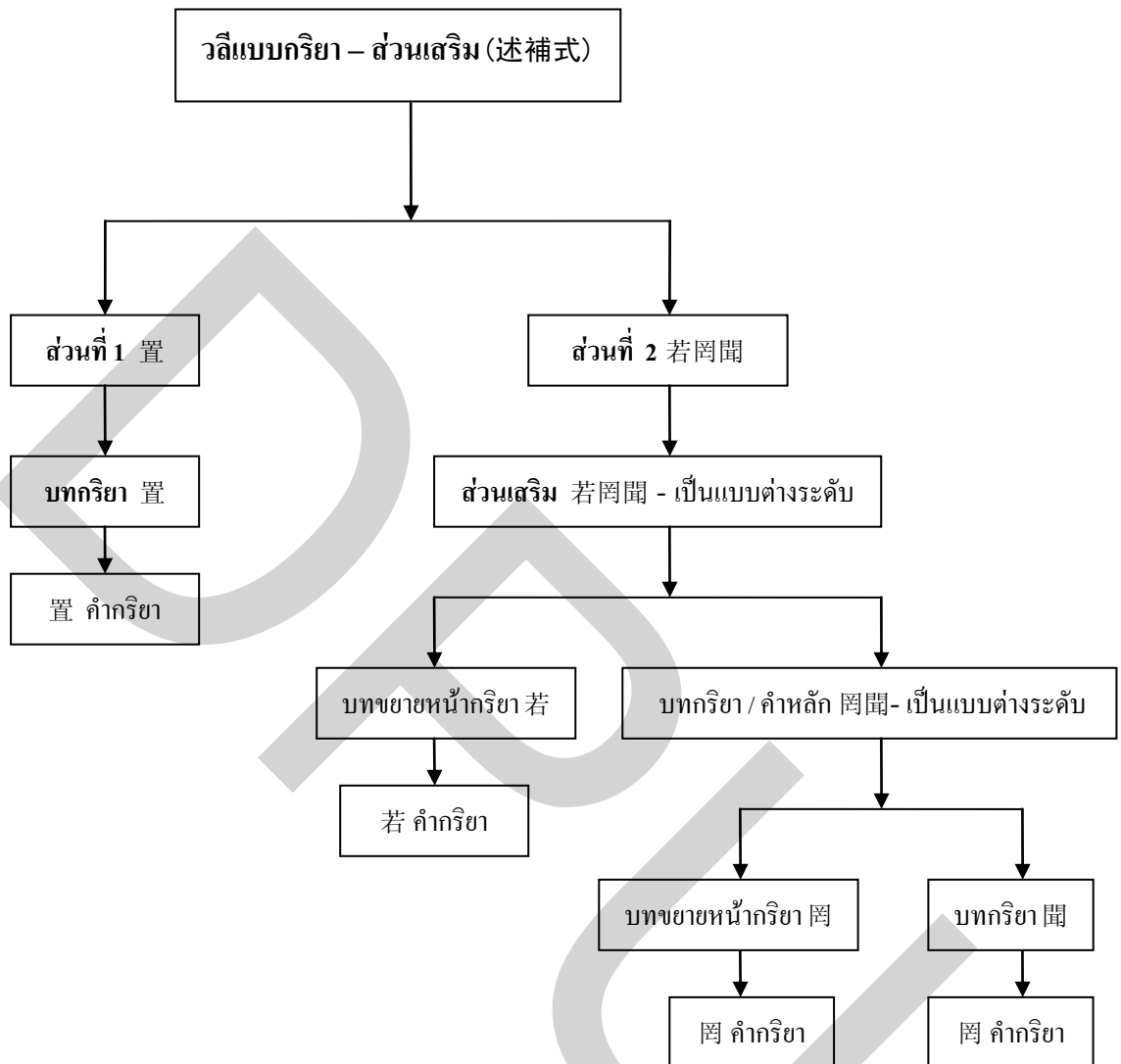
5.1.1.5 โครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม (述補結構)

จากการศึกษาวิเคราะห์สำนวนที่ได้คัดเลือกมาจำนวน 6 สำนวน ได้ลักษณะโครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม 3 แบบ ซึ่งสรุปเป็นผังโครงสร้างดังนี้

แบบที่ 1 ตัวอย่างที่ 1 度日<如年> (dù rì<rú nián>)

แบบที่ 2 ตัวอย่างที่ 1 置<若罔聞> (zhì<ruò wǎng wén>)

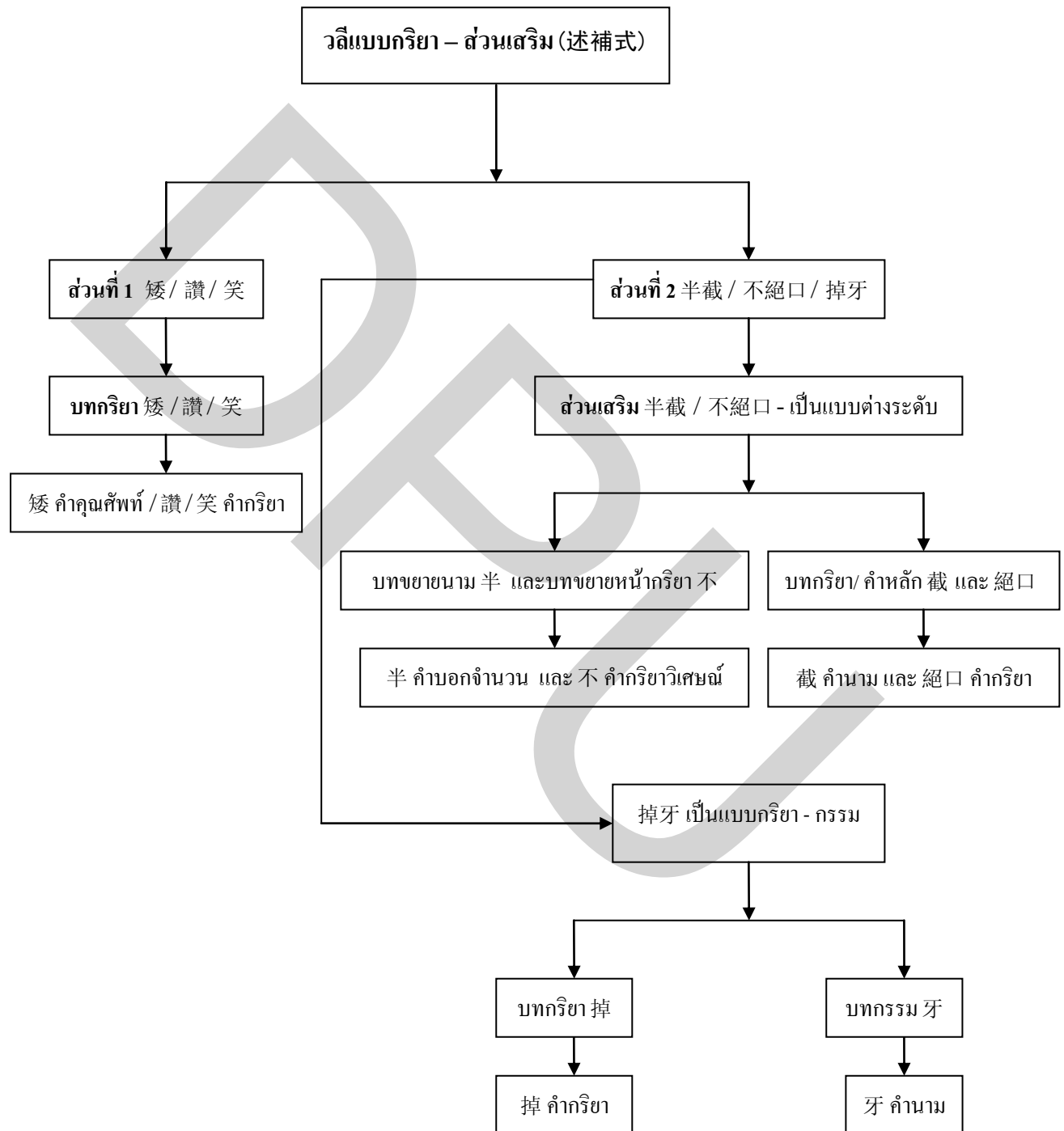

แบบที่ 3 ตัวอย่างที่ 1 矮<半截> (ǎi<bàn jié>>)

ตัวอย่างที่ 2 讚<不絕口> (zàn<bù jué kǒu>>)

ตัวอย่างที่ 3 笑<掉牙> (xiào<diào yá>>)

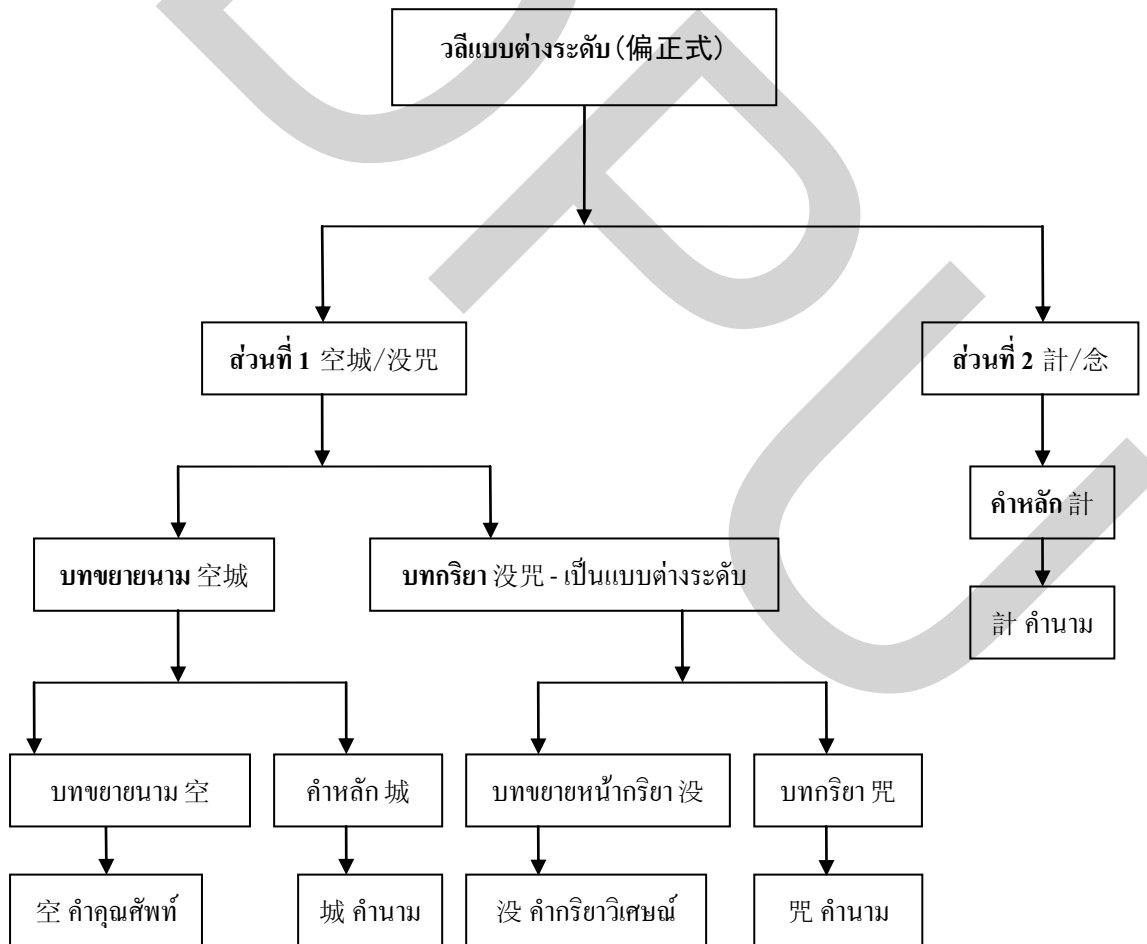
ตัวอย่างที่ 4 死<無葬身之地> (sǐ<wú zàng shēn zhī dì>>)

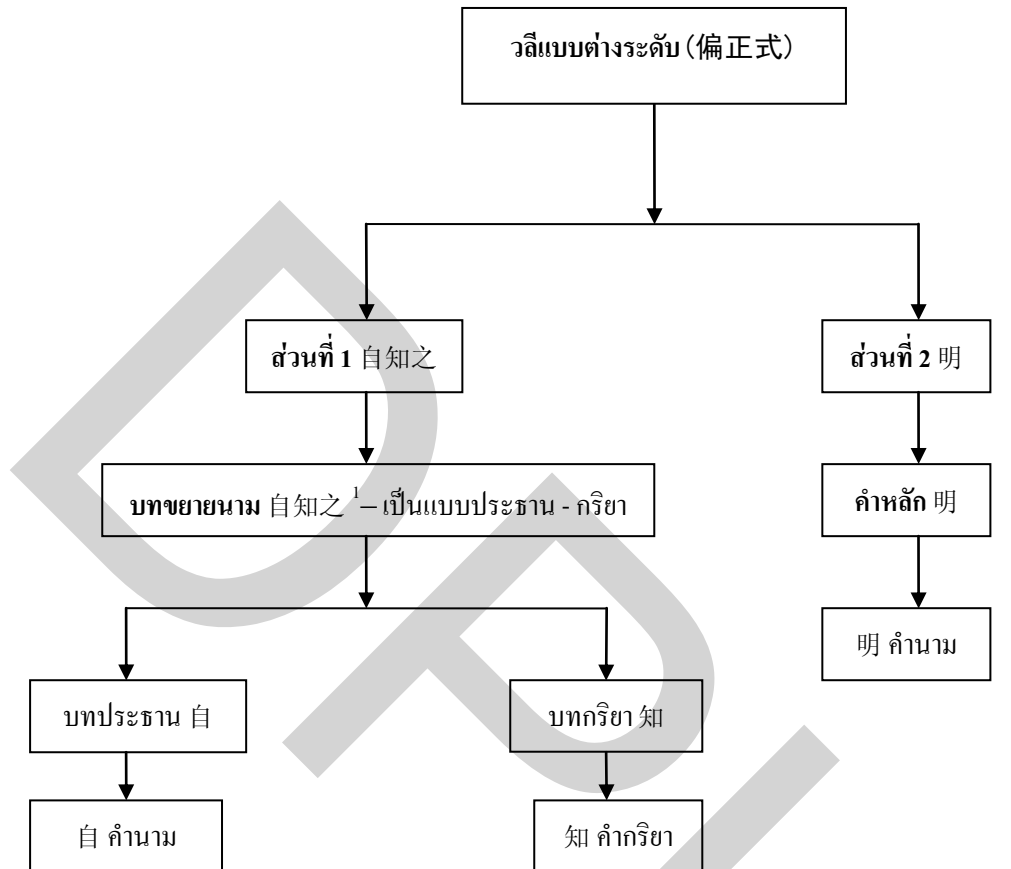
5.1.1.6 โครงสร้างวลีแบบต่างระดับ (偏正式)

จากการศึกษาวิเคราะห์สำนวนที่ได้คัดเลือกมาจำนวน 9 สำนวน ได้ลักษณะโครงสร้างวลีแบบต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม/กริยา 5 แบบ ซึ่งสรุปเป็นผังโครงสร้างดังนี้

- แบบที่ 1 ตัวอย่างที่ 1 (母) 老虎 ((mǔ) lǎo hǔ)
 ตัวอย่างที่ 2 (笑面) 虎 ((xiàomiàn) hǔ)
 ตัวอย่างที่ 3 (空城) 計 ((kōngchéng) jì)
 ตัวอย่างที่ 4 (没咒) 念 ((méi zhòu) niàn)
 ตัวอย่างที่ 5 (恍然) 大悟 ((huǎng rán) dà wù)

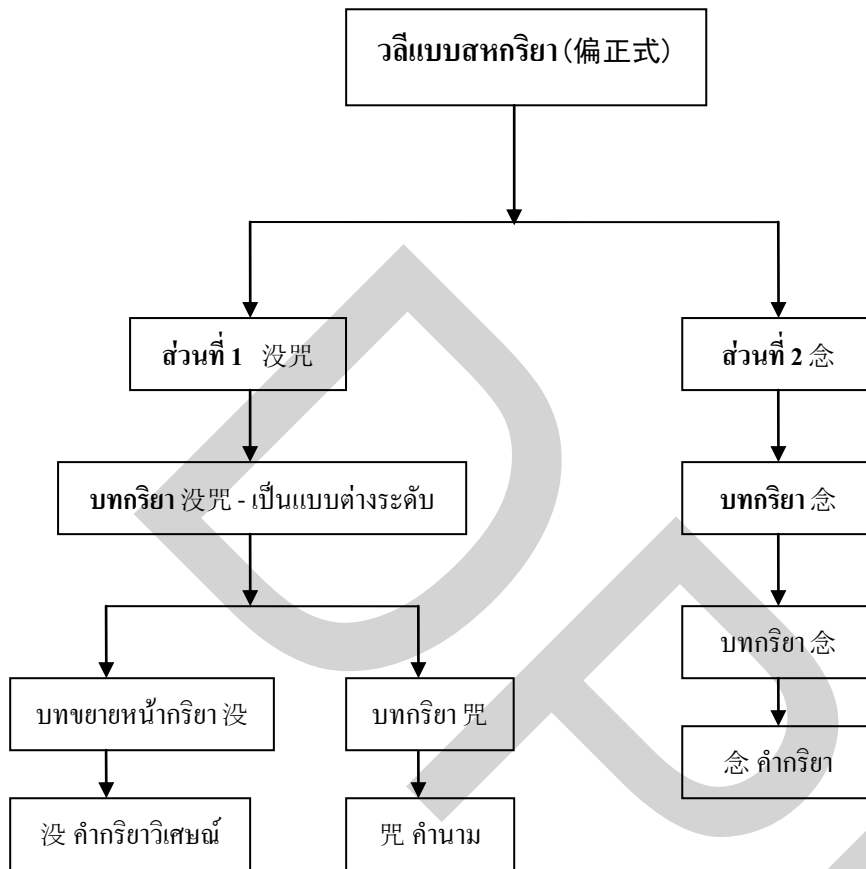

แบบที่ 2 ตัวอย่างที่ 1 (自知之) 明 ((zì zhī) zhī míng)

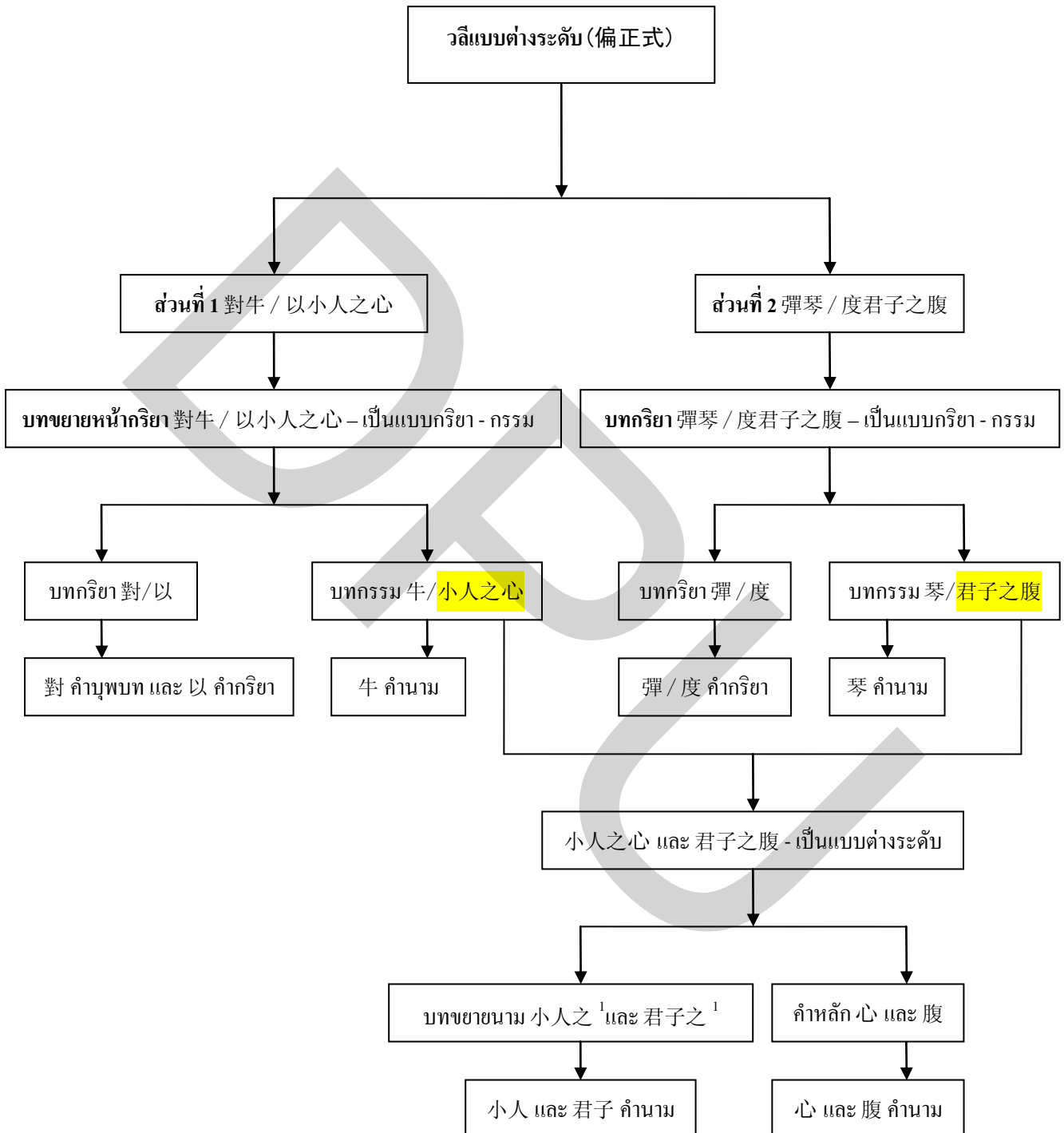
หมายเหตุ ¹之(的) ใช้ผนวกเข้าที่ข้างหลังบทขยายนามโดยเฉพาะ, เป็นคำเสริมโครงสร้าง “的”

แบบที่ 3 ตัวอย่างที่ 1 没咒△念 (méi zhòu △ niàn)

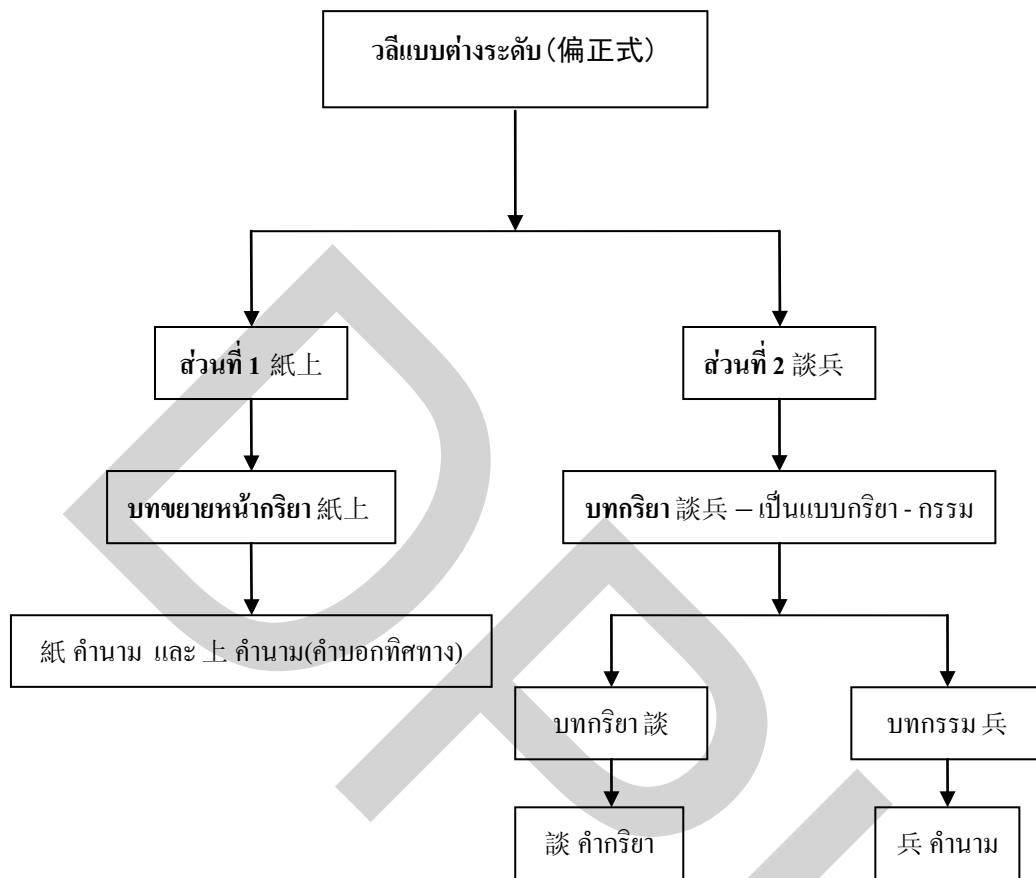
แบบที่ 4 ตัวอย่างที่ 1 (對牛) 彈琴 ((duì niú) tánqín)

ตัวอย่างที่ 2 (以小人之心) , 度君子之腹 ((yǐ xiǎo rén zhī xīn) , dù jūn zǐ zhī fù)

หมายเหตุ ¹之(的) ใช้ผนวกเข้าที่ข้างหลังบทขยายนามโดยเฉพาะ, เป็นคำเสริมโครงสร้าง “的”

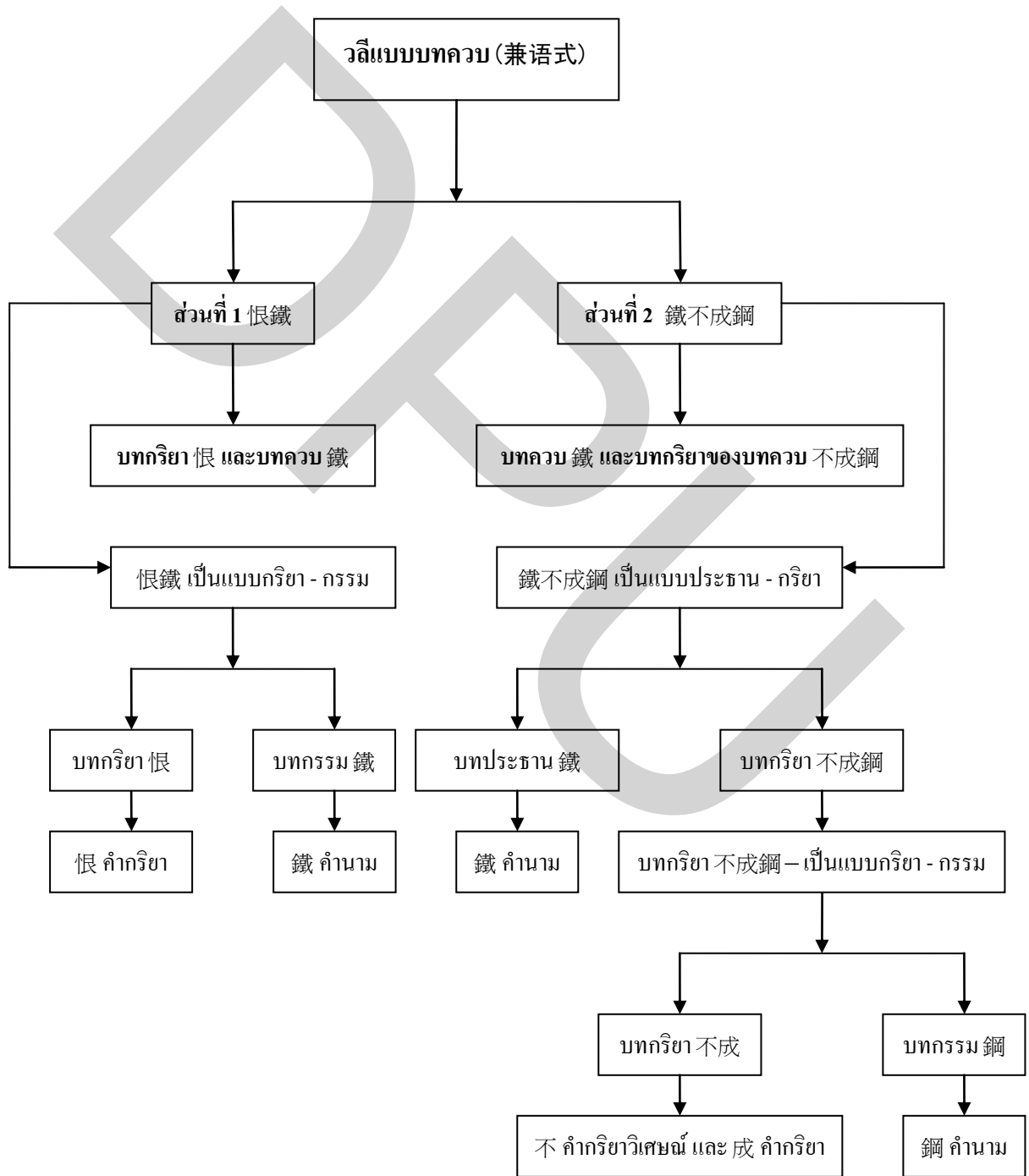
แบบที่ 5 ตัวอย่างที่ 1 (紙上) 談兵 ((zhǐ shang) tán bīn)

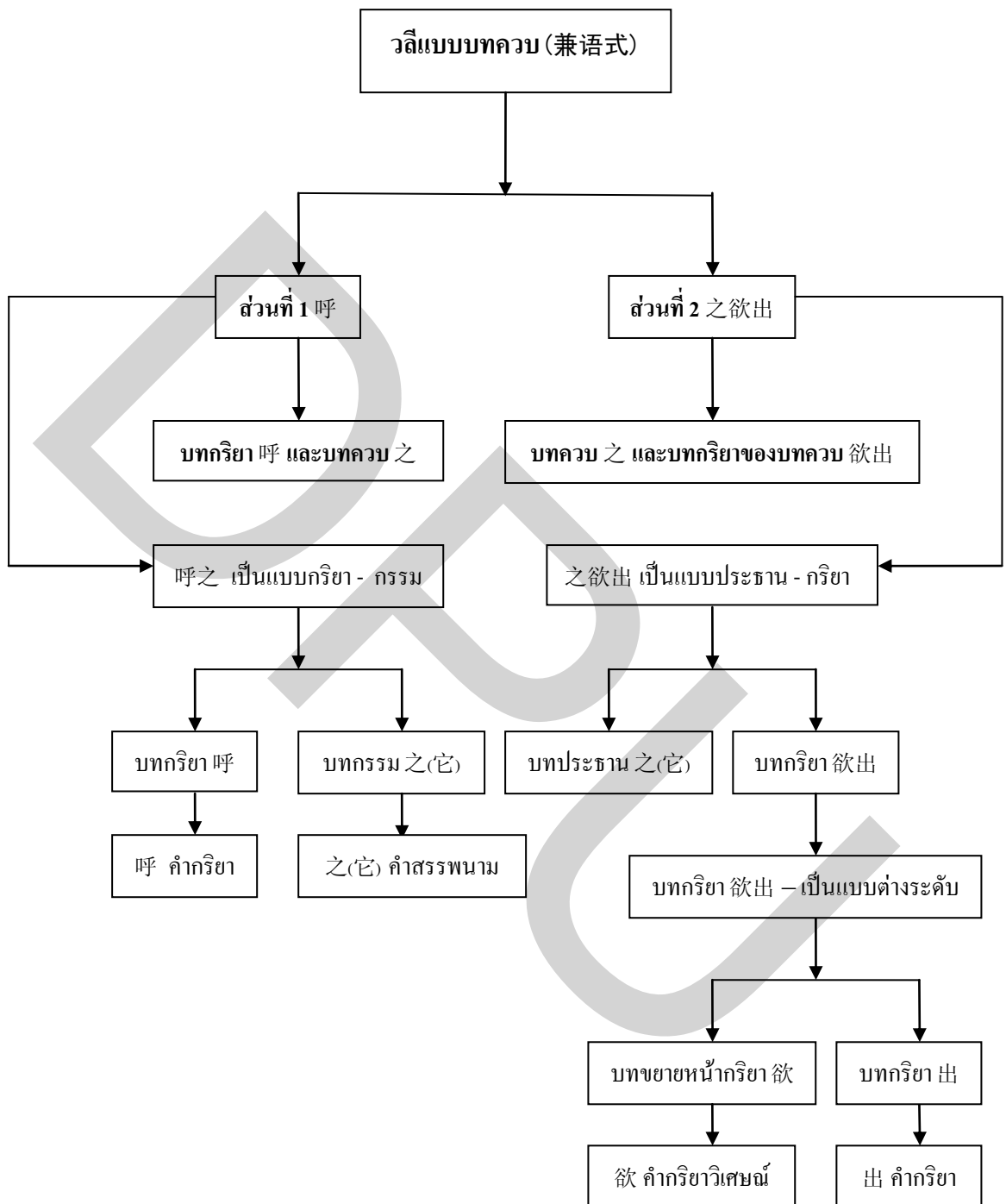
5.1.1.7 โครงสร้างวลีแบบวลีแบบบทคว (兼语式)

จากการศึกษาวิเคราะห์สำนวนที่ได้คัดเลือกมาจำนวน 4 สำนวน ได้ลักษณะโครงสร้างวลีแบบบทคว 2 แบบ ซึ่งสรุปเป็นผังโครงสร้างดังนี้

แบบที่ 1 ตัวอย่างที่ 1 恨 > 鐵 < 不成 鋼 (hèn > tiě < bù chéng gāng) ตัวอย่างที่ 2 引 > 狼 < 入室 (yǐn > láng < rù shì) ตัวอย่างที่ 3 認 > 賊 < 作 父 (rèn > zéi < zuò fù)

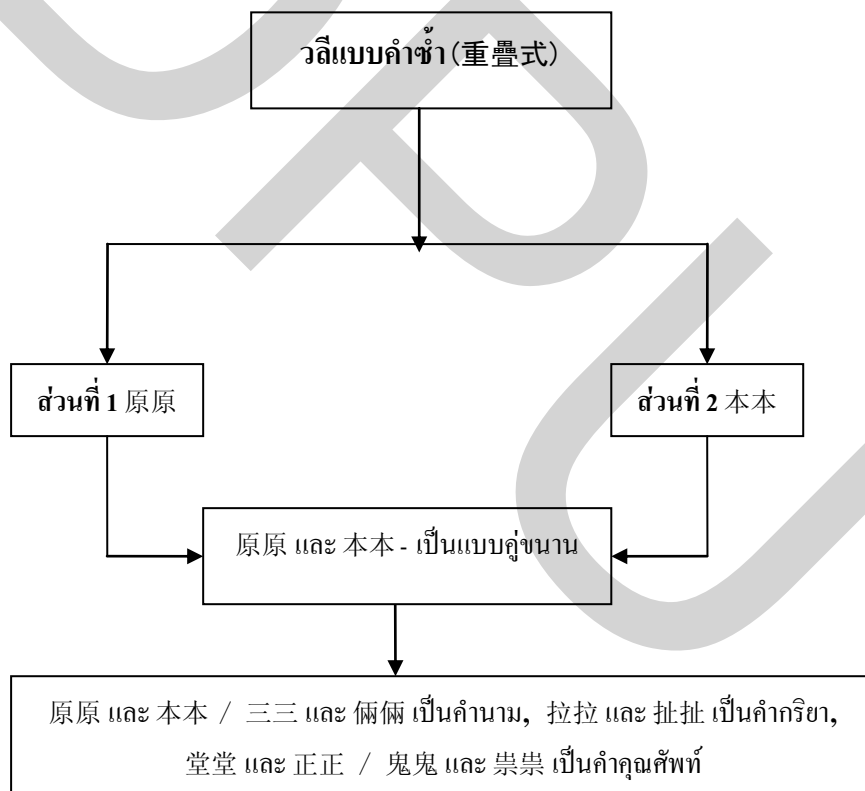
แบบที่ 2 ตัวอย่างที่ 1 呼>之<欲出 (hū>zhī<yù chū)

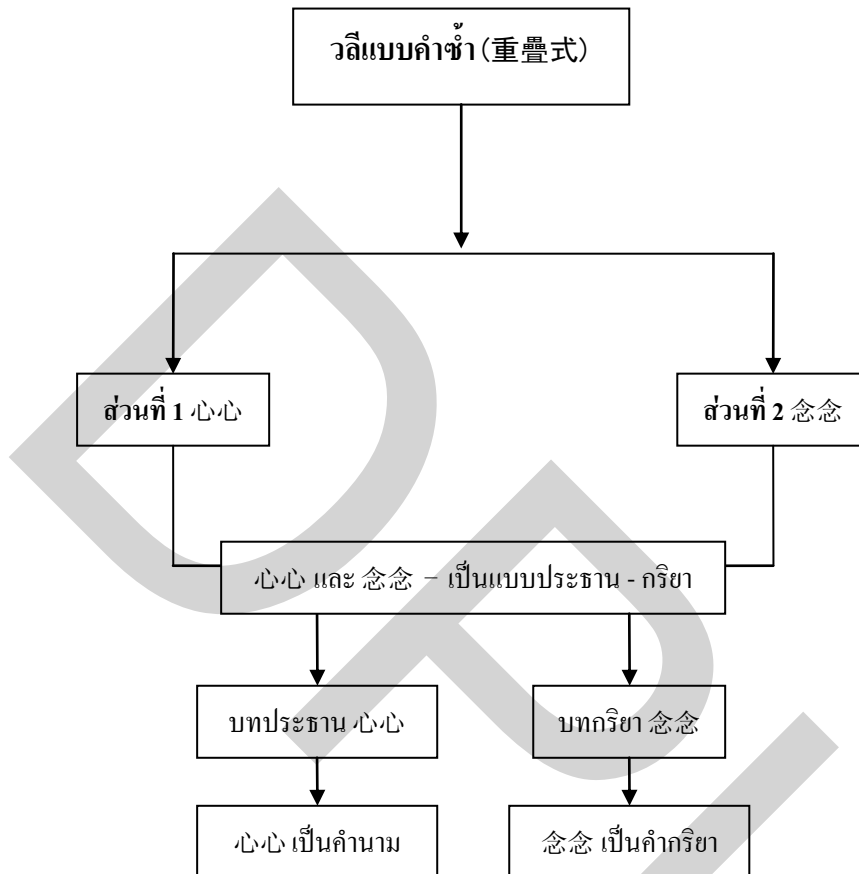
5.1.1.8 โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ(重疊結構)

จากการศึกษาวิเคราะห์สำนวนที่ได้คัดเลือกมาจำนวน 6 สำนวน ได้ลักษณะโครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ 2 แบบ ซึ่งสรุปเป็นผังโครงสร้างดังนี้

- แบบที่ 1** ตัวอย่างที่ 1 原原 • 本本 (yuán yuán • běn běn)
ตัวอย่างที่ 2 三三 • 兩兩 (sān sān • liǎng liǎng)
ตัวอย่างที่ 3 拉拉 • 扯扯 (lā lā • chě chě)
ตัวอย่างที่ 4 堂堂 • 正正 (táng tang • zhèng zhèng)
ตัวอย่างที่ 5 鬼鬼 • 祟祟 (guǐ guǐ • suì suì)

แบบที่ 2 ตัวอย่างที่ 1 心心 || 念念 (xīnxīn || niànniàn)

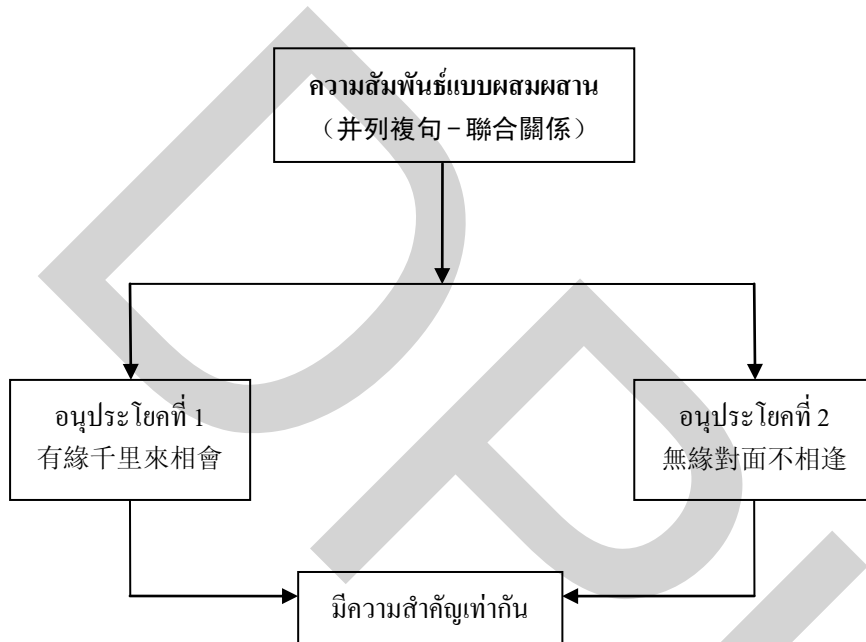

5.1.2 โครงสร้างประโยค

สรุปวิเคราะห์โครงสร้างประโยค ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1 ประโยคเชิงซ้อน
คู่ขนาน (并列複句) 2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)

5.1.2.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句)

แบบที่ 1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน – ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (并列複句 – 聯合關係)

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 海濶憑魚躍， | 天高任鳥飛。

อนุประโยคที่ 1: คือ 海濶憑魚躍

อนุประโยคที่ 2: คือ 天高任鳥飛

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 人不可貌相， | 海水不可斗量。

อนุประโยคที่ 1: คือ 人不可貌相

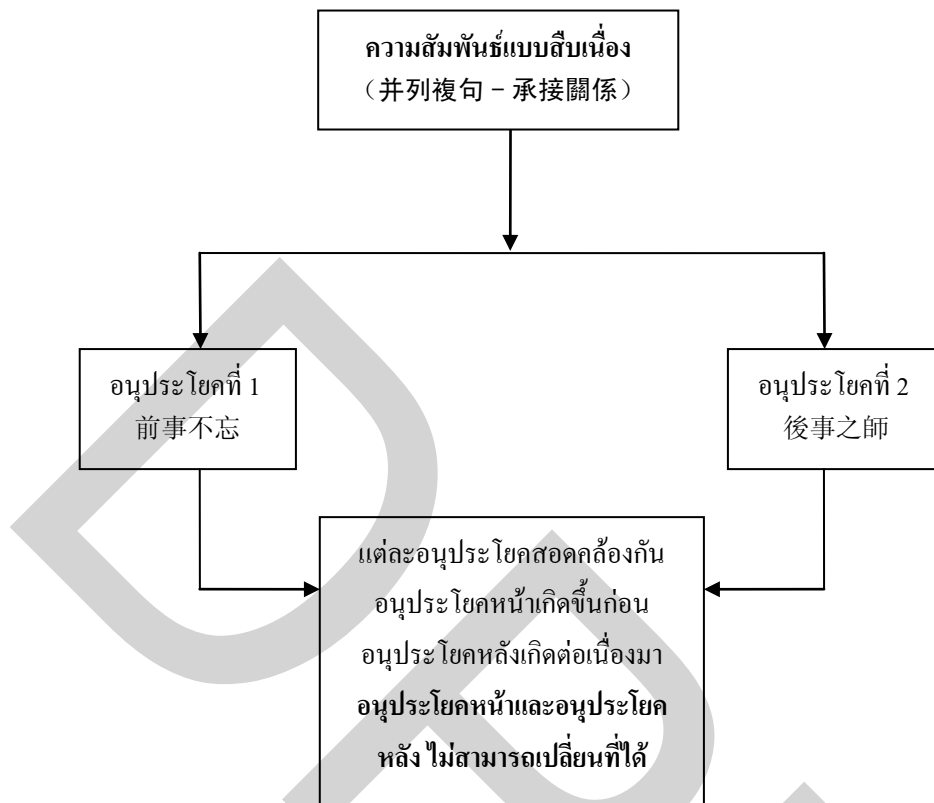
อนุประโยคที่ 2: คือ 海水不可斗量

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 有緣千里來相會， | 無緣對面不相逢。

อนุประโยคที่ 1: คือ 有緣千里來相會

อนุประโยคที่ 2: คือ 無緣對面不相逢

แบบที่ 1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (并列複句 - 承接關係)

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 說曹操， | 曹操到。

อนุประโยคที่ 1: คือ 說曹操

อนุประโยคที่ 2: คือ 曹操到

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 近水樓台， | 先得月。

อนุประโยคที่ 1: คือ 近水樓台

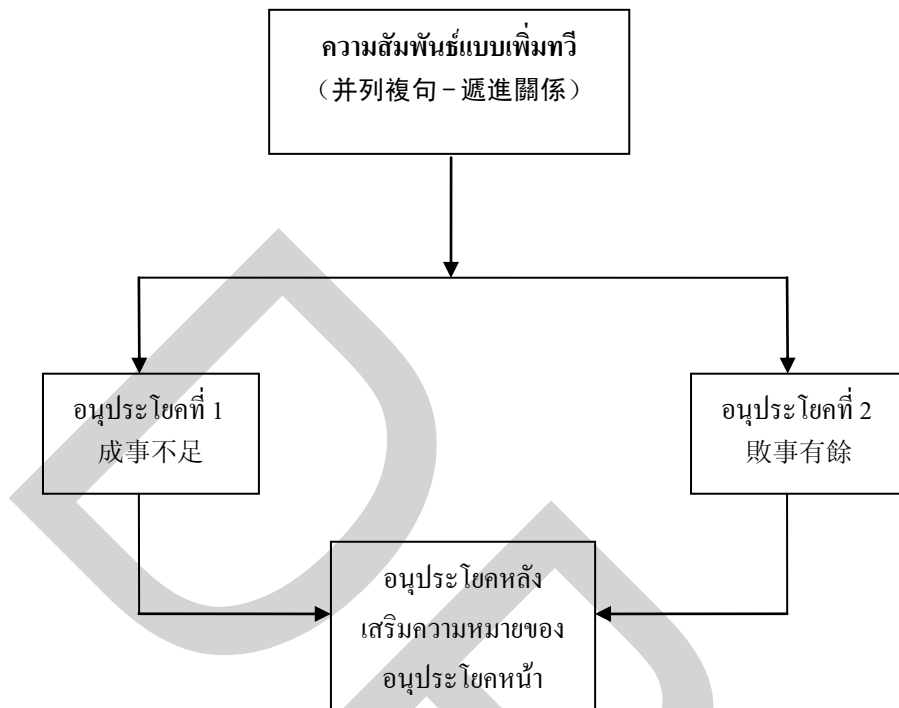
อนุประโยคที่ 2: คือ 先得月

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 前事不忘， | 後事之師。

อนุประโยคที่ 1: คือ 前事不忘

อนุประโยคที่ 2: คือ 後事之師

แบบที่ 1.3 ประโยคเชิงซ้อนกลุ่มนาน-ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (并列複句-遞進關係)

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 一夜夫妻百日恩， | 百日夫妻似海深。

อนุประโยคที่ 1: คือ 一夜夫妻百日恩

อนุประโยคที่ 2: คือ 百日夫妻似海深

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 一寸¹光陰一寸²金， | 寸³金難買寸⁴光陰。

อนุประโยคที่ 1: คือ 一寸¹光陰一寸²金

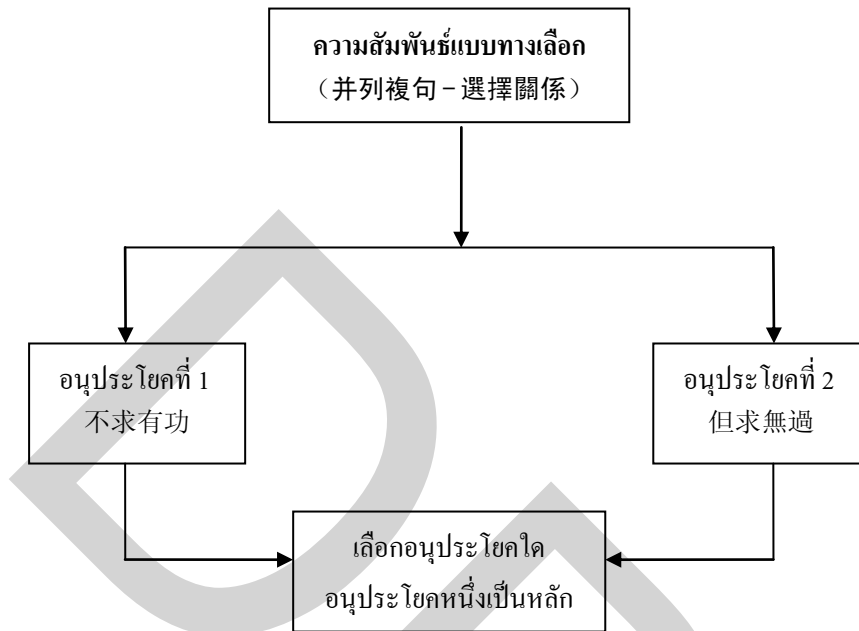
อนุประโยคที่ 2: คือ 寸³金難買寸⁴光陰

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 成事不足， | 敗事有餘。

อนุประโยคที่ 1: คือ 成事不足

อนุประโยคที่ 2: คือ 敗事有餘

แบบที่ 1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบทางเลือก (并列複句-選擇關係)

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 寧為玉碎， | 不為瓦全。

อนุประโยคที่ 1: คือ 寧為玉碎

อนุประโยคที่ 2: คือ 不為瓦全

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 不求有功， | 但求無過。

อนุประโยคที่ 1: คือ 不求有功

อนุประโยคที่ 2: คือ 但求無過

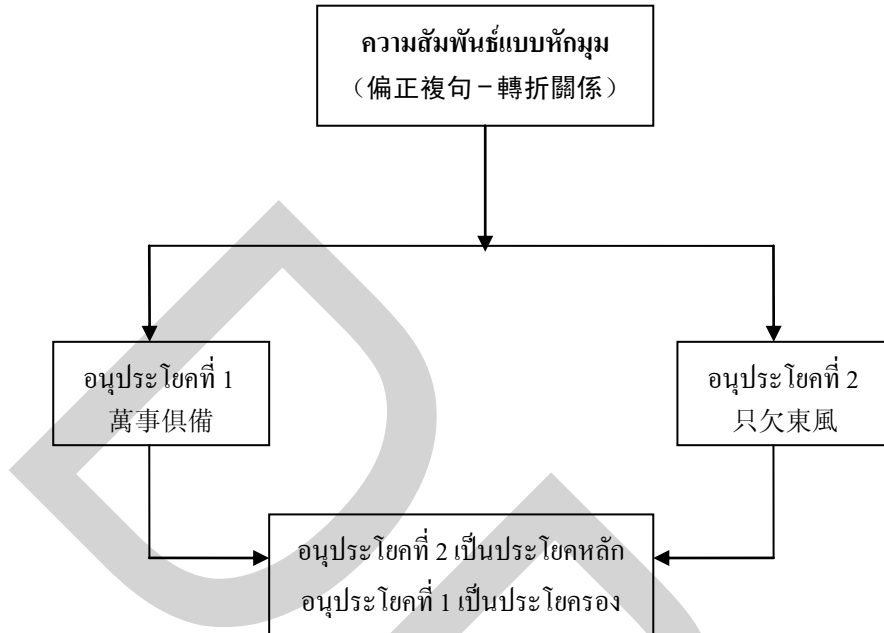
ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 寧為雞口， | 不為牛後。

อนุประโยคที่ 1: คือ 寧為雞口

อนุประโยคที่ 2: คือ 不為牛後

5.1.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)

แบบที่ 2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ - ความสัมพันธ์แบบหักมุม (偏正複句 - 轉折關係)

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 只許州官放火， | 不許百姓點燈。

อนุประโยคที่ 1: คือ 只許州官放火

อนุประโยคที่ 2: คือ 不許百姓點燈

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 掛羊頭， | 賣狗肉。

อนุประโยคที่ 1: คือ 掛羊頭

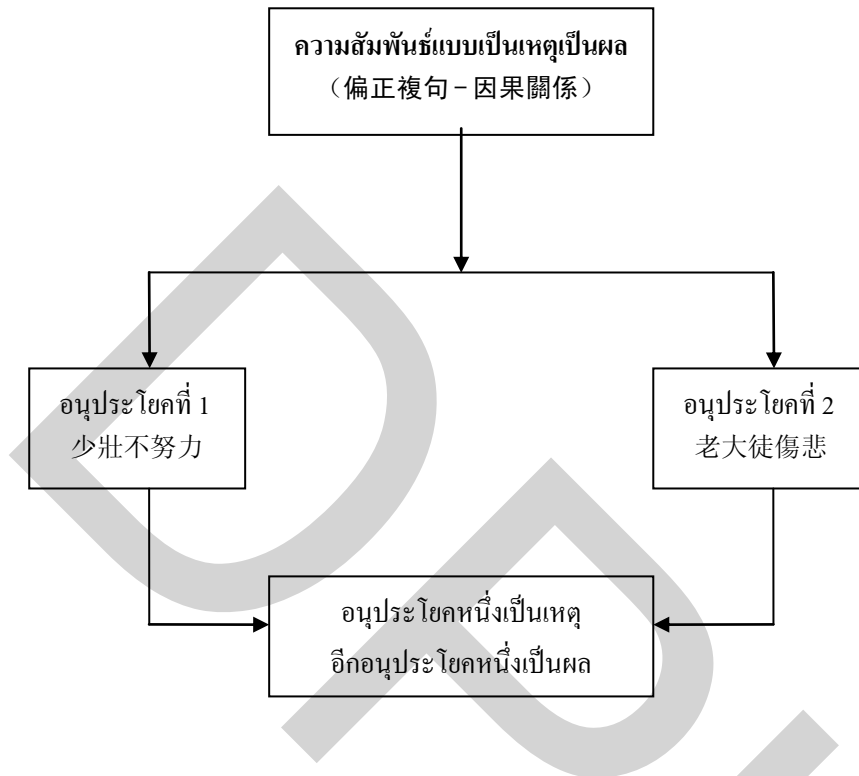
อนุประโยคที่ 2: คือ 賣狗肉

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 萬事俱備， | 只欠東風。

อนุประโยคที่ 1: คือ 萬事俱備

อนุประโยคที่ 2: คือ 只欠東風

แบบที่ 2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ - ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (偏正複句 - 因果關係)

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 既來之， | 則安之。

อนุประโยคที่ 1: คือ 既來之

อนุประโยคที่ 2: คือ 則安之

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 人非聖賢， | 孰能無過。

อนุประโยคที่ 1: คือ 人非聖賢

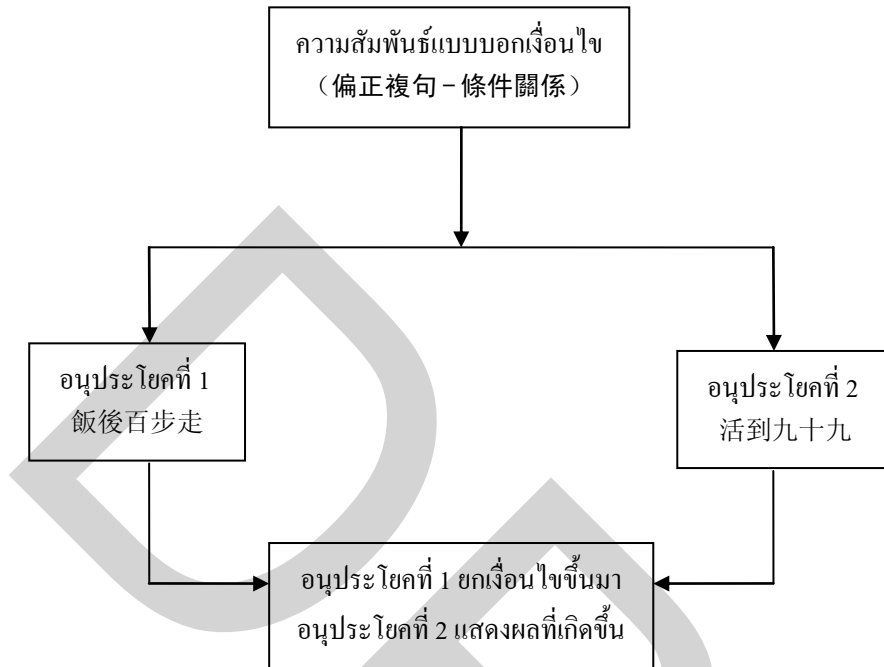
อนุประโยคที่ 2: คือ 孰能無過

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 少壯不努力， | 老大徒傷悲。

อนุประโยคที่ 1: คือ 少壯不努力

อนุประโยคที่ 2: คือ 老大徒傷悲

แบบที่ 2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ- ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (偏正複句-條件關係)

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 活到老， | 學到老。

อนุประโยคที่ 1: คือ 活到老

อนุประโยคที่ 2: คือ 學到老

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 放下屠刀， | 立地成佛。

อนุประโยคที่ 1: คือ 放下屠刀

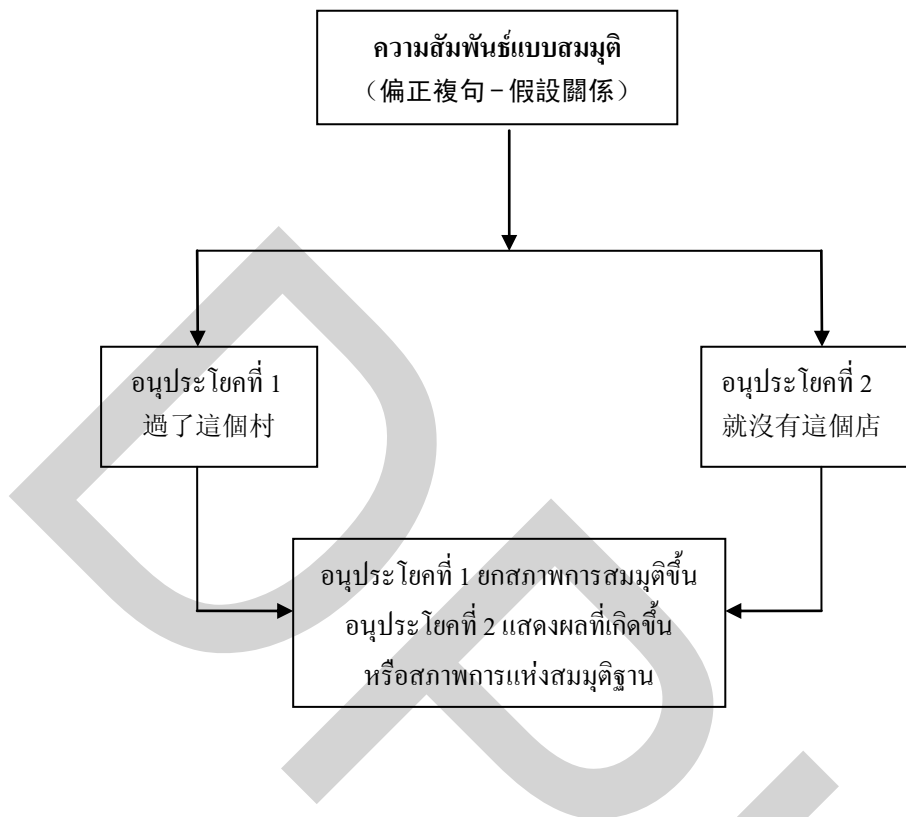
อนุประโยคที่ 2: คือ 立地成佛

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 飯後百步走， | 活到九十九。

อนุประโยคที่ 1: คือ 飯後百步走

อนุประโยคที่ 2: คือ 活到九十九

แบบที่ 2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ - ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (偏正複句 - 假設關係)

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 玉不琢， | 不成器 (人不學不知理 rén bú xué bú zhī lǐ) 。

อนุประโยคที่ 1: คือ 玉不琢

อนุประโยคที่ 2: คือ 不成器

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 一著不慎， 滿盤皆輸。

อนุประโยคที่ 1: คือ 一著不慎

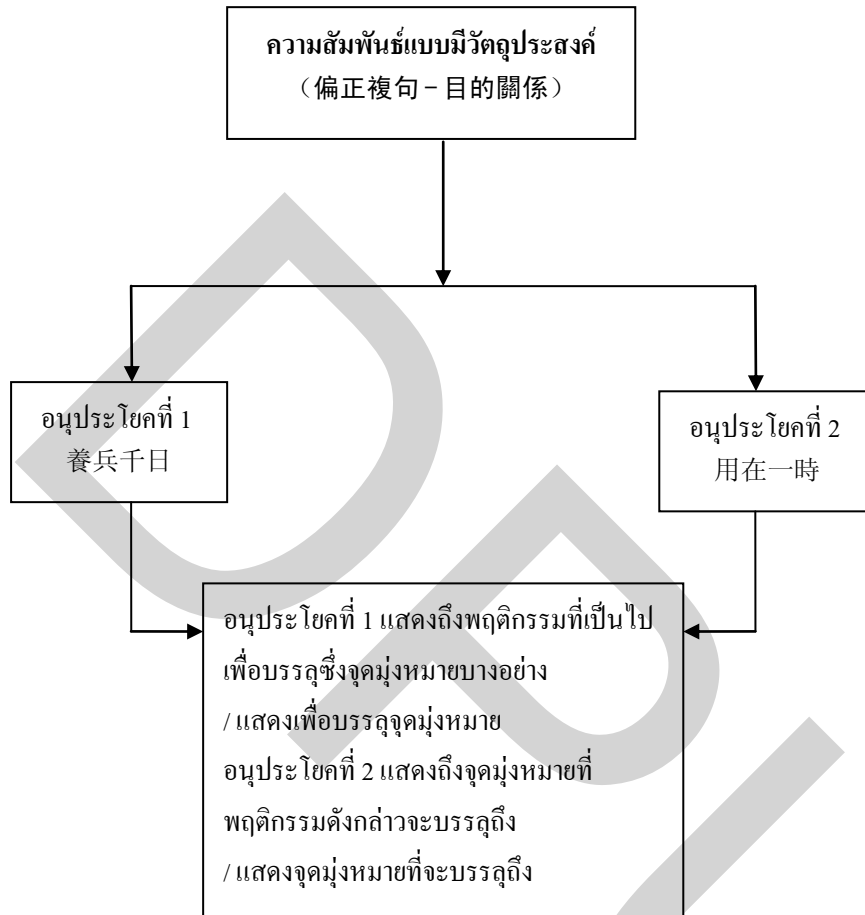
อนุประโยคที่ 2: คือ 滿盤皆輸

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 過了這個村， | 就沒有這個店了。

อนุประโยคที่ 1: คือ 過了這個村

อนุประโยคที่ 2: คือ 就沒有這個店了

แบบที่ 2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ - ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (偏正複句-目的關係)

ตัวอย่างที่ 1 ส่วนน 養兵千日， | 用在一時。

อนุประโยคที่ 1: คือ 養兵千日

อนุประโยคที่ 2: คือ 用在一時

5.1.3 เจตนาการใช้สำนวน

เจตนาการใช้สำนวนจีนในภาษาจีนสรุปได้เป็นลักษณะใหญ่ ๆ 5 ลักษณะ คือ

- 5.1.3.1 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตำหนิ
- 5.1.3.2 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตักเตือน
- 5.1.3.3 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น
- 5.1.3.4 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาชื่นชม
- 5.1.3.5 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน

5.1.3.1 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตำหนิ เช่น

เช้า 3 คำ 4
朝三暮四 (zhāo sān mù sì)

ขี่ม้าชมดอกไม้
走馬觀花 (zǒu mǎ guān huā)

กลืนพุทราจีนทั้งลูกโดยไม่เคี้ยวไม่ย่อย
囫圇吞棗 (hú lún tūn zǎo)

5.1.3.2 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตักเตือน เช่น

เผาต้นถั่วมาต้มเมล็ดถั่ว
煮豆燃萁 (zhǔ dòu rán qí)

กวัดแกว่งขวานด้ามใหญ่หน้าบ้านของหลู่ป้าน
班門弄斧 (bān mén nòng fǔ)

ตึกเตนตำข้าวจะจับจ๊กจั่น นกกระจอกอยู่ข้างหลัง
螳螂捕蟬，黃雀在後 (táng láng bǔ chán, huáng què zài hòu)

5.1.3.3 ถำนวนจิ้นชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น เช่น

ห้ามปากของประชาชนยิ่งกว่าห้ามสายน้ำ

防民之口，甚於防川 (fáng mǐn zhī kǒu, shèn yú fáng chuān)

ผิวหนังไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร

皮之不存，毛將焉附 (pí zhī bù cún, máo jiāng yān fù)

ภายใต้รังที่พลิกคว่ำไม่มีไข่ที่สมบูรณ์

覆巢之下無完卵 (fù cháo zhī xià wú wán luǎn)

5.1.3.4 ถำนวนจิ้นชนิดบอกเจตนาชื่นชม/พึงพอใจ เช่น

วางแผนการเอาไว้เรียบร้อย (มีแผนในใจอยู่แล้ว)

胸有成竹 (xiōng yǒu chéng zhú)

ปู่โง่ย้ายภูเขา

愚公移山 (yú gōng yí shān)

สีน้ำเงินมาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม

青出於藍而勝於藍 (qīng chū yú lán ér shèng yú lán)

5.1.3.5 ถำนวนจิ้นชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน เช่น

จะไปทางใต้จึงหันรถไปทางเหนือ

南轅北轍 (nán yuán běi zhé)

คิดพิณให้ควายฟัง

對牛彈琴 (duì niú tán qín)

ห้าสิบก้าวหัวเราะร้อยก้าว

五十步笑百步 (wǔ shí bù xiào bǎi bù)

จะเห็นว่าผลการวิจัยฉบับนี้ได้นำเสนอโครงสร้างสำนวนจีนที่เป็นโครงสร้างของวลีและโครงสร้างประโยค ซึ่งแสดงเป็นแผนผังโครงสร้างผิวโครงสร้างลึกที่สามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่างสำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนและเจตนาของการใช้นำไปใช้ในการสื่อความหมายให้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ที่ต้องการใช้พร้อมทั้งได้นำเสนอตัวอย่างสำหรับการนำไปใช้ไว้ด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยนี้ ทำให้ผู้วิจัยสังเกตว่า ยังมีเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ที่น่าสนใจเกี่ยวกับสำนวนจีนนี้ซึ่งควรแก่การนำมาศึกษาวิจัย เช่น การใช้คำประสม การใช้คำกริยา การใช้คำคุณศัพท์ในหน้าที่ต่างๆ การเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนจีน การเปรียบเทียบสำนวนจีนที่ใช้ในความหมายที่คล้ายกันหรือใกล้เคียงกัน หรือ ศึกษาเปรียบเทียบความหมายสำนวนจีน-ไทยที่ใช้เหมือนกัน การศึกษาสำนวนจีนจากภาพยนตร์ โทรทัศน์และอื่น ๆ อีกมากมาย เป็นต้น

นอกจากนั้นผู้วิจัยพบว่า เจตนาการใช้สำนวนจีนขึ้นอยู่กับความหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ยังไม่กว้างขวางและลึกซึ้งมากนัก ผู้สนใจสามารถนำไปศึกษาต่อไปได้อย่างลึกซึ้ง และกว้างขวางหรืออาจนำมาเปรียบเทียบกับเจตนาการใช้สำนวนของไทยก็ได้

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ โกวิทกุล. (2544). การเปรียบเทียบภาษิต - คำพังเพยจีนกับสำนวน - ภาษิตไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินดาพร พินพงทรัพย์. (2545). การศึกษาสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉิน หยงหลิน. (2526). **สำนวนจีนและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ (Chinese and Thai Idiomatic Expressions : A Comparative Study)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซัซศรีณย์ เชิดชูตระกูลชัย. (2544). สำนวนกริยา - กรรมแบบสามพยางค์ที่ใช้บ่อยในภาษาจีน. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญญพร ปริญาวุฒิชัย. (2543). การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชิดชัย ผาสุพงษ์. (2545). **พจนานุกรมสำนวนจีน-ไทย 漢泰熟語詞典**. กรุงเทพฯ: พู่กันจีน.
- ธัญญา พิชัยแพทย. (2531). การวิเคราะห์ลีลาภาษาในการรณรงค์หาเสียงของ ส.ส. สมัคร สุนทรเวช. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2535). **พจนานุกรมจีน-ไทย 現代漢語詞典**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์.(2541). ไวยากรณ์จีนกลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภัศร วศินนิตวงศ์.(2544). สนุกกับสำนวนจีน. กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊คส.

พริยา สุรขจร.(2544). สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ : การศึกษาเปรียบเทียบวิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานิต เจียรบรรจงกิจ.(2542). ชุมนุมนำนวนจีน 漢語成語集. (เล่ม 1-3) กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.

วรรณิดา ถึงแสง.(2545). การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ “ตา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์.(2527) ภาษาและภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (สมเด็จพระเจ้า). (2545). เมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนนอก. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ศึกษาธิการ, กระทรวง และบริษัท ซี.พี. เซเวนอีเลฟเวน จำกัด. สิ่งดีในวิถีชีวิตไทย-จีน.(2539). กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.

สุนันท์ อัญชลีนุกูล.(2543) คำพังเพย: รูปภาษาและเจตนาการใช้ วารสารภาษาและวรรณคดีไทย 43 (17), 145-155.

สุมาลี ศรีปานเงิน (2543). การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า“xin”กับสำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

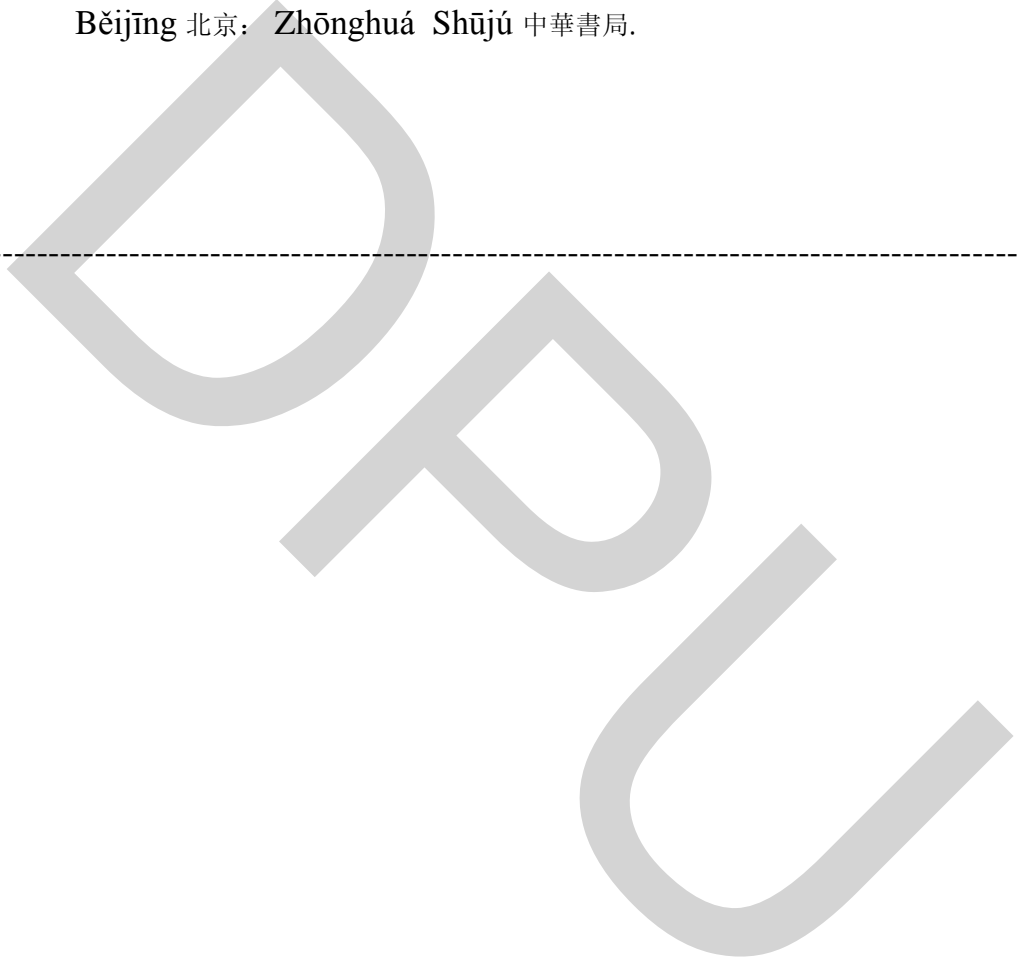
เสี่ยว อานต้า.(2547). ไวยากรณ์จีน 現代漢語語法. กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.

- Chén, Kāng; Dǒng, kūn and Shèng, Dōnglíng 陳抗、董崑、盛冬鈴 (2003).
Duō gōngnéng Chéngyǔ Cídiǎn 多功能成語詞典. 6th ed. Shànghǎi 上海:
 Shànghǎi Hànyǔ Dàcídiǎn Chūbǎnshè 上海汉语大词典出版社.
- Lǐ, Dìngkǎi and Wáng, Zhìjié 李定凱、王治傑 (2003). **Chéngyǔ Yìngyòng Cídiǎn** 成語應用詞典. 2nd ed. Shànghǎi 上海: Shànghǎi Císhū Chūbǎnshè 上海辭書出版社.
- Lǐ, Xīnjiàn; Luó, Xīnfāng; and Fán, Fèngzhēn 李新建, 羅新芳, 和樊鳳珍(1997).
Chéngyǔ héyànyǔ 成語和諺語. (สำนักงานเงินและสุภษิต) Hénán 河南:
 Dàxiàng Chūbǎnshè 大象出版社.
- Lǐ, Xīnjiàn (2004). **Xiàndài Hànyǔ Guīfàn Cídiǎn** 現代漢語規範詞典. 5th ed.
 Běijīng 北京: Wàiyǔ Jiàoxué yǔ Yánjiū Chūbǎnshè 外語教學與研究出版社,
 Yǔwén Chūbǎnshè 語文出版社.
- Táiwān Shāngwù Yìnshūguǎn Biānshěn Wěiyuánhùi 臺灣商務印書館編審委員會.
 1997 **Zēngxiū Cíyuán** 增修辭源. (พจนานุกรมฉบับเรียบเรียง) 10th ed. Táiběi
 臺北. Táiwān Shāngwù Yìnshūguǎn 臺灣商務印書館.
- Wán, Yǐng (2000). **Hànyǔ Cíhuì Jiàochéng** 漢語詞彙教程. Běijīng 北京:
 Běijīng Yǔyán Wénhuà Dàxué Chūbǎnshè 北京語言文化大學出版社.
- Wáng, Qín; Mǎ, Guófán; Xǔ, Zhèngyuán; and Sūn, Yùzhēn 王勤, 馬國凡,
 許正元, 和孫玉溱. 1995: **fēnlèi Hànyǔ Chéngyǔ Dàcídiǎn** 分類漢語成語大辭典.
 (พจนานุกรมการแบ่งประเภทสำนวนจีนฉบับใหญ่) 2nd ed
 Shāndōng 山東: Shāndōng Jiàoyù Chūbǎnshè 山東教育出版社.
- Wáng, Lì 王力 (1999). **Zhōngguó Chéngyǔ Dàcídiǎn** 中國成語大辭典. (พจนานุกรม
 สำนวนจีนฉบับใหญ่) 1st ed. Shànghǎi 上海: Shànghǎi Císhū Chūbǎnshè
 上海辭書出版社.
- Wén, Duānzhèng (2002). **Zhōngguó Xièhòuyǔ Dàcídiǎn** 中國歇後語大詞典.
 Shànghǎi 上海: Shànghǎi Císhū Chūbǎnshè 上海辭書出版社.

Yōng, Hè 雍賀. 1998. **Qīngsōng Xué Chéngyǔ** 輕鬆學成語. (วิธีง่าย ๆ ในการเรียน
สำนวน) Xīn Shìjiè Chūbǎnshè 新世界出版社.

Zhōngguó Shìkǔxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ 中國科學院語言研究所. 1999.
Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn 現代漢語詞典. (พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน)
3rd ed. Běijīng 北京: shāngwùyìnshūguǎn 商務印書館

Zhū, Zǔyán 朱祖延 (2004). **Hànyǔ Chéngyǔ Dàcídiǎn** 漢語成語大詞典. 3rd ed.
Běijīng 北京: Zhōnghuá Shūjú 中華書局.

ภาคผนวก ก

ตารางบัญชีสำนวนเงินที่ได้มาคัดเลือกและนำมาใช้วิจัย

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	สำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
1. 鳥獸 散 niǎo shòu sàn	นกและสัตว์ป่ากระจัดกระจาย หมายถึงแตกกระเจิดกระเจิง
2. 龍虎 斗 long hǔ dòu	มังกรกับเสือต่อสู้กัน หมายถึง คู่ต่อสู้ที่มีฝีมือความสามารถพอ ๆ กัน มาทำการเผชิญหน้าต่อสู้กัน ตรงกับสำนวนไทยคือ เสือพบสิงห์
3. 狗 吃米 gǒu chī mǐ	สุนัขกินข้าว หมายถึง พุคล้อเลียนคนที่หกล้มลงไปนอนหน้าคว่ำ ตรงกับสำนวนไทยคือ จับกบ
4. 風雨 交加 fēng yǔ jiāo jiā	มีเสียงดังกึกก้องพร้อม ๆ กับมีพายุฝนกระหน่ำลงมา
5. 走投 無路 zǒu tóu wú lù	ไร้ซึ่งทางไป
6. 考試 落榜 kǎo shì luò bǎng	สอบไม่ติด หรือบอร์คไม่มีชื่อ
7. 鐵杵 磨成針 tiě chǔ mó chéng zhēn	ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม
8. 遠親 不如近鄰 yuǎn qīn bù rú jìn lín	ญาติที่อยู่ไกลสู้เพื่อนบ้านใกล้เคียงไม่ได้
9. 伸手 不見五指 shēn shǒu bú jiàn wǔ zhǐ	ยื่นมือออกไปมองไม่เห็นนิ้วทั้งห้า
10. 鐵公雞 ---- 一毛 不拔 tiě gōng jī yī máo bù bá	ไก่ที่ทำจากเหล็ก-----ขนสักเส้นก็ไม่ยอมถอนให้ใคร
11. 解鈴 還須繫鈴人 jiě líng hái xū xì líng rén	ใครเป็นคนผูกกระดิ่ง ก็ต้องให้ใครคนนั้นมาแก้
12. 癩蛤蟆 想吃天鵝肉 lài há ma xiǎng chī tiān é ròu	คางคกริจะกินเนื้อหงส์
13. 打 / 算盤 dǎ suàn pán	คิดลูกคิด
14. 借 / 東風 jiè dōng fēng	อาศัยลมตะวันออก หมายถึง อาศัยจังหวะหรือเวลาที่เหมาะสมให้เกิดประโยชน์ อาศัยหรือใช้สิ่งรอบข้างให้เกิดประโยชน์
15. 多 / 此一舉 duō cǐ yì jǔ	ทำอะไรเกินพอดี
16. 不知 / 天高地厚 bù zhī tiān gāo dì hòu	ไม่รู้ว่ามีมีความสูงเท่าไร แผ่นดินมีความหนาเท่าไร
17. 等著 / 天上掉餡兒餅 děng zhe tiān shàng diào xiànr bǐng	รอขนมเปี๊ยะใส่เนื้อตกมาจากท้องฟ้า
18. 拔苗△助長 bá miáo zhù zhǎng	ถอนกล้าให้ข้าวโต
19. 一針△見血 yì zhēn jiàn xiě	อุปมาว่าพูดสั้นกะทัดรัดและตรงจุดสำคัญ จี้ถูกใจดำ จี้ถูกจุดสำคัญ พูดตรงเป้า
20. 望塵△莫及 wàng chén mò jí	เทียบกันไม่ติด ห่างกันฟ้าและดิน ห่างกันไกลจนมองไม่เห็นฝุ่น
21. 打腫臉△充胖子 dǎ zhǒng liǎn chōng pàng zi	ตีหน้าจมนวม เพื่อให้แลดูว่าเป็นคนอ้วนท้วน
22. 老・大・難 lǎo dà nán	ปัญหาที่ค้างคาแก้ไขยาก
23. 反復・無常 fǎn fù wú cháng	กลับไปกลับมาเอาแน่นอนไม่ได้
24. 生離・死別 shēng lí sǐ bié	ใช้บรรยายว่าการจากลาที่ยากที่จะพบเจอกันได้อีก

จำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 –14 ตัว	จำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
25. 自欺・欺人 zì qī qī rén	หลอกตัวเองหลอกคนอื่น
26. 半斤・八兩 bān jīn bā liǎng	ระบบเก่า 16 คำลึงเป็น 1 ชั่ง ครึ่งชั่งก็เท่ากับ 8 คำลึง
27. 事半・功倍 shì bàn gōng bèi	งานที่ทำแล้วเพียงครึ่งเท่ากับสำเร็จไปแล้วทั้งหมด งานที่ทำแล้วได้ผลคุ้มค่า
28. 電閃・雷鳴 diàn shǎn léi míng	ฟ้าแลบฟ้าผ่า / ฟ้าร้อง
29. 悲歡・離合 bēi huān lí hé	โศกเศร้า ธรรมดา จากกัน พบกัน
30. 爭先・恐後 zhēng xiān kǒng hòu	แย่งกันอยู่ข้างหน้ากลัวล้าหลังเพื่อน
31. 張牙・舞爪 zhāng yá wǔ zhuǎ	แยกเขี้ยวตะปบเล็บ
32. 矮〈半截〉ǎi bàn jié	เตี้ยกว่าหนึ่งช่วงหัว(ตัว) ท่าต้อยต้อยกว่า
33. 笑〈掉牙〉xiào diào yá	จำจนฟันหลุด น่าจำ
34. 讚〈不絕口〉zàn bù jué kǒu	ชมไม่ขาดปาก
35. 走投〈無路〉zǒu tóu wú lù	ไร้ซึ่งทางไป
36. 置〈若罔聞〉zhì ruò wǎng wén	วางไว้ทางหนึ่ง เสมือนไม่ได้ยินกระนั้น บรรยายว่าได้ยินแล้วแต่ไม่สนใจใยดี
37. 度日〈如年〉dù rì rú nián	เวลาผ่านไปหนึ่งวันเหมือนหนึ่งปี
38. 死〈無葬身之地〉sǐ wú zàng shēn zhī dì	ตายไปแล้วหาที่ฝังศพมิได้
39. (母)老虎 mǔ lǎo hǔ	แม่เสือร้าย
40. (笑面)虎 xiào miàn hǔ	คนหน้าเนื้อใจเสือ
41. (空城)計 kōng chéng jì	อุบายเมืองว่าง หมายถึง แท้จริงแล้วไม่มีกำลัง แต่แสร้งสร้างสถานการณ์ขู่ขวัญยุบตา แสร้งทำที่ว่าตนเองมีกำลังความสามารถ
42. (自知之)明 zì zhī zhī míng	ผู้รู้จักตนเองดีว่าเป็นอย่างไร(ก็คือการยกย่องตนเองให้น้อยลง)
43. (没咒)念 méi zhòu niàn	คาถาหมัด
44. (對牛)彈琴 duì niú tán qín	คิดพิณให้ควายฟัง
45. (紙上)談兵 zhǐ shàng tán bīn	วางแผนยุทธการบนแผ่นกระดาษ
46. (恍然)大悟 huǎng rán dà wù	นึกได้อย่างฉับพลัน ลึกลับ
47. (以小人之心), 度君子之腹 yǐ xiǎo rén zhī xīn, dù jūn zǐ zhī fù	เอาจิตใจที่คับแคบของตนไปคิดกับคนที่ใจกว้างขวาง
48. 引〉狼〈入室 yǐn láng rù shì	ชักนำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน
49. 認〉賊〈作父 rèn zéi zuò fù	สมัครใจยอมเอาตัวเข้าฝักใฝ่กับคนเลวหรือศัตรู
50. 呼〉之〈欲出 hū zhī yù chū	หมายถึงภาพคนวาดได้เหมือนจริงมากจนดูเหมือนว่าพอเรียกชื่อเข้าเท่านั้นก็จะเดิน โผล่ออกมาจากภาพวาดนั้น
51. 恨〉鐵〈不成鋼 hèn〉tiě〈bù chéng gāng	เจ็บใจที่ไม่สามารถหลอมเหล็กให้กลายเป็นเหล็กกล้าได้

จำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3-14 ตัว	จำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
52. 原原 • 本本 yuán yuán běn běn	เรื่องราวจากต้นจนจบ, เสาะแสวงสภาพดั้งเดิมและโฉมหน้าแต่เดิม
53. 三三 • 倆倆 (sān sān • liǎng liǎng)	เป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 2-3 คน
54. 拉拉 • 扯扯 (lā lā • chě chě)	ลากจูงกันไปมา ใช้บรรยายว่าต่างสนิทชิดเชื้อซึ่งกันเป็นอย่างยิ่ง, ตีสนิท ใช้ในแง่ลบ
55. 心心 念念 (xīn xīn niàn niàn)	นึกอยู่ตลอดเวลา คิดอยู่ตลอดเวลา (ที่จะมีบางสิ่งบางอย่าง หรืออยากจะทำให้ได้มาซึ่งบางสิ่งบางอย่าง), ใฝ่ฝัน(ที่จะให้ได้สิ่งของบางอย่าง)
56. 堂堂 • 正正 (táng tang • zhèng zhèng)	สง่าผ่าเผย, องอาจผึ่งผาย, สง่างาม, องอาจผ่าเผย
57. 鬼鬼 • 祟祟 (guǐ guǐ • suì suì)	ลับ ๆ ล่อ ๆ หลบ ๆ ซ่อน ๆ
58. 任重 道遠 rèn zhòng dào yuǎn	ภารกิจหนักหน่วง
59. 人怕出名 豬怕壯。 rén pà chū míng zhū pà zhuàng	คนกลัวชื่อดัง หมูกกลัวอ้วน
60. 人心難測 水難量。 rén xīn nán cè shuǐ nán liàng	หยิ่งใจคนยากคุดหยิ่งน้ำลึก
61. 滿招損, 謙受益。 mǎn zhāo sǔn, qiān shòu yì	ถ่อมตัวทำให้ได้ประโยชน์ เหย่อหยิ่งนำมาซึ่งความเสียหาย
62. 看菜吃飯, 量體裁衣。 kàn cài chī fàn, liàng tǐ cái yī	กินข้าวให้ดูกับ ตัดเสื้อให้วัดตัว เปรียบจะทำการใดต้องดูสถานการณ์ความเป็นจริงก่อนถึงลงมือกระทำ
63. 海闊憑魚躍, 天高任鳥飛。 hǎi kuò píng yú yuè, tiān gāo rèn niǎo fēi	ปลากระโดดแหวกว่ายในท้องทะเลที่กว้างใหญ่ไพศาล ท้องฟ้าอันกว้างใหญ่ก็เป็นถิ่นที่บินตามใจชอบ
64. 幫人幫到底, 救人救到頭。 bāng rén bāng dào dǐ, jiù rén jiù dào tóu	การช่วยคนควรช่วยถึงที่สุด การช่วยคน(เช่นช่วยคนให้รอดพ้นจากอันตราย)ก็ให้ช่วยถึงที่สุด
65. 人不可貌相, 海水不可斗量。 rén bù kě mào xiàng, hǎi shuǐ bù kě dòu liáng	ประเมินคนโดยมองจากรูปร่างเท่านั้นไม่ได้ น้ำทะเลยากแท้ที่จะวัดได้
66. 有緣千里來相會, 無緣對面不相逢。 yǒu yuán qiān lǐ lái xiāng huì, wú yuán duì miàn bù xiāng féng	ผู้ซึ่งเคยทำบุญมาด้วยกันแต่ปางก่อน แม้จะอยู่ห่างไกลเป็นพันลี้ก็ยังมาพบกันได้ ส่วนคนที่ไม่เคยทำบุญมาร่วมกัน แม้ว่าจะเดินผ่านไปต่อหน้าต่อตาก็ยังจะไม่เห็นกัน
67. 病急 亂投醫。bìng jí luàn tóu yī	อาการป่วยทรุดหนักแล้วจึงค่อยเที่ยวหาหมออย่างสุ่มสี่สุ่มห้า
68. 人逢喜事 精神爽。 rén féng xǐ shì jīng shén shuǎng	คนเราเมื่อประสบกับเรื่องน่าปิติยินดี อารมณ์ก็จะเบิกบาน สรรษา

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	สำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
69. 說曹操 曹操到。shuō Cáo cāo Cáo cāo dào	พูดถึงโจโฉ โจโฉก็มา
70. 拆東牆, 補西牆。 chāi dōng qiáng, bǔ xī qiáng	กำแพงด้านตะวันตกพัง จึงลื้อเอากำแพงด้านตะวันออกมาซ่อม กำแพงด้านตะวันตกที่พังไป
71. 近水樓台, 先得月。 jìn shuǐ lóu tái, xiān dé yuè	หอที่อยู่ริมน้ำได้รับแสงจันทร์ก่อน อาศัยความใกล้ชิดตัวหรือ ความสัมพันธ์เชิงจึงได้รับผลประโยชน์ก่อนผู้อื่น
72. 仇人相見, 分外眼紅。 chóu rén xiāng jiàn, fèn wài yǎn hóng	เมื่อคู่อาฆาตมาเจอกัน ความบาดหมางก็ยิ่งทวีความรุนแรงมาก ขึ้น
73. 眉頭一皺, 計上心來。 méi tóu yī zhòu jì shàng xīn lái	พอมวดคิ้วแผนการก็ผุดขึ้นมาในใจ
74. 鷸蚌相爭, 漁人得利。 yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì	นกปากส้อมกับหอยกาบวิวาทกัน ชาวประมงได้ประโยชน์/ ทั้งสองฝ่ายต่างต่อสู้กันและต่างฝ่ายต่างไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่กัน ปล่อยให้บุคคลที่สามฉกฉวยโอกาสคว้าเอาผลประโยชน์ ไปแทน
75. 前事不忘, 後事之師。 qián shì bù wàng, hòu shì zhī shī	จดจำบทเรียนในอดีตไว้เป็นอุทาหรณ์ เพื่อถือเป็นกระจกเงาใน อนาคต
76. 重賞之下, 必有勇夫。 zhòng shǎng zhī xià, bì yǒu yǒng fū	ขอเพียงยอมปูนรางวัลอย่างงาม ย่อมต้องมีผู้กล้าปวารณาตัวรับ ใช้แน่นอน
77. 學 而不厭。xué ér bù yàn	หมั่นเพียรศึกษา
78. 賠了夫人 又折兵。 péi le fū rén yòu zhé bīng	สูญเสียทั้งกำลังทหารและภรรยา อุปมาว่าเสียหายทั้งสองด้าน
79. 青出於藍 而勝於藍。 qīng chū yú lán ér shèng yú lán	อันสีคราม(สีน้ำเงิน)นั้นกลั่นมาจากต้นคราม แต่สีมันแก่เข้มยิ่ง กว่าต้นคราม / สีน้ำเงินมาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม นักเรียน เก่งกว่าครู คนรุ่นหลังเก่งกว่าคนรุ่นก่อน คลื่นลูกใหม่มาแรง กว่าคลื่นลูกเก่า
80. 屋漏 偏遭(逢 féng)連夜雨。 wū lòu piān zāo lián yè yǔ	บ้านรั่วดันมาถูกฝนกระหน่ำตลอดคืน
81. 成事不足, 敗事有餘。 chéng shì bù zú, bài shì yǒu yú	成事 หมายถึง ทำเรื่องให้สำเร็จลุล่วง 敗事 หมายถึงทำให้ เสียการ ทั้งคำมีความหมายว่า มิได้ทำให้เรื่องราวสำเร็จลุล่วง แต่กลับทำให้เสียการใช้ 成事不足, 敗事有餘 ก็ได้ /ไม่ได้ เรื่อง ชอบทำให้เสียการ
82. 一寸 ¹ 光陰一寸 ² 金, 寸 ³ 金難買寸 ⁴ 光 陰。yī cùn guāng yīn yī cùn jīn, cùn jīn nán mǎi cùn guāng yīn	เวลาเป็นเงินเป็นทอง ทองคำยวหนึ่กนั้นก็ยังไม่ซื้อเวลาชั่วประ เดี๋ยวประเดี้ยวไม่ได้

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	สำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
83. 多一事 不如少一事。 duō yī shì bù rú shǎo yī shì	มีเรื่องมากดีกว่ามีเรื่องน้อยไม่ได้ / มีเรื่องน้อยก็ทุกข์น้อย
84. 寧為玉碎， 不為瓦全。 nìng wéi yù suì, bù wéi wǎ quán	ยอมเป็นหยกแตก จะไม่ยอมเป็กระเบื้องที่สมบูรณ์
85. 不求有功， 但求無過。 bù qiú yǒu gōng, dàn qiú wú guò	ไม่ต้องการจะมีคุณงามความชอบอะไร หวังแต่เพียงไม่มีความผิดก็ดีแล้ว
86. 寧為雞口， 不為牛後。 níng wéi jī kǒu, bù wéi niú hòu	ยอมเป็นปากไก่ที่สะอาดกระจุกกระจิม ไม่ยอมเป็นส่วนที่ใหญ่และหมิ่นที่เป็นส่วนเกินของวัว/ที่อยู่บนท้ายวัว
87. (千里送鵝毛 qiān lǐ sòng é máo) 禮輕 情意重。 lǐ qīng qíng yì zhòng	(เดินทางไกลพันลี้ เอาขนห่านมาให้) ของขวัญดูยอราคา แต่น้ำมิตรไมตรีล้ำค่า
88. 偷雞不成 蝕把米。 tōu jī bù chéng shé bǎ mǐ	ลักไก่ไม่สำเร็จกลับเสียข้าวสารไปหนึ่งกำ
89. 身在曹營 心在漢。 shēn zài Cáo yíng xīn zài hàn	ถึงแม้ตัวจะอยู่ในค่ายของโจโฉ แต่ใจยังฝักใฝ่อยู่กับอาณาจักรคู่อริของเล่าปี่
90. 心有餘 而力不足。 xīn yǒu yú ér lì bù zú	ในใจอยากทำมาก แต่กำลังกายไม่พอ
91. 不吃羊肉 空惹一身膻。 bù chī yáng ròu kōng rě yī shēn shān	มิได้กินเนื้อแพะด้วย แต่ติดกลิ่นสาบแพะไปทั้งตัว / อุปมาว่าทำเรื่องหนึ่งเรื่องใดไปแล้ว ไซ้แต่จะไม่ได้ประโยชน์เท่านั้น หากยังต้องได้รับความยุ่งยากเดือดร้อน เทียบได้กับสำนวนไทยว่า เนื้อไม่ได้กิน หนังไม่ได้รองนั่ง เอากระดูกเขวนคอ
92. 掛羊頭， 賣狗肉。 guà yáng tóu, mài gǒu ròu	แขวนหัวแพะ ขายเนื้อสุนัข
93. 差之毫釐， 謬以千里。 chā zhī háo lí, miù yǐ qiān lǐ	คลาดเคลื่อนแต่เพียงเล็กน้อยในตอนแรก ผลที่สุดสามารถจะก่อเป็นความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวงได้
94. 比上不足， 比下有餘。 bǐ shàng bù zú, bǐ xià yǒu yú	ผู้ที่อยู่ข้างบนไม่ได้ แต่ก็เหนือกว่าผู้ที่อยู่ข้างล่าง อยู่ในระดับปานกลาง และพอใจกับสถานภาพปานกลาง
95. 謀事在人， 成事在天。 móu shì zài rén, chéng shì zài tiān	การวางแผนงานนั้นอยู่ที่คน แต่จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่ฟ้าลิขิต
96. 江山易改， 本性難移。 jiāng shān yì gǎi, běn xìng nán yí	สันดอนขุดง่าย สันดานแก้ยาก
97. 麻雀雖小， 五臟俱全。 má què suī xiǎo, wǔ zàng jù quán	แม้นกกระจอกจะตัวเล็ก แต่ก็มีเครื่องในครบถ้วนบริบูรณ์

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	สำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
98. 萬事俱備， 只欠東風。 wàn shì jù bèi, zhǐ qiàn dōng fēng	มีพร้อมทุกอย่างทุกอย่าง ขาดแต่เพียงลมตะวันออก
99. 黃金貴有價， 知識無價寶。 huáng jīn guì yǒu jià, zhī shì wú jià bǎo	ทองคำมีค่าด้วยราคาแต่ความรู้เป็นสิ่งที่มีค่าที่มีอาจประเมินได้ด้วยราคา
100. 只許州官放火， 不許百姓點燈。 zhǐ xǔ zhōu guān fàng huǒ, bù xǔ bǎi xìng diǎn dēng	พวกขุนนางอำมาตย์สามารถทำตามอำเภอใจได้ทุกอย่าง แต่ชาวบ้านกลับถูกจำกัดสารพัด แม้จะเป็นเรื่องที่ชอบด้วยเหตุผลก็ตาม
101. 樹倒 猢猻散。 shù dǎo hú sūn sàn	ต้นไม้ล้ม ผุงลิงก็แตกหนีออกไป
102. 既來之， 則安之。 jì lái zhī, zé ān zhī	ในเมื่อมาแล้วก็ควรสบายใจ
103. 心有靈犀 一點通。 xīn yǒu líng xī yī diǎn tōng	ทั้งสองฝ่ายมีใจเดียวกัน มีความคิดตรงกัน มีความเห็นเหมือนกัน
104. 上梁不正 下梁歪。 shàng liáng bù zhèng xià liáng wāi	คานบนไม่ตรง คานล่างเอียง
105. 苦海無邊， 回頭是岸。 kǔ hǎi wú biān, huí tóu shì àn	ทะเลแห่งความเวียงว้างสุดสาหัส แต่ขอเพียงหันหลังกลับมา ก็สามารถหลุดพ้นจากทะเลแห่งความทุกข์ขึ้นสู่ฝั่ง
106. 既有今日， 何必當初。 jì yǒu jīn rì, hé bì dāng chū	มักใช้ในการแสดงความเสียใจหรือประณามอีกฝ่ายที่เปลี่ยนใจกลางคัน
107. 人非聖賢， 孰能無過。 rén fēi shèng xián, shú néng wú guò	คนธรรมดาไม่ใช่คนปราชญ์หรืออันริยะบุคคล ใคร ๆ ก็ล้วนมีความผิดพลาดได้ทั้งนั้น
108. 少壯不努力， 老大徒傷悲。 shào zhuàng bù nǚ lì, lǎo dà tú shāng bēi	ในยามหนุ่มแน่นหากไม่มานะพยายามแล้วไซ้ ครั้นเมื่อสูงอายุ แม้จะโศกเศร้าเสียใจก็เปล่าประโยชน์แล้ว / ในวัยหนุ่มสาวถ้าไม่มานะพยายาม ถึงคราแก่เฒ่าถึงจะโศกเศร้าเสียใจก็สายเกินแก้
109. 活到老， 學到老。 huó dào lǎo, xué dào lǎo	มีชีวิตอยู่จนแก่เฒ่า เรียนไปจนม้วยมรณา
110. 吃一塹， 長一智。 chī yī qiàn, zhǎng yī zhì	ประสบความล้มเหลวหนหนึ่ง ความรับรู้ก็เพิ่มขึ้นหน้อยหนึ่ง
111. 不經一事， 不長一智。 bù jīng yī shì, bù zhǎng yī zhì	ถ้าไม่มีประสบการณ์ เรื่องใด เรื่องหนึ่งด้วยตนเอง ก็ไม่สามารถเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องนั้นได้
112. 家和 萬事興。 jiā hé wàn shì xīng	ครอบครัวที่สามัคคีกัน โชคดีไปทุกเรื่อง
113. 無官 一身輕。 wú guān yī shēn qīng	ไม่ได้รับราชการแล้วรู้สึกเบาไปทั้งตัว

จำนวนเงินที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	จำนวนเงินที่มีความหมายภาษาไทย
114. (平時不燒香 píng shí bù shāo xiān) 急來 抱佛腳。jí lái bào fó jiǎo	กอดพระบาทเมื่อจวนตัว ใช้เป็นสำนวนหมายถึง ในเวลาปรกติ ไม่ได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้าหรือทำล่วงหน้าไว้ก่อน จะทำที่ ต่อเมื่อจวนตัวเท่านั้น ตรงกับสำนวนไทย ออกเรือหาถ่อ ตั้ง หม้อหาพิน “ไหว้พระตอนจวนตัว ดีกว่าไม่ไหว้” สำนวนนี้ ตามที่มีบันทึกปรากฏในครั้งแรกสมัยราชวงศ์ซ่ง “ถึงคราคับ ขัน จึงโอบกอดพระบาทพระพุทธรูป” หมายความว่าขามปรกติ ไม่พยายามหรือไม่ทำบุญ ถึงคราคับขันจึงไปบนบานศาลกล่าว ขอให้พระท่านสำเร็จปาฏิหาริย์ช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุผล ต่อ มาสำนวนนี้ได้พัฒนาเป็น “ขามปรกติไม่จุกฐูปไหว้พระ ถึง คราคับขันจึงโอบกอดพระบาทวิงวอนพระพุทธรูป” จุกฐูปไหว้ พระเมื่อจวนตัว อุปมาว่า เรื่องจวนตัวแล้วค่อยมาคิดวิธีแก้ ใช้ 臨時抱佛腳 ก็ได้ มีความหมายเหมือนกับ 臨陣磨槍 เทียบเคียงสำนวนไทยก็คือ ขี้จุกตุคจึงจุกส้วม
115. 功到 自然成。gōng dào zì rán chéng	เมื่อความสามารถถึงขั้น เรื่องทุกอย่างก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ได้
116. 無事 不登三寶殿。 wú shì bù dēng sān bǎo diàn	หากไม่มีธุระจะไม่มาเยือนถึงเคหสถานหรือ
117. 三人行 必有我師。 sān rén xíng bì yǒu wǒ shī	เดินอยู่ด้วยกันสามคนในนี้จะต้องมีผู้ที่เป็นครูเราได้อย่างแน่นอน อุปมาว่า คนที่เราเพิ่งศึกษาเอาอย่างนั้นมิอยู่ทุกแห่งหน (สามคนร่วมเดินทาง ต้องมีผู้หนึ่งที่เป็นครูเราได้)
118. 今朝有酒 今朝醉。 jīn zhāo yǒu jiǔ jīn zhāo zuì	วันนี้มีเหล้าให้ดื่ม ก็จะดื่มเสียให้สะใจ (ไม่ต้องไปสนใจว่าวัน รุ่งพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร)
119. 當一天和尚 撞一天鍾。dāng yī iān hé shang, zhuàng yī tiān zhōng	สามัญชนกล่าวว่า “เป็นหลวงจีนไปวัน ๆ หนึ่ง ตีระฆังไปวัน ๆ หนึ่ง” แล้วยังมีอะไรน่ากล่าวอีกเล่า
120. (如果) 不見棺材 不掉淚。 bù jiàn guān cái bù diào lèi	ไม่เห็นโลงศพไม่หลั่งน้ำตา
121. 世上無難事, 只怕有心人。 shì shàng wú nán shì, zhǐ pà yǒu xīn rén	ไม่มีความยากลำบากใด ๆ ในโลกหล้า ขอแต่ให้มีความเพียร มานะบากบั่น
122. 飯後百步走, 活到九十九。 fàn hòu bǎi bù zǒu, huó dào jiǔ shí jiǔ	กินข้าวเสร็จแล้ว เดินออกกำลังอายุยืนร้อยปี
123. 無風 不起浪。 wú fēng bù qǐ làng	ถ้าไม่มีลม ก็ไม่เกิดคลื่น
124. 多行不義 必自斃。 duō háng bù yì bì zì bì	กระทำเรื่องที่ไม่ มีคุณธรรมไว้มากเท่ากับเป็นการรันทาที่ตาย

จำนวนเงินที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	จำนวนเงินที่มีความหมายภาษาไทย
125. 玉不琢， 不成器 yù bù zhuó, bù chéng qì (人不學不知理)。(rén bú xué bù zhī lǐ)	หยกไม่เจียรไนก็ไม่ล้ำค่า (คนไร้การศึกษาก็ไม่มีความรู้ ขาดเหตุผล)
126. 小不忍 則亂大謀。 xiǎo bù rěn zé luàn dà móu	ไม่อดกลั้นกับเรื่องเล็กน้อย ทำให้เสียงานใหญ่ได้
127. 一著不慎，滿盤皆輸。 yī zhāo bù shèn mǎn pán jiē shū	เดินหมากพราดหนึ่งก้าวก็จะแพ้ทั้งกระดาน
128. 兩虎 相鬥， 必有一傷。 liǎng hǔ xiāng dòu, bì yǒu yī shāng	เสือสองตัวสู้กัน ข่อมจะมีตัวหนึ่งต้องบาดเจ็บ
129. 不入虎穴， 焉得虎子。 bù rù hǔ xué, yān dé hǔ zǐ	ไม่เข้าถ้ำเสือไหนเลย(โย)จะได้ลูกเสือเล่า
130. 少壯不努力， 老大徒傷悲。 shào zhuàng bù nǔ lì, lǎo dà tú shāng bēi	ในยามหนุ่มแน่นหากไม่มานะพยายามแล้วไซ้ ครั้นเมื่อสูงอายุ แม่นยำ โศกเศร้าเสียใจก็เปล่าประโยชน์แล้ว /ในวัยหนุ่มสาวถ้า ไม่มานะพยายาม ถึงคราแก่เฒ่าถึงจะโศกเศร้าเสียใจก็ สาย เกินแก้
131. 過了這個村， 就沒有這個店了。 guò le zhè ge cūn, jiù méi yǒu zhè ge diàn le	ผ่านหมู่บ้านแห่งนี้ไปแล้ว ก็ไม่มีร้านค้าแบบนี้อีกแล้ว(ขาย สินค้าชนิดเดียวกัน
132. 養兵千日， 用在一時。 yǎng bīng qiān rì, yòng zài yī shí	เลี้ยงทหารเป็นพัน ๆ วัน เพื่อใช้เป็นชั่วคราวครั้งชั่วคราว
133. 對牛彈琴 duì niú tán qín	คิดพิณให้ควายฟัง
134. 煮豆燃萁 zhǔ dòu rán qí	เผาต้นถั่วมาต้มเมล็ดถั่ว
135. 大公無私 dà gōng wú sī	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม
136. 天衣無縫 tiān yī wú fèng	เสื้อผ้าจากสวรรค์ไม่มีรอยเข็บ
137. 南轅北轍 nán yuán běi zhé	จะไปทางใต้ใจจึงหันรถไปทางเหนือ
138. 掩耳盜鈴 yǎn ěr dào líng	อุดหูโมขระคัง
139. 自相矛盾 zì xiāng máo dùn	โล่กับหอกศอกกันเอง
140. 拔苗助長 bá miáo zhù zhǎng	ถอนกล้าให้ข้าวโต
141. 守株待兔 shǒu zhū dài tù	รอกระต่ายชนต้นไม้
142. 朝三暮四 zhāo sān mù sì	เช้า 3 เย็น 4
143. 按圖索驥 àn tú suǒ jì	ค้นหาม้าพันธุ์ดีจากภาพ
144. 走馬觀花 zǒu mǎ guān huā	ขี่ม้าชมดอกไม้
145. 囫圇吞棗 hú lún tūn zǎo	กลืนพุทราเงินทั้งลูกไม่เคี้ยวไม่ย่อย

จำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	จำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
146. 胸有成竹 xiōng yǒu chéng zhú	วางแผนการเอาไว้เรียบร้อย (มีแผนในใจอยู่แล้ว)
147. 杞人憂天 Qǐ rén yōu tiān	อุปมาว่า วิตกกังวลเกินเหตุโดยไม่จำเป็น เทียบสำนวนไทยก็คือ ตีตนไปก่อนไข้ กระจายตื่นตูม
148. 班門弄斧 bān mén nòng fǔ	กวดแก่งขวานด้ามใหญ่หน้าบ้านของหลู่ป่าน อุปมาว่า อวดสิ่งที่ดีคิดว่าเก่งแก่ผู้ที่ชำนาญการมากกว่าตน เทียบเคียงสำนวนไทยได้แก่ “สอนหนังสือสังฆราช” “สอนจระเข้ว่ายน้ำ” “เอามะพร้าวห้าวไปขายสวน”
149. 愚公移山 yú gōng yí shān	ปู่โง่ย้ายภูเขา
150. 葉公好龍 yè gōng hào lóng	ปากอย่างใจอย่าง
151. 坐山觀虎鬥 zuò shān guān hǔ dòu	นั่งดูเขามต่อสู้
152. 苛政猛於虎 kē zhèng měng yú hǔ	การปกครองที่โหดเหี้ยมนั้นร้ายยิ่งกว่าเสือ
153. 五十步笑百步 wǔ shí bù xiào bǎi bù	ห้าสิบก้าวหัวเราะร้อยก้าว
154. 覆巢之下無完卵 fù cháo zhī xià wú wán luǎn	ภายใต้รังที่พลิกคว่ำไม่มีไข่ที่สมบูรณ์
155. 螳螂捕蟬，黃雀在後 tāng láng bǔ chán, huáng què zài hòu	ตักแตนตำข้าวจะจับจิ้งจก นกกระจอกอยู่ข้างหลัง
156. 防民之口，甚於防川 fáng mín zhī kǒu, shèn yú fáng chuān	ห้ามปากของประชาชนยิ่งกว่าห้ามสายน้ำ
157. 皮之不存，毛將焉附 pí zhī bù cún, máo jiāng yān fù	ผิวหนังไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร
158. 鷸蚌相爭，漁人得利 yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì	นกปากส้อมกับหอยต่อสู้กันชาวประมง ได้รับผลประโยชน์
159. 食而不化 shí ér bù huà	อุปมาศึกษาความรู้แต่ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้
160. 病入膏肓 bìng rù gāo huāng	อาการป่วยเป็นมากจนเหลือวิสัยที่จะเยียวยาได้ โรคเข้าไขข้อ
161. 名落孫山 míng luò Sūn Shān	สอบได้ต่อท้ายขุนซาน ต่อมาจึงได้นำเอาวลีนี้มากล่าวอย่างอ้อมค้อมว่าสอบตก สอบไม่ได้
162. 紅顏薄命 hóng yán bó mìng	นับแต่โบราณกาลผ่านมา สาวโสเภณีมักมีภัย
163. 開卷有益 kāi juàn yǒu yì	เปิดหนังสืออ่านย่อมนำมาซึ่งประโยชน์
164. 光陰似箭 guāng yīn sì jiàn	กาลเวลาผ่านไปเหมือนลูกศรพุ่งออกจากแหล่ง(ติดปีกบิน)
165. 日月如梭 rì yuè rú suō	กาลเวลาเปรียบเหมือนกระสวยที่วิ่งอย่างรวดเร็ว กาลเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วเสมือนติดปีก
166. 滿面春風 mǎn miàn chūn fēng	มีใบหน้าอิ้มเอิบมีรอยยิ้มเต็มไปด้วยความสุข
167. 同室操戈 tóng shì cāo gē	คนในตระกูลเดียวกันเกิดฆ่าฟันกัน คนในครอบครัวเดียวกันเกิดฆ่าฟันกัน อุปมาว่าเกิดการต่อสู้กันภายใน

จำนวนเงินที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	จำนวนเงินที่มีความหมายภาษาไทย
168. 一毛 不拔 yī máo bù bá	แม้แต่นเส้นเดียวก็ไม่ยอมถอนให้ อุปมาว่า สุดแสนตระหนี่ถี่เหนียว เทียบสำนวนไทยได้แก่ ชีไม่ให้หมากิน
169. 一事 無成 yī shì wú chéng	ทำอะไรก็จะไม่ประสบความสำเร็จสักเรื่อง
170. 妙手 回春 miào shǒu huí chūn	ความสามารถของอาจารย์ตั้ง “หัตถ์ทิพย์พิสดาร” เมื่อโรคถึงมืออาจารย์ “สรรพโรคถูกปราบเรียบ” เป็นสำนวนที่ใช้ยกย่องนายแพทย์ว่ามีฝีมือในการรักษายอดเยี่ยม
171. 塞翁 失馬 sāi wēng shī mǎ	โชคคือเคราะห์ เคราะห์ก็คือโชค
172. 孤掌 難鳴 gū zhǎng nán míng	ปรบมือข้างเดียวเสียงไม่ดัง อุปมา หัวเดียวกระเทียมลีบยากที่จะทำการให้สำเร็จลุล่วง มีความหมายเหมือนกับ 獨木難支，一個巴掌拍不響。
173. 春風 得意 chūn fēng dé yì	ความหมายเดิมหมายถึงสอบได้ “จิ้นสื่อ” แล้ว เกิดความภาคภูมิใจ ปัจจุบันนี้หมายถึงทำอะไรราบรื่นหรือประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน มีความรู้สึกภาคภูมิใจ
174. 貴人 多忘事 guì rén duō wàng shì	แต่เดิมใช้บรรยายพวกขุนนางเรื่องอำนาจที่มีกวางมาตรหยิ่ง โสใหล่มิตรภาพเก่า ๆ ในอดีต ต่อมาใช้เป็นคำกระแนะกระแหนคนขี้หลงขี้ลืม
175. 萬事 開頭難 wàn shì kāi tóu nán	การลงมือทำเป็นเรื่องยาก
176. 家醜 不可外揚 jiā chǒu bù kě wài yáng	เรื่องราวอับศกภายใน เอาไปเผยแพร่ข้างนอกไม่ได้ เทียบสำนวนไทยได้แก่ อย่าสาวไส้ให้กากิน / เรื่องราวของครอบครัวไม่ควรแพร่งพรายออกนอกเรือน
177. 好漢 不吃眼前虧 hǎo hàn bù chī yǎnqián kuī	吃虧 แปลว่า เสียเปรียบ เป็นเบี้ยล่าง ทั้งคำมีความหมายว่า เมื่อตกที่นั่งเสียเปรียบ นุรุษอาชาไนยสามารถยอมลดราวาศอกชั่วคราว เพื่อจะได้ไม่เป็นเบี้ยล่างในขณะนั้น
178. 三個臭皮匠 ，頂個諸葛亮 sān gè chòu pí jiàng, dǐng gè Zhū Gěliàng	สติปัญญาของช่างหนังสามคน จะเหนือกว่าสติปัญญาของงูเบ้ง อุปมาว่าสติปัญญาของคนหลายคนรวมกันจะดีกว่าสติปัญญาของคนคนเดียว
179. 情人眼裏 出西施 qíng rén yǎn lǐ chū Xī Shī	西施 คือสตรีเลิศโฉมงามของแคว้นเยี่ย ในยุคสมัยขุนชูวี่ ทั้งคำแปลว่าในสายตาคูรักคูไคร่ มักเห็นฝ่ายตรงข้ามสวยงามดุจดั่ง 西施 เสมอ บรรยายว่า ชายหญิงที่ตกอยู่ในห้วงรักอันดั่งนั้น นั้น ถึงแม้ฝ่ายหญิงจะไม่สู้สวยงาม แต่ในสายตาฝ่ายชาย ก็รู้สึกว่างามเลิศพิริวงยิ่งนัก / ในสายตาของเขาคูรักของเขาสวยที่สุด(ดูความรักยอมเต็มความงามลงไปช่วยอยู่แล้ว)
180. 喚起 / 民衆 huàn qǐ mín zhòng	ปลุกมวลชนให้ตื่นตัว
181. 不切 / 實際 bù qiè shí jì	ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง
182. 適得 / 其反 shì dé qí fǎn	กลับตาลปัตร ตรงข้ามกันทีเดียว

จำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	จำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
183. 吃 / 現成飯 chī xiàn chéng fàn	กินข้าวที่ทำเสร็จแล้ว หมายถึง นั่งเสพสุขจากความสำเร็จที่ผู้อื่นได้ หรือซุบมือเปิบ
184. 不分 / 青紅皂白 bù fēn qīng hóngzào bái	皂 แปลว่าสีดำ ความหมายทั้งคำคือ ไม่จำแนกว่าเป็นสีเขียว สีแดงสีดำ หรือสีขาว อุปมาว่า ไม่แยกถูกแยกผิดบ่มบ่ามว่าวามย่อเป็น 不分皂白 ก็ได้
185. 亡羊△补牢 wáng yáng bǔ láo	แพะหายซ่อมคอก อุปมาว่า เมื่อเกิดเรื่องผิดพลาดเสียหายขึ้นแล้ว จึงหาทางป้องกัน
186. 畫蛇△添足 huà shé tiān zú	วาดงูเติมขา
187. 畫龍△點睛 huà lóng diǎn jīng	วาดมังกรเติมตา
188. 悔過△自新 huǐ guò zì xīn	สำนึกผิดกลับเนื้อกลับตัวใหม่
189. 坐井△觀天 zuò jǐng guān tiān	นั่งมองคูน้ำในบ่อ อุปมาว่า สายตาสั้น/แคบ (โดยมองได้ไม่กว้างพอ)
190. 見異△思遷 jiàn yì sī qiān	異 แปลว่า ไม่เหมือนกัน แปลกใหม่ 遷 แปลว่า โยกย้าย เปลี่ยนแปลง ทั้งคำมีหมายความว่า เห็นของใหม่ก็เปลี่ยนใจ อุปมาว่า จิตใจไม่แน่วแน่มั่นคง ทั้งยังหมายถึงที่ไม่สนใจในงานที่ทำ เห็นงานอื่นก็อยากเปลี่ยนอาชีพราไป
191. 見機△行事 jiàn jī xíng shì	ดูจังหวะ ดูเหตุการณ์ ตามจังหวะ ตามโอกาส แล้วแต่โอกาส แล้วแต่จังหวะทำงาน แล้วแต่จังหวะปฏิบัติการ แล้วแต่จังหวะดำเนินการ
192. 刻舟△求劍 kè zhōu qiú jiàn	สลักแคมเรือมดาบ ยึดมั่นในกรอบอันคร่ำครึโดยไม่ยอมรับรู้ว่าสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป
193. 葉落△歸根 yè luò guī gēn	ใบไม้ร่วงจะไปรวมกันที่ราก หมายความว่าสรรพสิ่งย่อมมีแหล่งที่ไป
194. 輕舉△妄動 qīng jǔ wàng dòng	บุ่มบ่ามไม่ดูตาม้าตาเรือ
195. 放長綫△釣大魚 fàng cháng xiàn diào dà yú	วางสายยาวเพื่อตกปลาใหญ่ อุปมาว่า วางแผนในระยะยาวโดยไม่หวังเห็นผลอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้รับประโยชน์ใหญ่หลวงยิ่งขึ้น
196. 事倍・功半 shì bèi gōng bàn	งานที่ทำแล้วทั้งหมดเท่ากับสำเร็จไปเพียงครึ่งหนึ่ง หรืองานที่ทำแล้วได้ผลไม่คุ้มค่า
197. 同心・協力 tóngxīn xié lì	ร่วมแรงร่วมใจกัน สัมผัสสามสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
198. 糊裏・糊塗 hú lǐ hú tu	งง สับสน งงใหญ่
199. 破釜・沉舟 pò fǔ chén zhōu	ทุบหม้อข้าวจมน้ำเรือ
200. 貪臟・枉法 tānzāng wàngfǎ	โลภในสินบนและปฏิบัติผิดกฎหมาย
201. 似是・而非 sì shì ér fēi	คล้ายกับว่าใช่ แต่ความจริงไม่ใช่ เหมือนใช่แต่ไม่ใช่ คล้ายกับว่าถูกต้องแต่ความจริงไม่ถูกต้อง

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	สำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
202. 吃裏 • 扒外 chī lǐ pá wài	ได้รับประโยชน์จากฝ่ายนี้ แต่แอบไปรับใช้ฝ่ายโน้น ทำเรื่องที่ยังความเดือดร้อนเสียหายแก่ฝ่ายที่มีบุญคุณกับตน ใช้ 吃裏扒外 ก็ได้ เทียบเคียงสำนวนไทยก็คือ กินบนเรือนจับบนหลังคา
203. 虎頭 • 蛇尾 hǔ tóu shé wèi	มีต้นดีแต่ปลายตรงตัวว่าแรก ๆ ทำท่าคึกคักหัวเหมือนเสือ แต่ช่วงท้ายเหมือนกับหางงู
204. 一知 • 半解 yì zhī bàn jiě	รู้อ้างไม่รู้บ้าง รู้อย่างงู ๆ ปลา ๆ
205. 唇亡 • 齒寒 chún wáng chǐ hán	ไม่มีริมฝีปากโยจะรักษาฟันไว้ได้หรือ
206. 日新 • 月異 rì xīnyuèyì	เปลี่ยนแปลงใหม่ขึ้นทุกวัน เจริญรุ่งเรืองขึ้นทุกวัน เจริญก้าวหน้าขึ้นทุกวัน
207. 人山 • 人海 rén shān rén hǎi	คนมีค้ำฟ้ามีวัดดิน คนล้นหลาม
208. 一清 • 二楚 yì qīng èr chǔ	เห็นได้ชัดเจนมาก
209. 十全 • 十美 shí quán shí měi	ดีพร้อมทุกอย่าง
210. 爭先 • 恐後 zhēng xiān kǒng hòu	“แข่งกันอยู่ข้างหน้า”แข่งกัน เฮโล(โดยกลัวจะอยู่หลังหรือล่าหลังเพื่อน)แข่งกันอยู่ข้างหน้ากลัวล่าหลังเพื่อน
211. 眉清 • 目秀 méi qīng mù xiù	หน้าตาสะอาดสวยงามมาก ๆ หน้าตาหล่อเหลา
212. 自言 • 自語 zì yán zì yǔ	พูดอยู่กับคนเดียว
213. 水滴 • 石穿 shuǐ dī shí chuān	น้ำที่หยดทำให้หินกร่อนได้ น้ำแต่ละหยดสามารถกัดกร่อนก้อนหินให้ทะลุได้ อุปมาว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น”
214. 吃裏 • 爬外 chī lǐ pá wài	ได้รับประโยชน์จากฝ่ายนี้ แต่แอบไปรับใช้ฝ่ายโน้น ทำเรื่องที่ยังความเดือดร้อนเสียหายแก่ฝ่ายที่มีบุญคุณกับตน ใช้ 吃裏扒外 ก็ได้ เทียบเคียงสำนวนไทยก็คือ กินบนเรือนจับบนหลังคา
215. 家家 • 戶戶 jiā jiā hù hù	แต่ละบ้าน ทุกบ้าน ทุกครัวเรือน
216. 卿卿 • 我我 (qīng qīng wǒ wǒ)	ชายหญิงรักกันมาก
217. 洋洋 • 灑灑 yāng yang sǎ sǎ	บรรยายว่าบทความงานเขียนที่เขียนอย่างชัดแจ้งสั้นคล่อง
218. 渾渾 • 噩噩 hún hún è è	โง่งมเบาปัญญา, ทั่ม ๆ , ซื่อ ๆ เซ่อ ๆ , เซ่อซ่า
219. 紛紛 • 揚揚 fēn fēn yāng yāng	ลอลงล่องไปทั่ว, (ของปลิว)ว่อน, (ของล่อง)พริ้ว
220. 沸沸 • 揚揚 fèi fèi yāng yāng	อะอะฮือฮา (เสียงผู้คนหรือเสียงวิพากษ์วิจารณ์)
221. 熙熙 • 攘攘 xī xī rǎng rǎng	คนเดินขวักไขว่, คนเดินจอแจ คนจอแจ
222. 兢兢 • 業業 jīng jīng yè yè	ระมัดระวังและมีจิตใจที่รับผิดชอบสูง
223. 口口 • 聲聲 kǒu kǒu shēng shēng	พูดอยู่ตลอดเวลา พูดอยู่กับคนเดียว พูดอยู่กับปาก (นับพูดซ้ำไปมา อยู่เสมอ)
224. 換湯 • 不換藥 huàn tāng bù huàn yào	อุปมาว่า เปลี่ยนเพียงรูปแบบหรือยี่ห้อ แต่มิได้เปลี่ยนเนื้อหาสาระ เทียบสำนวนได้ว่า “เหล้าเก่าในขวดใหม่”

จำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	จำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
225. 敢怒 • 不敢言 gǎn nù bù gǎn yán	ในใจขุ่นเคือง แต่ไม่กล้าพูดออกมา ใช้บรรยายสภาพกลั๊กลั่น ฝืนทนของผู้ที่ตกเป็นเบี้ยล่าง คล้ายกับสำนวนไทยที่ว่าหน้า ชั้นนอกตรม หวานอมขมกลั่น
226. 消化<不良> xiāohuà bù liáng	ระบบการย่อยไม่ดี
227. 畏縮<不前> wèi suō bù qián	กลัวจนหวัหุดไม่กล้าจะก้าวไปข้างหน้าต่อไป
228. 考试<落榜> kǎo shì luò bǎng	สอบไม่ติด (บอรัคไม่มีชื่อ)
229. 不恥<下問> bù chǐ xià wèn	ลดเกียรติลงมาไต้ถามผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าอย่างไม้ละอาย
230. (老) 油條 lǎo yóu tiáo	คนกะล่อน คนที่กลั๊กลั่นเหมือนน้ำมันในบอบน คนที่กลั๊กลั่น เป็นลูกบิลเลียด บางครั้งก็พูด 老油子
231. (立足) 之地 lì zú zhī dì	สามารถที่จะยืนหยัดอยู่ต่อไปได้
232. (一技) 之長 yī jì zhī cháng	ความสามารถพิเศษเฉพาะอย่าง
233. (傾盆大) 雨 qīng pén dà yǔ	ฝนเทกระหน่ำลงมาปานฟ้ารั่ว
234. (含糊) 處事 hán hú chǔ shì	ทำอะไรไม่เอาจริงเอาจ้ง ทำลวก ๆ (คลุมเครือไม่ชัดเจน) อุปมา ว่าทำอะไรทำแบบคลุมเครือ ขอไปที ไม่เอาจริงเอาจ้ง
235. (苟且) 偷安 gǒu qiě tōu ān	เที่ยวเอ้อระเหยเอาตัวรอดไปวัน ๆ
236. (掩目) 捕雀 yǎn mù bǔ què	ปิดตาจับนกกระจอก
237. (不自) 量力 bú zì liàng lì	ตีค่าตัวเองสูงเกินไป
238. (掩鼻) 偷香 yǎn bí tōu xiāng	อุดจมูกขโมยเครื่องหอม
239. (如願) 以償 rú yuàn yǐ cháng	สมความปรารถนา สมหวัง
240. 一 (無) 所得 yì wú suǒ dé	ไม่ได้อะไรเลย
241. (从实际) 出发 cóng shí jì chū fā	เริ่มต้นจากความเป็นจริง คือต้องคำนึงถึงความเป็นจริง ต้อง วิเคราะห์สภาพของสรรพสิ่งตามความเป็นจริง
242. 放下屠刀, 立地成佛。 , มาจาก 116 fàng xià tú dāo, lì dì chéng fó	แม้แต่ทรชนที่ฆ่าคนราวผักปลา ครั้นเมื่อได้สำนึกวางดาบ เพชรฆาตลงวางดาบเป็นศิษย์ตาคต ก็กลายเป็นอรหันต์ได้ ทันที
243. 有眼 不識泰山 yǒu yǎn bù shí tài shān	泰山 เป็นขุนเขาที่มีชื่อเสียงของจีนอยู่ในเขตมณฑลซานตง ทั้งคำมีความหมายว่า มีตาแต่ไม่รู้จักขุนเขาไท่ซาน อุปมาว่า ความรู้ประสบการณ์น้อย ไม่รู้จักบุคคลที่เก่งกาจ มีบทบาท สำคัญ หรือฐานะตำแหน่งสูง เทียบสำนวนไทยได้แก่ มีตา หามีแวไม่
244. 知人知面 不知心 zhī rén zhī miàn bù zhī xīn	ทั้งคำมีความหมายว่า คนเรารู้หน้าไม่รู้ใจ อุปมาว่า เป็นเรื่อง ยากที่จะรู้ธาตุแท้คน เทียบสำนวนไทยได้แก่ รู้คน รู้หน้า ไม่ รู้ใจ น้ำลึกหยั่งได้ น้ำใจยากแท้หยั่งถึง
245. 機不可失, 時不再來 jī bù kě shī, shí bù zài lái	ทั้งคำมีความหมายว่า อย่าปล่อยให้โอกาสสูญเสียไป โอกาส มักจะไม้หวนกลับมาอีก

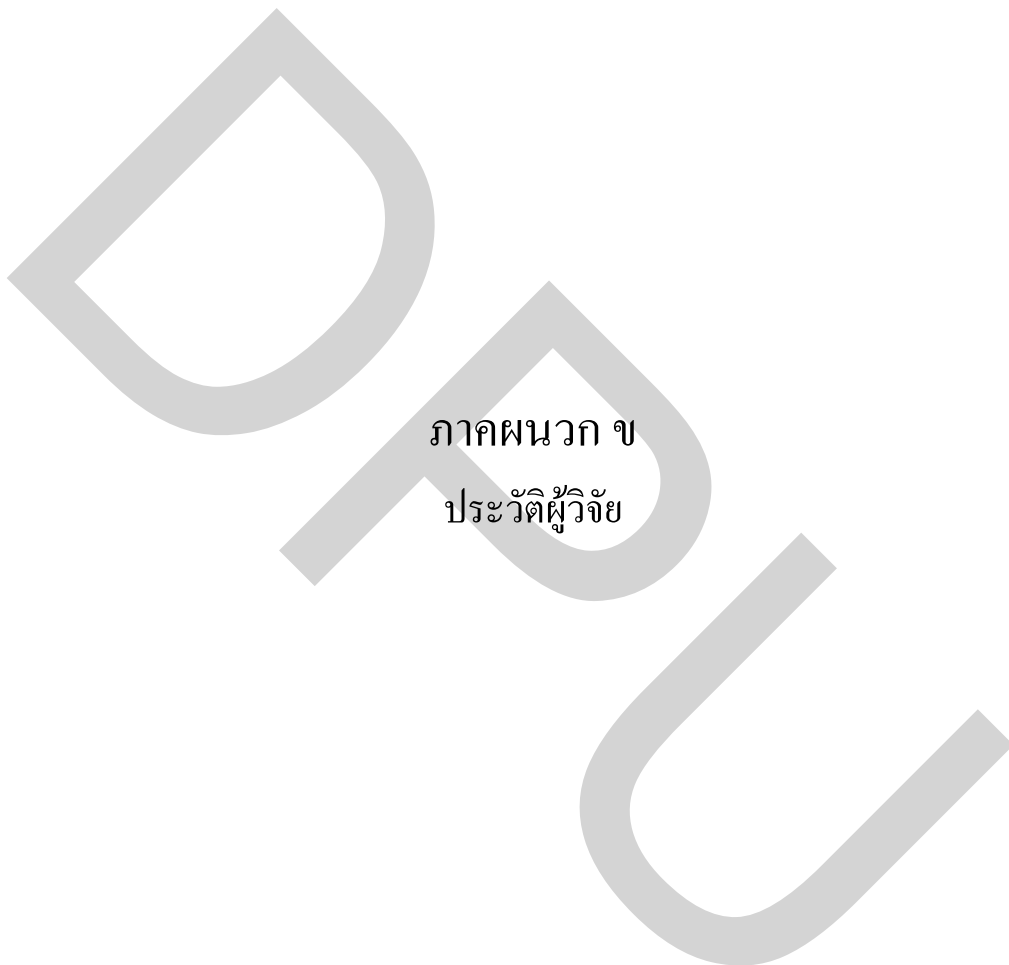
จำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	จำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
246. 只重衣衫 不重人 zhǐ zhòng yī shān bù zhòng rén	ทั้งคำมีความหมายว่า มองแต่เสื้อผ้าอาภรณ์เป็นสำคัญโดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติ อุปมาว่า ให้ความสำคัญแต่กับคนรวยหรือผู้มีฐานะตำแหน่ง
247. 不到黃河 心不死 bù dào huáng hé xīn bù sǐ	ทั้งคำมีความหมายว่า ไปไม่ถึง(แม่น้ำ)ฮวงโห ไม่ยอมหยุดเลิกพรรณนาว่า หากเรื่องราวมีถึงขั้นจนตรอกหมดทางไป จะไม่ยอมเลิกล้มความตั้งใจเป็นอันขาด อุปมาว่า หากไม่บรรลุจุดหมาย จะไม่ยอมเลิกราตรีคขาด อนึ่ง ยังใช้อุปมาว่า ยืนกรานในความคิดโดยไม่ยอมกลับใจ / ไม่ถึงที่หมายที่ตั้งไว้ก็ไม่เลิกล้มกลางคัน สามารถใช้ควบคู่กับ 不見棺材不掉淚
248. 不看僧面 看佛面 bù kàn sēng miàn kàn fó miàn	僧 หมายถึงภิกษุสงฆ์ 佛 หมายถึงพระพุทธรูป ทั้ง ทั้งคำมีความหมายว่า ไม่เห็นแก่หน้าภิกษุสงฆ์ ก็ควรต้องเห็นแก่พระพุทธรูป เป็นถ้อยคำที่ใช้ขอร้องผู้อื่นให้ผ่อนปรนเป็นพิเศษ โดยเห็นแก่ผู้หลักผู้ใหญ่ / เห็นแก่หน้าผู้อื่น / ไม่เห็นหน้าพระสงฆ์ก็เห็นแก่หน้าพระพุทธร หมายถึง เห็นแก่หน้าบุคคลที่สาม จึงให้ความช่วยเหลือและให้อภัย / เทียบสำนวนไทยได้แก่ ไม่เห็นแก่ชู้ก็เห็นแก่ผ้าเหลือง
249. 三天打魚, 兩天曬網 sān tiān dǎ yú, liǎng tiān shài wǎng	ทั้งคำมีความหมายว่า ทอดแห 3 วัน ดากแหอีก 2 วัน อุปมาว่า ทำไม่เสมอต้นเสมอปลาย ทอดแห 3 วัน ดากแหอีก 2 วัน เป็นอุปมาอุปไมยถึงการเรียนการทำงานที่ไม่สม่ำเสมอ ทำๆ หยุดๆ ไม่ต่อเนื่อง / จับปลา 3 วัน ดากแห 2 วัน อุปมาว่า เต็มทำเต็มหยุดจิตใจวอกแวกไม่แน่วแน่
250. 不求有功, 但求無過 bù qiú yǒu gōng, dàn qiú wú guò	ทั้งคำมีความหมายว่า ไม่ขอรับความดีความชอบ แต่ขอเพียงอย่าให้มีความผิด
251. 分久必合, 合久必分 fēn jiǔ bì hé, hé jiǔ bì fēn	ทั้งคำมีความหมายว่า แยกกันนานก็จักต้องรวม รวมกันนานก็จักต้องแยก อุปมาว่า เหตุการณ์ต่างๆ ในโลก ผันแปรเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เดี่ยวแยกเดี่ยวรวมหมุนเวียนเป็นวัฏจักร
252. 善有善報, 惡有惡報; bào, è yǒu è bào (不是不報, 時候未到 shì bù bào, shí hòu wèi dào)	ทั้งคำมีความหมายว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
253. 嫁雞隨雞, 嫁狗隨狗 jià jī suí jī jià gǒu suí gǒu	หมายถึงสตรีเมื่อแต่งงานไปแล้ว ไม่ว่าสามีจะดีหรือเลวก็ได้แต่ติดตามห้อยตามไปตลอดกาล ใช้ 嫁雞逐雞, 嫁狗逐狗 ก็ได้
254. 上天無路, 入地無門 shàng tiān wú lù, rù dì wú mén	ทั้งคำมีความหมายว่า ขึ้นก็ไม่ได้ ลงก็ไม่ได้ อุปมาตกอยู่ในภาวะจนตรอกหมดทางไป หมายถึง ตกอยู่ในฐานะลำบากหมดหนทางไป มีความหมายเหมือนกับ 走投無路

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	สำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
255. 近朱者赤， 近墨者黑 jìn zhū zhě chì, jìn mò zhě hēi	朱 แปลว่า สีแดง 赤 แปลว่า แดง อุปมาว่า ใกล้ชิดคนดี (朱) สามารถทำให้คนกลายเป็นดี (赤) ได้ ใกล้ชิดคนชั่ว (墨) สามารถทำให้คนกลายเป็นชั่ว (黑) ได้ หมายความว่า สิ่งแวดล้อมทางภววิสัยมีผลกระทบต่อผู้คนอย่างใหญ่หลวง / คบคนเช่นใดก็เป็นดังคนเช่นนั้น / หมายถึง สภาพแวดล้อมสามารถส่งผลกระทบต่อและเปลี่ยนแปลงนิสัยคนได้ / คบคนเช่นใดก็เป็นดังคนเช่นนั้น เทียบสำนวนไทยก็คือคบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล เข้าหังส์เป็นหังส์เข้ากาเป็นกา
256. 十年樹木， 百年樹人 shí nián shù mù, bǎi nián shù rén	樹木 แปลว่า ปลูกต้นไม้ 樹人 หมายถึง บ่มเพาะคน ทั้งคำมีความหมายว่า ปลูกต้นไม้ต้องใช้เวลาลิบปี แต่บ่มเพาะคนต้องใช้เวลานานเป็นร้อยปี พรรณนาว่า การบ่มเพาะคนนั้น เป็นเรื่องยากลำบากที่ต้องใช้เวลานาน / ลิบปีปลูกต้นไม้ ร้อยปีสร้างทรัพย์ากรบุคคล หมายถึง การปลูกฝังคนให้มีความสามารถต้องวางแผนยาวนาน แสดงว่าการปลูกฝังคนไม่ใช่เรื่องง่าย / ลิบปีปลูกต้นไม้ ร้อยปีปลูกคน เปรียบปลูกฝังทรัพย์ากรบุคคลเป็นแผนระยะยาว และไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย
257. 佛要金裝， 人要衣裝。 fó yào jīn zhuāng, rén yào yī zhuāng	หมายความว่า พระพุทธรูปปูนปั้นดูน่าเคารพศรัทธาต้องปิดด้วยทองคำเปลวชนิดทองแท้ร้อยเปอร์เซ็นต์(องค์พระจะดูงามน่าเคารพ) คนก็เหมือนกันจะดูดีก็ด้วยการตกแต่งอย่างประณีต
258. 王婆賣瓜， 自賣自誇 Wáng pó mài guā, zì mài zì kuā	ทั้งคำมีความหมายว่า ชายหวังตะโกนร้องขายฟักขายแฟง ยกย่องสินค้าของตนเลอเลิศ
259. 有福同享， 有難 (禍) 同當 yǒu fú tóng xiǎng yǒu nàn tóng dāng	มีสุขร่วมสุข มีทุกข์ร่วมทุกข์ / มีสุขร่วมเสพ มีทุกข์ร่วมด้าน
260. 前事不忘， 後事之師 qián shì bù wàng, hòu shì zhī shī	บทเรียนครั้งก่อนคือครูสอนเตือนในครั้งหลัง
261. 嫁雞隨雞， 嫁狗隨狗 jià jī suí jī, jià gǒu suí gǒu	หมายถึงสตรีเมื่อแต่งงานไปแล้ว ไม่ว่าสามีจะดีหรือเลวก็ได้แต่ติดตามห้อยตามไปตลอดกาล แต่งกับไก่ไปตามไก่ แต่งกับหมาไปตามหมา เปรียบแต่งงานกับชายประเภทใด ก็ยินยอมที่จะเป็นไปตามเขาทุกอย่าง ใช้ 嫁雞逐雞, 嫁狗逐狗 ก็ได้
262. 如人飲水， 冷暖自知 rú rén yǐn shuǐ, lěng nuǎn zì zhī	ดั่งคนดื่มน้ำ ร้อนเย็นรู้เอง
263. 運用之妙， 存乎一心 yùn yòng zhī miào, cún hū yī xīn	หมายถึง วิธีการทำสงครามเหนือชั้นที่ฉลาดหลักแหลมที่สุด
264. 有福同享， 有難 (禍) 同當 yǒu fú tóng xiǎng yǒu nàn tóng dāng	ทั้งคำมีความหมายว่า มีสุขร่วมเสพ มีทุกข์ร่วมด้าน

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	สำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
265. 當局者迷， 旁觀者清 dāng jú zhě mí, páng guān zhě qīng	當局者 หมายถึง ผู้เล่นหมากรุก 旁觀者 หมายถึง ผู้ชมการ เล่นหมากรุก อุปมาว่า ผู้เป็นเจ้าของเรื่องมักจะมองปัญหาไม่ รอบด้าน เพราะคำนึงถึงผลได้ผลเสียมากเกินไป ผู้ที่จับตาอยู่ ข้างๆ กลับเห็นปัญหาชัดเจนยิ่งกว่าเจ้าของเรื่อง / คนที่ ประสบเรื่องเข้ากับตัวเองมักมองปัญหาไม่ออก คนที่อยู่รอบ กายกลับมองทูลเห็นปัญหาความเป็นไป
266. 千里之行， 始於足下 qiān lǐ zhī xíng shǐ yú zú xià	ต้องการไปท่องเที่ยวแดนไกลนับพันลี้ ต้องเริ่มย่างก้าวด้วยสอง เท้าของเราเอง การเดินทางไกลเป็นพันลี้ ก็ต้องเริ่มจากก้าว แรก อุปมาว่า ภารกิจที่ยิ่งใหญ่(หรือกิจการใหญ่โต) ต้อง เริ่มทำจากเรื่องเล็ก ๆ เฉพาะหน้า หมายถึง ความสำเร็จของ งาน จะต้องพัฒนาจากจุดเล็กจนถึงจุดใหญ่
267. 城門失火， 殃及池魚 chéng mén shī huǒ yāng jí chí yú	ประตูเมืองเกิดเพลิงไหม้เดือดร้อนถึงปลาในบ่อ / ไม่มีความผิด แต่ก็เดือดร้อนไปด้วย / ได้รับความเดือดร้อน หรือภัยพิบัติ ต่าง ๆ ไปด้วยโดยไม่รู้สาเหตุ ดิคร่างแหไปด้วย เปรียบเหมือน ประตูเมืองเกิดเพลิงไหม้และลูกกลมไปใหญ่โต แม้แต่ปลาใน บ่อก็พลอยได้รับความเดือดร้อนจากเพลิงไหม้
268. 兼聽則明， 偏信則暗 jiān tīng zé míng, piān xìn zé àn	兼聽 หมายถึง รับฟังความคิดเห็นของหลายฝ่าย 偏信 หมายถึง ถึง ฟังความฝ่ายเดียวแล้วก็เชื่อ ทั้งคำมีความหมายว่า รับฟัง ความคิดเห็นของฝ่ายต่าง ๆ หูตาก็จะสว่าง หากเชื่อแต่ฝ่ายเดียว หูตาก็จะมีคอบอด / ฟังหลายด้านจะสว่าง ฟังด้านเดียวจะมีค หมายถึง ฟังความคิดเห็นหลายด้าน จะสามารถแยกแยะผิดถูก และวิเคราะห์เองได้อย่างถูกต้อง แต่ถ้าฟังความด้านเดียวจะทำ ให้เลอะเลือน จึง อาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้
269. 一言既出， 駟馬難追 yì yán jì chū, sì mǎ nán zhuī	駟 หมายถึง ม้าสี่ตัว คันเดียวกัน ทั้งคำมีความหมายว่า เมื่อ เปล่งวาจาออกไปแม้เพียงคำเดียวถึงจะใช้รถเทียมม้าสี่ตัว ก็ ตามเอากลับมาไม่ได้ บรรยายว่าถ้อยคำที่พูดออกไปนั้น ไม่ อาจจะเรียกคืนได้เมื่อลั่นวาจาไปแล้ว ก็ต้องรักษาคำพูด / น้ำลายคายจากออกจากปากไปย่อมจะกลืนคืนไม่ได้ / พูดแล้วไม่ยอมกลับสัตย์ / ไม่ยอมตะบัดสัตย์ / คำพูดหนึ่งคำ เมื่อพูดออกไปแล้ว รถเทียมม้าสี่ตัวก็ยากที่จะไล่ตามกลับมาได้ หมายถึง พูดแล้วไม่คืนคำ / พูดออกไปแล้วไม่กลืนน้ำลายตัวเอง อุปมาว่า น้ำลายคายจากออกจากปากไป ย่อมจะกลืนคืนไม่ได้ เปรียบเหมือนพูดออกไปแล้วแม้แต่รถม้าที่เทียมม้าสี่ตัว ก็ยังไล่ ไม่ทัน
270. 跑了和尚 跑不了廟。 pǎo le héshang pǎo bù liǎo miào	เปรียบจะหนีอย่างไรก็หนีไม่พ้นวันยังค่ำ

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	สำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
271. 冰凍三尺 非一日之寒 bīng dòng sān chǐ, fēi yī rì zhī hán	ทั้งคำมีความหมายว่า น้ำแข็งจับตัวจนหนาสามฟุต หมายความว่า เกิดจากความหนาวในวันเดียว อุปมาว่า เรื่องราวมิได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หากแต่มีมูลเหตุอันลึกซึ้งยาวนาน หรืออีกนัยคือ เรื่องราวมิได้เกิดขึ้นในชั่ววันชั่วคืน หากแต่เกิดขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป ในกรณีหลังเทียบได้กับสำนวนไทย ที่เอามาจากของฝรั่ง ว่า กรุงโรมมิได้สร้างเสร็จในวันเดียว ใช้ 冰凍三尺, 不是一日之寒 ก็ได้ / การที่น้ำเกาะตัวเป็นน้ำแข็งหนาสามฟุต ไม่ใช่เกิดจากความหนาวเพียงหนึ่งวัน หมายถึง เรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญนั้น ย่อมเป็นเรื่องที่มีมูลเหตุมาช้านาน
272. 啞巴吃黃連, 有口難言 yǎbā chī huáng lián, yǒu kǒu nán yán	黃連 เป็นพืชสมุนไพรชนิดหนึ่ง รากขมมากทั้งคำมีความหมายว่า คนใบ้กินขบระพีต ขมอยู่ในใจพูดไม่ออก เทียบสำนวนไทยได้แก่น้ำท่วมปาก
273. 師傅領進門, 學習靠個人 shīfu lǐng jìn mén, xué xí kào gè rén	ทั้งคำมีความหมายว่า อาจารย์รับเข้ามา การเรียนรู้อยู่ที่ตนเอง
274. 燈不拔不亮, 話不說不明。 dēng bù bá bù liàng, huà bù shuō bù míng	เหตุผลถ้าไม่ถกกันจนแจ่มแจ้งก็ไม่อาจแยกแยะความถูกต้องได้
275. 人無千日好, 花無百日紅。 rén wú qiān rì hǎo, huā wú bǎi rì hóng	ทั้งคำมีความหมายว่า คนเราเป็นไปไม่ได้ที่จะอยู่ในสภาพราบรื่นตลอดกาลนาน เปรียบเช่นบุปผาเป็นไปไม่ได้ที่จะบานสะพรั่งมิร่วงโรยตลอดกาลจั้นนั้น / เรื่องดีหรือวันคืนที่เป็นสุขไม่ใช่มีอยู่เสมอไป
276. 人無害虎心, 虎有傷人心。 rén wú hài hǔ xīn, hǔ yǒu shāng rén xīn	ทั้งคำมีความหมายว่า คนปราศจากความประสงค์ทำร้ายเสือ แต่เสือมีเจตนาประทุษร้ายคน อุปมาว่า ถึงแม้ตนเองไม่คิดปองร้ายผู้อื่น แต่ผู้อื่นกลับจ้องจะประทุษร้ายตน
277. 夫妻一條心, 黃土變成金。 fūqī yī tiáo xīn, huáng tǔ biàn chéng jīn	ทั้งคำมีความหมายว่า สามัคคีปรองมอดเป็นหนึ่ง ดินสีเหลืองก็กลายเป็นทองได้
278. 路遙知馬力, 日久見人心 lù yáo zhī mǎ lì, rì jiǔ jiàn rén xīn	ทั้งคำมีความหมายว่า ระยะทางพิสูจน์กำลังม้า เวลาพิสูจน์จิตใจคน ใช้ 路遙知馬力, 事久見人心 ก็ได้
279. 世間有幾人, 會享自然福。 shì jiàn yǒu jǐ rén huì xiǎng zì rán fú	ในโลกนี้มีมนุษย์สักกี่คน รู้จักแสวงหาความสุขตามธรรมชาติ
280. 笑一笑, 十年少; 愁一愁, 白了頭。 xiào yī xiào, shí nián shǎo; chóu yī chóu bái le tóu	ยิ้มวันละนิดยิ่งอ่อนวัย เศร้าวันละหนอยิ่งแก่ตัว
281. 一個籬笆三個樁, 一個好漢三個幫 yī gè lí ba sān gè zhuāng, yī gè hǎo hàn sān gè bāng	ทั้งคำมีความหมายว่า คนเราแม้จะเก่งสักเพียงใดก็ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น

จำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 -14 ตัว	จำนวนจีนที่มีความหมายภาษาไทย
282. 任憑風浪起， 穩坐釣魚船 rènpíng fēng làng qǐ, wěn zuò diào yú chuán	ไม่ว่าจะคลื่นลมโหมแรงอย่างไร ก็สามารถนั่งอยู่อย่างมั่นคงบนเรือตกปลา อุปมาด้วยความมั่นใจว่า ไม่ว่าจะเกิดสภาพการณ์ใดก็ล้วนไม่มีผลกระทบทั้งสิ้น คล้ายสำนวนไทยที่ว่า “บัณฑิตไม่หวั่นไหวไปกับค่านินทาสรรเสริญ คุณครูเขาไม่หวั่นไหวเพราะแรงลม”
283. 留得青山在， 不怕沒柴燒 liú de qīng shān zài, bù pà méi chái shāo	ทั้งคำมีความหมายว่า เมื่อยังมีภูเขาเขียวชอุ่มอยู่ ก็ไม่ต้องกลัวว่าจะไร้พิน อุปมาว่า เมื่อมีร่างกายที่แข็งแรง ก็ไม่ต้องกลัวว่าจะไร้ความหวังไร้อนาคต / เพียงแต่รักษากำลังที่แท้จริงไว้ ภายหน้าก็สามารถฟื้นฟูขึ้นมาได้ / หมายถึง ขอเพียงรักษาชีวิตไว้ได้ ก็ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มีความหวังหรือหนทาง
284. 若要人不知， 除非己莫為 ruò yào rén bù zhī, chū fēi jǐ mò wéi	若 แปลว่า ถ้า หาก 莫 แปลว่า ไม่ 為 แปลว่า ทำ ทั้งคำมีความหมายว่า ถ้าไม่ยากให้คนเขารู้ นอกจากตนเองไม่กระทำ หมายความว่า เมื่อประพฤติชั่วไปแล้ว มักจะปกปิดพฤติกรรมชั่วนั้นไม่ได้
285. 雞犬之聲相聞， 老死不相往來 jī quǎn zhī shēng xiāng wén, lǎo sǐ bù xiāng wǎng lái	ทั้งคำมีความหมายว่า อยู่ใกล้ขนาดเสียงไก่เสียงหมาขังได้ยิน แต่ไม่ไปมาหาสู่กันจนชั่วชีวิตปัจจุบัน โดยมากจะใช้บรรยายถึงความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ไม่แลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน ระหว่างบุคคลหรือหน่วยงาน เสียงไก่เสียงสุนัขทั้งสองฝ่ายต่างได้ยินเสียงกันและกัน (ทั้งสองฝ่ายต่างได้ยินเสียงไก่สุนัขของกันและกัน) แต่ไม่เคยติดต่อกัน / หมายถึง ระหว่างคนกับคน องค์กรกับองค์กร ไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่มีการร่วมมือกัน
286. 各人自掃門前雪， 莫管他人瓦上霜 gè rén zì sǎo mén qián xuě, mò guǎn tā rén wǎ shàng shuāng	莫 แปลว่า อย่า ทั้งคำแปลว่า/ทั้งคำมีความหมายว่า ต่างคนต่างคนต่างกวาดแต่หิมะหน้าบ้านตนก็พอ อย่าไปสนใจน้ำค้างแข็งบนหลังคาบ้านผู้อื่น อุปมาว่าคำนึงถึงแต่เรื่องของตนเองโดยไม่ใส่ใจไยดีเรื่องของผู้อื่นเลย
287. 各人自掃門前雪， 莫管他人瓦上霜 gè rén zì sǎo mén qián xuě, mò guǎn tā rén wǎ shàng shuāng	莫 แปลว่า อย่า ทั้งคำแปลว่า/ทั้งคำมีความหมายว่า ต่างคนต่างคนต่างกวาดแต่หิมะหน้าบ้านตนก็พอ อย่าไปสนใจน้ำค้างแข็งบนหลังคาบ้านผู้อื่น อุปมาว่าคำนึงถึงแต่เรื่องของตนเองโดยไม่ใส่ใจไยดีเรื่องของผู้อื่นเลย
288. 雨要下，娘要嫁，沒法可制。	ฝนจะตก นางจะแต่งงาน ไม่มีใครยับยั้งได้
289. 任難任之事，要有力而無氣。	รับภารกิจที่หนัก ต้องมีกำลังแต่ไม่มีโทษ
290. 不需要的東西，只花一分錢也貴。 bù xū yào de dōng xī, zhī huā yī fēn qián yě guì	การใช้จ่ายในสิ่งไม่จำเป็น แม้สตางค์เดียวก็แพง

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางวนิดา ตั้งเทียนชัย
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 จนถึงปัจจุบัน
การศึกษา	B.A. (Education) National Chengchi University
ประสบการณ์	การสอน วิชาภาษาจีนในสาขาภาษาจีนธุรกิจ ประมาณ 19 ปี
ชื่อวิชาที่สอน	-ภาษาจีน1- 4 -หลักภาษาจีน -การฟังการพูดภาษาจีน 1 -การอ่านหนังสือพิมพ์จีน -ภาษาจีนเพื่อการโรงแรม -ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว -ภาษาจีนสำหรับพนักงานสายการบิน